VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

# I. V. SZTÁLIN

## MŰVEI

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST

# I. V. SZTÁLIN

## MŰVEI

HARMADIK KÖTET

1917

MÁRCIUS—OKTÓBER

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1950

Az orosz eredeti címe:

И. В. СТАЛИН
СОЧИНЕНИЯ. ТОМ. 3. 1917 МАРТ—ОКТЯБРЬ
ОГИЗ. МОСКВА 1946.

*Sztálin elvtárs műveinek magyar fordítása a tizenhatkötetes orosz kiadás nyomán készül, amelyet a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának határozata alapján a Marx—Engels—Lenin Intézet ad ki s amelyből 1946 óta a mai napig tizenkét kötet jelent meg.*

*A magyar kiadás a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének határozata alapján jelenik meg.*

*1950 február*

# ELŐSZÓ

A harmadik kötet Sztálin elvtársnak az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Forradalom előkészítése időszakában keletkezett főbb műveit tartalmazza.

1917-ben Sztálin Leninnel szoros együttműködésben vezette a bolsevik pártot és az államhatalom meghódításáért harcoló munkásosztályt.

Sztálin elvtárs e kötetben összegyüjtött műveiben jelentős helyet foglalnak el a tömegek bolsevik vezetésére vonatkozó kérdések, kapcsolatban a júniusi és júliusi tüntetéssel, a petrográdi kerületi és városi duma-választásokkal (a „Petrográd dolgozóihoz, Petrográd munkásaihoz és katonáihoz" c. kiáltvány, „A külön tüntetések ellen", a „Községi választási kampány", „Mi történt?", „Felzárkózni", „Ma — választások" stb. c. cikkek), az ellenforradalmi Kornyílov lázadás leverésével („Követeljük", „Az összeesküvés folytatódik", „A külföldiek és Kornyílov összeesküvése" stb.) és a fegyveres felkelés közvetlen időszakával 1917 szeptember—októberben („A Demokratikus Tanácskozáshoz", „Két vonal", „Várhatják — hiába várják", „Az

ellenforradalom mozgósít, készüljetek a visszaverésére", „Kovácsolják a láncokat", „Az arcátlanság netovábbja" stb.).

Több mű annak a harcnak a kérdésével foglalkozik, amelyet a párt azért folytatott, hogy a Szovjetek a tömegek mozgósításának szerveiből a felkelés szerveivé, a proletárhatalom szerveivé váljanak (előadói beszédek az OSzD(b)MP petrográdi szervezetének rendkívüli konferenciáján és a bolsevik párt VI. kongresszusán, a „Minden hatalmat a Szovjeteknek!", a „Szovjetek hatalma", „A forradalom sztrájktörői", a „Mi kell nekünk?" c. cikkek).

Sztálin elvtárs e kötetben összegyüjtött cikkeit nagyobbrészt közzétették már egybegyüjtve az „Útban Október felé" c. könyvben, amely 1925-ben jelent meg két kiadásban. E cikkek először a „Právdá"-ban láttak napvilágot, a bolsevik párt Központi Lapjában, amelynek átmenetileg más címe is volt („Proletarij", „Rabócsij", „Rabócsij Puty"). Több cikk először a „Szoldatszkaja Právda", a „Proletarszkoje Djelo", a „Rabócsij i Szoldat" stb. c. lapokban jelent meg.

*A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága mellett működő*

*MARX—ENGELS—LENIN INTÉZET*

# *1917*

## *MARCIUS--OKTÓBER*

# A MUNKÁS- ÉS KATONAKÜLDÖTTEK SZOVJETJEIRŐL

Villámgyorsan halad előre az orosz forradalom szekere. Mindenütt nőnek és sokasodnak a forradalmi harcosok csapatai. A régi hatalom bástyái alapjukban megrendülnek és omladoznak. Mint mindíg, most is Petrográd jár az élen. Utána vonul, néha még botorkálva, a beláthatatlan vidék.

A régi hatalom erői hanyatlanak, de még nem kapták meg a végső döfést. Csak elrejtőztek és az alkalmas pillanatot várják, hogy előtörjenek és rárontsanak a szabad Oroszországra. Nézzetek körül és meglátjátok, hogy a fekete erők sötét munkája szakadatlanul folyik...

Meg kell tartani a kivívott jogokat, hogy véglegesen legyűrjük a mult erőit és a vidékkel együtt továbbvigyük az orosz forradalmat — ez legyen a fővárosi proletariátus soronkövetkező feladata.

De hogyan tegyük ezt?

Mi szükséges ehhez?

Ahhoz, hogy *szétzúzzuk* a régi hatalmat, elegendő volt a felkelő munkások és katonák ideiglenes szövetsége. Mert magától értetődik, hogy az orosz forrada-

lom ereje a munkások és a katonaköpenybe öltözött parasztok szövetségében rejlik.

De ahhoz, hogy *megőrizzük* a kivívott jogokat és *továbbfejlesszük* a forradalmat — ahhoz a munkások és katonák *ideiglenes* szövetsége egymagában korántsem elegendő.

Ehhez ezt a szövetséget tudatossá és maradandóvá, tartóssá és szilárddá kell tenni, olyan szilárddá, hogy ellen tudjon állni az ellenforradalom provokációs kirohanásainak. Mert mindenki előtt világos, hogy az orosz forradalom végleges győzelmének záloga — a forradalmi munkás és a forradalmi katona szövetségének megszilárdítása.

Ennek a szövetségnek a szervei a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjei.

És mennél szorosabban tömörülnek ezek a Szovjetek, mennél erősebben vannak megszervezve, annál valóságosabb a forradalmi nép bennük kifejezett forradalmi hatalma, annál reálisabb a biztosíték az ellenforradalom ellen.

Megszilárdítani ezeket a Szovjeteket, megalakítani őket mindenütt, összekapcsolni őket egymással, élükön a Munkás- és Katonaküldöttek Központi Szovjetjével, mint a nép forradalmi hatalmának szervével, ebben az irányban kell dolgozniok a forradalmi szociáldemokratáknak.

Munkások! Zárjátok szorosabbra soraitokat és tömörüljetek az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt köré!

Parasztok! Szervezkedjetek a parasztszövetségekben és tömörüljetek a forradalmi proletariátus, az orosz forradalom vezére köré!

Katonák! Szervezkedjetek saját szervezeteitekben és zárkózzatok fel az orosz nép, az orosz forradalmi hadsereg egyetlen hű szövetségese köré!

Munkások, parasztok, katonák! Egyesüljetek mindenütt a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeiben, az oroszországi forradalmi erők szövetségének és hatalmának szerveiben!

Ez a záloga annak, hogy a régi Oroszország sötét erőit teljesen legyőzzük.

És ez a záloga annak is, hogy megvalósuljanak az orosz nép alapvető követelései: a földet — a parasztoknak, munkavédelmet — a munkásoknak, demokratikus köztársaságot — Oroszország valamennyi polgárának!

*„Právda" 8. sz.*
*1917 március 14.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# A HÁBORÚRÓL

Kornyilov tábornok a napokban jelentést tett a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének arról, hogy a németek támadásra készülnek Oroszország ellen.

Rodzjanko és Gucskov ebből az alkalomból felszólította a hadsereget és a lakosságot, hogy készüljön a végsőkig menő háborúra.

A polgári sajtó pedig riadót fújt: „Veszélyben a szabadság, éljen a háború!" Ebben a riadóban közreműködött az orosz forradalmi demokrácia egy része is...

Ha azokat hallgatjuk, akik a riadót fújják, azt hihetnők, hogy Oroszországban olyanféle helyzet alakult ki, mint Franciaországban 1792-ben, amikor Közép- és Kelet-Európa reakciós királyai szövetséget kötöttek a köztársasági Franciaország ellen, hogy visszaállítsák ott a régi rendet.

És ha Oroszország mai nemzetközi helyzete valóban olyan volna, mint Franciaország helyzete 1792-ben, ha velünk szemben ott állna az ellenforradalmi királyok különleges koalíciója, melynek az a különleges célja, hogy Oroszországban visszaállítsa a régi

rendet — nem kétséges, hogy a szociáldemokrácia az akkori Franciaország forradalmáraihoz hasonlóan egy emberként kelne fel a szabadság védelmére. Mert magától értetődik, hogy a vérrel szerzett szabadságot fegyverrel a kézben kell megóvnunk minden ellenforradalmi támadással szemben, bárhonnan jöjjön is az.

De valóban ez-e a helyzet?

Az 1792-es háború a franciaországi forradalmi tűzvésztől megrémült, korlátlan hatalmú, jobbágytartó királyok dinasztikus háborúja volt a köztársasági Franciaország ellen. A háborúnak az volt a célja, hogy ezt a tüzet eloltsa, hogy Franciaországban a régi rendet visszaállítsa és ilymódon biztosítsa a megrémült királyokat a forradalmi ragály ellen saját államaikban. Franciaország forradalmárai éppen ezért harcoltak olyan önfeláldozóan a királyok csapatai ellen.

De a mai háború egészen más. A mai háború imperialista háború. Ezt a háborút azért viselik, hogy a fejlett kapitalista államok idegen, főként agrárterületeket hóditsanak (annektáljanak) maguknak. A kapitalista államoknak új piacok, az új piacokhoz vezető jó utak, nyersanyag, ásványi kincsek kellenek, ezeket igyekeznek magukhoz ragadni mindenütt, tekintet nélkül a meghóditandó ország belső rendjére.

Ez a magyarázata annak, hogy a mai háború, általában szólva, nem vezet és nem is vezethet elkerülhetetlenül az elfoglalt terület belügyeibe való beavatkozásra, olyan értelemben, hogy ott a régi rendet visszaállítják.

Éppen ezért Oroszország mai helyzetében semmi ok sincs arra, hogy félreverjék a harangot és ezt a jel-

szót hangoztassák: „Veszélyben a szabadság, éljen a háború!"

Oroszország mai helyzete inkább 1914 Franciaországára emlékeztet, Franciaországra a háború kezdetén, amikor elkerülhetetlennek bizonyult a háború Németország és Franciaország között.

Mint most az oroszországi burzsoá sajtóban, akkor is így fújtak riadót Franciaország burzsoá táborában: „Veszélyben a köztársaság, üsd a németet!"

Ez a riadó akkor sok francia szocialistát is magával sodort (Guesde, Sembat stb.), és most ugyanígy Oroszországban szintén nem kevés szocialista halad a „forradalmi honvédelem" burzsoá hirdetői nyomdokában.

A franciaországi események későbbi menete megmutatta, hogy a riadó hazug riadó volt, a szabadság és köztársaság hangoztatásával pedig csak az Elzász-Lotharingia és Westfália meghódítására törekvő francia imperialisták valódi étvágyát leplezték.

Mélységesen meg vagyunk győződve arról, hogy az oroszországi események menete is megmutatja majd, mennyire hamis ez a fékeveszett ordítozás: „Veszélyben a szabadság"; a „hazafias" füst eloszlik és az emberek saját szemükkel fogják látni az orosz imperialisták igazi törekvéseit ... a tengerszorosokhoz, Perzsiába ...

Guesde, Sembat és mások magatartását a zimmerwaldi és kientali[1] háborúellenes szocialista kongresszusok (1915—1916) ismert határozatai kellően és hivatottan értékelték.

A későbbi események teljesen igazolták a zim-

merwaldi és kientali tételek helyességét és termékeny hatását.

Szomorú volna, ha a forradalmi orosz demokrácia, amely meg tudta dönteni a gyűlöletes cári rendszert, Guesde és Sembat hibáját megismételve, az imperialista burzsoáziával együtt fújná a hazug riadót...

Mi legyen hát a párt álláspontja a most folyó háborúval szemben?

Milyen gyakorlati úton vethetünk véget a háborúnak leghamarabb?

Mindenekelőtt kétségtelen, hogy pusztán ez a jelszó: „Le a háborúval!", mint gyakorlati út teljesen alkalmatlan, mert nem megy túl a békeeszme általános propagandájának keretein és ezért nem ad és nem is adhat semmit, amivel a háborút viselő hatalmakra a háború befejezése céljából gyakorlatilag hatni lehetne.

Továbbá. Feltétlenül üdvözölnünk kell a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének tegnapi kiáltványát, amelyben arra szólítja fel a világ népeit, hogy kényszerítsék saját kormányaikat a vérengzés beszüntetésére. Ez a kiáltvány, ha valóban eljut a nagy tömegekhez, a munkások százainak és ezreinek kétségtelenül ismét eszébe juttatja az elfeledett jelszót: „Világ proletárjai egyesüljetek!" Mégis meg kell jegyeznünk, hogy ez a kiáltvány sem visz egyenesen a célhoz. Mert, feltéve hogy a kiáltvány messze elterjed a háborút viselő hatalmak népei között, még akkor is nehéz elképzelni, hogy a felhívás értelmében tudnának cselekedni, hiszen a népek még nem ismerték fel a mai háború rabló jellegét és hódító céljait. Arról már nem is beszélünk, hogy mivel a kiáltvány

a „szörnyű mészárlás megszüntetését" a németországi „félönkényuralmi rend" előzetes megdöntéséhez köti, ezzel a „szörnyű mészárlás megszüntetésének" ügyét ténylegesen bizonytalan időre halasztja és lecsúszik a „végsőkig menő háború" álláspontjára, mert nem tudhatni, hogy a német népnek mikor sikerül megdönteni a „félönkényuralmi rendet" és egyáltalán sikerül-e a közeljövőben...

Hol van hát a kivezető út?

A kivezető út ez: — nyomást kell gyakorolni az Ideiglenes Kormányra és követelni kell tőle, jelentse ki, hogy hajlandó azonnal béketárgyalásokat kezdeni.

A munkásoknak, katonáknak és parasztoknak népgyűléseket és tüntetéseket kell rendezniök, követelniök kell az Ideiglenes Kormánytól, *hogy nyiltan* és *az egész világ hallatára próbáljon hatni valamennyi háborús hatalomra, hogy a nemzetek önrendelkezési jogának elismerése alapján azonnal kezdjék meg a béketárgyalásokat.*

Csakis ebben az esetben kerülhető el, hogy ez a jelszó: „Le a háborúval" tartalmatlan, semmitmondó pacifizmus legyen, csakis ebben az esetben nőhet ez a jelszó hatalmas politikai kampánnyá, amely lerántja az álarcot az imperialistákról és felfedi a mai háború igazi hátterét.

Mert ha — tegyük fel — a felek egyike vonakodnék az említett alapon tárgyalásba bocsátkozni, még ez a visszautasítás is, vagyis az a tény, hogy nem kíván lemondani hódító törekvéseiről, gyakorlatilag gyorsítani fogja a „szörnyű mészárlás" megszüntetését, mivel a népek ebben az esetben saját szemükkel fog-

nak meggyőződni arról, hogy ez a háború rabló háború és meglátják azoknak az imperialista csoportoknak vérrel borított arcát, amelyek kapzsi érdekeiért fiaik életét feláldozzák.

De ha az imperialistákról lerántjuk az álarcot, ha a tömegek előtt feltárjuk a mai háború igazi hátterét — ezzel valóban hadat üzenünk a háborúnak és lehetetlenné tesszük a mai háborút.

*„Právda" 10. sz.*
*1917 március 16.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# ÚTBAN A MINISZTERI TÁRCÁK FELÉ

A napokban jelentek meg az „Egység"[2] csoportjának az Ideiglenes Kormányról, a háborúról és az egyesülésről szóló határozatai.

Ez a csoport Plechánov—Burjánov „honvédő" csoportja.

A csoport jellemzésére elegendő annyit tudnunk, hogy véleménye szerint:

1) „Az Ideiglenes Kormány intézkedéseinek szükséges demokratikus ellenőrzése úgy érhető el a legjobban, ha a munkásdemokrácia *résztvesz* az Ideiglenes Kormányban";

2) „A proletariátus kénytelen *folytatni* a háborút", egyebek között azért is, hogy „megszabadítsa Európát a fenyegető osztrák-német reakciótól".

Röviden: gyertek, munkás urak, legyetek túszok Gucskov és Miljukov Ideiglenes Kormányában és tessék, folytassátok a háborút . . . Konstantinápoly elfoglalásáért!

Ez a jelszava Plechánov—Burjánov csoportjának.

És ennek a csoportnak mindezek után még van mersze felszólítani az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspártot, hogy egyesüljön vele!

Az „Egység" igen tisztelt csoportja megfeledke-

zik arról, hogy az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt Zimmerwald—Kiental határozatainak álláspontján áll, ezek a határozatok pedig tagadják a „honvédelmet", tagadják a mai kormányban való részvételt, még ha az ideiglenes is (nem tévesztendő össze a *forradalmi* Ideiglenes Kormánnyal!).

Ez a csoport nem veszi észre, hogy Zimmerwald—Kiental Guesde—Sembat megtagadását jelenti és fordítva, a Gucskovval—Miljukovval való egyesülés kizárja az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárttal való egységet...

Elkerülte a figyelmét, hogy Liebknecht és Scheidemann már régóta nincsenek és nem is lehetnek *egy* pártban...

Nem, urak, rossz helyre fordulnak önök ezzel az egységre való felhívással!

Persze, lehet törekedni miniszteri tárcákra, lehet egyesülni Miljukovval—Gucskovval... „a háború folytatása" stb. érdekében, mindez ízlés dolga, de mi köze ehhez az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspártnak és hogyan jöhet szóba a vele való egyesülés?

Nem, urak, menjenek csak odébb...

*„Právda" 11. sz.*
*1917 március 17.*

*Aláírás nélkül.*

# AZ OROSZ FORRADALOM GYŐZELMÉNEK FELTÉTELEIRŐL

A forradalom halad. Petrográd után átcsap a vidékre és fokozatosan elönti a mérhetetlen Oroszországot. Sőt: a politikai kérdésekről elkerülhetetlenül rátér a társadalmi kérdésekre, a munkás- és parasztélet rendezésének kérdéseire, elmélyítve és kiélezve ezzel a mai válságot.

Mindez szükségszerűen nyugtalanságot kelt a vagyonosok Oroszországának bizonyos köreiben. Felüti fejét a cári-földesúri reakció. Az imperialista klikk félreveri a harangot. A fináncburzsoázia kezet nyujt az elkorhadt feudális arisztokráciának, hogy együttesen szervezzék meg az ellenforradalmat. Ma még gyengék és határozatlanok, de holnapra megerősödhetnek és felkészülhetnek a forradalom ellen. Mindenesetre lankadatlanul végzik sötét munkájukat, gyűjtik az erőket a lakosság minden rétegében, beleértve a hadsereget is...

Hogyan vessünk gátat a kezdődő ellenforradalomnak?

Milyen feltételek szükségesek az orosz forradalom győzelméhez?

Forradalmunk egyik sajátossága abban van, hogy

mindeddig Petrográd a bázisa. Az összeütközések és lövöldözések, a barikádok és áldozatok, a harcok és győzelmek főként Petrográdon és környékén (Kronstadt stb.) voltak. A vidék arra szorítkozott, hogy a győzelem gyümölcseit átvette és kifejezte az Ideiglenes Kormány iránti bizalmát.

Ezt a tényt tükrözte az a kettőshatalom, az a tényleges hatalommegoszlás az Ideiglenes Kormány és a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetje között, amely nem hagyja nyugodni az ellenforradalom bérenceit. A Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetje, mint a munkások és katonák forradalmi harcának szerve és az Ideiglenes Kormány, mint a forradalom „túlzásaitól" megszeppent mérsékelt burzsoázia szerve, amely a vidék tétlenségében leli támaszát — így fest a helyzet.

Ez a forradalom gyengéje, mert ez a helyzet állandósítja a vidéknek a fővárostól való elszakadását, a vidék és a főváros együttműködésének hiányát.

De a forradalom elmélyülésével a vidék is forradalmasodik. A vidéken megszervezik a Munkásküldöttek Szovjetjeit. A parasztok bekapcsolódnak a mozgalomba és saját szövetségeikben szervezkednek. A hadsereg demokratizálódik és a vidéken katonai szövetségek alakulnak. A vidék tétlensége szűnőben van.

Ez megingatja a talajt az Ideiglenes Kormány lába alatt.

Ugyanakkor a Munkásküldöttek Petrográdi Szovjetje sem felel már meg az új helyzet követelményeinek.

Szükség van az egész oroszországi demokrácia forradalmi harcának összoroszországi szervére, amely elegendő tekintéllyel rendelkezik, hogy egybeforrassza a fővárosi és vidéki demokráciát és kellő pillanatban a nép forradalmi harci szervéből a forradalmi hatalom szervévé váljék, amely a nép minden eleven erejét az ellenforradalom ellen mozgósítja.

Ilyen szerv csak a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Összoroszországi Szovjetje lehet.

Ez az orosz forradalom győzelmének első feltétele.

Továbbá. A háborúnak, mint mindennek az életben, negatív oldalain kívül megvan még az a pozitív oldala is, hogy amikor Oroszország csaknem egész felnőtt lakosságát mozgósította, a hadsereget népi szelleművé tette és ezzel megkönnyítette a katonák és a felkelő munkások egyesülését. Ez a magyarázata annak, hogy nálunk aránylag könnyen tört ki és győzött a forradalom.

De a hadsereg mozgékony és hullámzó, különösen azért, mert a háború követelményeinek megfelelően állandóan változtatja helyét. A hadsereg nem állhat örökké egy helyen, hogy óvja a forradalmat az ellenforradalomtól. Ezért más fegyveres erőre, a forradalmi mozgalom központjaival szerves kapcsolatban álló felfegyverzett munkások hadseregére van szükség. És ha igaz az a tétel, hogy a forradalom nem győzhet állandóan rendelkezésére álló fegyveres erő nélkül, akkor a mi forradalmunk sem lehet meg a maga munkásgárdája nélkül, amelynek szívügye a forradalom.

A munkások azonnali felfegyverzése, a munkás-

gárda — ez a forradalom győzelmének második feltétele.

A forradalmi mozgalmaknak jellemző vonása — például Franciaországban — az a kétségtelen tény, hogy ott az ideiglenes kormányok rendszerint a barikádokon jöttek létre és ezért forradalmiak voltak, mindenesetre forradalmibbak, mint az általuk később összehívott alkotmányozó gyűlések, amelyek rendszerint az ország „lecsillapítása" után gyűltek egybe. Tulajdonképpen ezzel magyarázható, hogy az akkori idők legtapasztaltabb forradalmárai még az alkotmányozó gyűlés összehívása előtt igyekeztek megvalósítani programjukat a forradalmi kormány segítségével és halogatták az alkotmányozó gyűlés összehívását. Az alkotmányozó gyűlést ilymódon a már megvalósított reformok ténye elé akarták állítani.

Nálunk más a helyzet. Az Ideiglenes Kormány nálunk nem a barikádok*on*, hanem a barikádok *mellett* jött létre. Ezért nem is forradalmi — csak vonszolódik a forradalom után, vissza-vissza hőköl, csetlik-botlik. És amikor azt látjuk, hogy a forradalom, szociális kérdéseket — nyolcórás munkanap, a földek elkobzása — állítva előtérbe, lépésről-lépésre mélyül és forradalmasítja a vidéket, akkor bízvást mondhatjuk, hogy a jövőbeli, az egész nép által választott alkotmányozó gyűlés sokkal demokratikusabb lesz, mint a június harmadiki duma által választott mai Ideiglenes Kormány.

Ugyanakkor attól tarthatunk, hogy a forradalom lendületétől megijedt és imperialista törekvésektől áthatott Ideiglenes Kormány bizonyos politikai

konjunktúra esetén a szervezkedő ellenforradalom „törvényes" pajzsa és leple *lehet*.

Ezért semmiesetre sem szabad halogatni az Alkotmányozó Gyűlés összehívását.

Tehát a lehető leghamarabb össze kell hívni az Alkotmányozó Gyűlést, ezt az egyetlen intézményt, mely a társadalom valamennyi rétegében egyaránt tekintélynek örvend, amely betetőzheti a forradalom ügyét és ezzel elmetszheti a felemelkedő ellenforradalom szárnyát.

Az Alkotmányozó Gyűlés mielőbbi összehívása — a forradalom győzelmének harmadik feltétele.

Mindennek általános feltétele az, hogy mielőbb megkezdik a béketárgyalásokat, megszüntetik az embertelen háborút, mert a huzamos háború és a velejáró pénzügyi, gazdasági és élelmezési válság veszélyes zátony, amelyen forradalmunk hajótörést szenvedhet.

*„Právda" 12. sz.*
*1917 március 18.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# A NEMZETI KORLÁTOZÁSOK ELTÖRLÉSÉRŐL

A régi Oroszország egyik kelevénye, szégyenfoltja a nemzeti elnyomás kelevénye.

Vallási és nemzeti üldözések, az „idegenek" erőszakos oroszosítása, a nemzeti kultúrintézmények elleni hajsza, választói jogfosztás, a mozgási szabadság eltiprása, a nemzetiségek egymásra úszítása, pogromok és mészárlások — ilyen volt a szégyenletes emlékű nemzeti elnyomás.

Hogyan szabaduljunk meg a nemzeti elnyomástól ?

A nemzeti elnyomás társadalmi alapja, az az erő, amely ennek az elnyomásnak a lelke — a multból ittmaradt földbirtokos arisztokrácia. Mennél közelebb áll ez az arisztokrácia a hatalomhoz, mennél erősebben tartja kezében a hatalmat, annál erősebb a nemzeti elnyomás, annál galádabbak a nemzeti elnyomás formái.

A régi Oroszországban, amikor a régi jobbágytartó földesúri arisztokrácia volt hatalmon, a nemzeti elnyomás nem ismert határt, nem ritkán még pogromok (zsidó pogromok) és mészárlás (örmény-tatár mészárlás) formáját is öltötte.

Angliában, ahol a földbirtokos arisztokrácia (landlordok) megosztja a hatalmat a burzsoáziával, ahol ez az arisztokrácia már régen nem osztatlanul uralkodik — a nemzeti elnyomás enyhébb, kevésbbé embertelen, ha, persze, nem vesszük figyelembe azt a körülményt, hogy a háború folyamán, amikor a hatalom átment a landlordok kezébe, a nemzeti elnyomás jelentékenyen fokozódott (írek, indusok üldözése). Svájcban és Észak-Amerikában, ahol nincs és nem volt landlordizmus, ahol a hatalom osztatlanul a burzsoázia kezében van — a nemzetiségek többé-kevésbbé szabadon fejlődnek, a nemzeti elnyomásnak úgyszólván alig van tere.

Ennek főképpen az a magyarázata, hogy a földbirtokos arisztokrácia helyzeténél fogva a legtökéletesebb és legengesztelhetetlenebb ellensége (és nem is lehet más, mint ellensége !) mindennemű szabadságnak, tehát a nemzeti szabadságnak is, mert a szabadság általában és különösen a nemzeti szabadság aláássa (és feltétlenül alá kell ásnia !) a földbirtokos arisztokrácia politikai uralmának legmélyebb alapjait.

Leseperni a politika színpadáról a feudális arisztokráciát, kiragadni kezéből a hatalmat — ez jelenti azt, hogy felszámoljuk a nemzeti elnyomást, megteremtjük a nemzeti szabadsághoz szükséges *tényleges* feltételeket.

Minthogy az orosz forradalom győzött, már megteremtette ezeket a tényleges feltételeket, amikor megdöntötte a feudális jobbágytartó hatalmat és szabadságjogokat adott.

Most arra van szükség, hogy :

1. az elnyomás alól felszabadított nemzetiségek jogait megszövegezzék és

2. ezeket a jogokat törvényileg lerögzítsék.

Ezen a talajon jött létre az Ideiglenes Kormánynak a vallási és nemzeti korlátozások eltörléséről szóló dekrétuma.

Az Ideiglenes Kormánynak, melyet előrehajtott a növekvő forradalom, meg kellett tennie ezt az első lépést Oroszország népeinek felszabadítása útján és meg is tette azt.

A dekrétum tartalma általában abban foglalható össze, hogy eltörli a nem orosz nemzetiségű és nem pravoszláv hitvallású állampolgárok 1. letelepedését, lakását, és költözködését, 2. tulajdonjog szerzését stb., 3. ipari, kereskedelmi stb. foglalkozását, 4. részvény- és más társaságokban való részvételét, 5. állami szolgálatba lépését stb., 6. iskolalátogatását, 7. a magántársaságok ügyvitelében, a magániskolai oktatásban és a kereskedelmi könyvekben az orosz nyelven kívül más nyelv vagy tájszólás használatát korlátozó jogszabályokat.

Ez az Ideiglenes Kormány dekrétumának tartalma.

Oroszország népei, amelyekre mindeddig gyanús szemmel néztek, most szabadon lélegezhetnek, Oroszország polgárainak érezhetik magukat.

Mindez nagyon jó.

De megbocsáthatatlan hiba volna, ha azt hinnők, hogy ez a dekrétum elegendő a nemzeti szabadság biztosítására, hogy a nemzeti elnyomás alóli felszabadítást következetesen végigvitték.

Mindenekelőtt: a dekrétum nem mondja ki a nemzeti egyenjogúságot a nyelvhasználat tekintété-

ben. A dekrétum utolsó pontjában szó van arról, hogy az oroszon kívül más nyelvet lehet használni a *magán*társaságok ügyvitelében, a *magán*iskolai oktatásban. De mi legyen azokkal a területekkel, amelyeken tömör többségben nem oroszul beszélő nemorosz állampolgárok laknak (Kaukázusontúl, Turkesztán, Ukrajna, Litvánia stb.)? Nem kétséges, hogy ezeknek a területeknek meglesznek (meg kell hogy legyenek!) a maguk parlamentjei, tehát „ügyvitelük" is lesz (korántsem „magánügyvitelük"!), és „tanítani" is fognak az iskoláikban (nemcsak a „magán" iskolákban!) — persze nemcsak orosz, hanem a helyi nyelven is. Vajjon az Ideiglenes Kormány állami nyelvnek akarja-e nyilvánítani az orosz nyelvet, *amikor az említett területeket megfosztja attól a jogtól, hogy korántsem „magán" intézményeik „ügyvitelében" és nem „magán" iskoláik „oktató" munkájában anyanyelvüket használják?* Szemmelláthatóan, igen. De ki az a balga, aki elhiszi, hogy *ez* a nemzetek teljes egyenjogúsítása, amiről teli tüdővel rikácsolnak a „Récs"[3] és a „Djeny"[4] burzsoá szószátyárai? Ki nem látja, hogy ez a nemzetek törvényesített *egyenlőtlensége* a nyelvhasználat terén?

Továbbá. Aki igazi nemzeti egyenjogúságot akar, az nem szorítkozhatik csupán a korlátozások eltörlését kimondó negatív rendszabályra — annak a korlátozások eltörléséről át kell térnie egy pozitív tervre, amely a nemzeti elnyomás megszüntetését biztosítja.

Ezért ki kell mondani:

1. a külön életmódú és nemzeti összetételű népességtől lakott, gazdasági egészet alkotó területek politikai autonómiáját (nem föderációját!), azt a jogot,

hogy „ügyvitelükben" és az „oktatásban" saját nyelvüket használják ;

2. az önrendelkezési jogot azoknak a nemzeteknek, amelyek valamely oknál fogva nem maradhatnak meg az állami egész keretei között.

Csakis ezen az úton érhető el a nemzeti elnyomás valóságos megszüntetése és lesz biztosítható a nemzetiségeknek a kapitalizmus viszonyai között elérhető maximális szabadsága.

*„Právda" 17. sz.*
*1917 március 26.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# VAGY — VAGY

Miljukov külügyminiszter úr március 23-án adott interjújában kifejtette a mostani háború céljára vonatkozó „programját". Az olvasók a „Právda"[5] tegnapi számából tudják, hogy ezek a célok imperialista célok: Konstantinápoly elfoglalása, Örményország elfoglalása, Ausztria és Törökország felosztása, Észak-Perzsia elfoglalása.

Tehát az orosz katonák nem a „haza védelmében" ontják vérüket a csatatereken, nem a „szabadságért", mint ahogy a felbérelt burzsoá sajtó állítja, hanem maroknyi imperialista kedvéért, idegen földek elfoglalásáért.

Legalábbis Miljukov úr ezt mondja.

De kinek a nevében mondja ezt Miljukov úr ilyen nyiltan, az egész világ hallatára?

Persze, nem az orosz nép nevében. Mert az orosz nép, az orosz munkások, parasztok és katonák — *ellenzik* az idegen földek elfoglalását, *ellenzik* a népek elleni erőszakot. Erről ékesszólóan beszél a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének — az orosz népakarat kifejezőjének — ismeretes „kiáltványa".

De ebben az esetben kinek a véleményét fejezi ki Miljukov úr?

Talán az egész Ideiglenes Kormány véleményét?

A tegnapi „Vecsernyeje Vrémja"[6] azonban ezt írja erről:

„Miljukov külügyminiszternek a március 23-i petrográdi lapokban megjelent interjújával kapcsolatban Kerenszkij igazságügyminiszter felhatalmazta az igazságügyminisztérium sajtóosztályát annak kijelentésére, hogy az *interjúnak az a része, amely Oroszország külpolitikájának a mai háborúval kapcsolatos feladatait fejtegeti, Miljukov magánvéleménye, és semmi esetre sem az Ideiglenes Kormány nézete*".

Tehát, ha hinni lehet Kerenszkijnek, Miljukov úr a háború céljait illetően ebben a sarkalatos kérdésben nem fejezi ki az Ideiglenes Kormány véleményét.

Rövidebben: Miljukov külügyminiszter úr, aki az egész világ előtt a mai háború hódító céljairól nyilatkozott, nemcsak az orosz nép akarata *ellen*, hanem az Ideiglenes Kormány *ellen* is cselekedett, amelynek maga is tagja.

Még a cárizmus idején Miljukov úr lándzsát tört amellett, hogy a miniszterek felelősek a nép előtt. Mi egyetértünk vele abban, hogy a miniszterek számadással és felelősséggel tartoznak a népnek. És kérdezzük: elismeri-e Miljukov úr most is a miniszteri felelősség elvét? És ha még mindig elismeri, miért nem mond le?

Vagy talán Kerenszkij közlése nem . . . pontos?

Vagy — vagy:

*Vagy* Kerenszkij közlése helytelen, és akkor a

forradalmi népnek rendre kell utasítania az Ideiglenes Kormányt, kényszerítenie kell arra, hogy elismerje a nép akaratát.

*Vagy* pedig igaza van Kerenszkijnek, és akkor Miljukov úrnak nincs helye az Ideiglenes Kormányban — le kell mondania.

Középút nincs.

*„Právda" 18. sz.*
*1917 március 26.*
*Vezércikk.*

# A FÖDERALIZMUS ELLEN

A „Djelo Naróda”[7] 5. számában egy cikkecske jelent meg: „Oroszország — területek szövetsége” címmel. Sem többet, sem kevesebbet nem ajánlanak benne, mint azt, hogy Oroszországot alakítsák át „területek szövetségévé”, „föderatív állammá”. Hallgassák csak:

„Hadd vegyen át a föderatív Oroszországi Állam az egyes területektől (Kisoroszország, Grúzia, Szibéria, Turkesztán stb.) szuverénitási attributumokat. Viszont az egyes területeknek belső szuverénitást adjon. A küszöbön álló Alkotmányozó Gyűlés pedig alakítsa meg a Területek Oroszországi Szövetségét”.

A cikkecske szerzője (Ioszif Okulics) a következőképpen magyarázza a mondottakat:

„Hadd legyen egységes oroszországi hadsereg, egységes pénz, egységes külpolitika, egységes legfelsőbb bíróság. Viszont új életük önálló megteremtésében ám legyenek szabadok az egységes állam egyes területei. Ha az amerikaiak a szövetségi szerződéssel már 1776-ban megteremtették... az «Egyesült Államokat», vajjon mi ne tudnók megteremteni a területek tartós szövetségét 1917-ben?”

Igy ír a „Djelo Naróda”.

El kell ismernünk, hogy a cikkecske sok tekin-

tetben érdekes és mindenesetre eredeti. Érdekes fennkölten ünnepélyes és úgyszólván „kinyilatkoztatásszerű" hangja is („hadd legyen", „ám legyenek"!).

Mindamellett meg kell jegyeznünk, hogy a cikkecske a maga egészében ugy hat, mint valami különös félreértés ; ez a félreértés pedig azon alapul, hogy a szerző, enyhén szólva, könnyelműen bánik az Északamerikai Egyesült Államok (úgyszintén Svájc és Kanada) államrendjének történetéből vett tényekkel.

Mit mond nekünk ez a történelem?

Az Egyesült Államok 1776-ban nem föderáció, hanem eladdig független gyarmatok vagy államok konföderációja volt. Vagyis voltak független gyarmatok, később azonban ezek a gyarmatok, hogy megvédjék közös érdekeiket főleg a külső ellenséggel szemben, szövetséget kötöttek egymással *(konföderáció)*, de továbbra is teljesen független állami egységek maradtak. A XIX. század hatvanas éveiben fordulat áll be az ország politikai életében : az északi államok követelik az államok maradandóbb politikai közeledését — szemben a déli államokkal, amelyek tiltakoznak a „centralizmus" ellen és a régi rend mellett szállnak síkra. Kitör a „polgárháború", amelynek eredményeképpen az északi államok felülkerekednek. Amerikában megalakul a *föderáció*, vagyis a hatalmat a föderatív (központi) kormánnyal *megosztó* szuverén államok szövetsége. De ez a rendszer nem tart sokáig. A föderáció ugyanolyan átmeneti intézménynek bizonyul, mint a konföderáció. Az államok és a központi kormány közötti harc nem szűnik meg, a kettőshatalom elviselhetetlenné válik és az

Egyesült Államok a további fejlődés eredményeképpen föderációból *egységes* (egybeforrasztott) állammá válik, egységes alkotmányjogi szabályokkal, az államoknak e szabályok által megengedett korlátolt autonómiájával (nem állami, hanem közigazgatási-politikai autonómiával). A „föderáció" elnevezés az Egyesült Államokkal kapcsolatban már csak üres szólam, a mult maradványa, amely régen nem fedi a dolgok valódi állását.

Az említett cikkecske szerzője Svájcra és Kanadára is hivatkozik. De ezekben az államokban szintén ugyanezt a fejlődést látjuk: a történelem kezdetén ezek az államok (kantonok) is függetlenek, majd harc indul az államok maradandóbb egyesítéséért (háború a Sonderbund[8] ellen Svájcban, az angolok harca a franciák ellen Kanadában), végül a föderáció egységes állammá alakul.

Mit bizonyítanak hát ezek a tények?

Csak azt, hogy Amerikában éppúgy, mint Kanadában és Svájcban is, a fejlődés a független területek*től* e területek föderációján *keresztül* eljutott az egységes államhoz, hogy a fejlődés tendenciája nem a föderáció mellett, hanem *ellene* szól. A föderáció átmeneti forma.

És ez nem véletlen. Mert a legfelsőbb formáiban kibontakozott kapitalizmus fejlődése és a gazdasági terület kereteinek vele kapcsolatos kibővülése, a kapitalizmus központosító tendenciáival együtt, nem föderatív, hanem egységes állami életformát követelnek.

Ezzel a tendenciával okvetlenül számolnunk kell, hacsak nem akarjuk visszafordítani a történelem kerekét.

Ebből azonban az következik, hogy Oroszországban oktalanság a föderációra törekedni, amelyet maga az élet pusztulásra kárhoztatott.

A „Djelo Naróda" azt ajánlja, hogy Oroszországban ismételjük meg az Egyesült Államok 1776-os kísérletét. De van-e hasonlatosság, akár távoli hasonlatosság 1776 Egyesült Államai és a mai Oroszország között?

Az Egyesült Államok akkor független gyarmatok halmaza volt, a gyarmatok nem voltak kapcsolatban egymással és legfeljebb csak konföderációs kapcsolatot kívántak. És ez a kívánságuk egészen érthető volt. Hasonlít-e erre a mai Oroszország? Persze hogy nem! Mindenki tudja, hogy Oroszországban a területek (határvidékek) gazdasági és politikai kötelékekkel *össze vannak kötve* Közép-Oroszországgal és mennél demokratikusabb Oroszország, annál erősebbek lesznek ezek a kötelékek.

Továbbá. Ahhoz, hogy Amerikában konföderációt vagy föderációt létesíthessenek, *egyesíteni* kellett az egymással még össze nem kapcsolt gyarmatokat. És ez az Egyesült Államok gazdasági fejlődésének érdekében történt. De ahhoz, hogy Oroszország föderációvá váljék, el kellene *szakítani* a területeket egymáshoz fűző és már meglevő gazdasági és politikai kötelékeket, ami teljesen észszerűtlen és reakciós.

Végül Amerika (éppúgy mint Kanada és Svájc is) nem nemzeti, hanem földrajzi ismérvek szerint oszlik államokra (kantonokra). Az államok ott gyarmatközösségekből fejlődtek ki, függetlenül nemzeti összetételüktől. Az Egyesült Államokban több tucat állam van, viszont nemzeti csoport mindössze 7—8.

Svájcban 25 kanton (terület) van, míg a nemzeti csoportok száma mindössze 3. Más a helyzet Oroszországban. Amit Oroszországban olyan területeknek szoktak nevezni, amelyeknek, mondjuk, autonómiára van szükségük (Ukrajna, Kaukázusontúl, Szibéria, Turkesztán stb.), nem egyszerű földrajzi területek, mint az Urál, vagy a Volgamellék, hanem Oroszország meghatározott részei, amelyeken a lakosság sajátos életmódja és sajátos (nem orosz) nemzeti összetétele határozottan kialakult. Éppen ezért Amerikában vagy Svájcban az államok autonómiája (vagy föderációja) nemcsak nem oldja meg a nemzeti kérdést (nem is ez a célja !), de még csak fel sem veti azt. Viszont Oroszország területeinek autonómiáját (vagy föderációját) tulajdonképpen azért ajánlják, hogy felvessék és megoldják az oroszországi nemzeti kérdést, mivel Oroszország területekre való felosztása nemzeti ismérveken alapul.

Nem világos-e tehát, hogy az 1776. évi Egyesült Államok és a mai Oroszország közötti hasonlat mesterkélt és képtelen hasonlat?

Nem világos-e tehát, hogy Oroszországban a föderalizmus nem oldja és nem oldhatja meg a nemzeti kérdést, hanem csak zavarosabbá és bonyolultabbá teszi, amikor Don Quijote módjára azon erőlködik, hogy a történelem kerekét visszafordítsa?

Nem, az a javaslat, hogy Oroszországban ismételjük meg Amerika 1776-os kísérletét — határozottan rossz. A föderáció, ez a felemás átmeneti forma, nem felel meg és nem is felelhet meg a demokrácia érdekeinek.

A nemzeti kérdést éppoly életrevalóan, mint radikálisan és véglegesen kell megoldani, mégpedig:

1. meg kell adni a különválási jogot azoknak az Oroszország bizonyos területein élő nemzeteknek, amelyek Oroszország mint egész keretei között nem tudnak, nem akarnak megmaradni;

2. az egységes (egybeforrasztott) állam és egységes alkotmányjogi szabályai keretein belül politikai autonómiát kell adni azoknak a területeknek, amelyeknek bizonyos különleges nemzeti összetételük van és amelyek az egész kereteiben maradnak.

Igy és csakis így kell megoldani a területek kérdését Oroszországban.*

*„Právda" 19. sz.*
*1917 március 28.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

---

* A SZERZŐ MEGJEGYZÉSE

Ez a cikk a föderatív államberendezéssel szemben pártunkban akkor uralkodó tagadó álláspontot tükrözi vissza. Az államföderalizmussal szemben elfoglalt tagadó álláspont legélesebben Leninnek 1913-ban Saumjánhoz írt levelében jutott kifejezésre. „Mi — mondotta Lenin ebben a levélben — feltétlenül a demokratikus centralizmus mellett vagyunk. Ellenezzük a föderációt ... Elvből ellenezzük a föderációt — gyengíti a gazdasági kapcsolatot, alkalmatlan típus *egy* állam számára. El akarsz különülni? Hát menj a pokolba, ha el tudod szakítani a gazda-

sági kapcsolatot, azaz helyesebben, ha az «együttélés» járma és surlódásai olyanok, hogy rontják és tönkreteszik a gazdasági kapcsolatot. Nem akarsz különválni? Akkor bocsánat, helyettem ne dönts, ne gondold, hogy «jogod» van a föderációra" (Lenin Művei. XVII. köt. 90. old.).

Jellemző, hogy az 1917. évi Áprilisi Pártkonferenciának[9] a nemzeti kérdésről hozott határozata teljesen érintetlenül hagyta a föderatív államberendezés kérdését. A határozatban szó van a nemzetek különválási jogáról, a nemzeti területek autonómiájáról az egységes (unitárius) állam keretein belül, és végül arról, hogy alaptörvényt kell hozni mindennemű nemzeti kiváltság ellen, de egyetlen szó sincs benne a föderatív államberendezés megengedhetőségéről.

A párt, Lenin személyében, Lenin „Állam és forradalom" c. könyvében (1917 augusztusában) tesz először komoly lépést abban az irányban, hogy elismerje a föderáció, mint a „centralisztikus köztársasághoz" vezető átmeneti forma megengedhetőségét; ehhez az elismeréshez azonban több komoly kikötést fűz.

„Engels, éppen ugy mint Marx — írja Lenin ebben a könyvben —, a proletariátus és a proletárforradalom szempontjából a demokratikus centralizmus, az egységes és oszthatatlan köztársaság mellett száll síkra. A föderatív köztársaságot vagy kivételnek és a fejlődés akadályának, vagypedig a monarchiától a centralisztikus köztársasághoz való átmenetnek, «haladásnak» tekinti, de csak bizonyos különleges feltételek mellett. És e különleges feltételek között a nemzeti kérdés áll előtérben ... Még Angliában is, ahol a földrajzi helyzet, a közös nyelv, és sok évszázad

története mintha «végzett» volna Anglia egyes apró részeinek nemzeti kérdésével, Engels még itt is számol azzal a kétségtelen ténnyel, hogy a nemzeti kérdés meg nem szűnt meg és ezért «haladásnak» ismeri el a föderatív köztársaságot. Magától értetődik, hogy ezzel Engels egyáltalában nem mondott le a föderatív köztársaság fogyatékosságainak bírálatáról és az egységes, centralisztikus, demokratikus köztársaság egészen határozott propagandájáról és az érte folyó harcról" (Lenin Művei. XXI. köt. 419. old.).*

A párt csak az Októberi Forradalom után helyezkedett szilárdan és határozottan az államföderáció álláspontjára — ekkor vetette fel a föderációt, mint saját tervét, mint a szovjet köztársaságok állami berendezésének tervét, az átmeneti időszak tartamára. A párt ezt az álláspontját elsőízben 1918 januárjában „a dolgozó és kizsákmányolt nép jogairól" szóló ismeretes „Nyilatkozat"-ban fejezte ki, amelyet Lenin írt és a párt Központi Bizottsága jóváhagyott. A „Nyilatkozat" kimondja : „Az Oroszországi Szovjet Köztársaság szabad nemzetek szabad szövetsége alapján, mint a szovjet nemzeti köztársaságok föderációja alakul meg" (Lenin Művei. XXII. köt. 174. old.).**

A párt hivatalosan a VIII. pártkongresszuson (1919)[10] hagyta jóvá ezt az álláspontot. Ismeretes, hogy ezen a kongresszuson fogadták el az Oroszországi Kommunista Párt programját. A párt programja kimondja : „Mint a teljes egységhez vezető egyik átmeneti formát, a párt a szovjet típus szerint

* [*Lenin.* Válogatott művek. 2. köt. Szikra 1949. 214. old.]

** [Ugyanott. 303. old.]

szervezett államok föderatív egyesülését ajánlja" (lásd az „Oroszországi Kommunista Párt programját").

Ilyen utat tett meg a párt, míg a föderáció tagadásától a föderációnak, mint „a különböző nemzetek dolgozói teljes egységéhez vezető átmeneti formának" elismeréséig eljutott (lásd a Kommunista Internacionále II. kongresszusának „A nemzeti kérdésre vonatkozó téziseit"[11]).

Azt, hogy pártunknak az államföderáció kérdésére vonatkozó nézetei így alakultak, három ok magyarázza meg:

Először az, hogy az Októberi Forradalom időpontjában Oroszország számos nemzetisége gyakorlatilag teljesen különvált és egymástól teljesen elszakadt, minek következtében a föderáció e nemzetiségek dolgozó tömegeinek elkülönülésétől — közeledésük, egyesítésük felé tett lépést jelentett.

Másodszor az, hogy magának a föderációnak a szovjet építés folyamán kialakult formái, amint kiderült, korántsincsenek olyan éles ellentétben az oroszországi nemzetiségek dolgozó tömegei gazdasági közeledésének céljaival, mint régebben gondolhattuk, sőt, amint a későbbi gyakorlat megmutatta — egyáltalán nincsenek ellentétben ezekkel a célokkal.

Harmadszor az, hogy a nemzeti mozgalom jelentősége sokkal komolyabbnak, a nemzetek egyesülésének útja pedig sokkal bonyolultabbnak bizonyult, mint ahogy ezt régebben, a háborúelőtti vagy az Októberi Forradalom előtti időszakban hihettük.

*I. Szt.*

1924 december.

# KÉT HATÁROZAT

Két határozat. Az egyik — a Munkás- es Katonaküldöttek Szovjetjének Végrehajtó Bizottságáé. A másik — az Orosz-Balti vagongyár mechanikai osztályának munkásaié (400 fő).

Az egyik — az úgynevezett „szabadságkölcsön" támogatása mellett.

A másik — ellene.

Az egyik bírálat nélkül elfogadja a „szabadságkölcsönt" mint a *szabadság javát* szolgáló kölcsönt.

A másik a „szabadságkölcsönt" a *szabadság ellen irányuló* kölcsönnek nevezi, mert annak „célja a testvérgyilkos háború továbbfolytatása, ez pedig csak az imperialista burzsoázia számára előnyös".

Az egyiket fejvesztett emberek aggodalmai sugallták: mi lesz a hadsereg ellátásával, nem szenved-e a hadsereg ellátása, ha nem támogatjuk a kölcsönt?

A másiknak nincsenek ilyen aggodalmai, mert látja a kivezető utat: „elismeri, hogy a hadsereg ellátásához pénz szükséges és azt ajánlja a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének, hogy ezt a pénzt a burzsoáziának, vagyis azoknak a zsebéből kell elő-

teremteni, akik ezt a mészárlást rendezték és e véres őrületen milliós hasznot harácsolnak össze".

Az egyik határozat szerzői nyilván elégedettek, mert hiszen „teljesítették kötelességüket".

A másik határozat szerzői tiltakoznak, mert az a véleményük, hogy az előbbiek a proletariátus ügyével szemben tanusított magatartásukkal *„elárulják az Internacionálét"*.

Himezés nélkül megmondták!

Tehát vannak, akik *támogatják*, és vannak, akik *ellenzik* a „szabadságkölcsönt", mely a szabadság *ellen* irányul.

— Kinek van igaza? — döntsék el, munkás elvtársak.

***„Právda" 29. sz.***
***1917 április 11.***
***Aláírás: K. Sztálin.***

# A FÖLDET — A PARASZTOKNAK

Rjazán kormányzóság parasztjai bejelentették Singarjov miniszternek, hogy a földesurak elhagyott földjeit fel fogják szántani, még abban az esetben is, ha a földesurak ebbe nem egyeznek bele. A földesurak nem akarják bevetni a földet — mondják a parasztok —, ez pedig pusztulást hoz, ezért az elhagyott földek azonnali felszántása az egyetlen eszköz, amellyel nemcsak a hátország lakosságának, hanem a fronton harcoló hadseregnek a kenyérellátása is biztosítható.

Singarjov miniszter válaszában (lásd a táviratát[12]) határozottan megtiltja az önhatalmú szántást, azt „önkényes eljárásnak" nevezi, a parasztoknak pedig azt javasolja, hogy várjanak az Alkotmányozó Gyűlés összehívásáig, amely majd mindent elrendez.

Mivel azonban az Alkotmányozó Gyűlés összehívásának ideje ismeretlen, mivel az Ideiglenes Kormány, amelynek Singarjov úr is tagja, halogatja az Alkotmányozó Gyűlés összehívását, világos, hogy a föld *valójában* fölszántatlan marad, a földek a földesurak birtokában és a parasztok föld *nélkül* maradnak. Oroszországnak pedig, a munkásoknak,

parasztoknak és katonáknak pedig — nem lesz elegendő kenyerük.

S mindezt azért akarják így, hogy a földesurakon sérelem ne essék, még ha Oroszországban éhínség pusztítana is.

Ezt válaszolja az Ideiglenes Kormány, amelynek Singarjov miniszter a tagja.

Nem csodálkozunk ezen a válaszon. A gyárosok és a földesurak kormánya nem is lehet másmilyen a parasztokkal szemben: mit bánják ők a parasztokat, csak a földesuraknak menjen jól a dolguk!

Ezért fordulunk a parasztokhoz, egész Oroszország egész szegényparasztságához: vegyék saját kezükbe ügyüket és maguk vigyék azt előre.

Felhívjuk őket, hogy szervezkedjenek a forradalmi parasztbizottságokban (járási, kerületi és más bizottságokban) és miután azok segítségével magukhoz ragadták a földesúri birtokokat, műveljék meg azokat önhatalmúlag, szervezett formában.

Felhívjuk őket, hogy haladéktalanul cselekedjenek, az Alkotmányozó Gyűlés bevárása nélkül, nem törődve a reakciós miniszteri tilalmakkal, amelyek megakasztanák a forradalom szekerét.

Azt mondják nekünk, hogy a földesúri földek azonnali elkobzása megbontaná a forradalom „egységét", mivel a forradalomtól elszakítaná a társadalom „haladó rétegeit".

De balgaság volna azt gondolni, hogy a forradalmat előbbre lehet vinni anélkül, hogy a gyárosokkal és a földesurakkal össze ne különbözzünk.

Vajjon a munkások nem „szakították-e el" a forradalomtól a gyárosokat és a velük hasonszőrűeket,

amikor bevezették a nyolcórás munkanapot? Ki meri azt állítani, hogy a forradalom veszített, amikor a munkanap rövidítésével könnyített a munkások helyzetén?

Ha a parasztok önhatalmúlag megmunkálják és elkobozzák a földesúri földeket, ez kétségkívül el fogja „szakítani" a forradalomtól a földesurakat és a velük hasonszőrűeket. De ki meri azt állítani, hogy a forradalom erőit gyengítjük, amikor a sokmilliónyi szegényparasztságot a forradalom köré tömörítjük?

Azoknak, akik befolyásolni kívánják a forradalom menetét, egyszersmindenkorra meg kell érteniük :

1. hogy forradalmunk fő erői a munkások és a háború miatt katonaruhába öltözött szegényparasztság ;

2. hogy a forradalom elmélyüléséhez és kiterjedéséhez mérten elkerülhetetlenül „el fognak szakadni" tőle az úgynevezett „haladó elemek", amelyek csak mondva haladók, de a valóságban reakciósak.

Reakciós utópia volna, ha feltartóztatnók ezt az áldásos folyamatot, mely a forradalmat megtisztítja a szükségtelen „elemektől".

Az a politika, mely a várakozás álláspontjára helyezkedik és mindent az Alkotmányozó Gyűlésig akar elhalasztani, az a politika, melyet a narodnyikok, trudovikok és mensevikek ajánlanak, hogy „ideiglenesen" mondjunk le az elkobzásról, az osztályok közötti lavírozás (hogy valakin sérelem ne essék !) és a szégyenletes egyhelybentopogás politikája — nem a forradalmi proletariátus politikája

Az orosz forradalom győzelmes előnyomulása el fogja söpörni ezt a politikát, mint fölösleges ócska lomot, ami csak a forradalom ellenségeinek tetszik, csak nekik előnyös.

*„Právda" 32. sz.*
*1917 április 14.*
*Vezércikk.*

*Aláírás:* **K.** *Sztálin*

## MÁJUS ELSEJE

Már három éve annak, hogy a hadviselő országok rabló burzsoáziája véres háborúba sodorta a világot.

Három éve annak, hogy a világ munkásai, akik tegnap még édes testvérek voltak, katonaruhába öltöztetve ellenségként állnak egymással szemben, gyilkolják, nyomorékká verik egymást — a proletariátus ellenségeinek örömére.

A nép élő erőit tömegesen pusztítják, a tömegeket koldusbotra juttatják és nyomorba döntik, egykor virágzó városok és falvak romokban hevernek, tömeges éhezés és elvadulás — s mindez csak azért, hogy a koronás és koronázatlan rablók maroknyi csoportja kifossza az idegen földeket és milliókat és milliókat harácsoljon össze — idevezet a mai háború.

A világ a háború csontkarjában fuldoklik . . .

Európa népei már nem bírják tovább, már felemelik fejüket a háborúskodó burzsoázia ellen.

Az orosz forradalom üt rést először azon a falon, mely a munkásokat elválasztja egymástól. Az általános „hazafias" mámor pillanatában az orosz munkások az elsők, akik újra fennen hirdetik a feledésbe ment jelszót: „Világ proletárjai egyesüljetek!"

Az orosz forradalom mennydörgése Nyugat munkásait is felébreszti álmukból. Németországban sztrájkok és felvonulások, Ausztriában és Bulgáriában tüntetések, a semleges országokban sztrájkok és népgyűlések, egyre erősödő háborgás Angliában és Franciaországban, tömeges lövészárok-barátkozás a frontokon — ezek a növekedő szocialista forradalom első fecskéi.

Mai ünnepünk, Május Elsejének ünnepe — vajjon nem annak a jele-e, hogy a vérözönben a népek testvériségének új kapcsait kovácsolják?

Ég a föld a tőkés rablók talpa alatt, mert Európa felett ismét leng az Internacionále vörös zászlaja.

Legyen a mai nap, Május Elsejének napja, amikor Petrográd száz és százezernyi munkása testvérkezet nyujt a világ munkásainak, legyen ez a nap az új forradalmi Internacionále megszületésének záloga!

„Világ proletárjai egyesüljetek!" — ez a jelszó, amely ma Petrográd terein harsogott, szárnyaljon át az egész világon és egyesítse a világ munkásait a szocializmusért folyó harcban!

A tőkés rablók feje felett, rabló kormányaik feje felett nyujtsunk kezet a világ munkásainak és kiáltsuk:

*Éljen Május Elseje!*
*Éljen a népek testvérisége!*
*Éljen a szocialista forradalom!*

*„Právda" 35. sz.*
*1917 április 18.*
*Aláírás nélkül.*

# AZ IDEIGLENES KORMÁNYRÓL

**Beszéd a Vaszilij-szigeti népgyűlésen**
**1917 április 18 (május 1)**

A forradalom folyamán két hatalom jött létre az országban: a június 3-iki duma által választott Ideiglenes Kormány és a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje, amelyet a munkások és a katonák választottak.

E két hatalom viszonya egyre jobban kiéleződik, egykori együttműködésük gyengül és vétek volna, ha ezt a tényt lepleznők.

Először a burzsoázia vetette fel a kettőshatalom kérdését, először a burzsoázia ajánlotta, hogy válasszunk: *vagy* Ideiglenes Kormányt, *vagy* a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjét. Nem volna méltó hozzánk, ha kitérnénk a világosan feltett kérdésre adandó válasz elől. A munkásoknak és katonáknak világosan, határozottan meg kell mondaniok, hogy kit tartanak a maguk kormányának, az Ideiglenes Kormányt-e vagy a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjét?

Beszélnek az Ideiglenes Kormány iránti bizalomról, beszélnek e bizalom szükségességéről. De hogyan lehet bízni abban a kormányban, amely a legfontosabb és legdöntőbb kérdésben maga sem bízik a népben? Most háború van. Ezt a háborút

azoknak a szerződéseknek alapján folytatják, amelyeket a cár a nép háta mögött kötött Angliával és Franciaországgal és amelyeket az Ideiglenes Kormány a nép hozzájárulása nélkül szentesített. A népnek joga van ahhoz, hogy megismerje e szerződések tartalmát, a munkásoknak és katonáknak joguk van tudni, hogy miért ontják vérüket. A munkások és katonák azt követelik, hogy hozzák nyilvánosságra a szerződéseket. És mit válaszolt erre az Ideiglenes Kormány?

— Azt, hogy a szerződések érvényben maradnak. A szerződéseket azonban mégsem hozta nyilvánosságra és nincs is szándékában, hogy nyilvánosságra hozza!

Nem világos-e tehát, hogy az Ideiglenes Kormány a nép előtt titkolja a háború igazi céljait, s ha titkolja a háború céljait, nem nyilvánvaló-e, hogy egyáltalában nem bízik a népben? Hogyan bízhatnak a munkások és parasztok az Ideiglenes Kormányban, amely a legfontosabb és legdöntőbb kérdésben maga sem bízik a munkásokban és parasztokban?

Beszélnek az Ideiglenes Kormány támogatásáról, e támogatás szükségességéről. De ítéljék meg önök maguk: forradalmi korszakban lehet-e támogatni azt a kormányt, amely megalakulása óta kerékkötője a forradalomnak? A helyzet mindeddig az volt, hogy a forradalmi kezdeményezés és a demokratikus intézkedések a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjétől. és csakis tőle indultak ki. Az Ideiglenes Kormány, vonakodva és ellenkezve, csak utólag értett egyet a Szovjettel és akkor is csak részben és csak mondva,

mert a valóságban akadályokat gördített a Szovjet elé. Mindeddig ez a helyzet. De amikor a forradalom előretör, hogyan lehet támogatni azt a kormányt, amely csak lábatlankodik és visszahúzza a forradalmat? Nem lenne-e jobb inkább arról gondoskodni, hogy az Ideiglenes Kormány ne akadályozza a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjét az ország további demokratizálásában?

Az országban folyik az ellenforradalmi erők mozgósítása. Agitálnak a hadseregben. Agitálnak a parasztok és a városi kisemberek között. Az ellenforradalmi agitáció elsősorban a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje ellen irányul. Az agitációt az Ideiglenes Kormány nevével fedezik. Az Ideiglenes Kormány pedig nyilván megengedi a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje ellen intézett támadásokat. Kérdezzük, miért támogassuk az Ideiglenes Kormányt? Talán az ellenforradalmi agitáció megengedéséért?

Oroszországszerte megindult az agrár-mozgalom. A parasztok önhatalmúlag fel akarják szántani a földesurak által elhagyott földeket. E szántás nélkül az éhínség közvetlen veszélye fenyegetheti az országot. A Szovjetek Összoroszországi Tanácskozása[13] a parasztok kívánságainak megfelelően elhatározta, hogy „támogatja" a parasztok mozgalmát, amely a földesúri földek elkobzására irányul. És mit tesz erre az Ideiglenes Kormány? A parasztmozgalmat „önkényes eljárásnak" nyilvánítja, a parasztoknak megtiltja a földesúri földek felszántását s biztosainak „megfelelő" rendelkezéseket ad (lásd a „Récs" április 17-i számát). Kérdezzük: miért támogassuk az

Ideiglenes Kormányt? Talán azért, hogy hadat üzen a parasztságnak?

Azt mondják, hogy az Ideiglenes Kormány iránti bizalmatlanság megbontja a forradalom egységét, eltaszítja tőle a tőkéseket és a földesurakat. De ki meri azt mondani, hogy a tőkések és a földesurak valóban támogatják vagy támogathatják a néptömegek forradalmát?

Vajjon a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje a nyolcórás munkanap bevezetésével nem taszította-e el magától a tőkéseket és nem tömörítette-e a forradalom köré a munkások nagy tömegeit? Ki meri azt állítani, hogy egy maroknyi gyáros kétesértékű barátsága értékesebb a forradalom szempontjából, mint a munkások millióinak igazi, vérrel megpecsételt barátsága?

Vagy még: amikor a Szovjetek Összoroszországi Tanácskozása elhatározta a parasztok támogatását, vajjon ezzel nem taszította-e el magától a földesurakat és nem kapcsolta-e a forradalomhoz a paraszti tömegeket? Ki meri azt mondani, hogy egy maroknyi földesúr kétesértékű barátsága értékesebb a forradalom szempontjából, mint a jelenleg katonaköpenybe öltözött sokmilliós szegényparasztság igazi barátsága?

A forradalom nem elégíthet ki mindent és mindenkit. A forradalom mindig olyan, hogy egyik végével a dolgozó tömegeket elégíti ki, a másik végével pedig e tömegek titkos és nyílt ellenségeit üti.

Ezért választani kell: vagy a munkásokkal és a szegényparasztsággal együtt a forradalom *mellett* vagy a tőkésekkel és a földesurakkal együtt a forradalom *ellen*.

Tehát, kit fogunk támogatni?

Kit kell saját kormányunknak tekinteni: a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjét-e, vagy az Ideiglenes Kormányt?

Világos, hogy a munkások és a katonák csak az általuk választott Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjét támogathatják.

*„Szoldatszkaja Pravda" („A Katona Igazsága") 6. sz. 1917 április 25.*

*Aláírás: K. Sztálin.*

# A MÁRIA-PALOTÁBAN TARTOTT TANÁCSKOZÁSRÓL

A burzsoá sajtó már hírt adott a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének Végrehajtó Bizottsága és az Ideiglenes Kormány között folyt tanácskozásról. Ez a közlemény általában nem ... pontos, helyenként éppenséggel meghamisítja a tényeket, megtéveszti az olvasókat. Már nem is beszélünk a tények sajátos, a burzsoá sajtóra jellemző megvilágításáról. Ezért nem szabad elmulasztanunk, hogy a valóságnak megfelelő képet adjunk a tanácskozásról.

A tanácskozásnak az volt a célja, hogy tisztázza az Ideiglenes Kormány és a Végrehajtó Bizottság kölcsönös viszonyát Miljukov miniszter jegyzékével[14] kapcsolatban, amely kiélezte a konfliktust.

A tanácskozást Lvov miniszterelnök nyitotta meg. Bevezető beszéde a következő mondatokban foglalható össze: Egészen a legutóbbi időig az ország bizalommal viseltetett az Ideiglenes Kormány iránt és az ügyek kielégítően folytak. De most valahogy megszűnt a bizalom, sőt ellenállás mutatkozott. Ez különösen az utóbbi két hét alatt volt érezhető, amikor közismert szocialista körök sajtóhadjáratot indítottak az Ideiglenes Kormány ellen. Ez így nem

tarthat tovább. A Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje részéről határozott támogatásra van szükségünk. Különben — lemondunk.

Azután a miniszterek (a hadügy-, földművelésügyi, közlekedésügyi, pénzügy- és külügyminiszter) „beszámolói" következtek. Gucskov, Singarjov és Miljukov beszéde volt a leghatározottabb. A többi miniszter csak az előbbiek követelményeit ismételte.

Gucskov miniszter forradalmunkkal kapcsolatban azt az ismert imperialista nézetet igyekezett indokolni, mely szerint az oroszországi forradalom csak a „végsőkig menő háború" eszköze. Meggyőződésem volt — mondotta —, hogy Oroszországban a vereség elkerülése végett forradalmi átalakulásra volt szükség. Azt akartam, hogy a forradalom megteremtse a győzelem új tényezőjét, és reméltem, hogy meg is teremti azt. Honvédelem — a szó tágabb értelmében, honvédelem nemcsak most, hanem a jövőben is — ez a célunk. De az utóbbi hetek folyamán a helyzet lényegesen rosszabbodott ... „Veszélyben a haza" ... Ennek főoka — a „pacifista eszmék áradata", melyeket bizonyos szocialista körök hirdetnek. A miniszter világosan arra célzott, hogy az ilyen eszmék hirdetését meg kell akadályozni, a fegyelmet pedig — helyre kell állítani és hogy ehhez szükség van a Végrehajtó Bizottság segítségére ...

Singarjov miniszter az oroszországi élelmezési válság képét vázolta ... A fő kérdés nem a jegyzék és nem a külpolitika, hanem a kenyér: ha nem tudunk megbirkózni a kenyérkérdéssel, akkor nem birkózunk meg semmivel. Az élelmezési válság ki-

élezõdésében nem kis szerepük van a tavasszal járhatatlan utaknak és más átmeneti jelenségeknek. De a fő ok — Singarjov szerint — az a „szomorú jelenség", hogy a parasztok „a földkérdéssel kezdenek foglalkozni", hogy önhatalmúlag felszántják a földesúri földeket, hogy a földesúri gazdaságokból elengedik a hadifoglyokat és általában agrár-„illúziókban" ringatják magukat. A parasztoknak ezt a — Singarjov véleménye szerint — káros mozgalmát a „leninistáknak" a földek elkobzását hirdető agitációja, „fanatikus pártelvakultsága" „szítja". A „Kseszinszkaja-palotából"[15], e „fertőző gócból" kiinduló „káros agitációnak" véget kell vetni ... Vagy — vagy: *vagy* marad a mostani Ideiglenes Kormány, amelyet bizalom övez — s akkor az agrár-„kilengéseknek" véget kell vetni; *vagy* jöjjön valami más hatalom.

*Miljukov.* A jegyzék nem az én személyes véleményem, hanem az egész Ideiglenes Kormány véleménye. Külpolitikánk lényege ebben a kérdésben foglalható össze: hajlandók vagyunk-e teljesíteni a szövetségesekkel szemben fennálló kötelezettségeinket? Mi kapcsolatban vagyunk a szövetségesekkel ... Bennünket általában mint erőt értékelnek, amely vagy alkalmas vagy alkalmatlan bizonyos célokra. Ha gyengéknek bizonyulunk — a viszony megromlik ... Ezért az annexióról való lemondás veszélyekkel fenyeget ... Szükségünk van az önök bizalmára, ajándékozzanak meg bizalmukkal, és akkor a hadsereget is lelkesedés fogja áthatni, akkor mi is támadást indíthatunk a front egysége érdekében, akkor nyomást fogunk gyakorolni a németekre

és elvonjuk őket a franciáktól és az angoloktól. Ezt követelik a szövetségesekkel szemben fennálló kötelezettségeink. Látják — fejezte be Miljukov —, hogy ilyen helyzetben, amikor azt kívánjuk, hogy ne ingassuk meg a szövetségesek belénk helyezett bizalmát, a jegyzék nem lehetett más, mint amilyen.

A miniszterek hosszú beszédeit néhány rövid mondatban lehet összefoglalni: az ország súlyos válságban van, a válság oka — a forradalmi mozgalom, a válságból kivezető út — a forradalom megfékezése és a háború folytatása.

Ezek szerint tehát az ország megmentéséhez elengedhetetlen: 1. a katonák megfékezése (Gucskov), 2. a parasztok megfékezése (Singarjov), 3. azoknak a forradalmár munkásoknak a megfékezése (valamennyi miniszter), akik lerántják az álarcot az Ideiglenes Kormányról. Támogassatok bennünket ebben a nehéz munkában, segítsetek a támadó háború folytatásában (Miljukov) — és akkor minden rendben lesz. Különben — lemondunk.

Ezt mondták a miniszterek.

Nagyon jellemző, hogy a Végrehajtó Bizottság többségének képviselője, Cereteli, nem utasította vissza a miniszterek módfelett imperialista és ellenforradalmi beszédeit. Cereteli, akit megijesztett, hogy a miniszterek ennyire élére állították a kérdést, a miniszterek lemondásának kilátásbahelyezése miatt fejét vesztve azért könyörgött hozzájuk, hogy tegyenek egy még lehetséges engedményt, azaz kívánatos szellemben adjanak ki valami „magyarázatot”[16] a jegyzékhez, legalább „belföldi használatra”. „A demokrácia — mondotta — teljes erejével támogatni

fogja az Ideiglenes Kormányt", ha megadja ezt a lényegében semmitmondó engedményt.

Cereteli beszédein vörös fonalként húzódott végig az a kívánság, hogy elkenje az Ideiglenes Kormány és a Végrehajtó Bizottság közötti konfliktust, a hajlandóság engedményekre, csakhogy megóvja az egyességet.

Kámenyev merőben ellenkező szellemben beszélt. Ha az ország a pusztulás szélén áll, ha gazdasági, élelmezési stb. válságban van, akkor a helyzetből kivezető út nem a háború folytatása, amely csak kiélezi a válságot és elemésztheti a forradalom gyümölcseit, hanem a háború legsürgősebb megszüntetése. A mostani Ideiglenes Kormány a jelek szerint nem képes vállalni, hogy a háborút megszüntesse, mert „végsőkig menő háborúra" törekszik. Ezért csak ez lehet a kiút: olyan osztálynak kell kezébe venni a hatalmat, amely az országot ki tudja vezetni a zsákutcából . . .

Kámenyev beszéde után a miniszterek helyei felől felkiáltások hallatszottak: „ebben az esetben vegyék át a hatalmat".

*„Pravda" 40. sz.*
*1917 április 25.*

*Aláírás: K. Sztálin.*

# AZ OROSZORSZÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA (BOLSEVIK) MUNKÁSPÁRT VII. (ÁPRILISI) KONFERENCIÁJA

1917 április 24—29

## 1. BESZÉD LENIN ELVTÁRSNAK A HELYZET KÉRDÉSÉRŐL ELŐTERJESZTETT HATÁROZATI JAVASLATA VÉDELMÉBEN

Április 24

Elvtársak! Azt, amit Bubnov javasol, tekintetbe veszi Lenin elvtárs határozati javaslata is. Lenin elvtárs nem ellenzi a tömegek megmozdulását, a tüntetéseket. De most nem ezen fordul meg a dolog. Nézeteltérés az ellenőrzés kérdésében van. Az ellenőrzésnek az az előfeltétele, hogy legyen ellenőrző és ellenőrzött, és az ellenőrző és az ellenőrzött között legyen bizonyos megegyezés. Volt ellenőrzés, volt megegyezés. Mit adott az ellenőrzés? Semmit. Miljukov fellépése után (április 19) az ellenőrzés illuzórius volta különösen világos.

Gucskov azt mondja: „én a forradalmat eszköznek tekintem arra, hogy jobban harcoljunk, *kis forradalmat csinálunk a nagy győzelem érdekében*". De a hadseregbe most pacifista eszmék hatoltak be és nem lehet harcolni. A kormány azt mondja nekünk: „szüntessétek be a háborúellenes propagandát, különben lemondunk".

A kormány az agrárkérdésben sem tudja kielégíteni a parasztokat, akiknek érdeke, hogy magukhoz ragadják a földesúri földeket. Azt mondják nekünk: „segítsetek kordábantartani a parasztokat, különben lemondunk".

Miljukov azt mondja: „meg kell óvni a front egységét, támadnunk kell az ellenséget, lelkesitsétek a katonákat, különben lemondunk".

És ezután ellenőrzést javasolnak nekünk. Nevetséges! Előbb a Küldöttek Szovjetje adta a programot, most pedig az Ideiglenes Kormány adja. Az a szövetség, amelyet a Szovjet és a kormány a válságot (Miljukov fellépését) követő napon kötött, azt jelenti, hogy a Szovjet a kormányt követi. A kormány támadja a Szovjetet. A Szovjet hátrál. Aki ezek után is arról beszél, hogy a Szovjet ellenőrizze a kormányt — az a levegőbe beszél. Ezért javasolom, hogy Bubnovnak az ellenőrzésre vonatkozó módosítását ne fogadjuk el.

## 2. ELŐADÓI BESZÉD A NEMZETI KÉRDÉSRŐL

**Április 29**

Terjedelmesen kellene beszélni a nemzeti kérdésről, de az idő hiánya miatt szűkre kell szabnom előadói beszédemet.

Mielőtt rátérnék a határozati javaslatra, le kell szögeznem bizonyos kiinduló tételeket.

Mi a nemzeti elnyomás? A nemzeti elnyomás — az elnyomott népek kizsákmányolásának és kirablásának az a rendszere, az elnyomott nemzetiségek jogait erőszakosan korlátozó azon rendszabályok,

amelyeket az imperialista körök alkalmaznak. Ezek összességéből tevődik össze annak a politikának a képe, amelyet a nemzeti elnyomás politikájának szoktak nevezni.

Az első kérdés — mely osztályokra támaszkodik egyik vagy másik hatalom a nemzeti elnyomás politikájának megvalósításában? Erre a kérdésre csak akkor fogunk helyesen válaszolni, ha megértjük, hogy a különböző államokban miért vannak a nemzeti elnyomásnak különböző formái, hogy az egyik országban miért súlyosabb és durvább a nemzeti elnyomás, mint a másikban. Például Angliában és Ausztria-Magyarországon a nemzeti elnyomás sohasem nyilvánult meg pogromok formájában, de fennállott az elnyomott nemzetiségek nemzeti jogainak korlátozása formájában. Ugyanakkor Oroszországban a nemzeti elnyomás gyakran pogromok és mészárlások formájában jutott kifejezésre. Viszont egyes országokban egyáltalán nincsenek különleges rendszabályok a nemzeti kisebbségek ellen. Nincs nemzeti elnyomás például Svájcban, ahol a franciák, olaszok és németek szabadon élnek.

Mi a magyarázata annak, hogy a különböző államokban különbözőképpen bánnak a nemzetiségekkel?

Az, hogy ez államok demokratizmusának színvonala különböző fokon van. Amikor Oroszországban korábban a régi földbirtokos arisztokrácia állt az államhatalom élén, a nemzeti elnyomás megnyilvánulhatott és valóban meg is nyilvánult a mészárlások és pogromok gyalázatos formáiban. Angliában, ahol bizonyos fokú demokratizmus és politikai sza-

badság van, a nemzeti elnyomás kevésbbé durva jellegű. Ami Svájcot illeti, az közel áll a demokratikus társadalomhoz, és ott a nemzetek többé-kevésbbé teljes szabadságot élveznek. Egyszóval, mennél demokratikusabb egy ország, annál gyengébb a nemzeti elnyomás és fordítva. Mivel pedig demokratizáláson bizonyos hatalmon levő osztályok jelenlétét értjük, azért ebből a szempontból azt mondhatjuk, hogy mennél közelebb áll a hatalomhoz a régi földbirtokos arisztokrácia, amint ez a régi cári Oroszországban volt, annál erősebb az elnyomás és annál gyalázatosabbak a formái.

A nemzeti elnyomást azonban nemcsak a földbirtokos arisztokrácia támogatja. Mellette van egy másik erő is — az imperialista csoportok, amelyek a népek leigázásának a gyarmatokon elsajátított módszereit beviszik saját országukba is és így a földbirtokos arisztokrácia természetes szövetségeseivé válnak. Utánuk következik a kispolgárság, az értelmiség egy része, a munkásság felső rétegeinek egy része — szóval azok, akik szintén élvezik a rablás gyümölcseit. Ilyképpen a nemzeti elnyomást támogató társadalmi erők egész kórusával állunk szemben, élén a földbirtokos és financarisztokráciával. Egy valóban demokratikus rend megteremtéséhez mindenekelőtt meg kell tisztítani a talajt és ki kell seperni ezt a kórust a politika színpadáról. *(Olvassa a határozati javaslat szövegét.)*

Az első kérdés: hogyan rendezzük be az elnyomott nemzetek politikai életét? Erre a kérdésre azt kell felelnünk, hogy az Oroszország keretein belül élő elnyomott népeknek meg kell adni a jogot, hogy

maguk döntsék el — továbbra is az Oroszországi Államban akarnak-e maradni, vagy önálló államokként ki akarnak-e válni belőle. Jelenleg tanui vagyunk a finn nép és az Ideiglenes Kormány közötti konkrét konfliktusnak. A finn nép képviselői, a szociáldemokrácia képviselői, azt követelik az Ideiglenes Kormánytól, hogy a népnek adják vissza azokat a jogokat, amelyeket Oroszországba való bekebelezése előtt élvezett. Az Ideiglenes Kormány ezt megtagadja, a finn népet nem ismeri el szuverénnek. Ki mellé álljunk? Nyilvánvaló, hogy a finn nép mellé, mert semmiképpen sem ismerhetjük el azt, hogy bármilyen népet is erőszakkal tartsanak meg egy egységes állam kereteiben. Amikor a népek önrendelkezési jogának elvét hirdetjük, ezzel a nemzeti elnyomás elleni harcot az imperializmus ellen, a közös ellenségünk ellen folyó harc magaslatára emeljük. Ha nem ezt tennők, könnyen az imperialisták malmára hajthatnók a vizet. Ha mi, szociáldemokraták, a finn néptől megtagadnók azt a jogot, hogy a különválás kérdésében szabadon nyilváníthassa akaratát, és ezt az akaratát meg is valósítsa, akkor mi ezzel a cárizmus politikáját folytatnók.

A nemzetek szabad különválásra való *jogát* nem szabad összekeverni a nemzetnek ebben vagy abban a pillanatban *kötelező* különválásának kérdésével. A proletariátus pártjának ezt a kérdést minden egyes esetben teljesen önállóan, a körülményektől függően kell eldöntenie. Amikor elismerjük az elnyomott nemzetek különválási jogát, azt a *jogot*, hogy maguk döntsenek politikai sorsukról, ezzel még nem döntjük el azt a kérdést, hogy az adott pillanatban

valamely nemzetnek külön *kell*-e válnia az Oroszországi Államtól. Elismerhetem a nemzet különválási jogát, de ez még nem jelenti azt, hogy ezzel köteleztem a különválásra. A népnek joga van különválni, de megtörténhet, hogy a körülményektől függően nem fog élni ezzel a jogával. Tehát szabadon lehet agitálnunk a különválás mellett vagy ellen, attól függően, hogy mit követel a proletariátus érdeke, a proletárforradalom érdeke. Eszerint a különválás kérdését minden egyes esetben önállóan kell megoldani, a körülményektől függően, és éppen ezért a különválási jog elismerésének kérdését nem kell összekeverni azzal a kérdéssel, hogy adott viszonyok között célszerű-e a különválás. Például, ha tekintetbe veszem a Kaukázusontúl és Oroszország közös fejlődését, a proletariátus harcának körülményeit stb., én személyesen elleneznem a Kaukázusontúl különválását. De ha a Kaukázusontúl népei mégis a különválást követelnék, akkor természetesen különválnának és részünkről nem találnának ellenállásra. *(Tovább olvassa a határozati javaslat szövegét.)*

Továbbá. Mi történjék azokkal a népekkel, amelyek meg akarnak maradni az Oroszországi Állam kereteiben? Ha a népek bizalmatlanok voltak Oroszországgal szemben, a bizalmatlanságot elsősorban a cárizmus politikája táplálta. Mivel azonban a cárizmus megszűnt, megszűnt elnyomó politikája is, s ezért gyengülnie kell a bizalmatlanságnak, fokozódnia kell a vonzódásnak Oroszországhoz. Azt hiszem, hogy a cárizmus megdöntése után a népek kilenctizedrésze nem akar különválni. A párt ezért azt javasolja, hogy területi autonómiát kell adni azoknak

a területeknek, amelyek nem akarnak különválni, de amelyeket a sajátos életmód, nyelv világosan megkülönböztet, mint például a Kaukázusontúlt, Turkesztánt, Ukrajnát. Az ilyen autonóm területek földrajzi határait maga a lakosság határozza meg a gazdasági viszonyoknak, az életmód stb. feltételeinek megfelelően.

A területi autonómiával szemben van egy másik terv is, amelyet a Bund[17] és elsősorban Springer és Bauer, akik a kulturális nemzeti autonómia elvét írták zászlajukra, már réges-régen ajánlgatnak. Úgy vélem, hogy a szociáldemokrácia ezt a tervet nem fogadhatja el. A terv lényege a következő: Oroszországnak nemzetek szövetségévé, a nemzeteknek pedig — olyan személyek szövetségévé kell átalakulnia, akiket egységes közösségbe vonnak, tekintet nélkül arra, hogy az állam melyik területén élnek. Az összes oroszok, az összes örmények stb., tekintet nélkül arra, hogy Oroszország mely részein laknak, külön-külön nemzeti szövetséggé szervezkednek és azután belépnek egész Oroszország nemzeteinek szövetségébe. Ez a terv szerfelett alkalmatlan és célszerűtlen. A kapitalizmus fejlődése ugyanis a nemzetekről egész csoportokat szakított le, amelyeket szétszórt Oroszország különböző vidékein. Összekapcsolni valamely nemzet egyes személyeit, amikor ez a nemzet a gazdasági viszonyok következtében szétszóródott — ez nem más, mint nemzetek mesterséges szervezése, nemzetek konstruálása. Aki pedig azzal foglalkozik, hogy az embereket mesterségesen nemzetekbe vonja össze, az a nacionalizmus álláspontjára helyezkedik. Ezt a Bund által felvetett tervet a

szociáldemokrácia nem helyeselheti. 1912-ben pártunk konferenciáján elvetették ezt a tervet, amely szociáldemokrata körökben — a Bund kivételével — általában nem örvend népszerűségnek. Ezt a tervet másképpen kulturális autonómiának nevezik, mert a nemzetet érdeklő sokféle kérdés közül kiemeli a kultúra kérdéseinek körét és a nemzeti szövetségek hatáskörébe utalja. A kulturális kérdések kiemelésének az a tétel a kiindulópontja, hogy a nemzetet a kultúra egyesíti egységes egészbe. Feltételezik, hogy a nemzet mélyén egyrészt olyan érdekek vannak, amelyek éket vernek a nemzetbe, ilyenek például a gazdasági érdekek, és másrészt vannak olyanok, amelyek a nemzetet egységes egészbe vonják össze, és éppen ilyen kérdések a kultúra kérdései.

Hátra van még a nemzeti kisebbségek kérdése. A nemzeti kisebbségek jogait külön körül kell bástyázni. A párt ezért teljes egyenjogúságot követel az iskolai, vallási stb. kérdésekben, követeli továbbá a nemzeti kisebbségek mindennemű korlátozásának eltörlését.

A 9. § kimondja a nemzetek egyenjogúságát. A megvalósításához szükséges feltételek csak akkor lesznek meg, ha az egész társadalom teljesen demokratizálódik.

El kell még döntenünk azt a kérdést, hogy a különböző nemzetek proletariátusát miképpen szervezzük egy közös pártban. Az egyik terv szerint a munkásoknak nemzetiségek szerint kell szervezkedniök — ahány nemzet, annyi párt. A szociáldemokrácia ezt a tervet elvetette. A gyakorlat megmutatta, hogy valamely állam proletariátusának

nemzetiségek szerint történő szervezése csak az osztályszolidaritás eszméjének pusztulására vezet. Minden egyes állam valamennyi nemzetének valamennyi proletárját egyetlen, osztatlan proletár kollektívában kell megszervezni.

Tehát, a nemzeti kérdésben elfoglalt álláspontunk a következő tételekben összegezhető:

*a)* el kell ismerni a népek különválási jogát;

*b)* az adott állam kereteiben maradó népeknek területi autonómia adandó;

*c)* a nemzeti kisebbségek számára szabad fejlődésüket biztosító külön törvényeket kell hozni;

*d)* az adott állam valamennyi nemzetiségének proletárjait egységes, osztatlan proletár kollektívában, egységes pártban kell megszervezni.

## 3. ZÁRSZÓ A NEMZETI KÉRDÉSRŐL

**Április 29**

A két határozati javaslat általában és egészében egyezik. Pjatakov lemásolta határozati javaslatunk valamennyi pontját, egy pont — „a különválási jog elismerése" — kivételével. Vagy — vagy: vagy tagadjuk a nemzetek különválási jogát, akkor ezt nyiltan meg kell mondani, vagy nem tagadjuk ezt a jogot. Finnországban most mozgalom van folyamatban, amely a nemzeti szabadság biztosítására irányul, az Ideiglenes Kormány pedig harcol ellene. Felmerül a kérdés, kit támogassunk? Vagy az Ideiglenes Kormány politikáját támogatjuk, pártoljuk Finnország erőszakos megtartását és jogainak minimumra csökkentését, és akkor annexionisták vagyunk, mert az

Ideiglenes Kormány malmára hajtjuk a vizet, vagy Finnország függetlensége mellett szállunk síkra. Itt határozottan állást kell foglalnunk vagy az egyik, vagy a másik politika mellett, itt nem lehet kizárólag a jogok konstatálására szorítkoznunk.

Mozgalom van folyamatban Irország függetlenségéért. Ki mellett vagyunk elvtársak? Vagy Irország mellett, vagy az angol imperializmus mellett. És kérdezem — az elnyomás ellen harcoló népek mellett vagyunk-e, vagy azok mellett az osztályok mellett, amelyek elnyomják őket? Azt mondjuk: a szociáldemokráciának, minthogy a szocialista forradalomra vett irányt, a népeknek az imperializmus ellen irányuló forradalmi mozgalmát kell támogatnia.

Vagy az a véleményünk, hogy a szocialista forradalom élcsapata számára hátországot kell teremtenünk, tehát meg kell nyernünk e célra a nemzeti elnyomás ellen felkelő népeket — és akkor hidat verünk Nyugat és Kelet között — és akkor valóban a szocialista világforradalomra vesszük az irányt; vagy nem tesszük ezt — és akkor elszigetelődünk, akkor lemondunk arról a taktikáról, hogy az imperializmus megsemmisítése céljából kihasználjunk minden forradalmi mozgalmat, mely az elnyomott nemzetiségek mélyében folyamatban van.

Támogatnunk kell minden olyan mozgalmat, amely az imperializmus ellen irányul. Ellenkező esetben mit szólnak majd a finn munkások? Pjatakov és Dzerzsinszkij azt mondja, hogy minden nemzeti mozgalom reakciós mozgalom. Ez nem igaz, elvtársak. Vajjon Irország mozgalma az angol imperializmus ellen nem demokratikus mozgalom-e, amely

csapást mér az imperializmusra? És vajjon ezt a mozgalmat nem kell-e támogatnunk ?..

*Először megjelent „Az OSzD(b)MP Petrográdi városi és Összoroszországi konferenciája 1917 áprilisában" c. könyvben. Moszkva—Leningrád. 1925.*

# AKIK ELMARADTAK A FORRADALOMTÓL

A forradalom halad. Mélyülve és szélesedve egyik területről a másikra csap át és keresztül-kasul forradalmasítja az ország egész társadalmi és gazdasági életét.

A forradalom, behatolva az iparba, a munkásokat a termelés ellenőrzésének és szabályozásának kérdése elé állítja (Donyec-medence).

A forradalom, átcsapva a mezőgazdaságba, az elhanyagolt földek kollektív megművelésére, a parasztoknak munkaeszközökkel és haszonállatokkal való ellátására késztet (slisszelburgi kerület)[18].

A forradalom, feltárva a háború fekélyeit és a háború okozta gazdasági bomlást, betör az elosztás területére és felveti a városok élelmiszerrel való ellátásának (élelmezési válság), és a falu iparcikkekkel való ellátásának kérdését (áruválság).

Az ilyen és ehhez hasonló, már égetővé vált kérdések megoldása megköveteli a forradalmi tömegek maximális kezdeményezését, a munkásküldöttek Szovjetjeinek az új élet építésébe való aktív beavatkozását, végül megköveteli azt is, hogy a hatalom teljes egészében annak az új osztálynak kezébe men-

jen át, amely az országot ki tudja vezetni a forradalom széles országútjára. A vidéki forradalmi tömegek már rálépnek erre az útra. A forradalmi szervezetek helyenként már kezükbe vették a hatalmat (Urál, Slisszelburg), megkerülve az úgynevezett „jóléti bizottságokat".

Ugyanakkor a Munkásküldöttek Szovjetjének Petrográdi Végrehajtó Bizottsága tehetetlenül egyhelyben topog, elmarad és eltávolodik a tömegektől, és ahelyett, hogy a hatalom megragadásának döntő kérdését állítaná előtérbe, az Ideiglenes Kormányba való „jelölés" jelentéktelen kérdésével foglalkozik. A Végrehajtó Bizottság, a tömegek mögött maradva, elmarad a forradalomtól is és megnehezíti annak előrehaladását.

Előttünk a Végrehajtó Bizottság két dokumentuma, az egyik: „emlékeztető a fronton levő munkásküldötteknek", akik ajándékokat visznek a katonáknak, a másik: „kiáltvány a fronton harcoló katonákhoz". És vajjon miről tanuskodnak ezek? Megint csak a Végrehajtó Bizottság elmaradottságáról, mert a Végrehajtó Bizottság ezekben az iratokban szerfelett visszataszító, félreérthetetlenül forradalomellenes válaszokat ad napjaink legfontosabb kérdéseire.

## A háború kérdése

Mialatt a Végrehajtó Bizottság az Ideiglenes Kormánnyal az annexiókról és a hadisarcról vitatkozott, mialatt az Ideiglenes Kormány „jegyzékeket" fabrikált s a Végrehajtó Bizottság a „győztes" szerepében tetszelgett, a rablóháború pedig továbbfolyt

éppúgy, mintha semmi sem történt volna — azalatt a lövészárok életéből, a katonák valóságos életéből új harci eszköz született — a tömeges lövészárok-barátkozás. Nem kétséges, hogy a barátkozás magában véve nem egyéb, mint a béketörekvés ösztönös formája. De a szervezetten és tudatosan végrehajtott barátkozás hatalmas eszközzé válhat a munkásosztály kezében a hadviselő országokban fennálló helyzet forradalmasítására.

És mi az álláspontja a Végrehajtó Bizottságnak a lövészárok-barátkozás kérdésében?

Ime:

„Katona elvtársak! Nem barátkozással vívjátok ki a békét... Saját pusztulástokba visznek, az orosz szabadság pusztulását idézik elő azok az emberek, akik azzal hitegetnek benneteket, hogy a barátkozás — a béke útja. Ne higyjetek nekik" (lásd a „Kiáltványt").

A Végrehajtó Bizottság a barátkozás helyett azt ajánlja a katonáknak, hogy „ne mondjanak le a támadó hadműveletekről, melyeket a hadihelyzet megkövetelhet" (lásd a „Kiáltványt"). Megtudjuk, hogy a honvédelem, „a politikai értelemben vett védekezés korántsem zárja ki a stratégiai támadást, új szakaszok elfoglalását stb. A védelem érdekében ... elengedhetetlenül szükséges, hogy támadjunk, hogy új állásokat foglaljunk el" (lásd az „Emlékeztetőt").

Röviden: hogy kivívjuk a békét, támadni kell és idegen „szakaszokat" kell meghóditani.

Igy vélekedik a Végrehajtó Bizottság.

De miben különböznek a Végrehajtó Bizottság

imperialista vélekedései Alexéjev tábornok ellenforradalmi „parancsától", amely „árulásnak" nyilvánítja a barátkozást, a katonáknak pedig megparancsolja, hogy „kíméletlen harcot folytassanak az ellenség ellen"?

Vagy miben különböznek ezek a vélekedések Miljukovnak a Mária-palotában tartott tanácskozáson mondott ellenforradalmi beszédétől, amelyben „támadó hadműveleteket" és fegyelmet követelt a katonáktól a „front egysége" érdekében? . .

## A földkérdés

Mindenki ismeri azt a konfliktust, amely a parasztok és az Ideiglenes Kormány között támadt. A parasztok a földesuraktól elhagyott földek azonnali felszántását követelik, mert csakis így biztosítható nemcsak a hátország lakosságának, hanem a fronton küzdő hadseregnek is kenyérrel való ellátása. Az Ideiglenes Kormány válaszképpen kíméletlen háborút üzent a parasztoknak, „törvényen" kívül helyezte az agrármozgalmat és biztosokat küldött a falvakba, hogy a földesurak érdekeit védelmezzék az „önkényeskedő" parasztok „merényleteivel" szemben. Az Ideiglenes Kormány felszólította a parasztokat, hogy az Alkotmányozó Gyűlés összehívásáig tartózkodjanak a földek elkobzásától: az majd mindent elrendez.

És mi az álláspontja a Végrehajtó Bizottságnak ebben a kérdésben: kit támogat, a parasztokat-e vagy az Ideiglenes Kormányt?

Íme:

„a forradalmi demokrácia a legerélyesebben fog síkraszállni ... a földesúri földek ingyenes elidegenítése mellett ... a *jövőbeli* Alkotmányozó Gyűlésen. *Jelenleg* azonban, tekintettel arra, hogy a földesúri földek azonnali elkobzása ... komoly gazdasági megrázkódtatást idézhetne elő az országban ... a forradalmi demokrácia óva inti a parasztokat a földkérdés mindennemű önkényes megoldásától, mivel az agrárzavargások nem a parasztságnak, hanem az ellenforradalomnak lesznek hasznára", ennélfogva felhívja a parasztokat, hogy „az Alkotmányozó Gyűlés döntése előtt önhatalmúlag ne vegyék birtokukba a földesúri vagyont" (lásd az „Emlékeztetőt").

Igy beszél a Végrehajtó Bizottság.

Nyilvánvaló, hogy a Végrehajtó Bizottság nem a parasztokat, hanem az Ideiglenes Kormányt támogatja.

Világos tehát, hogy a Végrehajtó Bizottság, ilyen álláspontra helyezkedve, odáig süllyedt, hogy magáévá tette Singarjov ellenforradalmi jelszavát: „zabolázd meg a parasztokat!"

És általában, mióta nevezik az agrármozgalmakat „agrárzavargásoknak", és mióta megengedhetetlen a kérdések „önhatalmú megoldása"? Mi más a Szovjet, tehát a Petrográdi Szovjet is, ha nem „önhatalmúlag" létrejött szervezet? Azt gondolja talán a Végrehajtó Bizottság, hogy az „önhatalmú" szervezetek és döntések ideje lejárt?

A Végrehajtó Bizottság a földesúri földek önhatalmú felszántásával kapcsolatban az „élelmezés összeomlásával" ijesztget. Ezzel szemben Slisszelburgban az „önhatalmúlag" létrejött forradalmi Kerületi Bizottság a lakosság élelmezésének javítása érdekében elrendelte:

„Annak érdekében, hogy több gabonaterméket kapjunk, amiben valóságos szükség érezhető — a faluközösségek szántsák fel az egyház, a kolostorok, a volt cári család és a földbirtokosok tulajdonában levő szabad földterületeket".

Mi kifogása lehet a Végrehajtó Bizottságnak ez ellen az „önhatalmú" rendelkezés ellen?

Mit hozhat fel ezzel a bölcs határozattal szemben, hacsak nem azokat az „önkényeskedésről", „agrárzavargásokról", „önhatalmú rendelkezésekről" stb. szóló üres frázisokat, amelyeket Singarjov úr ukázaiból vett át?

Nem világos-e, hogy a Végrehajtó Bizottság elmaradt a vidék forradalmi mozgalmától és mivel elmaradt, ellentétbe került vele? . .

Igy tehát új kép bontakozik ki előttünk. A forradalom szélesedve és mélyülve növekszik, új területekre csap át, betör az iparba, a mezőgazdaságba, az elosztás területére, felveti az egész hatalom megragadásának kérdését. A mozgalom élén a vidék halad. A forradalom első napjaiban Petrográd volt az élen — most kezd elmaradozni. Úgy látszik, hogy a Petrográdi Végrehajtó Bizottság igyekszik *megállni* a már elért ponton.

De forradalmi korszakban nem lehet megállni egy ponton, itt csak mozogni lehet — előre vagy hátra. Ezért, aki a forradalom idején meg akar állni, az múlhatatlanul elmarad, aki pedig elmaradt, annak számára nincs irgalom: a forradalom az ellenforradalom táborába taszítja őt.

*„Právda" 48. sz.*
*1917 május 4.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# MIT VÁRTUNK A KONFERENCIÁTÓL?

Pártunk — szövetség, mely egész Oroszország szociáldemokratáit egyesiti, Petrográdtól a Kaukázusig, Rigától Szibériáig.

Ez a szövetség azért alakult, hogy sikerhez segítse a dolgozókat a gazdagok, a gyárosok és földesurak ellen, a jobb életért, a szocializmusért folyó harcukban.

De a harc csak akkor lehet sikeres, ha pártunk egységes és tömör lesz, ha egy szive és egy akarata lesz, ha mindenütt, Oroszország minden szegletében egységesen fog cselekedni.

De hogyan érjük el a párt egységét és tömörségét?

Ennek egy útja van, mégpedig: Oroszország öntudatos munkásainak választott képviselőit össze kell hívni és közösen meg kell vitatni forradalmunk alapvető kérdéseit, *egy* közös véleményre kell jutni és azután, ha ki-ki hazautazik, a nép közé kell menni, s a népet *egy* közös úton, *egy* közös cél felé kell vezetni.

Az ilyen gyűlést nevezik konferenciának.

Ezért valamennyien türelmetlenül vártuk az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt Összoroszországi Konferenciájának összehívását.

Pártunk a forradalom előtt illegalitásban élt, betiltott párt volt, tagjait letartóztatták és kényszermunkára hajtották. Ezért az illegalitás követelményeinek megfelelően szervezték, „titkos" párt volt. Most megváltoztak a körülmények, a forradalom szabadságot adott, az illegalitás megszűnt és a pártnak nyilt párttá kellett válnia, a pártnak új módon kellett szervezkednie.

Előttünk a háború és a béke kérdése. A háború millió és millió áldozatot nyel el és fog még elnyelni. A háború a családok millióit juttatja koldusbotra. Éhínséget és kimerültséget vitt a városokba. A falvakat megfosztotta még a legszükségesebb áruktól is. A háború csak a gazdagoknak előnyös, akik rengeteget keresnek a kincstári szállításokon. A háború csak az idegen népeket kirabló kormányoknak előnyös. Hiszen éppen ez a rablás a háború célja. És most ez a kérdés: mi legyen a háborúval, szüntessük-e be vagy folytassuk tovább, bújjunk-e jobban a hurokba vagy szakítsuk szét egészen?

A konferenciának erre a kérdésre feleletet kellett adnia.

Továbbá. Oroszország, a hátország és a front egyaránt az éhínség küszöbén áll. De az éhínség háromszor olyan szörnyű lesz, ha nem szántjuk fel azonnal a „szabad" földeket. A földesurak elhanyagolják a földeket, nem vettetnek, az Ideiglenes Kormány pedig nem engedi, hogy a parasztok elfoglalják és megműveljék a földesúri földeket... Mi történjék az Ideiglenes Kormánnyal, amely minden módon támogatja a földesurakat? Mi történjék magukkal a föl-

desurakkal, hagyjuk-e meg nekik a földet, vagy adjuk át a nép tulajdonába?

A konferenciának mindezekre a kérdésekre világos és szabatos választ kellett adnia.

Mert csak ilyen válaszok teszik egységessé és tömörré a pártot.

Csak tömör párt tudja győzelemre vinni a népet.

Beváltotta-e a konferencia a hozzáfűzött reményeket?

Adott-e világos és szabatos válaszokat? — ezt döntsék el maguk az elvtársak, tanulmányozva a konferencia határozatait, amelyek lapunk 13. számának mellékletében találhatók[19].

*„Szoldatszkaja Právda" („A Katona Igazsága") 16. sz. 1917 május 6.*
*Vezércikk.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# KÖZSÉGI VÁLASZTÁSI KAMPÁNY[20]

Közeledik a kerületi duma-választások napja. A jelöltek listáját elfogadták és nyilvánosságra hozták. A választási kampány teljes gőzzel folyik.

A legkülönbözőbb „pártok" lépnek fel listákkal: valóságos és álpártok, régi és újsütetű, komoly és játékszerű pártok. A kadetok pártján kívül ott látjuk „a becsületesség, a felelősség és az igazságosság pártját"; az „Egység"-en és a Bundon kívül ott van „a kadetoknál kissé baloldalibb párt"; a „honvédő" mensevikeken és eszereken kívül mindenféle „pártatlan" és „pártfölötti" csoportok is szerepelnek. A zászlók tarkasága és szeszélyessége elképesztő.

Már az első választási gyűlések alapján megállapítható, hogy nem a községi „reform" önmagában, hanem az ország általános politikai helyzete áll a kampány középpontjában. A községi reform — csak vászon, amelyen természetszerűen kirajzolódnak a fő politikai platformok.

És ez érthető is. Most, amikor a háború a pusztulás szélére sodorta az országot, amikor a lakosság többségének érdekei azt követelik, hogy forradalmi módon nyúljanak bele az ország egész gazdasági

életébe, az Ideiglenes Kormány pedig nyilvánvalóan képtelen kivezetni az országot a zsákutcából — most minden helyi kérdés, tehát a községi kérdések is, csak a háború és a béke, a forradalom és az ellenforradalom általános kérdéseivel elválaszthatatlan kapcsolatban érthetők és oldhatók meg. A községi választási kampány az általános politikával való összefüggésből kiszakítva, csak a mosdók ónoztatását és „jó klozetok építését" hangoztató üres fecsegéssé fajulna (lásd a „honvédő" mensevikek platformját). Ezért a kampány folyamán a pártok tarka zászlóerdején elkerülhetetlenül át fog törni két fő politikai vonal: a forradalom továbbfejlesztésének vonala és az ellenforradalom vonala.

Mennél erősebb lesz a kampány, annál élesebb lesz a pártkritika, annál élesebben fog kidomborodni ez a két vonal, annál elviselhetetlenebbé válik a közbülső csoportok helyzete, amelyek a kibékíthetetlent akarják kibékíteni, annál világosabban fogja látni mindenki, hogy a forradalom és az ellenforradalom között ülő „honvédő" mensevikek és narodnyikok valójában hátráltatják a forradalmat és megkönnyítik az ellenforradalom ügyét.

## A «népszabadság» pártja

A jobboldali pártok a cárizmus megdöntése óta szétszéledtek. Ennek az a magyarázata, hogy a régi formában nem volt célszerű fennmaradniok. Hová lettek? Az úgynevezett „népszabadság" pártja, Miljukovnak és kompániájának pártja köré gyülekeztek. Miljukov pártja most a legjobboldalibb párt.

Ez tény, elvitathatatlan tény. Éppen ezért ez a párt lett most az ellenforradalmi erők gyüjtőhelye.

Miljukov pártja a parasztok megfékezését követeli, mert az agrármozgalom elfojtását akarja.

Miljukov pártja a munkások megfékezését követeli, mert ellenzi a munkások „túlzott" követeléseit, és ugyanakkor a munkások minden komoly követelését „túlzottaknak" minősíti.

Miljukov pártja a katonák megfékezését követeli, mert híve a „vasfegyelemnek", vagyis azt akarja, hogy a katonákat ismét vessék alá a parancsnoki kar uralmának.

Miljukov pártja a rablóháború folytatását követeli, amely a bomlás és a pusztulás szélére juttatta az országot.

Miljukov pártja a forradalom ellen „erélyes rendszabályokat" követel, „határozottan" ellenzi a népszabadságot, noha a „népszabadság" pártjának nevezi magát.

Remélhető-e, hogy ez a párt a lakosság szegény rétegeinek érdekében fogja megreformálni a város gazdaságát?

Rá lehet-e bízni a város sorsát egy ilyen pártra?

Soha! Semmiesetre sem!

Jelszónk: ne bízzunk Miljukov pártjában, egyetlen szavazatot se a „népszabadság" pártjára!

## Az Oroszországi Szociáldemokrata (bolsevik) Munkáspárt

Pártunk a kadetok pártjának szöges ellentéte. A kadet párt — az ellenforradalmi burzsoák és földes-

urak pártja. A mi pártunk — a városi és falusi forradalmi munkások pártja. Ez két kibékíthetetlen párt, az egyiknek győzelme a másiknak vereségét jelenti. Követeléseink ismeretesek. Utunk világos.

Ellenezzük a mai háborút, mert rabló, hódító háború.

Mi a béke, az általános és demokratikus béke mellett vagyunk, mert ez a béke — a legbiztosabb kivezető út a gazdasági bomlásból és az elviselhetetlen élelmiszerhiányból.

Panaszkodnak, hogy a városokban nincs elég kenyér. De miért nincs? Azért, mert a munkásokat háborúba kergették és a vetésterület a munkaerő hiánya miatt csökkent. Kenyér azért nincs, mert még ami van, azt sincs min elszállítani, mivel a vasutakat lefoglalják a háborús szállítások. Vessetek véget a háborúnak — és lesz kenyér.

Panaszkodnak, hogy a faluban áruhiány van. De miért nincs áru? Azért, mert a gyárak és üzemek nagy része a háborúra dolgozik. Vessetek véget a háborúnak — és lesz áru.

Ellene vagyunk a jelenlegi kormánynak, mert támadásra uszít és ezzel meghosszabbítja a háborút, fokozza a gazdasági bomlást és az éhínséget.

Ellene vagyunk a jelenlegi kormánynak, mert védi a tőkések nyereségeit és ezért meghiúsítja a munkások forradalmi beavatkozását az ország gazdasági életébe.

Ellene vagyunk a jelenlegi kormánynak, mert a parasztbizottságokat megakadályozza, hogy a földesúri földekkel rendelkezzenek és ezzel meghiú-

sitja a falunak a földesúri hatalom alól való felszabadítását.

Ellene vagyunk a jelenlegi kormánynak, mert Petrográdról kivonta a forradalmi csapatokat, most pedig áttér a forradalmi munkások kivonására (Petrográd tehermentesítése!) és ezzel erőtlenségre kárhoztatja a forradalmat.

Ellene vagyunk a jelenlegi kormánynak, mert az országot egyáltalán nem tudja kivezetni a válságból.

Követeljük, hogy a forradalmi munkások, katonák és parasztok kezébe adjanak át minden hatalmat.

Csakis az ilyen hatalom tud véget vetni az elhúzódó rablóháborúnak. Csakis ilyen hatalom tudja rátenni kezét a tőkések és a földesurak nyereségeire, hogy előrelendítse a forradalmat és megóvja az országot a teljes pusztulástól.

Végül ellenezzük, hogy visszaállítsák a rendőrséget, a régi gyűlöletes rendőrséget, mely elszakadt a néptől és felülről kinevezett „felsőbbségnek" van alárendelve.

Országos, választott és leváltható milíciát követelünk, mert csak ilyen milícia lehet a nép érdekeinek őre.

Ezek a legközelebbi követeléseink.

Állítjuk, hogy e követelések megvalósítása nélkül, e követelésekért folytatott harc nélkül semmiféle komoly községi reform sem lehetséges, enélkül elképzelhetetlen a városi gazdaság demokratizálása.

Aki biztositani akarja a lakosság kenyérellátását, aki meg akarja szüntetni a lakásválságot, aki kizárólag a gazdagokra akarja hárítani a városi adóterheket, aki arra törekszik, hogy ezek a reformok necsak

szavakban, hanem a gyakorlatban is megvalósuljanak — annak azokra kell szavaznia, akik a hódító háború ellen, a földesurak és a tőkések kormánya ellen, a rendőrség visszaállítása ellen vannak és a demokratikus békét, a hatalomnak a nép kezébe való átadását, a népi miliciát, a városi gazdaság valóságos demokratizálását követelik.

E feltételek nélkül „a gyökeres községi reform” — üres frázis.

### A «honvédők» blokkja

A kadetok és pártunk között több közbülső csoport van, melyek a forradalom és az ellenforradalom között ingadoznak. Ezek: az „Egység”, a Bund, a „honvédő” mensevikek és eszerek, a trudovikok[21], a népi „szocialisták”[22]. Ezek egyes kerületekben önállóan lépnek fel, másutt blokkot alakítanak és közös listával lépnek fel. Ki ellen alakítanak blokkot? Azt mondják — a kadetok ellen. De vajjon így van-e valóban?

Mindenekelőtt szembetűnő ennek a blokknak teljes elvtelensége. Például miféle közösség fűzi a trudovikok radikális burzsoá csoportját a „honvédő” mensevikek csoportjához, akik „marxistáknak” és „szocialistáknak” tartják magukat? A trudovikok, akik azt prédikálják, hogy a háborút a győzelemig kell folytatni, mikor lettek bajtársaivá a mensevikeknek és bundistáknak, akik „a háborút elutasító” „zimmerwaldistáknak” nevezik magukat? És Plechánov „Egysége”, annak a Plechánovnak az „Egysége”, aki már a cárizmus idején, bevonva az Inter-

nacionále zászlaját, teljes határozottsággal egy idegen zászlóhoz, az imperializmus sárga zászlajához szegődött — miféle közösség van e fanatikus soviniszta és mondjuk a „zimmerwaldista" Cereteli között, aki a „honvédő"-mensevik konferenciának tiszteletbeli elnöke? Olyan régen volt-e az, amikor Plechánov azt hirdette, hogy a cári kormányt támogatni kell a Németország elleni háborúban, a „zimmerwaldista" Cereteli pedig emiatt „ledorongolta" a soviniszta Plechánovot? Még javában folyik a háború az „Egység" lapja és a „Rabócsaja Gazéta"[23] között, de ezek az urak úgy tesznek, mintha semmiről sem tudnának, s már megkezdik a „barátkozást" . . .

Ugyebár: ilyen tarka elemekből csak alkalomszerű és elvtelen blokk jöhet létre — nem az elv, hanem a bukástól való félelem vezette őket, amikor blokkot alakítottak.

Feltűnő továbbá az a tény, hogy két kerületben, a kazáni és a szpasszkiji-kerületben (lásd a „jelöltlistát"), az „Egység", a Bund, a „honvédő" mensevikek és eszerek nem lépnek fel saját listával, hanem ugyanezekben a kerületekben — és csakis ezekben — a munkás- és katonaküldöttek kerületi Szovjetje állít jelölteket a Végrehajtó Bizottság határozata ellenére. Nyilvánvaló, hogy vitéz blokkistáink, félve, hogy megbuknak a választáson, jobbnak látták, ha a kerületi Szovjet háta mögé bújnak, hogy kihasználják annak tekintélyét. Mulatságos, hogy ezeknek a „felelősségükkel" kérkedő nemes dzsentlmeneknek nem volt elég bátorságuk ahhoz, hogy nyilt sisakkal álljanak ki — jobbnak látták, ha gyáván kitérnek a „felelősség" elől . . .

Mégis mi késztette ezeket a különböző csoportokat, hogy blokkban egyesüljenek?

Az, hogy egyformán bizonytalanul, de szüntelenül a kadetok nyomdokaiban kullognak, hogy egyformán határozottan gyűlölik pártunkat.

Az, hogy ők is, éppúgy mint a kadetok, valamennyien a háború mellett vannak, de nem azért, hogy raboljanak (isten őrizz!), hanem az ... „annexió és hadisarc nélküli béke" érdekében. Háború a béke érdekében ...

Az, hogy ők is, éppúgy mint a kadetok, valamennyien „vasfegyelmet" követelnek, de nem a katonák megfékezése végett (persze, hogy nem!), hanem ... a katonák saját érdekében.

Az, hogy ők is, éppúgy mint a kadetok, valamennyien a támadás mellett szállnak síkra, de nem az angol-francia bankárok érdekében (isten őrizz!), hanem ... „zsenge szabadságunk érdekében".

Az, hogy ők is, éppúgy mint a kadetok, valamennyien helytelenítik „a munkásoknak a gyárak birtokbavételére irányuló anarchikus igényeit" (lásd a május 21-i „Rabócsaja Gazétá"-t), de ezt nem a tőkések érdekében helytelenítik (óh borzalom!), hanem azért, hogy a tőkéseket el ne ijesszék a forradalomtól, vagyis ... a forradalom érdekében.

Általában valamennyien a forradalom mellett vannak, de csak annyiban (csak annyiban!), amennyiben az nem kellemetlen a tőkésekre és a földesurakra nézve, amennyiben nem ellenkezik azok érdekeivel.

Röviden: valamennyien ugyanazokat a gyakorlati lépéseket követelik, mint a kadetok, de apró fenn-

tartásokat és „szabadságot”, „forradalmat” stb. emlegető szólamokat fűznek ezekhez a követelésekhez.

És mivel a szavak és a szólamok mégiscsak szavak, a valóságban tehát ők is a kadetok vonalán haladnak.

A szabadságról és a szocializmusról szóló frázisok csak eltakarják kadet mivoltukat.

És éppen ezért blokkjuk nem az ellenforradalmi kadetok ellen, hanem a forradalmi munkások ellen, pártunknak a „kerületköziekkel”[24] és a forradalmi mensevikekkel alkotott blokkja ellen irányul.

Remélhetjük-e ezek után, hogy ezek a majdnem kadet dzsentlmenek meg fogják reformálni és át fogják szervezni a tönkrement városi gazdaságot?

Hogyan bízhatjuk rájuk a lakosság szegény rétegeinek sorsát, amikor állandóan e lakosság érdekei ellen cselekednek, amikor a rablóháborút, a tőkések és a földesurak kormányát támogatják?

Ahhoz, hogy demokratizáljuk a városgazdaságot, hogy biztosítsuk a lakosságnak az élelmet és a lakást, hogy mentesítsük a szegényeket a városi adóktól és az adóterheket maradéktalanul a vagyonosakra hárítsuk — ahhoz szakítani kell a megalkuvás politikájával, rá kell tenni kezünket a tőkések és a háztulajdonosok profitjára... Nem világos-e tehát, hogy a „honvédő” blokk mérsékelt dzsentlmenjei, akik félnek megharagítani a burzsoáziát, nem képesek ilyen forradalmi lépésekre?..

A mai petrográdi dumában van egy úgynevezett „szocialista községi csoport”, amely főleg „honvédő” eszerekből és mensevikekből áll. Ez a csoport tagjai sorából „pénzügyi bizottságot” alakított, hogy „azon-

nali rendszabályokat" dolgozzon ki a városgazdaság szanálására. És mit javasolnak? E „reformátorok" szerint, a városgazdaság demokratizálása megköveteli: 1. „a vízdíjak *felemelését*", 2. „a villamosvasúti díjszabás *felemelését*". „Annak eldöntése végett pedig, hogy a katonák kötelesek-e fizetni a villamos használatáért, érintkezésbe kell lépni a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjével" (lásd „Nóvaja Zsizny"[25] 26. sz.). A bizottság tagjai nyilván arra gondoltak, hogy a katonákkal is megfizettessék a viteldíjat, de a katonák beleegyezése nélkül nem merték ezt javasolni.

A bizottság tisztelt tagjai, ahelyett, hogy a szegényekre kivetett adók megszüntetését javasolnák, úgy döntöttek, hogy azokat fel kell emelni, nem kímélve még a katonákat sem!

Ezek a minták mutatják, milyen az eszer és mensevik „honvédők" községi gyakorlata.

Nemde: a fellengős frázisok és a sokatígérő „községi platformok" a „honvédők" nyomorúságos községi gyakorlatát leplezik.

Ahogy volt — úgy is lesz . . .

És mennél ügyesebben álcázzák magukat a „szabadság" és a „forradalom" szólamaival, annál elszántabban és kíméletlenebbül kell harcolni ellenük.

A „honvédő" blokkról le kell rántani a szocialista álarcot, meg kell mutatni burzsoá-kadet mivoltukat — ez a mostani kampány egyik halaszthatatlan feladata.

Ne támogassátok a „honvédő" blokkot, ne bízzatok a blokkista urakban!

A munkásoknak meg kell érteniök, hogy aki nincs velük, az ellenük van, hogy a „honvédő" blokk nincs velük — következésképpen ellenük van.

### «Pártonkívüliek»

Azok közül a burzsoá csoportok közül, amelyeknek saját jelöltlistájuk van, a pártonkívüli csoportok a leghatározatlanabbak. Ilyen pártonkívüli csoport elég sok van, egész halom, számszerint majdnem harminc. Kik mindenek nincsenek köztük! „Egyesült házbizottságok" és „nevelőintézeti alkalmazottak csoportja", „pártonkívüli gyakorlati csoport" és „pártonkívüli választók csoportja", „házi adminisztráció csoportja" és „lakástulajdonosok egyesülete", „pártfölötti köztársasági csoport" és „a női egyenjogúság ligája", „mérnökszövetségi csoport" és „kereskedők és iparosok szövetsége", „a becsületesség, felelősség és igazságosság csoportja" és „a demokratikus építés csoportja", „a szabadság és rend csoportja" és egyéb csoportok — íme, a pártonkívüli zűrzavar tarka képe.

Kik ezek, honnan jönnek és merre tartanak?

Valamennyien burzsoá csoportok. Nagyrészt kereskedőkből, iparosokból, háztulajdonosokból, „szabadfoglalkozásúakból", értelmiségiekből állanak.

Nincs elvi programjuk. A választók nem is tudják meg, hogy tulajdonképpen mit akarnak ezek a csoportok, amelyek arra kérik a polgárokat, hogy rájuk szavazzanak.

Nincs községi platformjuk. A választók nem is tudják meg, hogy mit követelnek ezek a város-

gazdaság javítása érdekében, hogy tulajdonképpen miért szavazzanak rájuk.

Nincs multjuk, mert a multban hírük-hamvuk se volt.

Nincs jövőjük, mert a választások után eltűnnek, mint a tavalyi hó.

Csak a választások idején keletkeztek és csak addig fognak létezni, amíg a választások tartanak: bárhogyan is, be akarnak furakodni a kerületi dumába, azután akár a világ is összedőlhet.

A világosságtól és igazságtól félő, programnélküli burzsoá csoportok ezek, amelyek csempészúton igyekeznek belopni jelöltjeiket a kerületi dumákba.

Céljaik sötétek, sötét az útjuk.

Mi szól e csoportok létjogosultsága mellett?

Az még érthető, hogy a multban, a cárizmus alatt, amikor a párthoz tartozást, a *baloldali* párthoz tartozást a „törvény" könyörtelenül büntette, amikor sokaknak pártonkívüli álarcban kellett fellépniök, hogy elkerüljék a letartóztatást és az üldöztetést, amikor a pártonkívüliség védőpajzs volt a „törvény őreivel" szemben — akkor érthető volt, hogy pártonkívüli csoportok léteztek. De most, a maximális szabadság viszonyai között, amikor mindegyik párt nyiltan és szabadon léphet fel s nem kell attól tartania, hogy felelősségre vonják, amikor a határozott pártállás és a politikai pártok nyilt harca a tömegek politikai nevelésének követelménye és feltétele lett — most mi indokolja e csoportok létezését? Mitől félnek, és tulajdonképpen ki elől takarják el igazi arcukat?

Kétségtelen, hogy sok választó még nem volt

képes eligazodni a politikai pártok programjaiban, hogy gyors öntudatra ébredésüket még a cárizmustól örökölt politikai lomhaság és maradiság gátolja. De vajjon nem világos-e, hogy a pártonkívüliség és programnélküliség csak megrögzíti és szentesíti ezt a lomhaságot és elmaradottságot? Ki meri tagadni, hogy a tömegek felébresztésének és politikai aktivitásuk fokozásának legfontosabb eszköze — a politikai pártok nyilt és becsületes harca?

Mégegyszer: mitől félnek a pártonkívüli csoportok, miért nem szívelik a világosságot és tulajdonképpen ki elől rejtőzködnek? Mi ennek a titka?

Ennek az a titka, hogy a mai oroszországi viszonyok között, amikor a forradalom gyorsan fejlődik, amikor maximális szabadságot élvezünk és a tömegek politikailag nem napról-napra, hanem óráról-órára fejlődnek — ilyen helyzetben túlságosan kockázatos a burzsoázia nyilt fellépése. Ilyen helyzetben leplezetlen burzsoá platformokkal előállni egyértelmű a tömegek biztos eltaszításával. A „helyzet megmentésének" egyetlen eszköze — felölteni a pártonkívüliség álarcát és azt a látszatot kelteni, mintha a csoport egészen ártalmatlan volna, mint amilyen például a „becsületesség, felelősség és igazságosság" csoportja. Igy aztán nagyon jól lehet a zavarosban halászni. Nem kétséges, hogy a pártonkívüli listák zászlai mögött kadetoskodó és kadetszerű burzsoák rejtőznek, akik félnek nyilt sisakkal kiállani és csempészúton igyekeznek belopódzni a kerületi dumákba. Jellemző, hogy közöttük nincs egyetlen egy proletár csoport sem, hogy mindezek a pártonkívüli csoportok a burzsoázia soraiból és csakis a

burzsoázia soraiból toborozzák tagjaikat. És bizonyos, hogy nem kevés hiszékeny, együgyű választót fognak hálójukba keríteni, ha a forradalmi elemek nem leplezik le őket a kellő eréllyel.

Ez az egész titok!

Ezért a *„pártonkívüli" veszély* az egyik legfenyegetőbb, legreálisabb veszély a mostani községi választási kampányban.

Ezekről az urakról le kell rántani a pártonkívüliség álarcát, rá kell kényszeríteni őket arra, hogy megmutassák igazi arcukat, hogy a tömegek kellőképpen értékelhessék őket — ez választási kampányunk egyik legfontosabb feladata.

Jelszavunk: Félre a pártonkívüliség álarcával, éljen a világos és határozott politikai vonal!

* * *

Elvtársak! Holnap lesznek a választások. Rendezett sorokban vonuljatok az urnák elé és egyöntetűen szavazzatok a bolsevikok listájára.

Senki se szavazzon a kadetokra, az orosz forradalom ellenségeire!

Senki se szavazzon a „honvédőkre", a kadetokkal való megalkuvás híveire!

Senki se szavazzon a „pártonkívüliekre", ellenségeitek leplezett barátaira!

*„Pravda" 63, 64. és 66. sz.*
*1917 május 21, 24. és 26.*

*Aláírás: K. Sztálin.*

# TEGNAP ÉS MA

## (A forradalom válsága)

Gucskov és Miljukov az Ideiglenes Kormányból való kilépésük előtt három követelést terjesztettek elő: követelték 1. a *fegyelem* helyreállítását, 2. a *támadás* elrendelését, 3. a forradalmi internacionalisták *megfékezését*.

A hadsereg felbomlik, nincs rend a hadseregben, állítsátok helyre a fegyelmet, fékezzétek meg a békepropagandát, különben lemondunk — „jelentette" Gucskov a Végrehajtó Bizottságnak a Mária-palotában tartott ismeretes tanácskozáson (április 20-án).

Kapcsolatban vagyunk a szövetségesekkel, a front egysége érdekében támogatást követelnek tőlünk, vigyétek támadásba a hadsereget, fékezzétek meg a háború ellenfeleit, különben lemondunk — „jelentette" Miljukov ugyanazon a tanácskozáson.

Ez a „hatalom válságának" napjaiban történt.

A Végrehajtó Bizottság mensevik és eszer tagjai azt a látszatot keltették, hogy nem tesznek engedményeket.

Azután Miljukov közzétette a „jegyzékéhez" fűzött „magyarázatot", a Végrehajtó Bizottság szó-

nokai ezzel kapcsolatban a „forradalmi demokrácia” „győzelmét” hirdették és — „a szenvedélyek lecsillapodtak”.

De a „győzelem” álgyőzelemnek bizonyult. Néhány nap mulva újra bejelentették a „válságot”, Gucskov és Miljukov „kénytelenek voltak” lemondani, a Végrehajtó Bizottság és a miniszterek között végetnemérő tanácskozások folytak és — „a válság azzal végződött”, hogy a Végrehajtó Bizottság képviselői beléptek az Ideiglenes Kormányba.

A hiszékeny nézők megkönnyebbülten fellélekzettek. Végre-valahára „legyőzték” Gucskovot és Miljukovot! Végre-valahára beköszönt a béke, az „annexiók és hadisarc nélküli” béke! Vége a testvérgyilkos mészárlásnak!

És mi történt? Még nem is összegezhették az úgynevezett „demokrácia” „győzelmének” eredményeit, még el sem tudták „temetni” a nyugalomba vonult minisztereket, s az új miniszterek, a „szocialista” miniszterek, máris olyan hangokat hallattak, amelyek megvigasztalták Gucskovot és Miljukovot!

Valóban — „a holtak magukkal ragadták az élőket”!

Itéljen az olvasó.

Kerenszkij polgártárs, az új hadügyminiszter, már a parasztkongresszuson[26] mondott első beszédében kijelentette, hogy a hadseregben helyreállítani szándékozik a „vasfegyelmet”! Hogy micsoda fegyelem ez, azt a „katona jogairól” kiadott „nyilatkozat”[27] világosan megmondja. Ez a parancs, amelyet Kerenszkij írt alá, feljogosítja a parancsnokokat, hogy „hadihelyzetben” „fegyvert alkalmazzanak ... a paran-

csaik teljesítését megtagadó alárendeltjeikkel szemben" (lásd a „Nyilatkozat" 14. pontját).

Azt, amiről Gucskov oly vágyón álmodozott, de amit nem mert megvalósítani, azt Kerenszkij a szabadságról, egyenlőségről és igazságosságról recsegő frázisok zajában egy csapásra „keresztülvitte".

Tulajdonképpen miért volt szükséges ez a fegyelem?

Ezt, minden más minisztert megelőzve, Cereteli miniszter adta tudtunkra. „A háború megszüntetésére törekszünk — mondotta a postahivatali tisztviselőknek —, de nem különbéke, hanem győzelem útján, melyet szövetségeseinkkel együtt közösen kell kivívnunk a szabadság ellenségei fölött" (lásd „Vecsernyaja Birzsovka"[28], majus 8.).

Ha kihagyjuk a szabadságról szóló szavakat, amelyeknek itt semmi értelmük nincs, ha a ködös miniszteri beszédet lefordítjuk egyszerű nyelvre, akkor annak ez a lényege: a béke érdekében Angliával és Franciaországgal szövetségben össze kell törni Németországot, ehhez pedig támadásra van szükség.

Támadás előkészítése a front egysége érdekében, Németország együttes legyőzése érdekében — erre kellett a „vasfegyelem".

Azt, amire Miljukov oly félénken, de lankadatlanul törekedett, Cereteli miniszter saját programjának nyilvánította.

Ez még a válság „megoldását" követő első napokban történt. De a „szocialista" miniszterek később nekibátorodtak és határozottabbak lettek.

Május 12-én következett Kerenszkij „parancsa",

melyben így szólt a tisztekhez, katonákhoz és matrózokhoz:

„. . . Előre fogtok menni, oda, ahová vezéreitek és kormányotok vezetnek benneteket . . . menni fogtok . . . ti, akiket a kötelességtudás fegyelme köt . . . a nép akarata, hogy a hazát és a világot megtisztítsátok a rablóktól és hóditóktól. Erre a hőstettre hívlak titeket" (lásd „Récs", május 14.).

Nemde, Kerenszkij parancsa lényegében alig különbözik a cári kormány ismert imperialista parancsaitól: „harcolnunk kell a végső győzelemig, ki kell kergetnünk hazánkból az arcátlan ellenséget, fel kell szabadítanunk a világot a német imperializmus járma alól . . ." stb.

És mivel a támadásról könnyebb beszélni, mint azt megvalósitani, s mivel egyes ezredek, például a hetedik hadsereg ezredei (négy ezred) nem tartották lehetségesnek, hogy a „támadási" parancsnak engedelmeskedjenek — ezért az Ideiglenes Kormány Kerenszkijjel együtt a szóról áttért a „tettre", megparancsolta a „bűnös" ezredek azonnali feloszlatását és a bűnösöket „kényszermunkára való száműzéssel és vagyonelkobzással" fenyegette (lásd „Vecsernyeje Vremja", június 1.). Mivel pedig mindez, amint kiderült, mégsem volt elegendő, Kerenszkij új „parancsban" külön a barátkozás ellen mennydörgött és a „bűnösöket" bírósággal, „a törvény egész szigorával", vagyis ugyancsak kényszermunkával fenyegette (lásd „Nóvaja Zsizny", június 1.).

Röviden: támadjatok haladéktalanul, támadjatok minden áron, különben — kényszermunkára hajtalak

és agyonlövetlek benneteket — ez az értelme Kerenszkij „parancsainak".

És ezek a parancsok oly időben látnak napvilágot, amikor az angol-francia burzsoáziával kötött cári szerződéseket érvényben hagyják, amikor e szerződések alapján határozottan arra köteleznek „bennünket", hogy aktívan támogassuk Anglia és Franciaország hódító politikáját Mezopotámiában, Görögországban, Elzász-Lotharingiában!

Nos, és hova lett az annexiók és hadisarc nélküli béke, hová lett az új Ideiglenes Kormánynak az a kötelezettsége, hogy mindennemű „erélyes intézkedéssel" a békére fog törekedni — hova tűntek mindezek a „hatalom válságának" napjaiban tett ígéretek?

Óh, a mi minisztereink nem feledkeznek meg a békéről, az annexiók és hadisarc nélküli békéről, ők minden erejüket megfeszítve be-szél-nek, beszélnek és írnak, írnak és beszélnek. És nemcsak a mi minisztereink. Az angol és a francia kormány, válaszolva az Ideiglenes Kormánynak arra a felhívására, hogy nyilatkozzanak a háború céljairól, csak a napokban kijelentették, hogy ők szintén ellene vannak az annexióknak, de . . . annyiban, amennyiben ez nem mond ellent Elzász-Lotharingia, Mezopotámia stb. bekebelezésének. Az Ideiglenes Kormány pedig, e nyilatkozatra válaszolva, május 31-i jegyzékében kijelentette, hogy „továbbra is rendületlenül híven a közös szövetségi ügyhöz", a háború céljaira vonatkozó egyezmény felülvizsgálása céljából azt indítványozza, hogy hívják össze a „szövetséges hatalmak képviselőinek konferenciáját, mely a közeljövőben

össze is ülhetne, amikor meglesznek a konferencia kedvező feltételei" (lásd „Rabócsaja Gazéta" 72. sz.). Mivel azonban még senki sem tudja, hogy tulajdonképpen mikor „lesznek meg a konferencia kedvező feltételei", s mivel az az úgynevezett „közeljövő" semmiesetre sem érkezik el hamarosan, világos, hogy az annexió nélküli békéért folyó „erélyes harcot" *valójában* bizonytalan időre elhalasztották, és a harcból — békét hangoztató üres és hazug szószátyárkodás lett. Viszont a támadást, amelyet mindennemű „erélyes intézkedéssel" előkészítenek, és amelynek érdekében még kényszermunkával és agyonlövetéssel is fenyegetődznek — a támadást egy perccel sem szabad elhalasztani.

A dolog egészen világos. A háború imperialista háború volt és az is marad. Az annexió nélküli békéről szóló beszédek, amikor *egyidejűleg* a valóságban támadásra készülnek, csak a háború rabló jellegét leplezik. Az Ideiglenes Kormány félreérthetetlenül az *aktív* imperializmus útjára lépett. Az, ami tegnap még lehetetlennek látszott, ma lehetségessé vált annak következtében, hogy a „szocialisták" beléptek az Ideiglenes Kormányba. Ezek a „szocialisták", azáltal hogy szocialista frázisokkal leplezik az Ideiglenes Kormány imperialista mivoltát, megszilárdították és kiszélesítették a szárnyát próbálgató ellenforradalom állásait.

Most az a helyzet, hogy vannak „szocialista" minisztereink, akiket az imperialista burzsoázia sikeresen használhat fel ellenforradalmi céljaira.

Nem a naív „forradalmi demokraták" győztek, hanem az imperializmus régi ügynökei, Gucskov és Miljukov.

De a külpolitikában végrehajtott jobbraigazodásnak elkerülhetetlenül ugyanilyen fordulatra kellett vezetnie a belpolitikában is, mert a világháború viszonyai között a külpolitika minden egyéb politika alapja, az egész államélet tengelye.

És valóban, az Ideiglenes Kormány egyre határozottabban a forradalom elleni „erélyes harcra" vesz irányt.

Még nem is olyan régen támadást indított a kronstadti matrózok ellen és ugyanakkor a petrográdi kerület, valamint Penza, Voronyezs és más kormányzóságok parasztjait meggátolta a demokratizmus egyszerű elveinek megvalósításában.

Azután, néhány nappal ezelőtt Szkóbelev és Cereteli tüntette ki magát azzal (herostratosi hőstett!), hogy kiutasította Oroszországból Robert Grimmet[29], igaz, ítélet és nyomozás nélkül, egyszerűen csendőrileg, de legalább örömet okozott vele az orosz imperialistáknak.

De az Ideiglenes Kormány belpolitikájának új irányát a legélesebben Pereverzev miniszter („szintén" szocialista!) juttatta kifejezésre. Pereverzev mindössze csak azt követeli, hogy „sürgősen hozzanak törvényt az állam belső békéje ellen irányuló bűncselekményekre". E törvény szerint (129. cikkely) . . . „Az, aki nyilvánosan, vagy sajtótermékek, levél vagy képes ábrázolat terjesztése vagy nyilvános kiállítása útján: 1. súlyos bűntett elkövetésére, 2. a lakosság egy részét a lakosság másik része ellen irányuló erőszakos cselekmények elkövetésére, 3. a törvénnyel, vagy a hatóság kötelező erejű rendeletével, vagy törvényes rendelkezésével szemben enge-

detlenségre vagy ellenszegülésre hív fel — három évig terjedhető fogházzal", de „háború idején pedig . . . kényszermunkával büntettetik" (lásd „Récs", június 4.).

Kényszermunka — ebből áll ennek az úgynevezett „szocialista miniszternek" törvényhozói alkotása.

Szemmellátható, hogy az Ideiglenes Kormány feltartóztathatatlanul az ellenforradalom mocsarába süllyed.

Ez abból is kitűnik, hogy az ellenforradalom vén vigéce, Miljukov, ebből az alkalomból már csettintget, előre élvezve az új győzelem gyümölcseit. „Ha az Ideiglenes Kormány — mondja — hosszú habozás után végre megérti, hogy a hatalom kezében a meggyőzésen kívül vannak még más eszközök is, olyan eszközök, amelyeket már kezdett alkalmazni, ha erre az útra lép, akkor az orosz forradalom vívmányai (nem tréfa !) megszilárdulnak" . . . „Ideiglenes Kormányunk letartóztatta Kolüskót és kikergette Grimmet. Lenin, Trockij és társaik ellenben szabadon sétálnak . . . Kívánatos volna, hogy Lenint társaival együtt szintén utánuk küldjék . . ." (lásd „Récs", június 4.).

Ilyen „kívánságai" vannak az orosz burzsoázia vén rókájának, Miljukov úrnak.

A közeljövőben majd elválik, hogy az Ideiglenes Kormány, amely általában éberen figyel Miljukov hangjára, teljesíti-e Miljukovnak ezt a „kívánságát" és más, ehhez hasonló „kívánságait", rövidesen elválik, hogy megvalósíthatók-e most az ilyen „kívánságok"?

Egy azonban kétségtelen: az Ideiglenes Kormány belpolitikája teljes egészében e kormány aktív imperialista politikája követelményeinek van alárendelve.

Következtetés:

Forradalmunk fejlődése válságos szakaszba érkezett. A forradalom új szakasza, mikor a forradalom behatol a gazdasági élet minden szférájába és keresztülkasul forradalmasítja azokat, talpraállítja a régi és az új világ összes erőit. A háború és a vele kapcsolatos gazdasági bomlás a végsőkig kiélezi az osztályellentéteket. A burzsoáziával való megegyezés politikája, a forradalom és az ellenforradalom közötti lavirozás politikája szemmelláthatóan tarthatatlanná válik.

Vagy — vagy:

*Vagy* előre — a burzsoázia ellen, azért, hogy a dolgozók kezébe menjen át a hatalom, a háború és a gazdasági bomlás megszüntetéséért, a termelés és elosztás megszervezéséért:

*Vagy* vissza — a burzsoáziáért, a tamadásért és a háború elnyujtásáért, a bomlás megszüntetésére irányuló erélyes rendszabályok ellen, a termelési anarchiáért, a nyilt ellenforradalmi politikáért.

Az Ideiglenes Kormány határozottan a leplezetlen ellenforradalom útjára lép.

A forradalmárok kötelessége, hogy szorosabban tömörüljenek és előbbre vigyék a forradalmat.

*„Szoldatszkaja Pravda" («A Katona Igazsága») 42. sz. 1917 június 13.*

*Aláírás: K. Sztálin*

# A KÜLÖN TÜNTETÉSEK ELLEN

Az Ideiglenes Kormány néhány nappal ezelőtt elrendelte, hogy a Durnovo-villát meg kell tisztítani az anarchistáktól. Ez a teljesen helytelen rendelet nagy felháborodást keltett a munkások körében. Kétségtelen, hogy a munkások ezt a rendeletet valamely szervezet létjoga ellen elkövetett merényletnek tekintették. Mi az anarchisták elvi ellenségei vagyunk, de minthogy a munkásoknak hacsak kis része is az anarchisták mellett áll, nekik is ugyanolyan létjogosultságuk van, mint mondjuk, a mensevikeknek és az eszereknek. Ebben az értelemben igazuk van a munkásoknak, amikor az Ideiglenes Kormány merénylete ellen tiltakoznak. Igazuk van annál is inkább, mert az anarchistákon kívül még több gyár és szakszervezet is használja a villát.

Az olvasók tudják, hogy a munkások tiltakozása eredményes volt, mert az Ideiglenes Kormány engedett és a munkások bennmaradtak a villában.

Most úgy hírlik, hogy a Durnovo-villában újabb munkástüntetést „szerveznek". Értesítést kaptunk, hogy a Durnovo-villában üzemi bizottságok kép-

viselői, az anarchisták vezetésével, gyűléseket tartanak, s az a céljuk, hogy ma tüntetést rendezzenek. *Ha ez igaz*, akkor ki kell jelentenünk, hogy a leghatározottabban elítélünk mindennemű külön, anarchikus tüntetést. Egyes kerületek és ezredek tüntetéseit, melyeket anarchisták vezetnek, akik nem tudnak eligazodni a mai helyzetben, az ilyen tüntetéseket, amelyeket a kerületek és ezredek többsége ellenére, a szakszervezeti irodák és az üzemi bizottságok központi tanácsa, s a proletariátus szocialista pártja ellenére rendeznek — *végzetesnek* tartjuk *a munkásforradalom szempontjából.*

Meg lehet védeni és meg is kell védelmezni a szervezetek fennállási jogát, tehát az anarchisták szervezeteiét is, amikor fedél nélkül akarják hagyni őket. De egybeolvadni az anarchistákkal és velük együtt esztelen tüntetéseket rendezni, amelyek eleve kudarcra vannak kárhoztatva — ezt öntudatos munkásoknak nem szabad megtenniök, ez bűn.

Fontolják meg jól a munkás és katona elvtársak: kik ők, szocialisták-e vagy anarchisták, és ha szocialisták — döntsék el, hogy szabad-e nekik az anarchistákkal együtt, pártunk határozata ellenére nyilvánvalóan meggondolatlan tüntetéseket rendezni.

Elvtársak! Mikor június 10-én tüntetést szándékoztunk rendezni, ezzel elértük, hogy a Szovjetek Végrehajtó Bizottsága és kongresszusa[30] elismerte a tüntetés szükségességét. Nyilván tudjátok, hogy a Szovjetek kongresszusa június 18-ára kitűzte az általános tüntetést, s eleve kihirdette, hogy a pártok saját jelszavaikkal vehetnek részt a tüntetésen.

Most tehát ez a feladatunk: el kell érnünk azt,

hogy a petrográdi június 18-i tüntetés a mi forradalmi jelszavaink jegyében folyjon le.

Éppen ezért csírájában el kell fojtanunk mindennemű anarchikus fellépést, hogy annál erélyesebben készülhessünk a június 18-i tüntetésre.

A külön tüntetések ellen, a június 18-i általános tüntetésre szólítunk benneteket.

Elvtársak! Az idő drága, ne vesztegessetek tehát egy percet se! Minden gyár, minden kerület, minden ezred és század készítse zászlaját és írja rá a forradalmi proletariátus jelszavait. Munkára fel, elvtársak, mind egy szálig, a június 18-i tüntetés előkészítésére.

Az anarchikus fellépések ellen, általános tüntetésre a proletariátus pártjának zászlaja alatt — ez a mi harci kiáltásunk.

*„Pravda" 81. sz.*
*1917 június 14.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# A PETROGRÁDI KÖZSÉGI VÁLASZTÁSOK EREDMÉNYÉRŐL

A petrográdi kerületi duma-választások (12 kerület) már befejeződtek. Végleges kimutatást és általános beszámolót még nem tettek közzé, de azért a kerületektől beérkezett egyes adatok alapján általános képet alkothatunk a választások menetéről és eredményéről.

Több mint egymillió választó közül körülbelül 800 000-en szavaztak. Átlag 70%. A szavazástól tartózkodók száma korántsem „veszedelmesen" nagy. A választási területen kívül maradtak a városhoz még nem csatolt Névai és Narvai kerület (peremvárosok) leginkább proletár részei.

A választási harc nem a helyi, községi követelések körül folyt, mint Európában „szokásos", hanem a fő politikai platformok körül. És ez teljesen érthető is. A rendkívüli forradalmi megrázkódtatásban, melyet a háború és a gazdasági bomlás még bonyolultabbá tett, amikor az osztályellentétek a maguk teljes meztelenségében felszínre törtek, teljesen elképzelhetetlen volt, hogy a választási küzdelem csupán a helyi kérdésekre szorítkozzék — a helyi kérdések és az ország általános politikai helyzete közötti

legszorosabb összefüggésnek elkerülhetetlenül meg kellett mutatkoznia.

Ezért a választásokon a három fő politikai platformnak megfelelően három fő lista versengett: a kadetoké, a bolsevikoké és a „honvédőké" (a narodnyikok, a mensevikek és az „Egység" blokkja). A politikailag határozatlan és programnélküli pártonkívüli csoportoknak ilyen helyzetben elkerülhetetlenül teljesen háttérbe kellett szorulniok és valóban így is történt.

A választónak választania kellett:

Vagy vissza, szakítani a proletariátussal, „erélyes rendszabályokat" a forradalom ellen *(kadetok)*;

Vagy előre, szakítani a burzsoáziával, erélyes harcot az ellenforradalom ellen, a forradalom továbbfejlesztéséért *(bolsevikok)*;

Vagy megegyezni a burzsoáziával, lavírozni a forradalom és az ellenforradalom között, vagyis se vissza, sem előre *(a „honvédők" — a mensevikek és eszerek blokkja)*.

A választó választott. A 800 000 szavazatból több mint 400 000 jutott a „honvédők" blokkjára; valamivel több mint 160 000 a kadetokra, de egyetlenegy kerületben sem szereztek többséget; a bolsevikok több mint 160 000 szavazatot kaptak és a főváros leginkább proletár kerületében, a Vüborgi kerületben pedig abszolút többséget szereztek. A többi *(csekélyszámú)* szavazat harminc „pártonkívüli", „pártfölötti" és mindenféle alkalomszerű csoport és alakulat között oszlott meg.

Így felelt a választó.

Miről tanuskodik ez a felelet?

Először is szembeszökő a pártonkívüli csoportok gyengesége és tehetetlensége. Az orosz nyárspolgár pártonkívüli „természetéről" szóló legendát a választások végleg leleplezték. Az a politikai elmaradottság, amely a pártonkívüli csoportokat éltette, nyilvánvalóan a mult ködébe tűnt. A választók zöme határozottan a *nyílt* politikai harc útjára lépett.

A választások második jellemző vonása — a kadetok teljes veresége. A kadetok minden csűrésükcsavarásuk ellenére is kénytelenek beismerni, hogy az első nyílt küzdelemben, amikor biztosítva volt a *választások szabadsága*, teljes vereséget szenvedtek, egyetlen egy kerületi dumát sem szereztek meg maguknak. A kadetok még nem is olyan régen családi birtokuknak tekintették Petrográdot. Nem egyszer írták kiáltványaikban, hogy Petrográd „csak a népszabadság pártjában bízik", s a június harmadiki törvény alapján megejtett Állami Dumaválasztások eredményére hivatkoztak. Most teljesen világossá vált, hogy a kadetok a cár és a cár választási törvénye kegyelméből uralkodtak Petrográdon. Mihelyt a régi rendszer eltűnt a színről — a kadetok lába alól nyomban kicsúszott a talaj.

Röviden: a demokratikus választók zöme nem támogatja a kadetokat.

A választások harmadik jellemző vonása: hogy megmutatták erőinknek, pártunk erőinek kétségtelen gyarapodását. Pártunknak Petrográdon 23—25 000 tagja van; a „Právda" 90—100 000 példányban jelenik meg, amiből 70 000 Petrográdon fogy el; a választásokon viszont 160 000 szavazatot kaptunk, ami hétszer annyi, mint a párttagok száma és kétszer

annyi, mint a „Právda" petrográdi olvasóinak a száma. És ezt az eredményt annak ellenére értük el, hogy a bulvár „Birzsovká"-tól és „Vecsorká"-tól a miniszteri „Vólja Naródá"-ig[31] és a „Rabócsaja Gazétá"-ig csaknem az egész úgynevezett sajtó a bolsevikok elleni pokoli üvöltéssel és uszítással terrorizálta a nyárspolgárokat. Világos, hogy ilyen helyzetben csak a legállhatatosabb forradalmi elemek szavazhattak pártunkra, akik nem ijedtek meg a „borzalmaktól". Ezek a forradalmi elemek: elsősorban a forradalom vezére, a proletariátus, amelynek segítségével többséget szereztünk a vüborgi dumában, és azután a proletariátus leghűségesebb szövetségesei, a forradalmi ezredek. Meg kell még jegyeznünk, hogy a szabad választások a lakosság friss, a politikai harcban még járatlan széles rétegeit is szavazásra bátorították. Ezek: elsősorban a nők, azonkívül a minisztériumokban dolgozó kishivatalnokok tízezrei, továbbá a „kisemberek", kisiparosok, boltosok stb. sokasága. Korántsem számítottunk és nem is számíthattunk arra, hogy ezek a rétegek már most szakítani tudnak a „régi világgal" és határozottan a forradalmi proletariátus álláspontjára tudnak helyezkedni. Pedig tulajdonképpen ők döntötték el a választások sorsát. Ha el tudtak fordulni a kadetoktól — ezt pedig megtették — ez már nagy haladás.

Röviden: a választók zöme *már* otthagyta a kadetokat, de *még* nem érkezett el pártunkhoz — megállt a félúton. Viszont a leghatározottabb elemek: a forradalmi proletárok és a forradalmi katonák *már* pártunk köré tömörültek.

A választók zöme megállt a félúton. És miután

megállt, ott, a félúton, méltó vezérre talált — a mensevikek és eszerek blokkjában. A kispolgári választó, aki a mai helyzetben nem tud eligazodni és a proletariátus és a kapitalisták között ingadozik, miután kiábrándult a kadetokból, természetszerűen a mensevikek és szociálforradalmárok felé fordult, akik teljesen elvesztették az irányt és tehetetlenül a forradalom és az ellenforradalom közt laviroznak. Rokonlelkek találkoznak. Ez a nyitja a „honvédő" blokk „ragyogó győzelmének". És ez a választások negyedik jellemző vonása. Kétségtelen ugyanis, hogy a forradalom további fejlődése folyamán a blokk tarka hadserege elkerülhetetlenül fogyni fog, részben visszatérnek a kadetokhoz, részben tovább mennek — előre, pártunkhoz. De egyelőre ... egyelőre a blokk vezérei vigasztalhatják magukat a „győzelemmel".

Végül a választások ötödik és utolsó — de nem jelentőségében utolsó! — jellemző vonása, hogy konkrétan felvetették a hatalom kérdését: kié legyen a kormányhatalom az országban. A választások félreérthetetlenül bebizonyították, hogy a kadetok kisebbségben vannak, mert csak nagynehezen tudták megszerezni a szavazatok 20%-át. Az óriási többség, több mint 70%, a jobb- és baloldali szocialisták, vagyis az eszerek és mensevikek, illetve a bolsevikok oldalán áll. Azt mondják, hogy a petrográdi községi választások már előre mutatják a jövendő alkotmányozógyűlési választások eredményét. De ha ez igaz, vajjon nem hallatlan-e, hogy a kadetok, akik az országban csak jelentéktelen kisebbséget alkotnak, túlnyomó többségben vannak az Ideiglenes Kormányban? Hogyan tűrhetjük a kadetok uralmát

az Ideiglenes Kormányban, amikor a lakosság *többsége* nyilvánvalóan nem bízik a kadetokban? Vajjon nem ez a fonák helyzet-e az oka annak a növekvő elégedetlenségnek, amely az országban az Ideiglenes Kormánnyal szemben egyre gyakrabban megnyilvánul?

Nem világos-e, hogy ennek a fonák helyzetnek további fenntartása észszerűtlen és nem demokratikus?

*„Az OSzDMP Központi Bizottsága Sajtóirodájának bulletinjei" 1. sz. 1917 június 15.*

*Aláírás: K. Sztáli*

# PETROGRÁD DOLGOZÓIHOZ, PETROGRÁD MUNKÁSAIHOZ ÉS KATONÁIHOZ[32]

*Elvtársak!*

Súlyos megpróbáltatásokat él át Oroszország. Még mindig tart a háború, amely megszámlálhatatlan áldozatot követel. Szándékosan nyujtják a háborún meggazdagodó *rablók, a vérszopó bankárok.*

A háború következtében az ipar bomlásnak indult, állnak a gyárak, nő a munkanélküliség. És a kapitalisták, akik mesébe illő profitra éheznek, *kizárásokkal* szándékosan fokozzák a bomlást.

A háborúokozta élelmiszerhiány egyre fenyegetőbbé válik. A városi szegénységet drágaság fojtogatja. Az árak pedig egyre emelkednek a *fosztogató spekulánsok* kénye-kedve szerint.

Az éhség és pusztulás baljós árnya lebeg felettünk . . .

Ugyanakkor gyűlnek az ellenforradalom fekete felhői is.

A június harmadiki duma, amely bűntársa volt a cárnak a nép elnyomásában, most azonnali támadást követel a fronton — miért? Azért, hogy a „szövetséges" és orosz rablók kedvéért vérbefojtsa a kivívott szabadságot.

Az Államtanács, amely a hóhér minisztereket szállította a cárnak, gyilkos hurkot fon alattomban — miért? Azért, hogy a „szövetséges" és orosz elnyomók kedvéért alkalmas pillanatban rávesse a nép nyakára.

Az Ideiglenes Kormány pedig, amely a cári duma és a Küldöttek Szovjetje között foglal helyet, 10 burzsoá tagjával szemmelláthatóan a földbirtokosok és a tőkések befolyása alá kerül.

Ahelyett, hogy biztosítanák a katonák jogait — Kerenszkij „nyilatkozata" lábbal tiporja ezeket a jogokat.

Ahelyett, hogy megszilárdítanák a forradalom napjaiban kivívott katonai szabadságokat — újabb „parancsokat" adnak ki, amelyek kényszermunkával és a csapatok feloszlatásával fenyegetnek.

Ahelyett, hogy biztosítanák Oroszország polgárainak kivívott szabadságát — politikai detektíveket küldenek a kaszárnyákba, ítélet és vizsgálat nélkül letartóztatásokat foganatosítanak, újabb módosításokkal egészítik ki a 129. szakaszt, amely kényszermunkával fenyeget.

Ahelyett, hogy a népet felfegyvereznék — lefegyverzéssel fenyegetik a munkásokat és a katonákat.

Ahelyett, hogy felszabadítanák az elnyomott népeket — belekötnek Finnországba és Ukrajnába, félnek szabadságot adni nekik.

Ahelyett, hogy elszántan harcolnának az ellenforradalom ellen — elnézik az ellenforradalmárok garázdálkodását, akik a forradalom ellen nyíltan harcra fegyverkeznek . . .

A háború pedig egyre tart — és semilyen hatékony, komoly intézkedést nem tesznek megszüntetése érdekében, annak érdekében, hogy *valamennyi* népnek felajánlják az igazságos békét.

A gazdasági bomlás pedig egyre fokozódik — és semmit sem tesznek ellene.

Az éhség pedig egyre fenyegetőbb — és semmiféle komoly intézkedést nem tesznek ellene.

Nem csoda tehát, hogy az ellenforradalmárok egyre pimaszabbá válnak és a kormányt újabb megtorlásokra uszítják a munkások és a parasztok, a katonák és a matrózok ellen.

Elvtársak! Nem tűrhetjük tovább szótlanul ezt a rendet! Ezek után hallgatni bűn!

Szabad polgárok vagytok, jogotok van tiltakozni, és ezzel a joggal élnetek kell, amig nem késő.

A holnapi (június 18-i) békés tüntetés napján zúgjon félelmetesen a forradalmi Petrográd tiltakozása az újjáéledő elnyomás és önkény ellen!

Lobogjanak holnap a győzelmi zászlók — hadd remegjenek a szabadság és a szocializmus ellenségei!

Harci kiáltástok, a forradalom harcosainak kiáltása szárnyalja be az egész világot — hadd örvendjenek az elnyomottak és leigázottak!

Ott, Nyugaton, a hadviselő országokban, már virrad az új élet hajnala, a nagy munkásforradalom hajnala. Hadd tudják meg holnap nyugati testvéreink, hogy zászlaitokon nem háborút, hanem békét, nem rabigát, hanem szabadságot hoztok nekik!

Munkások! Katonák! Nyujtsatok egymásnak testvéri kezet és — előre a szocializmus zászlaja alá!

Ki az utcára, elvtársak!
Acélgyürűként tömörüljetek zászlaitok körül!
Rendezett sorokban vonuljatok a főváros utcáin!
Nyugodtan és a győzelemben biztos hittel hirdessétek kívánságaitokat:

*Le az ellenforradalommal!*
*Le a cári dumával!*
*Le az Államtanáccsal!*
*Le a tíz kapitalista miniszterrel!*
*Minden hatalmat a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek!*
*Vizsgálják felül „a katona jogairól szóló nyilatkozatot”!*
*Helyezzék hatályon kívül a katonák és a matrózok ellen kiadott „parancsokat”!*
*Nem engedjük lefegyverezni a forradalmi munkásokat!*
*Éljen a népi milícia — a népőrség!*
*Le az ipari anarchiával és a kizárásrendező tőkésekkel!*
*Éljen a termelés és az elosztás ellenőrzése és megszervezése!*
*Le a támadás politikájával!*
*Elég volt a háborúból! A Küldöttek Szovjetje ajánljon fel igazságos békefeltételeket!*
*Sem különbékét Vilmossal, sem titkos szerződéseket a francia és angol tőkésekkel!*

*Kenyeret! Békét! Szabadságot!*

*Az OSzDMP Központi Bizottsága*
*Az OSzDMP Petrográdi Bizottsága*

*Az OSzDMP Központi Bizottságának Katonai Szervezete*

*Petrográd város üzemi bizottságainak Központi Tanácsa*

*A Petrográdi Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének bolsevik frakciója*

*A „Právda" szerkesztősége*

*A „Szoldatszkaja Právda" szerkesztősége*

*„Právda" 84. sz.*

*1917 június 17.*

# A TÜNTETÉSEN

Derült, ragyogó nap. A tüntetők végtelen szalagja kígyózik. Reggeltől estig vonul a tömeg a Marsmezőre. Felette végeláthatatlan zászlóerdő. Áll minden üzem és hivatal. A forgalom szünetel. A sírok mellett meghajtott zászlókkal vonulnak el a tüntetők. A „Marseillaise" és az „Internacionále" váltakozik a forradalmi gyászdallal: „áldozatként estetek el". Jelszavaktól zúg, reszket a levegő. Minduntalan felröppen: „Le a tíz kapitalista miniszterrel!", „Minden hatalmat a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének!" Helyeslő válaszképpen dörgő „hurrá" hömpölyög mindenfelől.

Feltűnő, hogy a tüntetésen hiányzik a burzsoázia, hiányzanak az „útitársak". A temetés napján rendezett menetben a munkások elvesztek a polgárok és kispolgárok tengerében, a június 18-i tüntetés azonban tisztán proletártüntetés volt, mert fő résztvevői munkások és katonák voltak. A kadetok már a tüntetés előestéjén bojkottot hirdettek, Központi Bizottságuk nyilatkozatot adott ki, hogy „tartózkodni" kell a tüntetésben való részvételtől. És valóban, a burzsoák nem is vettek részt a tüntetésben, sőt a szó szoros értelmében elrejtőztek. A Nyev-

szkij-proszpekten, amely máskor annyira népes és zajos, ezen a napon egyetlen burzsoá törzsvendég sem volt látható.

Röviden. Ez valóban *proletár* tüntetés volt, a forradalmi munkások és az általuk vezetett forradalmi katonák tüntetése.

A munkások és katonák *szövetsége* az elmenekült burzsoák *ellen*, a kispolgár pedig semleges — így jellemezhető a június 18-i felvonulás külső képe.

## Nem díszmenet, hanem tüntetés

A június 18-i felvonulás nem volt egyszerű séta, nem díszmenet volt, mint ahogy feltétlenül az volt a temetés napján rendezett menet. Ez tiltakozó tüntetés volt, a forradalom eleven erőinek a tüntetése, mely az erőviszonyok megváltoztatására irányult. Rendkívül jellemző, hogy a tüntetők nem elégedtek meg azzal, hogy akaratukat kifejezzék, hanem követelték Hausztov elvtársnak*, az „Okópnaja Právda"[33] volt munkatársának azonnali szabadlábra helyezését. Pártunk katonai szervezeteinek Összoroszországi konferenciájáról beszélünk, amely résztvett a tüntetésen és Hausztov elvtárs szabadonbocsátását követelte a Végrehajtó Bizottságtól, személy szerint Csheidzétől, aki megígérte, hogy mindent elkövet Hausztov elvtárs „még aznapi" szabadonbocsátása érdekében.

---

* Zászlós, bolsevik szociáldemokrata, a IV. Állami Duma volt tagjának, egy mensevik szociáldemokrata munkásnak névrokona.

A jelszavak az Ideiglenes Kormány „parancsai", a kormány egész politikája elleni tiltakozás kifejezői voltak és a jelszavak jellege kétségtelenül bizonyítja, hogy a „békés felvonulás", amelyből ártatlan sétát akartak csinálni, hatalmas tüntetéssé vált, mely nyomást gyakorolt a kormányra.

**Bizalmatlanság az Ideiglenes Kormánnyal szemben**

A tüntetés szembeszökő sajátossága, hogy egyetlen gyár, egyetlen ezred sem adta ki a jelszót: „Bízzunk az Ideiglenes Kormányban". Még a mensevikek és eszerek is *elfelejtették* (inkább nem merték !) kiadni ezt a jelszót. Volt nekik is éppen elég jelszavuk: „A szakadás ellen", „Az egységért", „Támogassuk a Szovjetet", „Általános tankötelezettséget" (akinek nem tetszik, dugja be a fülét) — csak a legfontosabb hiányzott — nem követeltek *bizalmat* az Ideiglenes Kormány iránt, még ezzel a ravaszdi fenntartással sem, hogy „annyiban-amennyiben". Csak három csoport merte kiadni a bizalom jelszavát, de azok is megbánták. Ez a három csoport: a kozákok, a Bund és a plechánovi „Egység" csoportja. „Szentháromság" — gúnyolódtak a munkások a Mars-mezőn. A munkások és a katonák ezek közül kettőt (a Bundot és az „Egységet") „le vele" kiáltásokkal arra kényszerítettek, hogy vonják be zászlajukat. A kozákok zászlaját, mivel hordozóik nem voltak hajlandók azt bevonni, széttépték. Egy másik „bizalmi" zászlót, amelyen nem volt megjelölve, hogy melyik csoport zászlaja, s amely a Mars-mező bejárata felett a „levegőben" volt kifeszítve, katonák és munkások foszlá-

nyokra téptek, mire a közönség helyeslően megjegyezte: — „Az Ideiglenes Kormány iránti bizalom *szétfoszlott a levegőben*".

Röviden. A tüntetők óriási többsége kifejezte bizalmatlanságát a kormánnyal szemben, a mensevikek és az eszerek pedig nyilvánvalóan gyávaságból nem mertek „az ár ellen" úszni — általában ez jellemezte a tüntetést.

## A megalkuvó politika csődje

A tüntetésen ezek voltak a legnépszerűbb jelszavak: „Minden hatalmat a Szovjeteknek", „Le a tíz kapitalista miniszterrel", „Sem különbékét Vilmossal, sem titkos szerződéseket az angol és francia kapitalistákkal", Éljen a termelés ellenőrzése és megszervezése", „Le a Dumával és az Államtanáccscsal", „Helyezzék hatályon kívül a katonák ellen kiadott parancsokat", „Ajánljanak fel igazságos békefeltételeket" stb. A tüntetők óriási többsége szolidáris volt pártunkkal. Még a Volhíniai és Kexholmi ezredek is e jelszó alatt vonultak ki: „Minden hatalmat a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének!" A Végrehajtó Bizottság többségi tagjai, akiknek nem a katonák tömegével, hanem az ezredbizottságokkal volt dolguk, őszintén csodálkoztak ezen a „nem várt eseményen".

Röviden: a tüntetők óriási többsége (a tüntetésen 400—500 000 ember vett részt) félreérthetetlenül bizalmatlanságának adott kifejezést a burzsoáziával való megalkuvás politikájával szemben — a tüntetés pártunk forradalmi jelszavainak jegyében folyt le.

Egészen kétségtelen: a bolsevikok „összeesküvéséről" szóló mese — mesének bizonyult. Annak a pártnak, amely a fővárosi munkások és katonák hatalmas többségének bizalmát élvezi, nincs szüksége „összeesküvésekre". Csak a „magas politika alkotóinak" rossz lelkiismerete vagy politikai tudatlansága diktálhatta a bolsevik „összeesküvés" „eszméjét".

*„Pravda" 86. sz.*
*1917 június 20.*
*Aláírás: K. Szt.*

# FELZÁRKÓZNI!

A július 3-i és 4-i eseményeket az országban uralkodó általános válság idézte elő. Az elhúzódó háború és az általános kimerültség, a hallatlan drágaság és az éhezés, a növekedő ellenforradalom és a gazdasági bomlás, a fronton küzdő ezredek feloszlatása és a földkérdés megoldásának halogatása, az országban uralkodó általános bomlás és az a tény, hogy az Ideiglenes Kormány képtelen az országot a válságból kivezetni — ez vitte július 3-án és 4-én a tömegeket az utcára.

Aki ezt a tüntetést valamely párt rosszindulatú agitációjával magyarázza, az az ohrána embereinek álláspontjára helyezkedik, akik minden tömegmozgalmat a „felbujtók", a „lázítók" aknamunkájával szoktak magyarázni.

A július 3-i tüntetésre egyetlen párt sem, a bolsevik párt sem adott ki felhívást. Sőt, Petrográd legbefolyásosabb pártja, a bolsevikok pártja még július harmadikán is tartózkodásra szólította fel a munkásokat és a katonákat. Mikor azonban a tömeg mégis megmozdult, pártunk, mivel nem tartotta lehetségesnek, hogy kezeit mosva félreálljon, minden tőle

telhetőt elkövetett, hogy békés és szervezett jelleget adjon a megmozdulásnak.

De az ellenforradalom sem aludt. Provokáló lövöldözéseket szervezett, vérontással gyászossá tette a tüntetés napját, és néhány, frontról érkezett csapattestre támaszkodva, ellentámadásba ment át a forradalom ellen. Az ellenforradalom magva, a kadetpárt, mintegy előrelátva mindezt, idejekorán kilépett a kormányból, hogy szabad kezet kapjon. A Végrehajtó Bizottság mensevik és eszer tagjai pedig, hogy megtartsák megingott pozícióikat, a Szovjetek teljhatalmáért rendezett tüntetést hitszegően a Szovjetek ellen irányuló felkelésnek nyilvánították és a frontról hazarendelt katonai egységek elmaradott rétegeit a forradalmi Petrográdra uszították. Frakciós fanatizmusuktól elvakítva nem vették észre, hogy amikor a forradalmi munkásokra és katonákra mérnek csapásokat, ezzel meggyengítik a forradalom egész frontját, szárnyat adnak az ellenforradalom reményeinek.

S az eredmény — az ellenforradalom tivornyája és katonai diktatúra.

A „Právda" és a „Szoldatszkaja Právda"[34] szerkesztőségének lerombolása, a „Trud"[35] nyomdájának és kerületi szervezeteinknek szétrombolása, ütlegelés és gyilkosságok, ítélet nélküli letartóztatások, „önhatalmú" leszámolások hosszú sorozata, aljas rendőrkopók galád rágalmai pártunk vezérei ellen és a prostituált lapok vérestollú banditáinak tobzódása, a forradalmi munkások lefegyverzése és ezredek feloszlatása, a halálbüntetés visszaállítása — íme, ebben merül ki a katonai diktatúra „munkája".

És mindez a „forradalom megmentésének" örve alatt, Kerenszkij—Cereteli „kormányának" „parancsára" történik, s ezt a kormányt az Összoroszországi Végrehajtó Bizottság támogatja. És az eszerek és a mensevikek pártja, ezek a kormányzó pártok, amelyekre ráijesztett a katonai diktatúra, könnyű szívvel szolgáltatják ki a forradalom ellenségeinek a proletár párt vezéreit, fedezik a rombolásokat és garázdálkodásokat, semmit sem tesznek az „önhatalmú" leszámolások ellen.

Az Ideiglenes Kormány, a Végrehajtó Bizottság nyilvánvaló elnézésével, hallgatólagosan megegyezett az ellenforradalom vezérkarával, a kadetpárttal, Petrográd forradalmi munkásai és katonái ellen — ez most a helyzet.

És mennél engedékenyebbek a kormányzó pártok, annál pimaszabbakká válnak az ellenforradalmárok. A bolsevikok elleni támadásokról már áttérnek valamennyi szovjet párt és a Szovjetek elleni támadásra. A Petrográdi városrészben és az ohtai külvárosban már a mensevik kerületi szervezeteket rombolják. Betörnek a Petrográdi Szovjet ülésére és letartóztatják tagjait (Szahárov küldött). A Nyevszkij-proszpekten külön csoportokat szerveznek a Végrehajtó Bizottság tagjainak elfogatására. Félreérthetetlenül a Végrehajtó Bizottság szétkergetéséről tárgyalnak. Az Ideiglenes Kormány egyes tagjai és a Végrehajtó Bizottság több vezetője elleni „összeesküvésről" már nem is beszélünk.

Az ellenforradalmárok óráról-órára arcátlanabbak és kihívóbbak. Az Ideiglenes Kormány pedig a „forradalom megmentése" érdekében tovább foly-

tatja a forradalmi munkások és katonák lefegyverzését...

Mindez, az országban fejlődő válsággal, az éhínséggel és bomlással, a háborúval és a vele összefüggő meglepetésekkel kapcsolatban — még jobban kiélezi a helyzetet, elkerülhetetlenné teszi az újabb politikai válságokat.

Álljunk készen a közelgő ütközetekre, hogy méltóan és szervezetten kezdjük a csatát — ez most a feladat.

Tehát:

Első parancsolat: ne üljünk fel az ellenforradalmárok provokációinak, fegyverezzük fel magunkat kitartással és önuralommal, óvjuk meg erőinket a közelgő harcra, ne engedjünk meg semmiféle idő-előtti megmozdulást.

Második parancsolat: tömörüljünk szorosabban pártunk köré, zárkózzunk fel a ránktörő számtalan ellenséggel szemben, lobogtassuk zászlónkat magasan, bátorítva a gyengéket, összegyüjtve az elmaradókat, felvilágosítva az öntudatlanokat.

Nincs alku az ellenforradalommal!

Nem lehet egység a „szocialista" porkolábokkal.

Jelszavunk: a forradalmi elemek szövetségéért az ellenforradalom és pártfogói ellen.

*„Proletarszkoje Djelo" („Proletár Ügy")*
*(Kronstadt) 2. sz.*
*1917 július 15.*

*Aláírás: K. Sztálin,*
*az Oroszországi Szociáldemokrata*
*Munkáspárt Központi Bizottságának tagja.*

# FELSZÓLALÁSOK AZ OROSZORSZÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA (BOLSEVIK) MUNKÁSPÁRT PETROGRÁDI SZERVEZETÉNEK RENDKIVÜLI KONFERENCIÁJÁN

1917 július 16—20[36]

## 1. A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA A JÚLIUSI ESEMÉNYEKRŐL

Július 16

Elvtársak!

Pártunkat, különösen pártunk Központi Bizottságát azzal vádolják, hogy a július 3-i és 4-i tüntetést ő kezdeményezte és szervezte abból a célból, hogy a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságát a hatalom megragadására kényszerítse, ha pedig az nem hajlandó kezébe venni a hatalmat — saját maga ragadja meg azt.

Mindenekelőtt ezeket a vádakat kell megcáfolnom. Július 3-án a géppuskásezred két képviselője berontott a bolsevikok konferenciájának ülésére és kijelentette, hogy az első géppuskás ezred résztvesz a tüntetésen. Mint emlékeznek rá, mi azt válaszoltuk a küldötteknek, hogy párttagok nem cselekedhetnek pártjuk határozata ellenére, az ezred képviselői azonban tiltakoztak, kijelentvén, hogy inkább kilépnek a pártból, de nem cselekszenek az ezred határozata ellen.

Pártunk Központi Bizottsága a mai helyzetben

célszerűtlennek tartotta a petrográdi munkások és katonák tüntetését. A Központi Bizottság célszerűtlennek tartotta azt, mivel világos volt, hogy a kormány által tervezett támadás a fronton nem más, mint kaland, hogy a katonák, nem ismerve a támadás célját, nem mennek támadásba, hogy petrográdi tüntetésünk esetén a forradalom ellenségei ránk háríthatják a felelősséget, ha a fronton meghiúsul a támadás. Azt akartuk, hogy a támadás meghiúsulásáért a kaland igazi bűnöseire háruljon a felelősség.

De a tüntetés megkezdődött. A géppuskások megbízottakat küldtek a gyárakba. Hat órakor már hatalmas munkás- és katonatömegek voltak az utcán. Öt órakor a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának ülésén a párt Központi Bizottsága és a konferencia nevében hivatalosan kijelentettem, hogy a tüntetés ellen határoztunk. Aki tehát ezek után a tüntetés megszervezésével vádol bennünket, az arcátlan rágalmazóhoz méltó módon hazudik.

A tömegek fellépését nem tudtuk megakadályozni. Volt-e joga pártunknak arra, hogy kezeit mosva félreálljon? Tekintettel a komolyabb bonyodalmak lehetőségére, nem volt jogunk félreállni — mint a proletariátus pártjának, be kellett avatkoznunk a mozgalomba, hogy békés és szervezett mederbe tereljük azt, anélkül, hogy a hatalom fegyveres megragadását tűztük volna ki célul.

Emlékeztetem önöket egy hasonló esetre munkásmozgalmunk történetéből. 1905 január 9-én, amikor Gapon a cár elé vezette a tömegeket, a párt nem vonakodott együtt menni a tömeggel, noha tudta, hogy félrevezetik azt. Most, amikor a tömegek nem

Gapon jelszavaival, hanem a mi jelszavainkkal mentek az utcára, még kevésbbé állhattunk félre. Be kellett avatkoznunk mint szabályozónak, mint fékező pártnak, hogy megóvjuk a mozgalmat a lehetséges bonyodalmaktól.

A mensevikek és az eszerek a munkásmozgalom vezetésére tartanak igényt, de nem úgy viselkednek, mint akik képesek a munkásmozgalom vezetésére. A bolsevikok ellen intézett támadásaikkal csak azt bizonyítják, hogy egyáltalán nem értik a munkásosztály pártjának kötelességeit. A munkások legutóbbi megmozdulásáról úgy beszélnek, ahogy csak azok beszélhetnek, akik szakitottak a munkásosztállyal.

Pártunk Központi Bizottsága, a Petrográdi Bizottság és a Katonai Szervezet éjjel olyan határozatot hozott, hogy beavatkozik a munkások és katonák ösztönös megmozdulásába. A mensevikek és az eszerek, látva, hogy minket több mint 400 000 katona és munkás követ, hogy a talaj kicsúszik a lábuk alól, a munkások és katonák tüntetését a Szovjetek ellen irányuló akciónak nyilvánították. Állítom, hogy július 4-én este, mikor a bolsevikokat a forradalom árulóinak nyilvánították, a mensevikek és az eszerek elárulták a forradalmat, felrobbantották az egységes forradalmi frontot és szövetséget kötöttek az ellenforradalommal. Csapást mérve a bolsevikokra, csapást mértek a forradalomra.

Július 5-én a mensevikek és az eszerek kihirdették a hadiállapotot, vezérkart szerveztek és minden ügyet rábíztak a katonai klikkre. Ilyképpen mi, akik azért harcoltunk, hogy minden hatalom a Szovjeteké legyen — a Szovjetek fegyveres ellenségének helyze-

tébe kerültünk. Olyan helyzet alakult ki, hogy a bolsevikok csapatai szembekerülhettek a Szovjetek csapataival. Őrültség lett volna részünkről, ha ilyen helyzetben harcba bocsátkoztunk volna. Azt mondottuk a Szovjetek vezetőinek: a kadetok eltávoztak, lépjetek blokkra a munkásokkal, legyen a hatalom a Szovjeteknek felelős. De ők hitszegést követtek el, felvonultatták ellenünk a kozákokat, a hadapródiskolásokat, a pogromhősöket, egyes frontról érkezett ezredeket, félrevezetve őket azzal, hogy a bolsevikok a Szovjetek ellen készülnek. Magától értetődik, hogy ilyen helyzetben nem vehettük fel a harcot, amelybe a mensevikek és az eszerek bele akartak sodorni. Elhatároztuk, hogy visszavonulunk.

Július 5-én tárgyalásokat folytattunk a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságával, személy szerint Liberrel. Liber a következő feltételek elfogadását követelte: mi, vagyis a bolsevikok, eltávolítjuk a Kseszinszkaja-palotát védő páncélgépkocsikat, a matrózok kivonulnak a Péter-Pál-erődből és visszatérnek Kronstadtba. Mi beleegyeztünk, azzal a feltétellel, hogy a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága pártszervezeteinket megóvja az esetleges összerombolástól. Liber, a Központi Végrehajtó Bizottság nevében, biztosított bennünket, hogy feltételeinket teljesíteni fogják, hogy a Kseszinszkaja-palota rendelkezésünkre fog állni mindaddig, amíg nem kapunk állandó helyiséget. Mi beváltottuk ígéreteinket. A páncélgépkocsikat visszavontuk, a kronstadtiak hajlandók voltak visszamenni, de csak fegyveresen. Ellenben a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága nem teljesítette egyetlen kötelezettségét

sem. Július 6-án Kuzmin, az eszerek katonai megbízottja, telefonon közölte azt a követelést, hogy háromnegyed órán belül ürítsük ki a Kseszinszkaja-palotát és a Péter-Pál-erődöt, mert ellenkező esetben fegyveres erőt küld ellenünk. Pártunk Központi Bizottsága úgy döntött, hogy minden módon kerülni kell a vérontást. A Központi Bizottság engem küldött a Péter-Pál-erődbe, ahol a matrózokból álló helyőrséget sikerült rábeszélnem, hogy térjenek ki a harc elől, mivel a helyzet olyan fordulatot vett, hogy harc esetén szembe kerülhetünk a Szovjetekkel. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának képviseletében a mensevik Bogdánovval együtt elmegyek Kuzminhoz. Kuzminnál minden kész a harcra: tűzérség, lovasság, gyalogság. Rábeszéljük, hogy ne alkalmazzon fegyveres erőt. Kuzmin elégedetlen, hogy „a civilek mindig akadályozzák beavatkozásukkal", és kelletlenül veti magát alá a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága követelésének. Előttem világos, hogy a katonai eszerek vért akartak, hogy „megleckéztessék" a munkásokat, katonákat és matrózokat. Megakadályoztuk őket hitszegő tervük megvalósításában.

Az ellenforradalom ezalatt támadásba ment: a „Právdá"-t és a „Trud"-ot összerombolják, elvtársainkat verik, gyilkolják, lapjainkat betiltják stb. Az ellenforradalom élén a kadet párt Központi Bizottsága áll, mögötte pedig ott áll a hadsereg vezérkara és tisztikara — szóval ugyanannak a burzsoáziának a képviselői, amely folytatni akarja a háborút és nyerészkedni akar rajta.

Az ellenforradalom napról-napra erősödött. Vala-

hányszor magyarázatért fordultunk a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságához, mindannyiszor meggyőződtünk, hogy a Központi Végrehajtó Bizottság nem tudja elejét venni a túlkapásoknak, hogy a hatalom nem a Központi Végrehajtó Bizottság, hanem a kadetpárti és katonai klikk kezében van — ez a klikk vezeti az ellenforradalmat.

A miniszterek egymásután repülnek, mint a bábok. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságát a rendkívüli moszkvai tanácskozással[37] akarják helyettesíteni, ahol a Központi Végrehajtó Bizottság 280 tagja a burzsoázia száz és száz nyílt képviselője között el fog veszni, mint a legyek a tejben.

A bolsevizmus növekedésétől megrémült Központi Végrehajtó Bizottság szégyenletes szövetséget köt az ellenforradalommal és annak minden követelését teljesíti: kiszolgáltatja a bolsevikokat, a balti küldöttséget letartóztatja[38], lefegyverzi a forradalmi katonákat és munkásokat. Mindezt nagyon egyszerűen rendezik meg: a „honvédő" klikk provokációs lövöldözésekkel ürügyet teremt a lefegyverzésre és hozzáfog a lefegyverzéshez. Így történt például a szesztrorecki munkásokkal[39], akik nem is vettek részt a tüntetésen.

Mindennemű ellenforradalom első ismérve — a munkások és a forradalmi katonák lefegyverzése. Nálunk ezt a sötét ellenforradalmi munkát Cereteli és a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságából való más „szocialista miniszterek" kezével végezték el. Éppen ez a legfőbb veszély. A „forradalom megmentésének kormánya" a forradalom fojtogatásával „erősíti" a forradalmat.

A mi feladatunk az, hogy erőt gyűjtsünk, megszilárdítsuk meglevő szervezeteinket és visszatartsuk a tömeget az elhamarkodott akcióktól. Az ellenforradalomnak előnyös volna, ha most harcra kényszeríthetne bennünket, nekünk azonban nem szabad felülni a provokációnak, maximális forradalmi kitartást kell tanusítanunk. Ez pártunk Központi Bizottságának általános taktikai vonala.

Ami pedig azt az aljas rágalmat illeti, hogy vezéreink német pénzen dolgoznak, a párt Központi Bizottságának álláspontja a következő: a proletariátus forradalmi vezéreit minden burzsoá országban megrágalmazták azzal a váddal, hogy árulók. Ezt teszik Németországban — Liebknechttel, Oroszországban — Leninnel. A párt Központi Bizottsága nem csodálkozik azon, hogy az orosz burzsoák a „nem kívánatos elemek" elleni harc e kipróbált módszeréhez folyamodnak. A munkásoknak nyíltan meg kell mondaniok, hogy vezéreiket feddhetetleneknek tekintik, egyetértenek velük és ügyük részeseinek tartják magukat. Maguk a munkások kérték fel a Petrográdi Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy tiltakozás-tervezetet vezéreink üldözése ellen. A Petrográdi Bizottság kidolgozta ezt a tervezetet, amelyet a munkások ezrei fognak aláírni.

Ellenségeink, a mensevikek és az eszerek, elfelejtették, hogy az eseményeket nem egyes személyek, hanem a forradalom földalatti erői idézik elő, tehát az ohrána álláspontjára helyezkedtek.

Tudják, hogy a „Právdá"-t július 6-án betiltották, a „Trud" nyomdáját lepecsételték, a nyomozóhatóságok pedig azt felelik, hogy minden valószínű-

ség szerint akkor nyitják ki, ha majd a nyomozás befejeződött. A nyomda bezárásának idejére körülbelül 30 000 rubelt kell kifizetni a „Právda" és a nyomda szedőinek és alkalmazottainak.

A júliusi események után, azok után, ami ez alatt az idő alatt történt, az eszereket és a mensevikeket nem tekinthetjük többé szocialistáknak. A munkások most szociál-börtönőröknek nevezik őket.

Aki ezek után a szociál-börtönőrökkel való egységről beszél, az bűnt követ el. Más jelszót kell kiadni: egységet balszárnyukkal — az internacionalistákkal, akikben még maradt forradalmi becsület és akik készek harcolni az ellenforradalom ellen.

Ez a párt Központi Bizottságának vonala.

## 2. ELŐADÓI BESZÉD A JELEN HELYZETRŐL

**Július 16**

Elvtársak!

A jelen helyzet jellemző vonása — a hatalom válsága. E kérdés körül egyéb, másodrendű kérdések csoportosulnak. A hatalom válsága a hatalom ingatagságában jut kifejezésre: elérkezett az a pillanat, amikor a hatalom parancsait vagy kinevetik, vagy vállvonogatva napirendre térnek fölöttük és senki sem hajlandó teljesíteni azokat. A hatalom iránti bizalmatlanság messze terjed a lakosság legszélesebb rétegeiben. A hatalom inog. Ez a hatalom válságának alapja.

Most a hatalom harmadik válságát éljük át. Az első válság: a cári hatalom válsága volt, mely azzal végződött, hogy a cári hatalom megszűnt.

A második válság — az első Ideiglenes Kormány válsága, amelynek az volt az eredménye, hogy Miljukov és Gucskov kilépett a kormányból. A harmadik válság — a koalíciós kormány válsága, mikor a hatalom ingatagsága elérte tetőfokát. A szocialista miniszterek Kerenszkij rendelkezésére bocsátják tárcáikat, a burzsoázia pedig bizalmatlanságának ad kifejezést Kerenszkijjel szemben. Megalakult a kormány, amely már másnap ugyanolyan ingatag helyzetbe került.

Nekünk, marxistáknak, nemcsak formai szempontból, hanem elsősorban osztályszempontból kell vizsgálni a válság kérdését. A hatalom válsága nem más, mint éles, nyílt osztályharc a hatalomért. Az első válság azzal végződött, hogy a földbirtokosok hatalmát a burzsoázia hatalma váltotta fel, amelyet a proletariátus és a kispolgárság érdekeit „képviselő" Szovjetek támogattak. A második válság azzal végződött, hogy a nagyburzsoázia és a kispolgárság egyezségre lépett, mely a koalíciós kormányban jutott kifejezésre. A hatalom mind az első, mind a második válság idején a munkások forradalmi megmozdulásai ellen harcolt (február 27-e és április 20—21-e). A második válság a Szovjetek „javára" dőlt el, olymódon, hogy a Szovjetek „szocialistái" beléptek a burzsoá kormányba. A harmadik válság idején a katonák és a munkások nyíltan fölvetették azt a kérdést, hogy a dolgozók — a kispolgári és a proletár demokrácia — ragadják meg a hatalmat és a kormányból távolítsák el a tőkés elemeket.

Mi idézte elő a harmadik válságot?

Most az egész „bűnt" a bolsevikokra hárítják.

Azt állítják, hogy a július 3-i és 4-i megmozdulás élezte ki a válságot. Már Marx megmondotta, hogy az ellenforradalom a forradalom minden egyes előre tett lépésére visszafelé tett lépéssel válaszol. A bolsevikok a július 3-i és 4-i megmozdulást forradalmi lépésnek tekintik, s ezért, ha a szocializmus renegátjai a bolsevikoknak tulajdonítják azt a tiszteletreméltó szerepet, hogy ők voltak az előrehaladás úttörői, mi készséggel vállaljuk ezt a megtiszteltetést. De a hatalomnak ez a válsága nem a munkások javára dőlt el. Ki a hibás ebben? Ha a mensevikek és az eszerek a munkásokat és a bolsevikokat támogatták volna, az ellenforradalmat legyőztük volna, ők azonban a bolsevikokat ütötték, a forradalmi egységfrontot szétzúzták, minek következtében a válság olyan fordulatot vett, amely nemcsak a bolsevikok számára volt kedvezőtlen, hanem *számukra*, az eszerek és mensevikek számára is.

Ez volt a válság kiéleződésének első tényezője.

A második tényező az volt, hogy a kadetok kiléptek a kormányból. A kadetok megszimatolták, hogy a helyzet rosszabbodni fog, hogy a gazdasági válság fokozódik, a pénz kevés, és ezért jobbnak látták, ha kereket oldanak. Távozásuk Konoválov bojkottjának volt a folytatása. Miután ráeszméltek a kormány ingatag helyzetére, a kadetok elsőnek léptek ki a kormányból.

A harmadik tényező, amely feltárta és kiélezte a hatalom válságát — csapataink veresége a fronton. A háború kérdése most a fő kérdés, körülötte forog országunk külső és belső életének valamennyi többi kérdése. És a kormány ebben a fő kérdésben is kudar-

cot vallott. Már a kezdet kezdetén világos volt, hogy a fronton elrendelt támadás nem egyéb, mint kaland. Olyan hírek járnak, hogy százezrek estek fogságba, hogy a katonák fejvesztetten menekülnek. Aki a front „felbomlását" kizárólag a bolsevikok agitációjának tudja be, az túlozza a bolsevikok befolyását. Nincs az a párt, amely ekkora terhet fel tudna emelni. Mi a magyarázata annak, hogy mintegy 200 000 tagot számláló pártunk „szét tudta züllleszteni" a hadsereget, ellenben a Szovjetek 20 millió polgárt egyesítő Központi Végrehajtó Bizottsága nem tudta befolyása alatt tartani a hadsereget? Ennek az a magyarázata, hogy a katonák nem akarnak harcolni, mert nem tudják, miért harcolnak, mert elfáradtak, mert nyugtalanítja őket a földosztás kérdése stb. Aki azt hiszi, hogy ilyen viszonyok között harcba tudja vinni a katonákat, az csodára számít. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának módjában volt, hogy sokkal nagyobb agitációt fejtsen ki a hadseregben, mint mi, és meg is tette ezt, de a háború elleni harc elemi ereje ennek ellenére felülkerekedett. Ebben nem mi vagyunk a hibásak, „hibás" a forradalom, amely minden polgárt feljogosított arra, hogy választ kérjen a kérdésre: miért folyik a háború?

Tehát három tényező idézte elő a hatalom válságát:

1. a munkások és a katonák elégedetlenek a kormánnyal, mert a kormány politikája számukra túlságosan jobboldali;

2. a burzsoázia elégedetlen a kormánnyal, mert túlságosan baloldalinak tartja a kormány politikáját és

3. a fronton elszenvedett kudarcok.

Ezek a hatalom válságát előidéző felszíni erők.

Mindennek az alapja, a válság földalatti ereje azonban a háborúokozta gazdasági bomlás. Ebből a talajból nőtt ki ez a három tényező, amely megingatta a koalíciós kormány hatalmát.

Ha a válság az osztályok harca a hatalomért, nekünk mint marxistáknak azt kell kérdeznünk: melyik osztály tart most a hatalom felé? A tények azt mutatják, hogy a munkásosztály. Világos, hogy a burzsoázia osztálya harc nélkül nem engedi a munkásosztályt hatalomra. A kispolgárság, amely Oroszországban a lakosság többségét alkotja, ingadozik, hol velünk, hol a kadetokkal egyesül és ezzel a serpenyőre dobja az utolsó súlydarabot. Ebben rejlik a hatalom mai válságának osztálytartalma.

Ki lesz a győztes és ki a legyőzött ebben a válságban? Nyilvánvaló, hogy az adott esetben a burzsoázia ragadja meg a hatalmat a kadetok személyében. Egy pillanatra, amikor a kadetok kiléptek a kormányból, a hatalom a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának kezébe került, de ez lemondott a hatalomról és a kormány tagjait bízta meg kormányalakítással. A Központi Végrehajtó Bizottság most a hatalom függvénye, a kormányban a miniszterek egymást váltják, csupán Kerenszkij maradt meg a régiek közül. Valaki diktálja az akaratát, amelyet mind a minisztereknek, mind pedig a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának teljesíteniök kell. Ez az akarat nyilván a szervezett burzsoázia, elsősorban a kadetok akarata. A szervezett burzsoázia diktálja a feltételeket: követeli, hogy „gyakorlati emberek",

nem pedig pártképviselők legyenek a hatalmon, hogy Csernov agrárprogramját vonják vissza, hogy változtassák meg a kormány július 8-i deklarációját[40], hogy minden hatalmi szervből távolítsák el a bolsevikokat. A Központi Végrehajtó Bizottság meghátrál a burzsoázia előtt és elfogadja feltételeit.

Hogyan történhetett, hogy a burzsoázia, amely tegnap még meghátrált, ma parancsokat osztogat a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának? Ennek az a magyarázata, hogy a fronton elszenvedett vereség után a hatalom hitele csökkent a külföldi bankárok szemében. Komoly figyelmet érdemlő adatok szerint ebben benne van Buchanan angol nagykövet és a bankárok keze, akik a kormánytól megtagadják a hitelt, ha nem vetkőzi le „szocialista" hajlamait.

Ez az első ok.

A másik ok abban rejlik, hogy a burzsoázia frontja jobban szervezett, mint a forradalom frontja. Amikor a mensevikek és az eszerek a burzsoáziával egyesültek és ütni kezdték a bolsevikokat, az ellenforradalom megértette, hogy a forradalom egységfrontja felrobbant. A katonai és finánctőkés imperialista klikkekben szervezett ellenforradalom, élén a kadet párt Központi Bizottságával, követelésekkel lépett fel a „honvédőkkel" szemben. A mensevikek és az eszerek, akik reszkettek hatalmukért, sietve teljesitették az ellenforradalom követeléseit.

Ez a háttere az ellenforradalom győzelmének.

Világos, hogy az adott pillanatban az ellenforradalom azért győzte le a bolsevikokat, mert a mensevikek és az eszerek elszigetelték, elárulták őket. Vilá-

gos az is, hogy eljön majd a nekünk kedvező pillanat, amikor döntő harcba szállhatunk a burzsoáziával.

Az ellenforradalomnak két központja van. Az egyik központ a szervezett burzsoázia pártja, a kadetok, kiket a „honvédő" Szovjetek fedeznek. Ennek a központnak végrehajtó szerve — a vezérkar, tekintélyes tábornokokkal az élén, akik kezükben tartják a tisztikart. A másik központ — az imperialista fináncjtőkés klikk, amely kapcsolatban áll Angliával és Franciaországgal és kezében tartja a hitel minden szálát. Nem véletlen, hogy Jefrémovot, a hitelt kezében tartó interparlamentáris bizottság tagját, bevették a kormányba.

A felsorolt tényeknek köszönheti az ellenforradalom, hogy győzött a forradalom felett.

És milyenek a kilátások? Amíg tart a háború — márpedig tartani fog; amíg nincs megoldva az ipar válsága — márpedig nem lesz megoldva, mert a katonák és a munkások elleni megtorló rendszabályokkal nem lehet azt megoldani, viszont hősiességet megkövetelő intézkedésekre a kormányzó osztályok képtelenek; amíg a parasztok nem kapják meg a földet — márpedig nem kapják meg, mert még Csernov sem maradhatott a kormányban, holott programja mérsékelt volt — szóval, amíg mindez így van — elkerülhetetlenek lesznek a válságok, a tömegek nem egy ízben fognak az utcára kimenni, elszánt harcok fognak lezajlani.

A forradalom fejlődésének békés időszaka véget ért. Új időszak következett el, az éles konfliktusok, összetűzések és összeütközések időszaka. Az élet viharos lesz és válság válságot fog követni. A katonák és

a munkások nem fognak hallgatni. Még az „Okópnaja Právda" betiltása ellen is húsz ezred tiltakozott. Azzal, hogy a kormányba új minisztereket raktak, még nem oldották meg a válságot. A munkásosztály nem gyengült meg. A munkásosztály okosabbnak bizonyult, semmint ellenfelei gondolták : amikor látta, hogy a Szovjetek elárulták, július 4-én és 5-én kitért a harc elől. Az agrárforradalom pedig még csak most van kibontakozóban.

A küszöbönálló ütközeteket méltóképpen és szervezetten kell fogadnunk.

Főfeladataink :

1. fel kell hívnunk a munkásokat, katonákat és parasztokat, hogy legyenek higgadtak, állhatatosak és szervezettek ;

2. fel kell frissíteni, meg kell szilárdítani és ki kell bővíteni szervezeteinket ;

3. nem szabad elhanyagolni a legális lehetőségeket, mert bennünket semilyen ellenforradalom sem kergethet komolyan illegalitásba.

A féktelen pogromok időszaka lejárt, a „törvényes" üldözés szakasza jön és nekünk meg kell ragadnunk, ki kell használnunk mindenfajta legális lehetőséget.

Azzal kapcsolatban, hogy a bolsevikok elszigetelődtek, mivel a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága, az ellenforradalommal szövetséget kötve, elárult bennünket, felmerül a kérdés, milyen legyen viszonyunk a Szovjetekhez és többségükhöz, a mensevikekhez és az eszerekhez. A Központi Végrehajtó Bizottság ülésén Martov Gocnak és Dánnak szemébe vágta, hogy olyan határozatokat hoztak, amilyeneket

a feketeszázasok és a kadetok gyűlésén már elfogadták. A bolsevikok üldözése megmutatta, hogy nem akadtak szövetségeseik. Vezéreink letartóztatásának és lapjaink betiltásának hírét a mensevikek és az eszerek viharos tapssal fogadták. Aki ezek után is a mensevikekkel és az eszerekkel való egységről beszél, az az ellenforradalomnak nyujt kezet.

Ezt azért mondom, mert a gyárakban itt-ott azzal próbálkoznak, hogy létrehozzák a bolsevikok szövetségét a mensevikekkel és eszerekkel. Ez a forradalom elleni harc álcázott formája, mert a „honvédőkkel" való szövetséggel tönkre lehet tenni a forradalmat. A mensevikek és az eszerek között vannak olyanok, akik készek harcolni az ellenforradalom ellen (az eszereknél — a kamkovisták[41], a mensevikeknél — a martovisták), velük hajlandók vagyunk forradalmi egységfrontban egyesülni.

## 3. VÁLASZOK IRÁSBAN FELTETT KÉRDÉSEKRE
### Július 16

1. *Maszlovszkij kérdése:* Jövendő konfliktusok, vagy lehetséges fegyveres fellépések esetén milyen mértékben fog pártunk közreműködni és élére áll-e majd a fegyveres tiltakozásnak?

*Sztálin válasza* : Feltételezhető, hogy a fellépések fegyveres fellépések lesznek és mindenre készen kell lennünk. A jövő konfliktusok élesebbek lesznek és a párt nem állhat félre a kezét mosva. Szaln a lett kerület nevében azzal vádolta a pártot, hogy nem vállalta a mozgalom vezetését. Ez nem igaz, mert a párt élére állt a mozgalomnak, hogy békés vágá-

nyokra terelje azt. Szemünkre vethetik, hogy nem törekedtünk a hatalom megragadására. Július 3-án és 4-én meg tudtuk volna ragadni a hatalmat, és kötelezhettük volna a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságát, hogy szentesítse hatalmunkat. Kérdés azonban, meg tudtuk volna-e tartani a hatalmat? A front, a vidék és számos helyi Szovjet felkelt volna ellenünk. Az olyan hatalom, amely nem támaszkodik a vidékre, talajtalan lett volna. Ilyen viszonyok között a hatalom megragadásával szégyent vallottunk volna.

2. *Ivanov kérdése:* Hogyan viszonylunk ehhez a jelszóhoz: „A hatalmat a Szovjeteknek!"? Nem ideje-e már azt mondani: „proletárdiktatúra"?

*Sztálin válasza*: Amikor a hatalom válsága megoldódik, ez azt jelenti, hogy valamely osztály hatalomra jutott, az adott esetben a burzsoázia. Megmaradhatunk-e e régi jelszó mellett: „Minden hatalmat a Szovjeteknek!"? Természetes, hogy nem. Olyan Szovjetek kezébe adni minden hatalmat, amelyek a gyakorlatban hallgatólagosan együtt haladnak a burzsoáziával, azt jelentené, hogy az ellenség kezére játszunk. Ha győzünk, csakis a falu szegény rétegeitől támogatott munkásosztálynak adhatjuk át a hatalmat. Meg kell találnunk a Munkás- és Parasztküldöttek Szovjetjei megszervezésének a lehető legcélszerűbb más formáját. A hatalom formája a régi marad, de e jelszó osztálytartalmát megváltoztatjuk, s az osztályharc nyelvén azt mondjuk: minden hatalmat a munkások és a szegényparasztok kezébe, akik majd forradalmi politikát csinálnak.

3. *Névtelen kérdés:* Mit kell tennünk, ha a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek Központi Végrehajtó Bizottsága kijelenti, hogy a kisebbség engedelmeskedni tartozik a többségnek? Ki kell-e lépnünk a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságából vagy sem?

*Sztálin válasza* : Erre vonatkozólag már megvan a megfelelő határozat. A bolsevik frakció tanácskozást tartott, s olyan értelemben határozott, hogy mi, mint a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának tagjai, alávetjük magunkat a Központi Végrehajtó Bizottság valamennyi határozatának és ellenük nem lépünk fel, de mint párttagok felléphetünk önállóan, mert nem lehet kétséges, hogy a Szovjetek fennállása nem zárja ki a párt önálló létét. Válaszunkat holnap bejelentjük a Központi Végrehajtó Bizottság ülésén.

## 4. ZÁRSZÓ

**Július 16**

Elvtársak!

A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának a bolsevikokról szóló határozatával kapcsolatban elfoglalt álláspontunk megfogalmazására bizottságot választottunk, amelynek én is tagja voltam. A bizottság által kidolgozott határozati javaslat így szól : mi, mint a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának tagjai, alárendeljük magunkat a többségnek, de mint a bolsevik párt tagjai önállóan felléphetünk a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának határozatai ellen is.

Prohorov proletárdiktatúrán pártunk diktatúráját érti. Mi ellenben az osztály diktatúrájáról beszé-

lünk, amely osztály magával vonja a parasztság legszegényebb rétegeit.

A szónokok beszédeiben pontatlanság, amikor azt kérdezik : reakció van-e most vagy ellenforradalom. Forradalmak idején nincs reakció. Mikor a hatalmon osztályok váltják fel egymást, az nem reakció, hanem forradalom vagy ellenforradalom.

Ami a hatalom válságának negyedik tényezőjét illeti, amelyet Haritonov említett, vagyis a nemzetközi tényezőt — csak a háborúnak és a háborúval kapcsolatos külpolitikai kérdéseknek volt kihatásuk a hatalom válságára. Beszédemben a háborút jelöltem meg a hatalom válságát előidéző fő tényezőként.

Ami a kispolgárságot illeti, az már nem egységes valami, gyors rétegeződés megy végbe benne (a petrográdi helyőrség parasztküldötteinek Szovjetje szembehelyezkedik a parasztkongresszus Végrehajtó Bizottságával). A faluban folyik a harc és a Parasztküldöttek fennálló Szovjetjeivel párhuzamosan, önhatalmúlag, új Szovjeteket alakítanak. Mi éppen ezeknek a felfelé törő szegényparaszti rétegeknek a támogatására számítunk. Gazdasági helyzetüknél fogva csakis ők haladhatnak velünk együtt. Azok a paraszti rétegek, amelyek a parasztkongresszus Végrehajtó Bizottságába olyan embereket ültettek, akik a proletariátus vérére szomjaznak, mint Avxentyjev, nem fognak bennünket követni és nem fognak mifelénk ingadozni. Megfigyeltem, hogyan tapsoltak ezek az emberek, amikor Cereteli bejelentette, hogy Lenin elvtárs ellen elfogatási parancsot adtak ki.

Azok az elvtársak, akik azt mondják, hogy a proletárdiktatúra lehetetlen, mert a proletariátus

a lakosság kisebbsége, azok a többség erejét mechanikusan értelmezik. Hiszen a Szovjetek is csak 20 millió általuk szervezett embert képviselnek, de szervezettségüknél fogva az egész lakosságot magukkal vonják. Azt a szervezett erőt, amely megtud birkózni a gazdasági bomlással, az egész lakosság követni fogja.

Volodarszkij elvtárs nem úgy értelmezi a konferencia határozatát, mint én, de hogy mi az ő álláspontja, nehéz megérteni.

Az elvtársak azt kérdezik, megváltoztathatjuk-e jelszavunkat? A Szovjetek hatalmára vonatkozó jelszavunk a forradalom fejlődésének békés időszakára szólt, amely immár mögöttünk van. Nem szabad megfeledkeznünk arról a tényről, hogy most a hatalom átmenetének egyik feltétele az ellenforradalom legyőzése felkelés útján. Amikor kiadtuk a Szovjetekre vonatkozó jelszavunkat, a hatalom ténylegesen a Szovjetek kezében volt. A Szovjetekre gyakorolt nyomással befolyásolni tudtuk a kormány összetételében bekövetkezett változásokat. Most azonban a hatalom az Ideiglenes Kormány kezében van. Nem számíthatunk arra, hogy a hatalom a Szovjetekre gyakorolt nyomás útján békésen átmegy a munkásosztály kezébe. Mint marxistáknak, azt kell mondanunk: nem az intézményeken fordul meg a dolog, hanem azon, hogy melyik osztály politikáját folytatja ez az intézmény. Mi feltétlenül olyan Szovjetek mellett vagyunk, amelyekben miénk a többség. És ilyen Szovjeteket igyekszünk teremteni. Nem adhatjuk át a hatalmat olyan Szovjeteknek, amelyek szövetséget kötnek az ellenforradalommal.

Az elmondottakat összegezve megállapíthatjuk: a mozgalom fejlődésének békés útja véget ért, mivel a mozgalom a szocialista forradalom útjára lépett. A kispolgárság, a szegényparaszti rétegek kivételével, most az ellenforradalmat támogatja. Ezért az a jelszó: „Minden hatalmat a Szovjeteknek!" — a mai helyzetben elavult.

*Először megjelent a*
*„Krasznaja Letopisz" („Vörös Évkönyv")*
*1923. 7. számában.*

# MI TÖRTÉNT?

Július 3-án és 4-én történt. A munkások és a katonák együtt vonultak Petrográd utcáin, ezzel a jelszóval: „Minden hatalmat a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek!"

Mit akartak akkor a munkások és a katonák, mire törekedtek?

Talán a Szovjetek megdöntésére?

Persze, hogy nem!

A munkások és a katonák akkor arra törekedtek, hogy a Szovjetek ragadják kezükbe az egész hatalmat, és könnyítsenek a munkások, a parasztok, a katonák és a matrózok nehéz életén.

A Szovjetek megerősítésére törekedtek, nem pedig gyengítésére és megsemmisítésére.

Azt akarták, hogy a Szovjetek, megragadván a hatalmat, szakítsanak a földesurakkal, s már most, halogatás nélkül adják át a földet a parasztoknak.

Azt akarták, hogy a Szovjetek, megragadván a hatalmat, szakítsanak a tőkésekkel és a gyárakban teremtsenek jobb munkafeltételeket és munkásellenőrzést.

Azt akarták, hogy a Szovjetek ajánljanak fel

igazságos békefeltételeket, szüntessék meg végre a súlyos háborút, amely millió és millió fiatal életet ragad el.

Erre törekedtek akkor a munkások és a katonák.

De a Végrehajtó Bizottság vezérei, a mensevikek és az eszerek, nem akartak a forradalom útján haladni.

A forradalmi parasztság szövetségénél többre becsülték a földbirtokosokkal való megegyezést.

A forradalmi munkások szövetségénél többre becsülték a tőkésekkel való megegyezést.

A forradalmi katonák és matrózok szövetségénél többre becsülték a hadapródiskolásokkal és a kozákokkal való szövetséget.

A bolsevik munkásokat és katonákat hitszegően a forradalom ellenségeinek nyilvánították, az ellenforradalom javára ellenük fordították fegyvereiket.

Vakok ! Nem vették észre, hogy amikor a bolsevikok közé lőttek, a forradalomra lőttek és előkészítették az ellenforradalom diadalát.

Ezért lopakodtak elő akkor az addig sötétben bujkáló ellenforradalmárok.

A front áttörése pedig, mely akkor kezdődött, és megmutatta a „honvédők" politikájának végzetes voltát, még nagyobb reménnyel töltötte el az ellenforradalmat.

És az ellenforradalom sietett kihasználni a mensevikek és az eszerek „tévedéseit".

Az ellenforradalom vezérei, a Miljukov urak, akik megijesztették és megzavarták, beidomították és magukhoz vonták a mensevikeket és az eszereket,

hadjáratot kezdtek a forradalom ellen. Lapok szétrombolása és betiltása, munkások és katonák lefegyverzése, letartóztatások és ütlegelések, hazugság és rágalom, a prostituált kopók galád és aljas rágalma pártunk vezérei ellen — ezek a megalkuvó politika gyümölcsei.

A dolog odáig fajult, hogy az egyre szemtelenebbé vált kadetok ultimátumokkal fenyegetik, terrorizálják, gyalázzák és ócsárolják a Szovjeteket, a megrettent mensevikek és eszerek pedig egymásután adják fel állásaikat, s a kadetok csapásai alatt úgy repülnek a vitéz miniszterek, mint a forgács, szabaddá téve az utat Miljukov bérenceinek — a forradalom... „megmentése" érdekében.

Mi csodálnivaló van ezek után azon, hogy az ellenforradalom győzelmi mámorban úszik?

Ez most a helyzet.

De így nem tarthat sokáig.

Az ellenforradalom győzelme a földbirtokosok győzelme. De a parasztok nem élhetnek tovább föld nélkül. Ezért elkerülhetetlen az elszánt harc a földbirtokosok ellen.

Az ellenforradalom győzelme a tőkések győzelme. De a munkások nem nyugszanak meg életük gyökeres megjavítása nélkül. Ezért elkerülhetetlen az elszánt harc a tőkések ellen.

Az ellenforradalom győzelme a háború továbbfolytatását jelenti, de a háború nem tarthat sokáig, mert az egész ország fuldoklik terhe alatt.

Az ellenforradalom győzelme ezért nem tartós, csak pillanatnyi.

Az újabb forradalomé a jövő.

Csak a teljes népuralom adhat földet a parasztoknak, csak az szabályozhatja az ország gazdasági életét és biztosíthatja a békét, amelyre oly nagy szükségük van Európa sokat szenvedett népeinek.

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 1.* sz.
*1917 július 23.*
*Aláírás nélkül.*

# AZ ELLENFORRADALOM GYŐZELME[42]

Az ellenforradalom megszervezkedett. Növekszik és támad minden vonalon. Az ellenforradalom vezérei, a kadet urak, akik tegnap még bojkottálták a kormányt, ma készek ismét beülni a hatalomba, hogy az országban uraskodhassanak.

Az eszerek és a mensevikek „kormányzó" pártjai, a „forradalom megmentésének" kormányával együtt, fejvesztetten visszavonulnak. Készek minden engedményre, készek mindenre — ahogy parancsolják.

Szolgáltassuk ki a bolsevikokat és híveiket?

— Tessék, kadet urak, vigyék a bolsevikokat.

Szolgáltassuk ki a balti küldöttséget és a kronstadti bolsevikokat?

— Szolgálatukra, „forradalomelhárító" urak, vigyék a küldöttséget.

Tiltsuk be a kadetoknak nem tetsző bolsevik, munkás- és katonaujságokat?

— Kész örömest, kadet urak, betiltjuk.

Fegyverezzük le a forradalmat, a munkásokat és a katonákat?

— Boldogan, földbirtokos és tőkés urak. Nem-

csak a pétervári, hanem még a szesztrorecki munkásokat is lefegyverezzük, noha ők nem is vettek részt a július 3-i és 4-i eseményekben.

Korlátozzuk a szólás- és gyülekezési szabadságot, a személy és a lakás sérthetetlenségét, vezessük be a cenzurát és az ohránát?

— Mindent megteszünk, fekete urak, mindent hiánytalanul.

Állítsuk vissza a fronton a halálbüntetést?

— A legnagyobb örömmel, telhetetlen urak . . .

Oszlassuk fel a finn parlamentet, amely a Szovjet által elfogadott platformon áll?

— Teljesíteni fogjuk, földbirtokos és tőkés urak.

Változtassuk meg a kormány programját?

— Kész örömest, kadet urak.

És a mensevikek az eszerekkel együtt készek tovább is engedni, csakhogy megegyezzenek a kadetokkal, csakhogy valamikép megalkudjanak velük...

Az ellenforradalom pedig egyre szemtelenebb lesz, újabb áldozatokat követel, az Ideiglenes Kormányt és a Végrehajtó Bizottságot odáig viszi, hogy szégyenteljesen önmaguk adnak ki kezükből mindent. A kadetok kedvében járva azt ajánlják, hogy a feloszlatott Állami Duma tagjaiból és más, vagyoni cenzussal bírókból, hívjanak össze Moszkvában „rendkívüli gyűlést”, amelynek általános kórusában a Központi Végrehajtó Bizottság a legszánalmasabb kisebbség lesz. A miniszterek fejvesztetten Kerenszkij lábai elé teszik le tárcáikat. A kadetok diktálják a kormány tagjainak listáját.

A cári duma és a kadet árulók segítségével el akarják hantolni a vérrel szerzett szabadságot —

íme, ilyen gyalázatot hoznak reánk politikai életünk mai kormányosai...

A háború pedig egyre tart, elmélyítve a front kétségbeesett helyzetét, amin a halálbüntetés bevezetésével akarnak javítani. Vakok! Nem látják, hogy a támadás csak akkor lehet rokonszenves a tömegek előtt, ha a háború céljai világosak és a hadsereg magáénak tekinti azokat, ha a hadsereg tudatában van annak, hogy saját ügyéért ontja vérét — nem látják, hogy a demokratikus Oroszországban, ahol a katonák tömeggyűléseket tartanak és szabadon összejöhetnek, a tömeges támadás ilyen tudat nélkül elképzelhetetlen.

A bomlás pedig egyre fokozódik, éhséggel, munkanélküliséggel és általános pusztulással fenyeget — és a gazdasági válságot a forradalom ellen hozott rendőri intézkedésekkel akarják megoldani. Ez az ellenforradalom akarata. Vakok! Nem látják, hogy ha nem hoznak forradalmi rendszabályokat a burzsoázia ellen, nem lehet megmenteni az országot az összeomlástól.

Munkásüldözések, szétrombolt szervezetek, kisemmizett parasztok, letartóztatott katonák és matrózok, a proletár párt vezéreinek megrágalmazása és befeketítése és diadalmaskodó, rágalmazó, pimaszkodó ellenforradalmárok — s mindez a forradalom „megmentésének” zászlaja alatt — ide juttatott bennünket az eszerek és a mensevikek pártja.

És vannak még emberek (lásd a „Nóvaja Zsizny”-t), akik mindezek után azt ajánlják nekünk, hogy lépjünk egységre ezekkel az urakkal, akik a forradalom vérbefojtásával „mentik” a forradalmat!

Minek néznek bennünket?

Nem, uraim, a forradalom árulóinak útja nem a mi utunk!

A munkások sohasem felejtik el, hogy a júliusi napok súlyos perceiben, amikor a dühödt ellenforradalom fegyverrel támadt a forradalom ellen, a bolsevikok pártja volt az egyetlen, amely nem hagyta el a munkásnegyedeket.

A munkások sohasem felejtik el, hogy ezekben a súlyos percekben az eszerek és a mensevikek „kormányzó" pártjai azok táborában voltak, akik ütötték-verték és lefegyverezték a munkásokat, katonákat és matrózokat.

A munkások minderre emlékezni fognak és levonják ebből a megfelelő következtetéseket.

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 1. sz. 1917 július 23.*

*Aláírás: K. Szt.*

# A KADETOK GYŐZELME

A miniszteri kavargásnak, úgy látszik, még nincsen vége. A kadetok még mindig alkudoznak Kerenszkijjel. A „kombinációk" egymást érik.

A kadetok természetesen belépnek a kormányba, hiszen minden az ő utasításaik szerint történik. Csernov talán marad. Ceretelit a jelek szerint „nem akarják" tovább. Cereteli „kellett" a munkások lefegyverzésére. A munkások lefegyverzésével szerepét eljátszotta. „A mór megtette kötelességét, a mór mehet"[43]. Őt majd Avxentyjev helyettesíti.

De persze itt nem személyekről van szó. Csernov, Cereteli vagy valaki harmadik hasonszőrű — nem mindegy-e? Ki ne tudná, hogy ezek a gyász-zimmerwaldisták a Hendersonoknál és Thomasoknál[44] nem rosszabbul szolgálták az imperializmus ügyét?

Ismétlem, itt nem személyekről van szó.

Arról van szó, hogy ebben a tülekedésben, ebben a tárcahajhászásban stb., aminek alapja a hatalomért folyó harc — a kadetok vonala kerekedett felül: az ellenforradalom vonala a belpolitikában, a „végsőkig menő háború" vonala a külpolitikában.

A kérdés ugyanis ez volt:

Vagy folytatni a háborút és akkor — teljes függés az angol és amerikai pénzpiactól, a kadetok uralma, a forradalom megzabolázása, mert sem a kadetok, sem a „szövetséges" tőke nem érezhetnek együtt az orosz forradalommal.

Vagy átadni a hatalmat a forradalmi osztály kezébe, szétszakitani a szövetséges tőke pénzügyi láncát, amelyek megkötik Oroszország kezét-lábát, kihirdetni a békefeltételeket és a földbirtokosok és a tőkések nyereségeinek rovására rendezni a zilált nemzetgazdaságot.

Harmadik út nincs, s a mensevikeknek és eszereknek, akik harmadik utat kerestek, elkerülhetetlenül meg kellett bukniok.

A kadetok ebben a tekintetben józanabbnak bizonyultak.

„A hatalomnak határozottan szakitania kell a zimmerwaldizmus és az «utópista» szocializmus vészes törekvéseivel" — irja a „Récs".

Más szóval: háborút minden fenntartás nélkül, háborút a végsőkig.

„Le kell vonni a végső következtetést" — mondja Nyekrászov az ismert tanácskozáson: vagy vegyék kezükbe a hatalmat (a Szovjetnek mondja), vagypedig tegyék lehetővé másoknak a hatalom átvételét.

Más szóval: vagy forradalom, vagy ellenforradalom.

A mensevikek és az eszerek lemondtak a forradalmi útról, tehát elkerülhetetlenül a kadetok uralma, az ellenforradalom uralma alá kellett kerülniök.

Mert a kadetok — biztositott belső kölcsön.

Mert a kadetok — barátság a szövetséges tőkével, vagyis biztosított külső kölcsön.

A pénz pedig nagyon kell a hátország és különösen a front bomlása miatt . . .

Ez a „válság" veleje.

Ez a kadetok győzelmének értelme.

Hogy milyen tartós lesz ez a győzelem, az a közeljövőben elválik.

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 2. sz.*
*1917 július 24.*
*Vezércikk.*

# PETROGRÁD DOLGOZÓIHOZ, PETROGRÁD MUNKÁSAIHOZ ÉS KATONÁIHOZ[45]

*Elvtársak!*

Oroszország súlyos napokat él át.

A hároméves háború, amely megszámlálhatatlan áldozatot nyelt el, kimerítette az országot.

A közlekedés ziláltsága és az élelmezési válság tömeges éhínséggel fenyeget.

Az ipari zűrzavar és a gyárak leállása a nemzetgazdaságot legmélyebb alapjában ingatja meg.

A háború pedig egyre tart, kiélezi az általános válságot és a tönk szélére juttatja az országot.

Az ország „megmentésére" hivatott Ideiglenes Kormány képtelennek bizonyult feladata teljesítésére. Sőt — azáltal, hogy támadást indított a fronton és ezzel meghosszabbította a háborút, az ország általános válságának fő okát — még jobban elmérgesítette a helyzetet.

Az eredmény — a hatalom teljes ingatagsága, a hatalom válsága és felbomlása, amiről mindenki ordítoz, de ami ellen semmit sem tesznek, ami komoly rendszabálynak volna mondható.

A kadetok kilépése a kormányból újolag beigazolta, hogy a koalíciós kormány teljesen mesterkélt és életképtelen.

Csapataink visszavonulása pedig, mely az ismeretes támadás után következett, s feltárta a támadás politikájának végzetes voltát, a végletekig fokozta a válságot, csorbát ejtett a hatalom tekintélyén és megfosztotta hitelétől mind a „hazai", mind a „szövetséges" burzsoázia szemében.

A helyzet válságossá lett.

A forradalom „megmentői" előtt két út állt.

Vagy folytatják a háborút és tovább „támadnak" és akkor elkerülhetetlen a hatalom átadása az ellenforradalmi burzsoáziának azért, hogy belső és külső kölcsönökkel pénzt szerezzenek — máskülönben a burzsoázia nem lépne be a kormányba, belső kölcsön nem volna, Anglia és Amerika szintén megtagadná a hitelt, — s ebben az esetben az ország „megmentése" egyértelmű lenne azzal, hogy a háborús kiadásokat a munkások és parasztok rovására fedezzék az imperializmus orosz és „szövetséges" cápáinak érdekében.

Vagypedig a hatalom átmegy a munkások és szegényparasztok kezébe, kihirdetik a demokratikus békefeltételeket és beszüntetik a háborút azért, hogy továbbfejlesztve a forradalmat, átadják a földet a parasztoknak, az iparban megszervezzék a munkásellenőrzést és a tőkések és földbirtokosok nyereségeinek rovására rendbehozzák a szétzüllő nemzetgazdaságot.

Az első út arra vezet, hogy a vagyonos osztályoknak a dolgozók feletti hatalma erősödik és Oroszország Anglia, Amerika és Franciaország gyarmatává válik.

A második út megnyitja Európában a munkásforradalom korszakát, szétszakítja az Oroszországot

gúzsbakötő pénzügyi kötelékeket, megingatja a burzsoá uralom legmélyebb alapjait és szabaddá teszi az utat Oroszország igazi felszabadulása felé.

A július 3-i és 4-i tüntetés a munkás- és katonatömegek felhívása volt a szocialista pártokhoz — lépjenek a második útra, a forradalom továbbfejlesztésének útjára.

Ebben van e tüntetés politikai értelme és hatalmas történelmi jelentősége.

De az Ideiglenes Kormány és az eszerek és mensevikek miniszteri pártjai, amelyek nem a munkások és parasztok forradalmi cselekedeteiből, hanem a kadet burzsoáziával való megalkuvó kombinációkból merítik erejüket — inkább az első utat, az ellenforradalomhoz való alkalmazkodás útját választották.

Ahelyett, hogy kezet nyujtottak volna a tüntetőknek és a hatalmat megragadva velük együtt harcot indítottak volna a „szövetséges" és a „hazai" imperialista burzsoázia ellen a forradalom igazi megmentése érdekében — szövetséget kötöttek az ellenforradalmi burzsoáziával és fegyvereiket a tüntetők ellen, a munkások és a katonák ellen fordították, rájuk úszítva a hadapródiskolásokat és a kozákokat.

Ezzel elárulták a forradalmat és szélesre tárták a kaput az ellenforradalom előtt.

És az élet mélyéből felszínre tört a fekete szenny és bemocskolt mindent, ami becsületes és nemes.

Házkutatás és rombolás, letartóztatás és ütlegelés, kínzás és gyilkolás, lapok és szervezetek betiltása, munkások lefegyverzése és ezredek feloszlatása, a finn parlament feloszlatása, a szabadságjogok megszorítása és a halálbüntetés visszaállítása, a pogromhősök

és rendőrkopók tobzódása, hazugság és piszkos rágalom, és mindez az eszerek és mensevikek hallgatólagos beleegyezésével — ezek az ellenforradalom első lépései.

A szövetséges és orosz imperialisták együtt a kadetok pártjával, a legfőbb parancsnoki kar együtt a hadapródiskolásokkal, kozákokkal és rendőrkopókkal — ezek az ellenforradalom erői.

E csoportok diktálják az Ideiglenes Kormány tagjainak listáját, s a miniszterek jönnek és mennek, mint a bábjátékok figurái.

E csoportok utasítására szolgáltatják ki a bolsevikokat és Csernovot, „tisztítják" meg az ezredeket és a hajók legénységét, hajtják végre a kivégzéseket és a feloszlatásokat a fronton, csinálnak az Ideiglenes Kormányból játékszert Kerenszkij kezében, teszik a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságát e játékszer egyszerű függelékévé, mond le szégyenteljesen a „forradalmi demokrácia" a jogairól és tagadja meg kötelességeit, helyezik vissza jogaiba a nemrég elsöpört cári Dumát.

A dolog odáig fajul, hogy a Téli palotában tartott „történelmi tanácskozáson"[46] (július 21-én) félreérthetetlenül megegyeznek (összeesküdnek!) a forradalom további megfékezését illetően, de félve attól, hogy a bolsevikok leleplezik őket, a bolsevikokat nem hívják meg erre a tanácskozásra.

És hátra van még a „moszkvai tanácskozás" terve, ahol végleg el akarják temetni a vérrel szerzett szabadságot...

Mindez a mensevikek és az eszerek részvételével történik, akik, miután hadállásaikat egymásután

gyáván feladták, lealázottan önmagukat és saját szervezeteiket korbácsolják és bűnösen sárba tiporják a forradalom vívmányait...

A demokrácia „képviselői” még sohasem viselkedtek olyan méltatlanul, mint most, ezekben a történelmi napokban!

Még sohasem süllyedtek le ilyen szégyenletesen, mint most!

Mindezek után csodálkozhatunk-e azon, hogy az ellenforradalom arcátlanná vált és bemocskol mindent, ami becsületes és forradalmi?

Mindezek után csodálkozhatunk-e azon, hogy a megvásárolható bérenceknek és gyáva rágalmazóknak van bátorságuk pártunk vezéreit nyíltan „árulással” „vádolni”, hogy a burzsoá lapok tollbetyárjai aljasul kiszínezik ezt a „vádat”, az úgynevezett vádhatóságnak pedig van mersze közzétenni az úgynevezett „Lenin-ügy” anyagát stb.?

Ezek az urak nyilván arra számítanak, hogy megbontják sorainkat, kételyt és bizonytalanságot hintenek el sorainkban, bizalmatlanságot keltenek vezéreink iránt.

Nyomorultak! Nem tudják, hogy vezéreink még sohasem voltak olyan drágák a munkásosztálynak, még sohasem nőttek úgy a munkásosztály szívéhez, mint most, amikor az arcátlan burzsoá csőcselék mocskolja őket!

Megvásároltak! Nem is sejtik, hogy mennél aljasabban rágalmaznak a burzsoá bérencek, annál forróban szeretik a munkások vezéreiket, annál határtalanabb az irántuk való bizalmuk, mert tapasztalatból tudják, hogy amikor az ellenség a proletariátus

vezéreit becsmérli — ez biztos jele annak, hogy a vezérek becsületesen szolgálják a proletariátust.

Becstelen rágalmazók szégyenbélyegét sütjük önökre, Alexinszkij, Burcev, Pereverzev és Dobronrávov urak. Fogadják ezt a szégyenbélyeget, a minket megválasztott 32000 szervezett petrográdi munkás részéről és viseljék a sírig. Rászolgáltak.

Önök pedig, kapitalista és földbirtokos, bankár és spekuláns, pap és rendőrkopó urak, valamennyien, akik láncokat kovácsolnak a népek számára, túlságosan korán ülnek diadalt, túlságosan korán fogtak hozzá a Nagy Orosz Forradalom temetéséhez.

A forradalom él, és majd életjelt ad még magáról, sírásó urak.

A háború tart, a bomlás fokozódik és vadállatias megtorlásokkal nem gyógyíthatják be a háború és pusztulás okozta sebeket.

A forradalom földalatti erői élnek, fáradhatatlanul munkálkodnak az ország forradalmasításán.

A parasztok még nem kaptak földet. Harcolni fognak, mert nem élhetnek föld nélkül.

A munkások még nem küzdötték ki a munkásellenőrzést a gyárakban. Küzdeni fognak, mert az ipari bomlás munkanélküliséggel fenyegeti őket.

A katonákat és a matrózokat ismét rá akarják verni a régi fegyelem láncára. Harcolni fognak a szabadságért, mert kiérdemelték a szabadságot.

Nem, ellenforradalmár urak, a forradalom nem halt meg, csak kitért az ellenség elől, hogy új híveket gyűjtve új erővel törjön az ellenségre.

„Élünk, piros vérünk a feltörő erő tüzétől forr !"[47]

Ott pedig, Nyugaton, Angliában és Németország-

ban, Franciaországban és Ausztriában, már ott is magasba lendül a munkásforradalom zászlaja, már ott is szerveződnek a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjei!

Lesznek még csaták!

Lesznek még győzelmek!

Csak az a fontos, hogy méltóképpen és szervezetten készen álljunk a közelgő csatákra!

*Munkások!* Nektek jutott az orosz forradalom vezéreinek megtisztelő szerepe. Tömörítsétek a tömegeket magatok körül és sorakoztassátok fel őket pártunk zászlaja alatt. Emlékezzetek arra, hogy a júliusi napok súlyos pillanataiban, amikor a nép ellenségei fegyverrel támadtak rá a forradalomra, a bolsevikok pártja volt az egyetlen, amely nem hagyta el a munkásnegyedeket. Emlékezzetek arra, hogy azokban a súlyos napokban a mensevikek és az eszerek azok táborában voltak, akik ütötték-verték és lefegyverezték a munkásokat.

Ide, zászlónk alá, elvtársak!

*Parasztok!* Vezéreitek nem váltották be hozzájuk fűzött reményeiteket. Az ellenforradalom uszályába kapaszkodtak, ti pedig föld nélkül maradtok, mert amíg az ellenforradalom uralkodik, nem kapjátok meg a földesúri földeket. A munkások — ők a ti egyedüli hű szövetségeseitek. Csak a munkásokkal szövetségben vívhatjátok ki a földet és a szabadságot. Álljatok hát a munkások mellé!

*Katonák!* A forradalom ereje a nép és a katonák szövetségében rejlik. A miniszterek jönnek és mennek, de a nép marad. Legyetek hát mindig a néppel és harcoljatok soraiban!

*Le az ellenforradalommal!*
*Éljen a forradalom!*
*Éljen a szocializmus és a népek testvérisége!*

*Az Oroszországi Szociáldemokrata (bolsevik) Munkáspárt petrográdi városi konferenciája*

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 2. sz. 1917 július 24.*

# KÉT KONFERENCIA[48]

Két konferencia. Mindkettő fővárosi, petrográdi konferencia.

Az egyik a mensevikeké. A másik a bolsevikoké.

Az egyik mindössze 8000 munkást képvisel.

A másik 32 000-et.

Az egyiken káosz és bomlás uralkodik, mert már-már két részre szakad.

A másikon — egység és egybeforrottság.

Az egyik a kadet burzsoáziával való megegyezésből meríti erőit. És éppen ezért szakadt ketté, mert a mensevikek között vannak még emberek, akik nem vesztették el becsületüket és nem kívánnak a burzsoázia uszályában vonszolódni.

A másik, ezzel szemben, nem a burzsoáziával való kombinációkból, hanem a munkásoknak a tőkések és a földbirtokosok ellen folytatott harcából meríti erőit.

Az egyik a bolsevizmus kiirtásában és a forradalom elárulásában látja az „ország megmentését".

A másik — az ellenforradalomnak és „szocialista" függvényeinek elsöprésében látja az ország megmentését.

Azt beszélik, hogy a bolsevizmust felszámolták és eltemették.

Túlságosan korán temetnek bennünket, sírásó urak. Még élünk, és a burzsoázia még nem egyszer fog megremegni és reszketni mennydörgő hangunk hallatára.

32 000 egybeforrott bolsevik, akik síkraszállnak a forradalomért és 8000 széthúzó mensevik, akiknek többsége elárulta a forradalmat — válasszatok, munkás elvtársak!

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 2. sz. 1917 július 24.*

*Aláírás nélkül.*

# ÚJ KORMÁNY

A miniszteri kavargás végetért. Megalakult az új kormány. Kadetok, kadetkodók, eszerek, mensevikek — ezekből áll a kormány.

A kadetpárt meg van elégedve. A kadetok fő követeléseit elfogadták. Ezeket a követeléseket tették meg az új kormány tevékenységének alapjává.

A kadetok arra törekedtek, hogy a kormányt a Szovjetek rovására erősitsék, hogy a kormányt függetlenitsék a Szovjetektől. Az eszer és mensevik „rossz pásztoroktól" vezetett Szovjetek engedtek és aláírták saját halálos ítéletüket.

A kadetok elérték, hogy az Ideiglenes Kormány egyedüli hatalommá lett.

A kadetok „egészséges hadsereget" követeltek, vagyis azt követelték, hogy „vasfegyelem" legyen a hadseregben, hogy a hadsereget kizárólag a közvetlen parancsnokoknak rendeljék alá, akik viszont csakis a kormánynak vannak alárendelve. Az eszerek és a mensevikek vezetése alatt álló Szovjetek engedtek és lefegyverezték magukat.

A kadetok elérték, hogy a Szovjetek hadsereg nélkül maradtak, a hadsereget pedig kizárólag a kadetkodó elemek kormányának rendelték alá.

A kadetok feltétlen egységet követeltek a szövetségesekkel. A Szovjetek ... az „ország védelme" érdekében „eltökélten" ráléptek erre az útra, megfeledkezve „internacionalista" nyilatkozatukról. Az úgynevezett július 8-i program pedig szappanbuborékká vált.

A kadetok elérték a „kiméletlen" háborút, a „végsőkig menő háborút".

Hallgassák csak, mit mondanak maguk a kadetok:

„A kadetok követelései kétségtelenül az egész kormány tevékenységének alapjává váltak ... Éppen azért, mert a kadetok fő követeléseit elfogadták, a párt már nem tartotta lehetségesnek, hogy a sajátos pártnézeteltérések miatt tovább folytassa a vitát." Mert a kadetok tudják, hogy a mai viszonyok között „a hirhedt július 8-i program demokratikus elemeinek nagyon kevés ideje és lehetősége marad" (lásd „Récs").

Azt hiszem, ez világos.

Volt idő, amikor a Szovjetek új életet teremtettek, forradalmi átalakításokat valósítottak meg és arra kényszerítették az Ideiglenes Kormányt, hogy ezeket az átalakulásokat dekrétumokban és törvényerejű rendeleteikben lerögzítse.

Igy volt március—áprilisban.

Akkor az Ideiglenes Kormány a Szovjetek pórázán járt, nemforradalmi zászlajával fedezte a Szovjetek forradalmi intézkedéseit.

Most elérkezett az az idő, amikor az Ideiglenes Kormány elrugaszkodott, ellenforradalmi „átalakitásokat" valósít meg, amiket a Szovjetek vizenyős határozataikban „kénytelenek" hallgatólag megerősiteni.

Most a Szovjeteket képviselő Központi Végrehajtó Bizottság jár az Ideiglenes Kormány pórázán, forradalmi frazeológiával takarva az utóbbi ellenforradalmi ábrázatát.

A szerepeket szemmelláthatóan felcserélték, méghozzá nem a Szovjetek javára.

Igen, a kadetoknak minden okuk megvan arra, hogy „elégedettek" legyenek.

Hogy meddig, azt megmutatja a közeljövő.

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 3. sz.*
*1917 július 26.*
*Vezércikk.*

# AZ ALKOTMÁNYOZÓGYŰLÉSI VÁLASZTÁSOKHOZ[49]

Az alkotmányozógyűlési választási kampány megkezdődött. A pártok már mozgósítják erőiket. A kadetok jövendő jelöltjei már keresztül-kasul járják Oroszországot, fürkészik sikerük esélyeit. Az eszerek a választások „megszervezése" céljából Petrográdra egybehívták a parasztok kormányzósági képviselőit. A narodnyikok másik csoportja ugyanebből a célból Moszkvába összehívta az Összoroszországi Parasztszövetség[50] kongresszusát. Ugyanakkor önhatalmúlag megalakulnak a pártonkívüli „Parasztküldöttek Helyőrségi Szovjetjei", egyebek között abból a célból, hogy a falvakban sikeresen vezessék a választásokat. Ugyanebből a célból számos munkáskör alakul egy faluból vagy egy vidékről származó munkásokból, akik irodalommal, emberekkel látják el a falut. Végül egyes gyárak választási agitáció céljából külön választási megbízottakat küldenek a falvakba. Azoknak a „küldötteknek" megszámlálhatatlan tömegéről már nem is beszélünk — főképpen katonákról és matrózokról van szó —, akik megbízás nélkül, maguk járják be Oroszországot és a parasztokkal megbeszélik a „városi ujságokat".

Nyilvánvaló, hogy a lakosság legszélesebb rétegei tudatában vannak a helyzet fontosságának és az Alkotmányozó Gyűlés döntő jelentőségének. Mindenki érzi, hogy a döntő szerep a falué, amely a lakosság többségét képviseli, hogy éppen ezért a faluba kell küldeni minden rendelkezésre álló erőt. Mindez, kapcsolatban azzal a körülménnyel, hogy a mezőgazdasági munkások — pártunk legfőbb támaszai a faluban — szétszórtan élnek és szervezetlenek, nagyon bonyolulttá teszi falusi feladatainkat. A városi munkásoktól, a városi lakosság legszervezettebb rétegétől eltérően a falusi munkások alkotják a legszervezetlenebb tömeget. A Parasztküldöttek Szovjetjei főként a parasztság közép- és jómódú rétegeit szervezik, amelyek természetszerűen hajlamosak a „liberális földbirtokossal és tőkéssel" való megegyezésre. Ezek a Szovjetek magukkal vonják a falu proletár és félproletár elemeit is, akiket a megalkuvó trudovik és szociálforradalmár pártok befolyása alatt tartanak. A mezőgazdasági kapitalizmus és a falusi osztályharc elégtelen fejlettsége kedvező feltételeket nyujt az ilyenféle megalkuvó politika számára.

Pártunk sürgős feladata, hogy a parasztság legszegényebb rétegeit felszabadítsuk a trudovikok és szociálforradalmárok befolyása alól és a városi munkásokkal egybeforrasszuk őket egy testvéri családba.

Maga az élet is ebben az irányban dolgozik, amikor lépésről-lépésre leleplezi, hogy a megalkuvó politika nem ér semmit. A pártmunkásoknak az a feladata, hogy minden módon beavatkozzanak az alkotmányozógyűlési választásokba, feltárják e politika végzetes voltát és ilymódon megkönnyítsék a pa-

rasztság legszegényebb rétegeinek, hogy a városi proletariátus körül tömörüljenek.

Ecélból a falvakban azonnal meg kell teremteni pártsejtjeinket, szorosan egybekapcsolva őket a városi pártbizottságokkal. A legszegényebb parasztokból és parasztnőkből minden járásban, minden kerületben, minden választókerületben meg kell szervezni pártcsoportjainkat. Ezeket a csoportokat egybe kell kapcsolni a kormányzóság ipari központjainak pártbizottságaival. A bizottságok kötelessége a csoportokat a szükséges választási anyaggal, irodalommal, emberekkel ellátni.

Csakis ilymódon és a kampány során lehet majd megteremteni a városi és falusi proletárok igazi egységét.

Ellenezzük a tőkésekkel és a földbirtokosokkal való megegyezést, mert tudjuk, hogy az ilyen megegyezésnek csak a munkások és a parasztok látják kárát.

De ez még nem jelenti azt, hogy általában minden megegyezést ellenzünk.

Hajlandók vagyunk megegyezni a szegényebb parasztok pártonkívüli csoportjaival, amelyeket maga az élet hajt a földbirtokos és a tőkés elleni forradalmi harc útjára.

Hajlandók vagyunk megegyezni a katonák és matrózok pártonkívüli szervezeteivel, amelyek mélységes bizalommal viseltetnek nem a gazdagok, hanem a szegények, nem a burzsoázia kormánya, hanem a nép és elsősorban a munkásosztály iránt. Esztelen és káros cselekedet volna részünkről, ha az ilyen csoportokat és szervezeteket, azért, mert nem tudnak,

vagy nem kívánnak egybeolvadni pártunkkal, eltaszitanók magunktól.

Ezért választási kampányunkat a falun olyan irányban kell vezetni, hogy közös nyelven tudjunk beszélni az ilyen csoportokkal és szervezetekkel, velük együtt dolgozzunk ki közös forradalmi platformot, minden választókerületben velük együtt állítsunk össze közös jelöltlistát, és a listákba ne „professzorokat", ne „tudósokat" vegyünk be, hanem parasztokat, katonákat és matrózokat, akik életükkel is készek síkraszállni a nép követeléseiért.

Csak így lehet majd a dolgozó falusi lakosság nagy tömegeit forradalmunk vezére, a proletariátus köré tömöriteni.

Az ilyen pártonkivüli csoportokat nem kell sokáig keresnünk, mert ezek naponként születnek mindenütt. És létre fognak jönni az Ideiglenes Kormány iránti fokozódó bizalmatlanság talaján, mivel az Ideiglenes Kormány megakadályozza a Parasztbizottságokat abban, hogy a földesúri földekkel rendelkezzenek. Növekednek és növekedni fognak a Parasztküldöttek Összoroszországi Végrehajtó Bizottságának politikájával való elégedetlenség talaján, mivel a Parasztküldöttek Összoroszországi Végrehajtó Bizottsága az Ideiglenes Kormány uszályában vonszolódik. Példa lehet erre akár a nemrég megalakult „Petrográdi Parasztküldöttek Szovjetje"[51], amely a város egész helyőrségét egyesíti, és már az első lépésnél összeütközésbe került az Ideiglenes Kormánnyal és a Parasztküldöttek Összoroszországi Végrehajtó Bizottságával.

Példakép közöljük az alábbi platformot, amely

alapja lehet az efféle pártonkívüli paraszti-katonai szervezetekkel való megegyezésnek.

1. Ellene vagyunk a földbirtokosoknak és a tőkéseknek, úgyszintén pártjuknak, a „népszabadság pártjának" is, mert ők — és csakis ők — az orosz nép legnagyobb ellenségei. Nem lehet helye semmiféle bizalomnak a gazdagokkal és kormányukkal szemben, meg kell tagadni tőlük mindennemű támogatást!

2. Bizalommal viseltetünk a munkásosztály, a szocializmus önzetlen harcosa iránt és támogatjuk őt, síkraszállunk a parasztok, katonák, matrózok és a munkások szövetségéért és megegyezéséért — a földbirtokosok és a tőkések ellen.

3. Ellenezzük a háborút, mert az hódító háború. Az annexió nélküli békéről való beszéd üres szó marad mindaddig, amíg a háborút a cár és az angol-francia tőkések titkos szerződései alapján folytatják.

4. Síkraszállunk a háború mielőbbi megszüntetéséért, ami úgy érhető el, hogy a népek elszánt harcot indítanak imperialista kormányaik ellen.

5. Ellene vagyunk a tőkések által kiélezett ipari anarchiának. Követeljük a munkásellenőrzést az iparban, követeljük az ipar megszervezését demokratikus elvek alapján, maguknak a munkásoknak és az általuk elismert hatalomnak a beavatkozása útján.

6. Követeljük a város és a falu közötti helyes termékcsere megszervezését, a várost el kell látni elegendő élelmiszerrel, a falut pedig — cukorral, petroleummal, lábbelivel, vászonnal, vasgyártmányokkal és egyéb szükséges áruval.

7. Követeljük, hogy minden föld — a cár és a cári család birtokai, a kincstári földek, a földesúri földek, a kolostori és egyházi földek — megváltás nélkül az egész nép kezébe jussanak.

8. Követeljük, hogy a földbirtokosok egész szabad földjét, a szántóföldeket és legelőket, *azonnal* bocsássák a demokratikusan megválasztott parasztbizottságok rendelkezésére.

9. Követeljük, hogy a földbirtokosoknál és a raktárakban levő mindennemű szabad élő és holt mezőgazdasági felszerelést *azonnal* bocsássák a parasztbizottságok rendelkezésére a szántók, kaszálók megművelése, az aratás stb. céljából.

10. Követeljük, hogy a háború következtében munkaképtelenné vált rokkantaknak, valamint az özvegyeknek és az árváknak emberi megélhetést biztosító segélyt adjanak.

11. Népköztársaságot követelünk, állandó hadsereg, bürokrácia, rendőrség nélkül.

12. Állandó hadsereg helyett népfelkelő hadsereget követelünk választott parancsnokokkal.

13. Felelőtlen bürokrata hivatalnokok helyett választott és leváltható alkalmazottakat követelünk.

14. A népet nyomorító rendőrség helyett választott és leváltható miliciát (népőrséget) követelünk.

15. Követeljük a katonák és matrózok ellen irányuló „parancsok" hatályon kívül helyezését.

16. Ellene vagyunk az ezredek feloszlatásának és a katonák egymásrauszításának.

17. Küzdünk a munkás- és a katonasajtó üldözése ellen; a szólás- és gyülekezési szabadság korlátozása ellen a hátországban és a fronton egyaránt;

küzdünk az ítélet- és vizsgálatnélküli letartóztatások ellen, a munkások lefegyverzése ellen.

18. Ellenezzük a halálbüntetés visszaállítását.

19. Követeljük, hogy Oroszország minden népének adjanak jogot életük szabad berendezésére, hogy ne nyomják el ezeket a népeket.

20. Végül követeljük, hogy az országban minden hatalmat adjanak át a munkások és parasztok forradalmi Szovjetjeinek, mert csak ez a hatalom tudja kivezetni az országot abból a zsákutcából, ahova a háború, a gazdasági zűrzavar, a drágaság és a nép nyomorán gazdagodó tőkések és földbirtokosok kergették.

Általában ez az a platform, melynek alapján pártszervezeteink megegyezhetnek a parasztok és katonák pártonkívüli forradalmi csoportjaival.

Elvtársak! Közelednek a választások. Munkára fel, amíg nem késő, szervezzétek meg a választási harcot.

Munkásokból és munkásnőkből, katonákból és matrózokból alakítsatok repülő agitátorcsoportokat és rövid előadásokban ismertessétek a platformot.

Az agitátorcsoportokat lássátok el irodalommal és küldjétek szét őket Oroszország minden szegletébe.

Ébresszétek fel a falut a közeledő alkotmányozógyűlési választásokra.

A járásokban és kerületekben alakítsatok pártcsoportokat és tömörítsétek köréjük a szegényparasztság széles rétegeit.

Szervezzetek járási, kerületi, kormányzósági tanácskozásokat a forradalmi pártkapcsolatok megszi-

lárdítása érdekében, az alkotmányozógyűlési képviselőjelöltek kijelölésére.

Az Alkotmányozó Gyűlésnek nagy jelentősége van. De mérhetetlenül nagyobb a jelentősége azoknak a tömegeknek, amelyek az Alkotmányozó Gyűlésen kívül maradnak. Az erő nem magában az Alkotmányozó Gyűlésben van, hanem azokban a munkásokban és parasztokban, akik, harcukkal új forradalmi jogot alkotva, előre fogják hajtani az Alkotmányozó Gyűlést.

Jegyezzétek meg, hogy mennél szervezettebbek lesznek a forradalmi tömegek, annál jobban fog figyelni szavukra az Alkotmányozó Gyűlés, annál biztosítottabb lesz az orosz forradalom sorsa.

Ezért a választásokon az a fő feladatunk, hogy a parasztság nagy tömegeit odakapcsoljuk pártunkhoz.

Munkára hát, elvtársak!

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 4. sz. 1917 július 27.*

*Aláírás: K. Sztálin.*

# AZ OROSZORSZÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA (BOLSEVIK) MUNKÁSPÁRT VI. KONGRESSZUSÁN MONDOTT BESZÉDEK

**1917 július 26—augusztus 3**[52]

## 1. A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA

**Július 27**

Elvtársak!

A Központi Bizottság beszámolója a Központi Bizottságnak az utóbbi két és fél hónap — május, június, július első fele — alatt végzett munkájáról szól.

A Központi Bizottság *májusban* három irányban fejtett ki tevékenységet.

Először, kiadtuk a jelszót, hogy a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeit újraválasszák. A Központi Bizottság abból indult ki, hogy a forradalom nálunk békés úton fejlődik, hogy a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek újraválasztása útján meg lehet változtatni a Szovjetek összetételét, tehát a kormány összetételét is. Ellenfeleink ezt a hatalom megragadására irányuló kísérletnek minősítették. Ez rágalom. Ilyen szándékaink nem voltak. Azt mondottuk, hogy a Szovjetek ujraválasztása útján módunkban áll a Szovjetek tevékenységének jellegét a széles tömegek óhajainak megfelelően megváltoztatni. Világos volt, hogy elég egy szavazatnyi többség a Munkás-

és Katonaküldöttek Szovjetjeiben és a hatalomnak máris más úton kell majd haladnia. Ezért egész májusi munkánk az új választások jegyében folyt. Végeredményben a Szovjet munkásfrakciójában meghódítottuk a küldötti helyeknek körülbelül felét, a katonai frakcióban körülbelül egynegyedét.

Másodszor — háborúellenes agitációt folytattunk. Kihasználtuk a Friedrich Adler elleni halálos ítéletet[53] és több tiltakozógyűlést rendeztünk a halálbüntetés és a háború ellen. Ezt a kampányt a katonák jól fogadták.

A Központi Bizottság tevékenységének harmadik iránya a májusi községi választásokkal kapcsolatos. A Központi Bizottság a Petrográdi Bizottsággal egyetemben minden erejét latba vetette, hogy felvegye a harcot a kadetokkal, az ellenforradalom fő erejével, valamint a mensevikekkel és az eszerekkel, akik akarva vagy akaratlanul a kadetokat követték. A 800 000 petrográdi szavazat mintegy 20%-át mi kaptuk, a vüborgi kerületi dumát pedig teljesen meghódítottuk. A pártnak különösen jó szolgálatot tettek a katona és matróz elvtársak.

Tehát májusi munkánk 1) a községi választások, 2) a háborúellenes agitáció és 3) a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének újraválasztása jegyében folyt le.

*Június.* A fronton a támadás előkészítéséről szóló hirek nyugtalanították a katonákat. Egész sor parancs jelent meg, amelyek minden joguktól megfosztották a katonákat. Mindez lázas izgalomba hozta a tömegeket. Minden hír szempillantás alatt bejárta egész Petrográdot és felháborodást kel-

tett a munkások, de különösen a katonák körében. A támadásról szóló hírek; Kerenszkij parancsai a katona jogainak deklarációjával kapcsolatban; a hatóságok által úgynevezett „fölösleges" elemek eltávolítása Petrográdról, amiről mindenki tudta, hogy a forradalmi elemektől akarják megszabadítani Petrográdot; az egyre élesebben kirajzolódó gazdasági bomlás — mindez izgatta a munkásokat és katonákat. A gyárakban gyűléseket rendeztek, és gyakran különböző ezredek és gyárak azt javasolták nekünk, hogy rendezzünk tüntetést. A tüntetés napjául június 5-ét ajánlották. De a Központi Bizottság úgy határozott, hogy egyelőre nem rendez tüntetést, hanem június 7-ére egybehívja a kerületek, gyárak és ezredek képviselőinek gyűlését, hogy ezen a gyűlésen döntsenek a tüntetés kérdéséről. A gyűlést összehívtuk — mintegy 200 résztvevője volt. Kiderült, hogy különösen a katonák nyugtalankodnak. A gyűlés nagy többsége a tüntetés mellett döntött. Felmerült a kérdés, hogy mit tegyünk abban az esetben, ha az akkor megnyílt Szovjetkongresszus a tüntetés ellen foglalt állást. A hozzászóló elvtársak túlnyomó többsége azt tartotta, hogy nincs az a hatalom, mely a tüntetést meg tudná gátolni. Ezután a Központi Bizottság magára vállalta a békés tüntetés megszervezését. A katonák kérdésére, hogy nem lehetne-e fegyveresen kivonulni, a Központi Bizottság úgy határozott, hogy nem szabad fegyveresen kivonulni. A katonák azonban azt mondották, hogy lehetetlenség fegyvertelenül kivonulni, hogy a fegyver az egyetlen reális biztosíték a burzsoá publikum kilengéseivel szemben, hogy ők csak önvédelemből hozzák magukkal a fegyvereiket.

Június 9-én a Központi Bizottság, a Petrográdi Bizottság és a Katonai Szervezet közös ülést tartanak. A Központi Bizottság felteszi a kérdést: mivel a Szovjetkongresszus és valamennyi „szocialista" párt tüntetésünk ellen foglal állást, nem kell-e elhalasztani a tüntetést. Valamennyien tagadólag válaszolnak.

Június 9-én éjjel 12 órakor a Szovjetkongresszus kiáltványt tesz közzé, amelyben egész tekintélyével ellenünk fordul. A Központi Bizottság úgy határoz, hogy 10-én ne rendezzenek tüntetést, hanem halasszák el 18-ára, mivel maga a Szovjetkongresszus is június 18-án rendez tüntetést, melyen a tömegek kinyilváníthatják akaratukat. A munkások és katonák rejtett elégedetlenséggel fogadják a Központi Bizottság határozatát, de teljesítik. Jellemző, elvtársak, hogy ezen a napon, június 10-én reggel, amikor a „tüntetés rendezésére irányuló kísérletek felszámolása" céljából a Szovjetkongresszus küldötteinek egész sora szólalt fel a gyárakban, a munkások óriási többsége csak pártunk szónokait volt hajlandó meghallgatni. A Központi Bizottságnak sikerült megnyugtatni a katonákat és a munkásokat. Ez szervezettségünkről tett tanuságot.

A Szovjetkongresszus, amely június 18-ra tűzte ki a tüntetés napját, ugyanakkor kijelentette, hogy a tüntetés szabadon választott jelszavak jegyében fog lezajlani. Világos, hogy a kongresszus meg akart ütközni pártunkkal. Mi elfogadtuk a kihívást és készülni kezdtünk a közelgő tüntetésre.

Az elvtársak tudják, hogyan folyt le a június 18-i tüntetés. Még a burzsoá lapok is azt írták, hogy a tüntetők óriási többsége a bolsevikok jelszavai alatt

vonult fel. A fő jelszó — „Minden hatalmat a Szovjeteknek!" Legalább 400 000 ember tüntetett. Csak három kis csoport — a Bund, a kozákok és a plechánovisták csoportja határozta el magát arra, hogy zászlaira ezt a jelszót írja: „Bizzunk az Ideiglenes Kormányban!", de megbánták, mert zászlaik bevonására kényszerítették őket. A Szovjetkongresszus saját szemével győződött meg pártunk nagy erejéről és befolyásáról. Mindenkiben az a meggyőződés alakult ki, hogy a június 18-i tüntetésnek, amely sokkal erőteljesebb volt, mint az április 21-i tüntetés, következményei lesznek. És valóban, így is kellett lenni. A „Récs" azt írta, hogy minden valószínűség szerint komoly változások lesznek a kormányban, mert a tömegek nem helyeslik a Szovjetek politikáját. De éppen ezen a napon kezdődött haderőnk támadása a fronton; a támadás sikeres volt, és ezzel kapcsolatban elkezdődtek a „feketék" tüntetései a Nyevszkij-proszpekten. Ez a körülmény semmivé tette a bolsevikoknak a tüntetésen aratott erkölcsi győzelmét. Semmivé váltak azok a lehetséges gyakorlati következmények is, amelyekről a „Récs" és az eszer és mensevik kormányzó pártok hivatalos képviselői beszéltek.

Az Ideiglenes Kormány hatalmon maradt. A sikeres támadás ténye, az Ideiglenes Kormány részletsikerei, a petrográdi csapatkivonások terveinek egész sora megtette hatását a katonákra. E tények alapján meggyőződtek, hogy a passzív imperializmus aktív imperializmussá válik. Megértették, hogy újabb áldozatok szakasza kezdődött.

A front a maga módján válaszolt az aktív imperializmus politikájára. Számos ezred a tilalom ellenére

szavazást rendezett arról, támadjanak-e vagy sem. A legfőbb parancsnokság nem értette meg, hogy Oroszország új viszonyai között és amikor a háború céljai nem világosak, nem lehet a tömegeket vakon támadásba vetni. Úgy lett, ahogyan előre megmondottuk : a támadás kudarcra volt kárhoztatva.

Június vége és július eleje a támadási politika jegyében zajlott le. Hírek jönnek a halálbüntetés visszaállításáról, számos ezred feloszlatásáról, ütlegelésekről a frontokon. A frontról érkezett küldöttek letartóztatásokról, ütlegelésekről számolnak be. Ugyanilyen hírek érkeznek a gránátos és géppuskás ezredektől is. Mindez előkészítette a talajt a petrográdi munkások és katonák új fellépéséhez.

Rátérek a július 3—5-i eseményekre. A dolog a Petrográdi Bizottság épületében július 3-án délután 3 órakor kezdődött.

*Július 3.* Délután 3 óra. Pártunk petrográdi városi konferenciája ülést tart. Az ülésen egészen ártatlan kérdést, a községi választások kérdését tárgyalják. Megjelenik a helyőrség egyik ezredének két képviselője és soronkívül bejelentik, hogy ezredük „úgy határozott, hogy ma este kivonulnak az utcára", hogy „nem tűrhetik tovább szótlanul, hogy a fronton egymás után oszlatják fel az ezredeket", hogy „már elküldték küldötteiket a gyárakba és az ezredekhez" azzal a javaslattal, hogy csatlakozzanak a tüntetéshez. A konferencia elnökségének képviselője, Volodarszkij elvtárs, erre azt válaszolta, hogy „a párt határozata értelmében nem szabad kivonulni az utcára, hogy az ezred párttagjai nem szeghetik meg a párt határozatát".

Délután 4 óra. A Petrográdi Bizottság, a Katonai Szervezet és a párt Központi Bizottsága a kérdés megvitatása után úgy határoz, hogy nem szabad kivonulni. A konferencia elfogadja ezt a határozatot, s a konferencia tagjai kimennek a gyárakba és az ezredekhez, hogy az elvtársakat lebeszéljék a tüntetésről.

Délután 5 óra. Tauriai palota. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága Irodájának ülése. A párt Központi Bizottsága megbízásából Sztálin elvtárs a Központi Végrehajtó Bizottság Irodájának bejelentést tesz a történtekről és közli a bolsevikok határozatát, amely ellenzi a tüntetést.

Este 7 óra. A Petrográdi Bizottság épülete előtt. Több ezred vonul fel zászlókkal. Jelszavuk : „Minden hatalmat a Szovjeteknek !" Megállnak a Petrográdi Bizottság épülete előtt és megkérik szervezetünk tagjait, hogy „mondjanak valamit". A szónokok, a bolsevik Lasévics és Kurájev, beszédeikben feltárják a jelenlegi politikai helyzetet, és felszólítják az ezredeket, hogy tartózkodjanak a tüntetéstől. Az ezredek válasza: „Le velük!". Szervezetünk tagjai akkor azt ajánlják, hogy válasszanak küldöttséget, közöljék óhajaikat a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságával és azután ezredenként vonuljanak vissza kaszárnyáikba. Erre fülsiketítő „hurrá!" a válasz. A zenekar a „Marseillaise"-t játssza . . . Ekkorra már egész Petrográdot bejárja a hír, hogy a kadetok kiléptek a kormányból. A munkásokat izgalom fogja el. A katonák után megjelennek a munkások oszlopai. Jelszavaik ugyanazok, mint a katonáké. A katonák és a munkások a Tauriai palotához vonulnak.

Este 9 óra. A Petrográdi Bizottság helyisége.

A gyárak küldötteinek hosszú sorai. A küldöttek valamennyien azt javasolják pártunk szervezeteinek, hogy avatkozzanak be a dologba és vegyék kezükbe a tüntetés vezetését. Különben „vérontás lesz". Egyesek azt javasolják, hogy a gyárak válasszanak küldöttségeket, a küldöttségek közöljék a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságával a tüntetők akaratát, a tömegek pedig, miután meghallgatták a küldöttségek beszámolóit, békésen széledjenek szét.

Este 10 óra. Tauriai palota. A Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének munkástagozata ülésezik. Miután a munkások beszámoltak a kezdődő tüntetésről, a többség a túlkapások elkerülése végett úgy határoz, hogy be kell avatkozni a tüntetésbe abból a célból, hogy annak békés és szervezett jelleget adjanak. A kisebbség, amely nem ért egyet ezzel a határozattal, elhagyja az üléstermet. A többség Irodát választ az imént elfogadott határozat végrehajtására.

Éjjel 11 óra. Pártunk Központi Bizottsága és Petrográdi Bizottsága a Tauriai palotába teszi át székhelyét — este óta oda özönlik a tüntetők tömege. Megérkeznek a kerületi agitátorok és a gyárak képviselői. Pártunk Központi Bizottságának, Petrográdi Bizottságának, a Katonai Szervezetnek, a Kerületközi Bizottságnak, a Petrográdi Szovjet Munkástagozata Irodájának képviselői gyűlést tartanak. A kerületek jelentéseiből kiderül, hogy:

1. a munkásokat és a katonákat holnap nem lehet visszatartani a tüntetéstől;

2. a tüntetők fegyveresen fognak kivonulni, kizárólag önvédelmi célból, hogy valóságos biztositékuk

legyen a Nyevszkij-proszpektről várható esetleges provokációs lövöldözéssel szemben: „fegyveresekbe nem olyan könnyű belelőni”.

A gyűlés dönt: amikor a munkások és katonák forradalmi tömegei ezzel a jelszóval tüntetnek: — „Minden hatalmat a Szovjeteknek!”, a proletariátus pártjának nincs joga kezét mosni és félreállni, a párt nem hagyhatja a tömegeket sorsukra, hanem együtt kell lennie a tömegekkel, hogy a spontán mozgalomnak tudatos és szervezett jelleget adjon. A gyűlés a munkásoknak és katonáknak azt javasolja, hogy az ezredek és a gyárak válasszanak küldötteket és a küldöttek útján közöljék kívánságaikat a Szovjetek Végrehajtó Bizottságával. E határozat szellemében fogalmazzák meg a felhívást, amely „békés és szervezett tüntetésre” szólít[54].

Éjjel 12 óra. A Tauriai palotához több mint 30 ezer putyilovi munkás érkezik. Zászlóerdő. Jelszavuk: „Minden hatalmat a Szovjeteknek!” Küldötteket választanak. A küldöttek jelentést tesznek a Végrehajtó Bizottságnak a putyiloviak követeléseiről. A Tauriai palota előtt álló katonák és munkások kezdenek elszéledni.

*Július 4.* Nappal. A munkások és katonák felvonulása. Zászlók. Bolsevik jelszavak. A Tauriai palotához mennek. A tüntető menetet a kronstadti matrózok ezrei zárják be. A polgári lapok („Birzsevüje Védomosztyi”) tanusága szerint legalább 400 ezren vettek részt a tüntetésen. Az utcákon ujjong a nép. A közönség vidám „hurrá!”-val fogadja a tüntetőket. Déltájban megkezdődnek a kilengések. A burzsoá negyedek sötét erői, hogy árnyékot vessenek a munkások

tüntetésére, bűnös provokáció céljából lövöldözni kezdenek. Még a „Birzsevüje Védomosztyi" sem meri tagadni, hogy a lövöldözést a tüntetés ellenfelei kezdték. „Pontosan délután két órakor a Szadóvaja és a Nyevszkij sarkán — írja a „Birzsovka" (július 4-i esti szám) — amikor a fegyveres tüntetők felvonultak és az összeverődött nagyszámú közönség nyugodtan nézte őket, a Szadóvaja jobboldaláról fülsiketítő lövés dördült el, amire elkezdődött a lövöldözés".

Világos, hogy nem a tüntetők, hanem „ismeretlen személyek" kezdték el a lövöldözést, a tüntetők közé lőttek és nem megfordítva.

A lövések egyidejüleg folytatódtak a város burzsoá részének különböző pontjain. A provokátorok nem szunnyadtak. A tüntetők ennek ellenére sem lépték túl a szükséges önvédelem határait. Összeesküvésről vagy felkelésről szó sem lehet. Egyetlen olyan eset sem fordult elő, hogy elfoglaltak volna valamilyen kormány- vagy társadalmi intézményt, vagy hogy kisérletet tettek volna erre, noha a tüntetők a rendelkezésre álló hatalmas fegyveres erővel könnyen hatalmukba keríthették volna nemcsak az egyes intézményeket, hanem az egész várost is . . .

Este 8 óra. Tauriai palota. Pártunk Központi Bizottsága, a Kerületközi Bizottság és pártunk egyéb szervezetei gyűlést tartanak. Határozat: miután a forradalmi munkások és katonák kifejezésre juttatták akaratukat, a tüntetést be kell szüntetni. E határozat szellemében felhívást szerkesztenek : „A tüntetés befejeződött . . . Jelszavunk : állhatatosság, kitartás, nyugalom" (a felhívást lásd a „Lisztok Pravdü"-ben[55]). Ez a felhívás, amelyet a „Právdá"-nak adtak

le, július 5-én nem jelenhetett meg, mivel a 4-ről 5-re virradó éjjel a hadapródiskolások és a rendőrkopók szétrombolták a „Právda" szerkesztőségét.

Éjjel 10—11 óra. Tauriai palota. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának ülése. A hatalom kérdését tárgyalják. Miután a kadetok kiléptek a kormányból, az eszerek és a mensevikek helyzete különösen válságosra fordult, nekik blokk „kell" a burzsoáziával, de a blokk nem jöhet létre, mert a burzsoázia nem akar többé megegyezni velük. A kadetokkal való blokk eszméje megbukik. Tehát: a Szovjeteknek kell kezükbe venni a hatalmat — ilyen élesen vetik fel a kérdést a Végrehajtó Bizottság előtt.

Hirek jönnek, hogy a német csapatok áttörték frontunkat; igaz, ezek még ellenőrizetlen hirek, mégis nyugtalanságot keltenek.

Hire járja, hogy holnap a sajtóban aljas rágalom fog megjelenni Lenin elvtársról.

A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága a volhíniaiakat (katonákat) a Tauriai palotába rendeli a palota védelmére — kivel szemben? Kiderül, hogy a bolsevikokkal szemben, akik állitólag azért mentek a palotába, hogy „letartóztassák" a Végrehajtó Bizottságot és „megragadják a hatalmat". A bolsevikokról mondják ezt, akik a Szovjetek erősbítéséért küzdöttek, akik azért harcoltak, hogy a Szovjeteknek adjanak át minden hatalmat az egész országban! . .

Éjjel 2—3 óra. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága nem veszi át a hatalmat. Megbizza a „szocialista" minisztereket, alakitsanak új kormányt, amelybe okvetlenül vegyenek be burzsoákat, még ha nem tartoznak is valamely párthoz. A minisz-

tereknek külön felhatalmazást adnak az „anarchia elleni harcra". A dolog világos: a Központi Végrehajtó Bizottság, amely olyan helyzetbe került, hogy határozottan szakítania kellett a burzsoáziával, de ettől különösen félt — mert mindeddig a burzsoáziával való egyik-másik „kombinációból" merítette erejét — most azzal válaszol, hogy határozottan szakít a munkásokkal és a bolsevikokkal, hogy a burzsoáziával egyesülve a forradalmi munkások és katonák ellen fordítsa fegyverét. Ezzel megindul a hadjárat a forradalom ellen. Az eszerek és a mensevikek az ellenforradalom örömére támadásba mennek a forradalom ellen.

*Július 5.* A lapokban (tulajdonképpen a „Zsivóje Szlóvó"-ban[56]) aljas rágalmat tartalmazó közlemény jelenik meg Lenin elvtársról. A „Právda" nem jelent meg, mert 4-ről 5-re virradó éjjel szétrombolták. Létrejön a kadetokkal való blokkra sóvárgó „szocialista" miniszterek diktatúrája. A mensevikek és az eszerek, akik nem akarták átvenni a hatalmat, ezúttal átveszik (rövid időre) azért, hogy leszámoljanak a bolsevikokkal... Az utcákon feltűnnek a frontról érkezett katonai egységek. A hadapródiskolások és az ellenforradalmi bandák rombolnak, házkutatásokat rendeznek, garázdálkodnak. A Lenin, a bolsevikok elleni hajszát, amelyet Alexinszkij, Pankrátov és Pereverzev indított, az ellenforradalom fenékig kihasználja. Az ellenforradalom óráról órára nő. A diktatúra középpontja — a katonai vezérkar. A rendőrkopók, hadapródiskolások, kozákok tobzódnak. Letartóztatások, ütlegelések. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának nyilt hadjárata a

bolsevik munkások és katonák ellen szabadjára engedi az ellenforradalom erőit...

Pártunk Központi Bizottsága Alexinszkij és társai rágalmára a „Bíróság elé a rágalmazókkal!”[57] c. röplappal válaszol. Megjelenik a Központi Bizottság külön felhívása a sztrájk és a tüntetés beszüntetéséről (a „Právdá”-ban nem jelenhetett meg a szerkesztőség szétrombolása miatt). Meglepő, hogy a többi „szocialista” párt nem ad ki semmiféle felhívást. A bolsevikok egyedül vannak. Hallgatólagosan összefog ellenük a bolsevikoktól jobbra álló minden elem — Szuvórintól és Miljukovtól Dánig és Csernovig.

*Július 6.* A hajóhidakat szétszedték. A „rendcsináló” Mazurenko válogatott vegyes osztaga. Az utcákon katonaság, mely az engedetleneket „békítgeti”. Tényleges ostromállapot. A „gyanúsakat” letartóztatják és elhurcolják a vezérkarra. A munkásokat, katonákat és matrózokat lefegyverzik. Petrográdot a katonai klikk hatalmába adták. A „hatalom birtokosai” mindent elkövetnek, hogy úgynevezett „harcot” provokáljanak, de a munkások és katonák nem ülnek fel a provokációnak, nem „veszik fel a harcot”. A Péter-Pál erőd kinyitja kapuit a lefegyverzők előtt. A Petrográdi Bizottság épületét elfoglalja egy vegyes osztag. A munkásnegyedekben házkutatás, lefegyverzés. Ceretelinek azt az először június 11-én, akkor még félénken megfogalmazott eszméjét, hogy a munkásokat és a katonákat le kell fegyverezni, most valóra váltják. „Lefegyverzésügyi miniszter” — mondják róla a munkások dühösen...

A „Trud” nyomdáját szétrombolták. Megjelent a „Lisztok Právdü”. Megölték Voinov munkást, aki

a „Lisztok"-ot terjesztette ... A burzsoá sajtó őrjöng, a Lenin elvtársra szórt aljas rágalmat ténynek minősíti, s a forradalom elleni rohamában már nemcsak a bolsevikokat veszi célba, hanem nekitámad a Szovjeteknek, a mensevikeknek és az eszereknek is.

Kiviláglik, hogy amikor az eszerek és a mensevikek kiszolgáltatták a bolsevikokat, kiszolgáltatták önmagukat is, kiszolgáltatták a forradalmat, mert szabadjára engedték, eloldották az ellenforradalom erőit. Az ellenforradalmi diktatúra, a hátországban és a fronton egyaránt, teljes erővel folytatja hadjáratát a szabadság ellen. Az a tény, hogy a kadet és a szövetséges sajtó, amely minap még vicsorgott a forradalmi Oroszország ellen, most egyszerre elégedettnek érzi magát, arra enged következtetni, hogy a „rendcsinálás" „műve" nem ment a hazai és szövetséges pénzeszsáknak a hadjáratban való részvétele nélkül.

## 2. ZÁRSZÓ

### Július 27

Elvtársak !

Mint a vitából látható, az elvtársak közül senki sem bírálta a Központi Bizottság politikai vonalát és nem ellenezte a párt Központi Bizottságának jelszavait. A Központi Bizottság három fő jelszava ez volt : minden hatalmat a Szovjeteknek, a termelés ellenőrzése, a földesúri földek elkobzása. Ezeket a jelszavakat rokonszenvvel fogadták a munkástömegek és a katonák. Ezek a jelszavak helyeseknek bizonyultak és e jelszavak alapján harcolva megtartottuk a tömegeket. Ezt tartom a legfőbb ténynek, amely

a Központi Bizottság mellett szól. Ha a Központi Bizottság a legnehezebb helyzetben helyes jelszavakat ad ki, az azt jelenti, hogy alapjában igaza van.

A bírálat nem a döntő kérdésekkel foglalkozott, hanem csak másodrendű kérdésekre terjedt ki. A bírálat rámutatott arra, hogy a Központi Bizottság nem vette fel a kapcsolatot a vidékkel, és tevékenysége főként Petrográdra szorítkozott. Az a szemrehányás, hogy a Központi Bizottság és a vidék közt nem volt kapcsolat, nem alaptalan. De nem volt semmiféle lehetőségünk arra, hogy az egész vidéket átfogjuk. Részben igaz az a szemrehányás is, hogy a Központi Bizottság ténylegesen a Petrográdi Bizottság szerepét töltötte be. Ez valóban így van. De itt, Petrográdon, kovácsolják Oroszország politikáját. Itt vannak a forradalom vezető erői. A vidék arra reagál, ami Petrográdon történik. Végül figyelembe kell venni, hogy itt van az Ideiglenes Kormány, amely minden hatalmat a maga kezében összpontosít, itt van a Központi Végrehajtó Bizottság, mint az egész szervezett forradalmi demokrácia hangja. Másrészt az események gyors iramban fejlődnek, nyilt harc folyik, senki sem lehet biztos abban, hogy a fennálló hatalom már holnap nem omlik-e össze? Ilyen helyzetben várni, amíg vidéki barátaink állást foglalnak, elképzelhetetlen. Köztudomású, hogy a Központi Végrehajtó Bizottság a vidék bevárása nélkül dönt a forradalom kérdéseiben. Kezében van az egész kormányapparátus. És mi van a mi kezünkben? A Központi Bizottság apparátusa. A Központi Bizottság apparátusa azonban, persze, gyenge. És ha azt köve-

teljük a Központi Bizottságtól, hogy a vidék előzetes megkérdezése nélkül ne tegyen semilyen lépést sem, akkor azt követeljük, hogy a Központi Bizottság ne az események élén járjon, hanem az események mögött kullogjon. De az akkor nem volna Központi Bizottság. A Központi Bizottság csak az általunk alkalmazott módszerrel maradhatott a helyzet magaslatán.

Hallottunk részletekre vonatkozó szemrehányásokat is. Az elvtársak a július 3—5-i felkelés kudarcáról beszéltek. Igen, elvtársak, kudarc volt, de az nem volt felkelés, hanem tüntetés. Ennek a kudarcnak az a magyarázata, hogy a forradalom frontja kettészakadt, mivel az eszerek és a mensevikek kispolgári pártjai hátat fordítottak a forradalomnak, áruló magatartást tanusítottak.

Bezrabótnüj[58] elvtárs azt mondotta, hogy a Központi Bizottság nem igyekezett Petrográdot és a vidéket röplapokkal elárasztani, melyekben megmagyarázta volna a július 3—5-i eseményeket. De nyomdánkat szétrombolták és nem volt semmiféle fizikai lehetőségünk arra, hogy más nyomdában nyomathattunk volna valamit, mivel a nyomdákat a szétrombolás veszélye fenyegette.

A dolog azonban itt mégsem állt olyan rosszul: egyes negyedekben letartóztattak minket, másokban viszont üdvözöltek és szokatlan lelkesedéssel fogadtak. A petrográdi munkások hangulata most is kitűnő, a bolsevikok tekintélye nagy.

Néhány kérdésre szeretnék kitérni.

Először, mit kell tennünk a vezéreinkre szórt rágalmakkal szemben. Az utóbbi eseményekkel kapcsolatban kiáltványt kell intézni az egész néphez,

amelyben megvilágítunk minden tényt. A kiáltvány szerkesztésére bizottságot kell választanunk. Ha megválasztják ezt a bizottságot, javasolom, hogy ugyanez a bizottság intézzen kiáltványt Németország, Anglia, Franciaország stb. forradalmi munkásaihoz és katonáihoz, amelyben tájékoztassa őket a július 3—5-i eseményekről és bélyegezze meg a rágalmazókat. Mi vagyunk a proletariátus legöntudatosabb része, mi vagyunk felelősek a forradalomért, az eseményekről nekünk kell megmondanunk a színigazságot és nekünk kell leleplezni az aljas rágalmazókat.

Másodszor — megjelenjen-e Lenin és Zinovjev a „bíróság" előtt? Ma még mindig nem világos, hogy kinek a kezében van a hatalom. Semmi biztosítékunk sincs arra, hogy ha megjelennek, nem fognak-e durva erőszakot alkalmazni velük szemben? Más eset, ha a bíróság demokratikusan lesz megszervezve és biztosítékot kapunk arra, hogy erőszakot nem fognak alkalmazni. Erre vonatkozó kérdésünkre azt felelték a Központi Végrehajtó Bizottságban: „Nem tudjuk, mi történhet". Következésképpen, amíg a helyzet nem tisztázódott, amíg néma harc folyik a hivatalos és a tényleges hatalom között, semmi értelme sincs, hogy az elvtársak megjelenjenek a „bíróság" előtt. Ha majd olyan hatalom lesz az élen, amely kezeskedhetik arról, hogy elvtársainkkal szemben nem fognak erőszakot alkalmazni, akkor az elvtársak meg fognak jelenni.

## 3. ELŐADÓI BESZÉD A POLITIKAI HELYZETRŐL

**Július 30**

Elvtársak!

Oroszország politikai helyzetének kérdése azonos forradalmunk sorsának, az imperialista háború viszonyai között aratott győzelmeinek és elszenvedett vereségeinek kérdésével.

Már februárban világos volt, hogy forradalmunk döntő erői a proletariátus és a háború miatt katonaköpenybe öltözött parasztság.

Úgy történt, hogy a cárizmus ellen folytatott harcban ezekkel az erőkkel egy táborba kerültek, mintegy koalícióban voltak más erők is: a liberális burzsoázia és a szövetséges tőke.

A proletariátus a cárizmus halálos ellensége volt és az is marad.

A parasztság hitt a proletariátusban és látva, hogy a cárizmus megdöntése nélkül nem kapja meg a földet, a proletariátust követte.

A liberális burzsoázia csalódott a cárizmusban és eltávolodott tőle, mert a cárizmus nemcsak nem hódított neki új piacokat, de még a régieket sem tudta megtartani, Németország 15 kormányzóságot vett el tőle.

A „szövetséges" tőke, II. Miklós barátja és jóakarója, szintén „kénytelen" volt elárulni a cárizmust, mert a cárizmus nem biztosította számára a front óhajtott „egységét", sőt nyilván arra készülődött, hogy különbékét köt Németországgal.

A cárizmus tehát elszigetelődött.

Tulajdonképpen ez a magyarázata annak a

„meglepő" ténynek, hogy a cárizmus oly „csendesen és hangtalanul kimúlt".

De ezeknek az erőknek merőben különböző céljaik voltak.

A liberális burzsoázia és az angol-francia tőkések *kis* forradalmat akartak csinálni Oroszországban, olyat, amilyen az ifjú-török forradalom volt, hogy fellelkesítve a néptömegeket, a néptömegek lelkesedését *nagy* háborúra használják ki, a tőkések és földbirtokosok hatalma tehát alapjában sértetlen maradt volna.

Kis forradalom nagy háború érdekében!

Ezzel szemben a munkások és a parasztok a régi rend teljes összetörésére törekedtek, arra, amit nálunk nagy forradalomnak neveznek, hogy megdöntve a földbirtokosokat és megfékezve az imperialista burzsoáziát, befejezzék a háborút és biztosítsák a béke ügyét.

Nagy forradalom és béke!

Ez a gyökeres ellentmondás volt forradalmunk fejlődésének, a hatalom mindenféle „válságának" az alapja.

Az április 20—21-i „válság" ennek az ellentmondásnak első nyilt megnyilvánulása. Ha e „válságok" történetében a siker minden esetben az imperialista burzsoáziához pártolt, úgy ennek a magyarázata nem csupán a kadet párt vezetése alatt álló ellenforradalmi front szervezettségében keresendő, hanem elsősorban abban, hogy az imperializmus felé hajló, megalkuvó eszer és mensevik pártok, amelyeket egyelőre még nagy tömegek követnek — minden esetben megbontották a forradalom front-

ját, átszöktek a burzsoázia táborába és ilymódon megteremtették az ellenforradalmi front túlsúlyát.

Igy volt áprilisban.

Igy volt júliusban.

Az imperialista burzsoáziával való koalíció „elve", amelyet a mensevikek és eszerek hirdettek, a gyakorlatban annak a veszedelmesen káros eszköznek bizonyult, amelynek segítségével a tőkések és a földbirtokosok kadet pártja, a bolsevikokat elszigetelve, lépésről-lépésre erősítette pozícióit a mensevikek és az eszerek kezével...

A fronton uralkodó szélcsendet márciusban, áprilisban és májusban a forradalom továbbfejlesztésére használtuk ki. A forradalom, melyet az országban uralkodó általános bomlás előrehajtott s melyre a más hadviselő államokban ismeretlen szabadságjogok serkentőleg hatottak, egyre jobban kimélyült, napirendre tűzve a társadalmi kérdéseket. Betör a gazdaság területére, felveti az ipar munkásellenőrzésének, a föld nacionalizálásának és a szegényparasztság felszereléssel való ellátásának kérdését, a város és a falu közötti helyes csere megszervezésének, a bankok államosításának kérdését, s végül a proletariátust és a parasztság szegény rétegeit a hatalom megragadásának feladata elé állítja. A forradalom egészen közel jutott a szocialista átalakítások szükségességéhez.

Egyes elvtársak azt mondják, hogy mivel nálunk a kapitalizmus gyengén fejlett, utópikus felvetni a szocialista forradalom kérdését. Igazuk volna, ha nem volna háború, ha nem volna gazdasági bomlás, ha nem inognának a nemzetgazdaság kapitalista

szervezetének alapjai. A gazdasági szférába való beavatkozás kérdése a háború viszonyai között minden országban szükségszerűen felmerülő kérdés. Németországban szintén maga az élet vetette fel ezt a kérdést és ott a tömegek közvetlen és aktív részvétele nélkül oldják meg. Más a helyzet nálunk, Oroszországban. A gazdasági bomlás nálunk veszedelmesebb méreteket öltött. Másrészt olyan szabadság, mint nálunk, sehol sincs a háborús viszonyok közt. Továbbá, figyelembe kell vennünk a munkások nagymértékű szervezettségét: nálunk, például Petrográdon, a vas- és fémmunkások 66%-a szervezett munkás. Végül, a proletariátusnak sehol sem voltak és sehol sincsenek olyan átfogó szervezetei, mint a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjei. Érthető, hogy azok a munkások, akik a szabadság maximumát élvezik és a legnagyobb mértékben szervezettek, nem mondhattak le arról, hogy aktívan beleavatkozzanak az ország gazdasági életébe és a szocialista átalakulás medrébe tereljék azt, nem mondhattak le erről, ha csak nem akartak politikai öngyilkosságot elkövetni. Méltatlan vaskalaposság volna azt követelni, hogy Oroszország „várjon" a szocialista átalakulással, amíg Európa meg nem „kezdi". „Kezdi" az az ország, amelynek több lehetősége van rá...

Mivel a forradalom ily messzire haladt előre, szükségszerűen fel kellett keltenie az ellenforradalmárok éberségét, ösztönöznie kellett az ellenforradalmat. Ez az ellenforradalom mozgósításának első tényezője.

A második tényező — a fronton elrendelt támadás politikája által kezdeményezett kaland és a

számos frontáttörés, amelyek az Ideiglenes Kormányt megfosztották minden tekintélyétől és szárnyat adtak az ellenforradalomnak, amely tűz alá vette a kormányt. Híre jár, hogy megkezdődött a nagyszabású provokációk szakasza. A frontról érkezett küldöttek azt tartják, hogy a támadást és a visszavonulást, szóval mindent, ami a fronton történt, csak azzal a céllal készítették elő, hogy megbecstelenítsék a forradalmat és megdöntsék a Szovjeteket. Nem tudom, igazak-e ezek a hírek vagy sem, de feltűnő, hogy a kadetok július 2-án léptek ki a kormányból, 3-án megkezdődnek a júliusi események, 4-én pedig már jönnek a hírek a front áttöréséről. Csodálatos összetalálkozása az eseményeknek! Nem lehet azt mondani, hogy a kadetok az ukrajnai kérdésben hozott határozat miatt léptek ki a kormányból, hiszen a kadetoknak nem volt kifogásuk az ukrajnai kérdés megoldása ellen. Egy másik tény is amellett szól, hogy valóban megkezdődött a provokációk szakasza: az ukrajnai lövöldözésről beszélek[59]. Ezekből a tényekből az elvtársaknak világosan látniok kell, hogy a frontáttörés ott volt az ellenforradalom tervében, mint egyik tényező, amelynek azt a szerepet szánták, hogy a forradalom eszméjét a kispolgári tömegek szemében megbuktassa.

Van még egy harmadik tényező is, amely az oroszországi ellenforradalom erőit fokozta: ez a szövetséges tőke. Ha a szövetséges tőke, látva, hogy a cárizmus különbékét készül kötni, cserbenhagyta Miklós kormányát, úgy senki sem fogja meggátolni abban, hogy szakítson a jelenlegi kormánnyal is, ha ez a kormány nem lesz képes fenntartani az

„egységfrontot”. Miljukov azt mondotta egy ülésen, hogy Oroszországot mint emberszállítót értékelik a nemzetközi piacon, és ezért kap pénzt, de ha kiderül, hogy az új hatalom, amelyet az Ideiglenes Kormány képvisel, nem tudja támogatni a Németország ellen támadó egységfrontot, akkor nem fogják érdemesnek tartani a segélyezésre. Pénz és hitel nélkül azonban meg kell buknia a kormánynak. Ez a titka annak, hogy a kadetok a válság idején oly nagy szerepet játszottak. Kerenszkij, minisztereivel egyetemben, csak báb volt a kadetok kezében. A kadetok ereje abban rejlik, hogy a szövetséges tőke támogatta őket.

Oroszország előtt két út állt:

vagy beszünteti a háborút, megszakít minden pénzügyi kapcsolatot az imperializmussal, a forradalom tovább halad, megingatja a burzsoá világ alapjait és megkezdődik a munkásforradalom korszaka;

vagy a másik út: a háború folytatása, a támadás folytatása a fronton, a szövetséges tőke és a kadetok minden parancsának teljesítése — és akkor Oroszország teljesen függő viszonyba kerül a szövetséges tőkével szemben (a Tauriai palotában határozott hírek keringtek arról, hogy Amerika 8 milliárd rubelt ad és segít majd „helyreállítani“ a gazdaságot) és az ellenforradalom diadalmaskodik.

Harmadik út nincs.

Az eszereknek és a mensevikeknek az a próbálkozása, hogy a július 3-i és 4-i tüntetést fegyveres lázadásnak tüntessék fel — egyszerűen nevetséges. Július 3-án mi felajánlottuk a forradalmi egységfrontot az ellenforradalom ellen. Jelszavunk: „Minden

hatalmat a Szovjeteknek!" — éppen azt jelenti, hogy forradalmi egységfrontot kell teremteni. De a mensevikek és az eszerek, attól félve, hogy elszakadnak a burzsoáziától, hátat fordítottak nekünk, ami az ellenforradalmárok előnyére kettészakította a forradalmi frontot. Ha már arról beszélünk, hogy kik a bűnösök az ellenforradalom győzelmében, akkor le kell szögezni, hogy bűnösök a mensevikek és az eszerek. Az a bajunk, hogy Oroszország kispolgári ország, amely egyelőre még a kadetokkal megalkuvó eszereket és mensevikeket követi. És amíg a tömegek nem ábrándulnak ki a burzsoáziával való megalkuvás eszméjéből, a forradalom sántítani és botorkálni fog.

Nálunk most diktatúra van — az imperialista burzsoázia és az ellenforradalmi tábornoki kar diktatúrája. A kormány, amely látszólag ez ellen a diktatúra ellen harcol, valójában ennek akaratát teljesíti és csak spanyolfal, amely ezt a diktatúrát a nép haragja elől fedezi. Az erőtlenedett és megbecstelenített Szovjetek a végnélküli engedmények politikájával csak kiegészítik ezt a képet, s ha nem kergetik szét őket, csak azért nem, mert „kellenek" mint „szükséges" és nagyon „alkalmas" fedezék.

A helyzet tehát gyökeresen megváltozott.

Meg kell változtatnunk taktikánkat is.

Azelőtt az volt az álláspontunk, hogy a hatalom békésen menjen át a Szovjetek kezébe, feltételeztük, hogy ha a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága elhatározza, hogy kezébe veszi a hatalmat, az elegendő lesz ahhoz, hogy a burzsoázia békésen félreálljon az útból. És valóban, márciusban, áprilisban és májusban a Szovjetek minden határozatát tör-

vénynek tekintették, mert minden esetben erő állt mögötte. De azután, hogy a Szovjeteket lefegyverezték és (ténylegesen) csak egyszerű „szakmai" szervezetekké fokozták le őket — a helyzet megváltozott. A Szovjetek határozataival most nem törődnek. Most csak úgy ragadhatjuk meg a hatalmat, ha előbb megdöntjük a fennálló diktatúrát.

Az imperialista burzsoázia diktatúrájának megdöntése — ez legyen most a párt soronlevő jelszava.

A forradalom békés időszaka végetért. Elkövetkezett az ütközetek és robbanások időszaka.

A jelenlegi diktatúra megdöntésének jelszavát csak akkor lehet megvalósítani, ha egész Oroszországban új, hatalmas politikai fellendülés fog bekövetkezni. Ez a fellendülés elkerülhetetlen, mert ezt parancsolja az ország fejlődésének egész menete, ezt parancsolja az a körülmény, hogy a forradalom egyetlenegy döntő kérdését sem oldották meg, mert a föld, a munkásellenőrzés, a béke, a hatalom kérdése — nincs megoldva.

A megtorlások nem oldják meg a forradalom egyetlen kérdését sem, csak kiélezik a helyzetet.

Az új mozgalom döntő erői a városi proletariátus és a szegényparaszti rétegek lesznek. Győzelem esetén ők fogják a hatalmat kezükbe ragadni.

A helyzetnek jellemző vonása, hogy az ellenforradalmi intézkedéseket „szocialisták" hajtják végre. Az ellenforradalom csak ennek a spanyolfalnak segítségével lehet el még egy-két hónapig. De mivel a forradalom erői gyarapodnak, robbanások lesznek és elérkezik a pillanat, mikor a munkások talpraállítják és maguk köré tömörítik a parasztság sze-

gény rétegeit; kibontják a munkásforradalom zászlaját és Európában megnyitják a szocialista forradalom korszakát.

## 4. VÁLASZOK A POLITIKAI HELYZETRŐL MONDOTT ELŐADÓI BESZÉDDEL KAPCSOLATBAN FELTETT KÉRDÉSEKRE

**Július 31**

Az első ponthoz: „Milyen harci szervezeti formát ajánl az előadó a Munkásküldöttek Szovjetje helyett" — azt felelem, hogy a kérdés feltevése helytelen. Én nem beszéltem a Szovjetek ellen, mint a munkásosztály szervezeti formái ellen, de a jelszót nem a forradalmi intézmény szervezeti formája határozza meg, hanem az a tartalom, amely az adott intézményt megtölti. Ha a Szovjetekbe kadetok kerültek volna, sohasem adtuk volna ki azt a jelszót, amely minden hatalmat a Szovjetek számára követel.

Most az a jelszavunk, hogy a hatalmat adják át a proletariátus és a szegényparasztság kezébe. Következésképpen nem a formában van a kérdés lényege, hanem abban, hogy mely *osztály*nak adják át a hatalmat, hogy milyen a Szovjetek összetétele.

A munkásosztály hatalomért folytatott harcának legcélszerűbb szervezeti formája — a Szovjetek, de a Szovjet nem az egyetlen forradalmi szervezeti típus. Ez merőben orosz forma. Külföldön ezt a szerepet töltötték be a községtanácsok a nagy francia forradalom idején, a nemzetőrség Központi Bizottsága a Kommün idején. Hiszen nálunk is felvetődött a forradalmi bizottság gondolata. Lehet, hogy a

hatalomért folyó harc legalkalmasabb formája a munkás-szekció.

De teljesen tisztában kell lennünk azzal, hogy nem a szervezeti forma kérdése a döntő kérdés.

Valójában az a döntő kérdés, hogy megérett-e a munkásosztály a diktatúrára, a többi ennek a függvénye, megoldja a forradalom alkotó ereje.

A második és harmadik ponthoz — gyakorlatilag milyen lesz a fennálló Szovjetekhez való viszonyunk — erre egészen világos a válasz. Amennyiben arról van szó, hogy minden hatalmat a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának adjanak át, ez a jelszó elavult. És csakis erről van szó. A Szovjetek megdöntésének kérdése koholt kérdés. Ezt a kérdést itt senki sem vetette fel. Amikor azt javasoljuk, hogy vegyük le a napirendről ezt a jelszót: „Minden hatalmat a Szovjeteknek!", ebből még nem következik, hogy „Le a Szovjetekkel!". És mi, akik ezt a jelszót levesszük a napirendről, ugyanakkor még a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságából sem lépünk ki, az utóbbi időben betöltött gyászos szerepe ellenére sem.

A helyi Szovjeteknek még lehet szerepük, mivel védekezniök kell majd az Ideiglenes Kormány követelődzéseivel szemben, és ebben a harcban támogatni fogjuk őket.

Tehát, ismétlem: ha ezt a jelszót: „Minden hatalmat a Szovjeteknek" — visszavontuk is, ez nem jelenti azt, hogy „Le a Szovjetekkel!". „Viszonyunk azokhoz a Szovjetekhez, amelyekben többségben vagyunk" — a legszívélyesebb. Éljenek és erősödjenek az ilyen Szovjetek. De az *erő* már nem

a Szovjetekben van. Azelőtt az Ideiglenes Kormány dekrétumot adott ki, a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága pedig — ellendekrétumot hozott, és csak az utóbbi emelkedett törvényerőre. Emlékezzenek az 1. számú parancs[60] történetére. Ma azonban az Ideiglenes Kormány semmibe se veszi a Központi Végrehajtó Bizottságot. A Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottsága nem helyezte hatályon kívül, hogy résztvesz a július 3—5-i események kivizsgálására alakított bizottságban, de Kerenszkij parancsára ez mégsem történt meg. Most nem az a döntő, hogy a Szovjetekben többségre tegyünk szert, noha ez magábanvéve nagyon fontos, hanem az, hogy megdöntsük az ellenforradalmi diktatúrát.

A negyedik ponthoz — a „szegényparasztság" fogalmának konkrétebb meghatározásáról és e rétegek szervezeti formájáról — azt felelem, hogy a „szegényparasztság" kifejezés nem új kifejezés. Ezt a kifejezést Lenin elvtárs kilencszázötben vezette be a marxista irodalomba, s azóta a „Právdá"-nak csaknem minden számában olvashattuk és benn van az Áprilisi Konferencia határozataiban is.

A parasztság szegény rétegei azok a rétegek, amelyek elszakadnak a parasztság felső rétegeitől. A Parasztküldöttek Szovjetje, amely állítólag 80 millió parasztot „képvisel" (a nőket is beleszámítva), a paraszti felső rétegek szervezete. A parasztság alsó rétegei elkeseredett harcot folytatnak a Parasztküldöttek Szovjetjének politikája ellen. Míg a szociálforradalmárok pártjának feje, Csernov, továbbá Avxentyjev és mások azt ajánlják a parasztoknak, hogy ne foglalják el a földet azonnal, hanem

várjanak, amíg az Alkotmányozó Gyűlé általában megoldja a földkérdést, a parasztok erre azzal válaszolnak, hogy elfoglalják, felszántják a földeket, elveszik a felszerelést stb. Ilyen értesüléseink vannak Penza, Voronyezs, Vityebszk, Kazán és több más kormányzóságból. Már ez az egy tény is világosan mutatja, hogy a falu alsó és felső rétegekre tagozódik, hogy a parasztság mint egységes egész, nincs többé. A felső rétegek főleg a szociálforradalmárokat követik, az alsó rétegek nem élhetnek meg föld nélkül és ellenzékben vannak az Ideiglenes Kormánnyal szemben. Ezek kevésföldű, egylovas, lónélküli stb. parasztok. Ezekhez tartoznak a földből majdnem teljesen kisemmizett félproletár rétegek.

Oktalanság volna, ha forradalmi időszakban nem próbálnánk bizonyos megegyezésre jutni a parasztság e rétegeivel. De ugyanakkor külön kell szerveznünk, a proletárok köré kell tömörítenünk a parasztság mezőgazdasági munkásrétegeit.

Hogy milyen lesz e rétegek szervezetének formája — nehéz előre megmondani. A parasztság alsó rétegei most vagy maguk alkotta Szovjetekben szervezkednek, vagy pedig a már fennálló Szovjeteket igyekeznek hatalmukba keríteni. Például Petrográdon körülbelül másfél hónappal ezelőtt alakult meg a szegényparasztok Szovjetje (80 katonai egység és a gyárak képviselőiből), amely elkeseredett harcot folytat a Parasztküldöttek Szovjetjének politikája ellen.

A Szovjetek formája általában a tömegek szervezetének legcélszerűbb formája, de nekünk nem a *közületek* nyelvén kell beszélni, hanem rá kell mutat-

nunk az *osztálytartalomra*, arra kell törekednünk, hogy a tömegek szintén megkülönböztessék a *formát a tartalomtól*.

Általában szólva, nem a szervezeti formák kérdése a döntő. Ha bekövetkezik a forradalmi fellendülés, kialakulnak a megfelelő szervezeti formák is. A formák kérdése ne homályosítsa el azt a döntő kérdést, hogy *melyik osztály* kezébe kell átmenni a hatalomnak.

A jövőben számunkra elképzelhetetlen a „honvédőkkel" való blokk. A „honvédő" pártok a burzsoáziához kötötték sorsukat és a szociálforradalmároktól a bolsevikokig terjedő blokk eszméje hajótörést szenvedett. Most tehát az a soronlevő feladat, hogy a szegényparaszti rétegekkel szövetségben a Szovjetek vezető elemei ellen harcoljunk és az ellenforradalmat elsöpörjük.

## 5. ZÁRSZÓ

**Július 31**

Elvtársak!

Először néhány ténybeli helyreigazítást kell tennem.

Jaroszlavszkij elvtárs azt az állításomat cáfolta, hogy az oroszországi proletariátus a legszervezettebb, és rámutatott az osztrák proletariátusra. De, elvtársak, én „vörös", forradalmi szervezettségről beszéltem és e tekintetben az oroszországi proletariátus a legszervezettebb az egész világon.

Angarszkijnak egyáltalán nincs igaza akkor, amikor azt mondja, hogy én valamennyi erő egyesí-

tésének eszméjét hirdetem. De látnunk kell, hogy különböző indokoknál fogva nemcsak a parasztság és a proletariátus, hanem az orosz burzsoázia és a külföldi tőke is hátat fordított a cárizmusnak. Ez tény. Nincs rendjén, ha a marxisták kitérnek a tények elől. Később azonban a parasztság és a proletariátus a forradalom továbbfejlesztésének útjára, míg az orosz burzsoázia és a külföldi tőke az ellenforradalom útjára lépett.

Rátérek a dolog lényegére. A legélesebben Buhárin vetette fel a kérdést, de ő sem fejtette ki teljesen. Buhárin azt állítja, hogy az imperialista burzsoá blokkra lépett a muzsikkal. De melyik muzsikkal? Nálunk különböző muzsikok vannak. A jobboldali muzsikokkal blokkra léptek, de nálunk vannak alacsonysorú baloldali muzsikok is, akik a szegényparaszti rétegeket képviselik. Ezekkel nem léphetnek blokkra. Ezek nem alkottak blokkot a nagyburzsoáziával, de követik azt, mert nem tudatosak, egyszerűen becsapják, orruknál fogva vezetik őket.

Ki ellen irányul a blokk?

Buhárin ezt nem mondta meg. Ez a szövetséges és az orosz tőke, a tisztikar és a Csernov-féle szociálforradalmárok személyében képviselt paraszti felső rétegek blokkja. Ez a blokk a parasztság alsó rétegei ellen, a munkások ellen jött létre.

Milyen perspektívát vázolt itt Buhárin? Elemzése alapjában helytelen. Szerinte az első szakaszban parasztforradalom felé haladunk. De a parasztforradalomnak feltétlenül találkoznia kell, feltétlenül egybe kell esnie a munkásforradalommal. Lehetetlen, hogy a munkásosztály, a forradalom élcsapata, ne

harcoljon egyszersmind a saját követeléseiért. Ezért Buhárin sémáját át nem gondoltnak tartom.

A második szakasz Buhárin sémája szerint ez: proletárforradalom Nyugat-Európa támogatásával, de parasztok nélkül, akik már megkapták a földet és ezért elégedettek. De ki ellen irányul ez a forradalom? Buhárin erre nem ad választ játékszerű sémájában. Más módot az események elemzésére nem ajánlottak.

A politikai helyzetről. Ma már senki sem beszél kettőshatalomról. A Szovjetek azelőtt reális erőt jelentettek, most azonban csak a tömegek tömörítésének hatalom nélküli szervei. Éppen ezért lehetetlen „egyszerűen" átadni nekik a hatalmat. Lenin elvtárs brosúrájában[61] továbbmegy, határozottan leszögezi, hogy nincs kettőshatalom, mivel minden hatalom a tőke kezébe ment át, és aki most is ragaszkodik a jelszóhoz: „Minden hatalmat a Szov e eknek!" — az donkihótoskodik

Míg azelőtt a Szovjetek Végrehajtó Bizottságának szentesítése nélkül egyetlen törvény sem lépett hatályba, most szóba sem jön a kettőshatalom Hiába ragadjátok kezetekbe akár az összes Szovjeteket — a hatalmat nem ragadtátok meg!

A kerületi dumaválasztásokon kinevettük a kadetokat, mivel szánalmas csoporttá zsugorodtak össze, amely a szavazatoknak csak 20%-át kapta. Most ők gúnyolnak ki bennünket. Mi történt? Az történt, hogy a hatalom a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának engedékenysége folytán a burzsoázia kezébe ment át.

Az elvtársak sietnek a hatalom megszervezésé-

nek kérdésével. Hiszen a hatalom még nincsen a kezükben !

A fő feladat — propagálni kell a fennálló hatalom *megdöntésének* szükségességét. Erre még nem készültünk fel kellőképpen. De fel kell készülnünk. A munkásoknak, a parasztoknak és a katonáknak meg kell érteniök, hogy a jelenlegi hatalom megdöntése nélkül nem kapnak sem szabadságot, sem földet !

Most tehát nem a hatalom megszervezése a fontos, hanem annak megdöntése, ha pedig kezünkbe ragadjuk a hatalmat, meg is tudjuk azt szervezni.

Most néhány szót válaszul Angarszkijnak és Noginnak azokkal az ellenvetésekkel kapcsolatban, amelyeket azzal szemben tettek, hogy Oroszországban szocialista átalakításokra vegyük az irányt. Már az Áprilisi Konferencián mondottuk, hogy elérkezett az ideje annak, hogy a szocializmus felé megtegyük az első lépéseket *(olvassa az Áprilisi Konferencián elfogadott a „Jelen helyzetről" szóló határozat végét):*

„Oroszország proletariátusa, amely Európa egyik legelmaradottabb országában, a kisparaszti lakosság tömegei között tevékenykedik, nem tűzheti ki céljául a szocialista átalakítások azonnali megvalósítását. De a legnagyobb hiba volna, sőt a gyakorlatban egyértelmű volna azzal, hogy teljesen a burzsoázia oldalára állunk, ha ebből azt a következtetést vonnánk le, hogy a munkásosztálynak támogatnia kell a burzsoáziát, vagy hogy a kispolgárság számára elfogadható keretek közé kell korlátoznia tevékenységét, vagy hogy le kell mondania a proletariátus vezetőszerepéről, amikor meg kell magyarázni a népnek, hogy a szocializmus irányában teendő gyakorlatilag megérett lépések egész sora halaszthatatlanná vált."

Az elvtársak három hónappal elmaradtak. Mi történt ez alatt a három hónap alatt? A kispolgárság rétegeződött, az alsó rétegek otthagyják a felső rétegeket, a proletariátus szerveződik, a gazdasági bomlás fokozódik, ami még parancsolóbban napirendre tűzi a munkásellenőrzés megvalósításának kérdését (például Petrográdon, a Donyec-medencében stb.). Mindez az áprilisban elfogadott tételeket igazolja. Az elvtársak ellenben visszafelé húznak bennünket.

A Szovjetekről. Az a tény, hogy visszavonjuk a Szovjetek hatalmára vonatkozó régi jelszót, nem jelenti azt, hogy a Szovjetek ellen vagyunk. Ellenkezőleg, lehet és kell is dolgozni a Szovjetekben, sőt még a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságában — az ellenforradalom fedőszervében is. Igaz, hogy a Szovjetek most csak a tömegek tömörítésének a szervei, de mi mindig a tömegekkel vagyunk és mindaddig nem hagyjuk el a Szovjeteket, amíg ki nem űznek onnan bennünket. Hiszen bennmaradunk az üzemi bizottságokban és a községi tanácsokban is, noha nincs a kezükben hatalom. De bennmaradva a Szovjetekben, folytatjuk a szociálforradalmárok és mensevikek taktikájának leleplezését.

Miután az ellenforradalom szemmelláthatóan feltárta, hogy burzsoáziánk és a szövetséges tőke közt kapcsolat áll fenn, még szemmelláthatóbbá vált, hogy forradalmi harcunkban három tényezőre kell támaszkodnunk: az oroszországi proletariátusra, parasztságunkra és a nemzetközi proletariátusra, mert forradalmunk sorsa szorosan összefügg a nyugateurópai mozgalommal.

## 6. ELLENVETÉS PREOBRAZSENSZKIJJAL SZEMBEN, A „POLITIKAI HELYZETRŐL" SZÓLÓ HATÁROZATI JAVASLAT 9. PONTJA KÉRDÉSÉBEN

**Augusztus 3**

*Sztálin* olvassa a határozati javaslat 9. pontját:

9. „Ezeknek a forradalmi osztályoknak akkor az lesz a feladatuk, hogy minden erejüket megfeszítsék az államhatalom megragadása és annak érdekében, hogy ezt az államhatalmat az élenjáró országok forradalmi proletariátusával szövetségben, a békére és a társadalom szocialista átalakítására irányítsák."

*Preobrazsenszkij.* Indítványozom, hogy a határozati javaslat végét módosítsuk: „...a békére, és abban az esetben, ha Nyugaton proletárforradalom van — a szocializmusra irányítsák". Ha a bizottság szövegezésében fogadjuk el a határozati javaslatot, ellentétbe kerülünk Buharinnak már elfogadott határozati javaslatával.

*Sztálin.* Ellenzem ezt a módosítást. Nincs kizárva az a lehetőség, hogy éppen Oroszország lesz az az ország, amely utat tör a szocializmushoz. A háború viszonyai között mindeddig egyetlen ország sem élvezett olyan szabadságot, mint Oroszország és egyetlen ország sem próbálta megvalósítani a termelés munkásellenőrzését. Azonkívül a mi forradalmunk bázisa szélesebb, mint Nyugat-Európában, ahol a proletariátus egyesegyedül áll szemben a burzsoáziával. Nálunk ellenben a munkásságot támogatják a szegényparaszti rétegek. Végül Németországban az államhatalom gépezete hasonlíthatatlanul jobban működik, mint a mi burzsoáziánk tökéletlen apparátusa, amely maga is az európai tőke

sarcfizetője. El kell vetni azt az elavult felfogást, hogy csak Európa mutathat nekünk utat. Van dogmatikus és van alkotó marxizmus. Én az utóbbi talaján állok.

*Elnök.* Szavazásra bocsátom Preobrazsenszkij módosítását. A kongresszus a módosítást elveti*.

*Először „Az OSzD(b)MP VI. kongresszusának jegyzőkönyve" c. könyvben jelent meg. „Kommunyiszt" kiadása 1919.*

---

* Tekintve, hogy „Az OSzD(b)MP VI. kongresszusának jegyzőkönyve" nagyon rövid és nyilvánvalóan hiányos s méghozzá két évvel a kongresszus után adták ki azt, ezért a szerkesztőség, hogy Sztálin elvtárs VI. kongresszusi beszédeinek szövegét megállapítsa, a „Jegyzőkönyvön" kívül szükségesnek tartotta felhasználni a Sztálin elvtárs kongresszusi beszédeiről írt hivatalos beszámolókat, amelyek 1917 július-augusztusában a „Rabócsij i Szoldat" 7. és 14. számában és a „Proletarij" 3. számában jelentek meg.

# MIT AKARNAK A KAPITALISTÁK?

A napokban nyílt meg Moszkvában a kereskedők és az ipari vállalkozók második összoroszországi kongresszusa. A kongresszust a nacionalisták vezetője, a milliomos Rjabusinszkij nyitotta meg programbeszédével.

Miről beszélt Rjabusinszkij?

Mi a kapitalisták programja?

Ezt tudniok kell a munkásoknak, különösen most, amikor a tőkések rendelkeznek a hatalommal, a mensevikek és az eszerek pedig hajbókolnak előttük, hiszen ők az „eleven erők".

Mert a kapitalisták esküdt ellenségei a munkásoknak, s hogy legyőzhessük ellenségeinket, először is ismerni kell őket.

Tehát: mit akarnak a kapitalisták?

## Kinek a kezében van a hatalom?

A kapitalisták nem üres fecsegők. Ők a tett emberei. Jól tudják, hogy a forradalom és az ellenforradalom legfőbb kérdése — a hatalom kérdése. Ezért nem lehet csodálkozni azon, hogy Rjabusinszkij is ezzel a legfőbb kérdéssel kezdte beszédét.

„Ideiglenes Kormányunk — mondotta —, amely csak valami látszathatalom volt, idegen emberek nyomása alatt állott Nálunk ténylegesen politikai szélhámosok bandája jutott hatalomra A szovjet álvezérek a pusztulás útjára terelték a népet és az egész orosz birodalom tátongó szakadék szélére került" („Récs").

Hogy „nálunk ténylegesen politikai szélhámosok bandája jutott hatalomra", ez persze igaz. De nem kevésbbé igaz az is, hogy ezeket a „szélhámosokat" nem a „szovjet vezérek" között, hanem Rjabusinszkijék között, Rjabusinszkij barátai között kell keresni, akik július 2-án kiléptek a kormányból, hetekig alkudoztak a miniszteri tárcákért, megzsarolták az együgyű eszereket és mensevikeket, azzal fenyegetve őket, hogy nem adnak hitelt a kormánynak és végül is elérték céljukat, arra kényszerítették az eszereket és a mensevikeket, hogy füttyükre táncoljanak.

Mert ők, ezek a „szélhámosok", és nem a „szovjet vezérek" diktálták a kormánynak a letartóztatásokat és rombolásokat, a sortüzeket és a halálbüntetést.

Mert ők, ezek a „szélhámosok" gyakorolnak nyomást a kormányra, melyet cégérül használnak, hogy védje őket a nép haragjával szemben.

Mert ők, ezek a „szélhámosok", nem pedig a hatalom nélküli „szovjet vezérek" „jutottak most ténylegesen hatalomra" Oroszországban.

De természetesen nem ez a lényeg. A lényeg csak az, hogy a Szovjetek, amelyek előtt még nemrég csúsztak-másztak a kapitalisták, és amelyek most szét vannak zúzva, megtartottak ugyan egy szemernyi hatalmat, de a kapitalisták most a hatalom utolsó morzsájától is meg akarják fosztani a Szovjeteket, hogy alaposabban megszilárdítsák saját hatalmukat.

Elsősorban erről beszél Rjabusinszkij úr.

Tudni óhajtják, mit akarnak a kapitalisták? *Minden hatalmat a kapitalistáknak* — íme, ezt akarják.

**Ki teszi tönkre Oroszországot?**

Rjabusinszkij nemcsak a jelenről beszél. „Visszapillant az elmúlt hónapokra is." Nos, és mit lát? „Az eredményeket összegezve", egyebek közt azt látja, hogy „valami zsákutcába kerültünk, melyből nem tudunk kijutni . . . az élelmezési helyzet teljesen leromlott, Oroszország gazdasági és pénzügyi élete szétzüllött stb".

Ebben persze a szovjet-„elvtársak", azok a „pazarlók" a hibásak, akiket „gyámság alá kell helyezni".

„Nyög az orosz föld elvtársi ölelésüktől, amíg a nép meg nem érti őket, mihelyst azonban megérti, azt fogja mondani: «népámítók!»"

Hogy Oroszországot zsákutcába kergették, hogy Oroszország súlyos válságon megy át, hogy a pusztulás szélén áll — ez persze igaz.

De nem furcsa-e, hogy:

1. Oroszországban a háború előtt gabonafelesleg volt, évente 4—500 millió pudot külföldre szállítottunk, most pedig, a háború alatt, gabonahiány van, éheznünk kell.

2. Oroszország államadóssága a háború előtt 9 milliárd volt, a kamat mindössze évi 400 millió rubel volt, ezzel szemben a háború három éve alatt az állam adóssága 60 milliárdra emelkedett és maga az évi kamat 3 milliárd rubel.

Nem világos-e tehát, hogy Oroszországot a háború és csakis a háború kergette zsákutcába? De kik taszították Oroszországot háborúba, kik kényszerítik most is, hogy a háborút tovább folytassa, ha nem ugyanazok a Rjabusinszkijok és Konoválovok, Miljukovok és Vinaverek?

Sok a „pazarló" Oroszországban és pusztítják Oroszországot — ez nem kétséges. De ezeket a pazarlókat nem az „elvtársak" között, hanem a Rjabusinszkijok és Konoválovok között, a kapitalisták és bankárok között kell keresni, ugyanazok között, akik a háborús szállításokon és államkölcsönökön milliókat harácsolnak össze.

És ha az orosz nép valamikor megismeri őket, kurtán végez majd velük — erről meg lehetnek győződve.

De itt természetesen nem ez a lényeg. A lényeg az, hogy a kapitalisták „végsőkig menő", jövedelmező háborúra szomjaznak, de félnek felelni annak következményeiért s ezért az „elvtársakra" igyekeznek hárítani a felelősséget, hogy a forradalmat még könnyebben megfojthassák a háború hullámaiban.

Ez Rjabusinszkij úr beszédének csattanója.

Tudni óhajtják, mit akarnak a kapitalisták? *Háborút a forradalom fölött aratott teljes győzelemig* — ezt akarják.

## Ki árulja el Oroszországot?

Rjabusinszkij, miután felvázolta Oroszország válságos helyzetét, rámutat a „helyzetből kivezető útra is". De hallgassák csak, micsoda „kiút" ez:

„Az állam nem adott a lakosságnak sem kenyeret, sem szenet sem textilárut..., hogy kijussunk a mostani helyzetből, talán az éhség csontkezére, a nép nyomorára van szükség, amely torkon ragadná a nép álbarátait, a demokratikus Szovjeteket és bizottságokat."

Hallják: „az éhség csontkezére, a nép nyomorára *van szükség*"...

Rjabusinszkij urék ezek szerint készek Oroszországot „éhséggel" és „nyomorral" boldogitani, hogy „torkon ragadják" a „demokratikus Szovjeteket és bizottságokat".

Készek becsukni a gyárakat, készek munkanélküliséget és éhséget felidézni az országban, hogy idoelőtt harcra kényszerítsék a népet és eredményesebben leszámolhassanak a munkásokkal és a parasztokkal.

Ezek hát az ország „eleven erői", a „Rabócsaja Gazéta" és a „Djelo Naróda" tanusága szerint.

Ezek hát Oroszország igazi kufárai és árulói.

Oroszországban most sokat beszélnek árulásról. Volt csendőrök és mai rendőrkopók, tehetségtelen bértollnokok és züllött selyemfiúk — most mind árulásról írnak, a „demokratikus Szovjetekre és bizottságokra" mutogatva. Tudják meg a munkások, hogy az árulókról üvöltöző hazug beszédek csak a sokat szenvedett Oroszország igazi árulóit igyekeznek leplezni!

Tudni óhajtják, mit akarnak a kapitalisták?

*Erszényük érdekeinek diadalát, mégha belepusztul is Oroszország* — ezt akarják.

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 13. sz. 1917 augusztus 8.*

*Vezércikk.*

# A MOSZKVAI TANÁCSKOZÁS ELLEN[62]

Az ellenforradalom fejlődése új szakaszba lép. A pusztításról és rombolásról áttér az elfoglalt pozíciók megszilárdítására. A tobzódásról és garázdálkodásról áttér az „alkotmányos építés" „törvényes útjára".

Le lehet és le kell győzni a forradalmat, mondják az ellenforradalmárok. De ez kevés. A győzelemhez még jóváhagyás is kell. Úgy kell rendezni a dolgot, hogy maga a „nép", a „nemzet" adja ezt a jóváhagyást és ne csak Petrográdon vagy a fronton, hanem egész Oroszországban. Akkor tartós lesz a győzelem. Akkor az elért vívmányok az ellenforradalom új, jövő győzelmeinek alapjául szolgálhatnak.

De hogyan rendezzék ezt?

Gyorsítani lehetne az Alkotmányozó Gyűlésnek, az egész orosz nép egyetlen képviselőjének összehívását és kérni lehetne jóváhagyását a háború és a pusztítás, a rombolások és a letartóztatások, az ütlegelések és az agyonlövetések politikájához.

De a burzsoázia ezt nem teszi. Jól tudja, hogy az Alkotmányozó Gyűlés, amelyben a parasztok lesznek többségben, sem el nem ismeri, sem jóvá nem hagyja az ellenforradalom politikáját.

Ezért arra törekszik (már el is érte!), hogy az Alkotmányozó Gyűlést elhalasszák. Bizonyára a jövőben is igyekezni fog elhalasztani az Alkotmányozó Gyűlést, hogy végleg meghiúsítsa annak összehívását.

Hol van hát a „kiút"?

A „kiút" — az Alkotmányozó Gyűlés helyett egybe kell hívni a „Moszkvai Tanácskozást".

A „kiút" — a nép akarata helyett hallgassuk meg a burzsoá-földbirtokosi felső rétegek akaratát, az Alkotmányozó Gyűlés helyett legyen „Moszkvai Tanácskozás".

Kereskedők és nagyiparosok, földbirtokosok és bankárok, cári duma-tagok és a már beidomított mensevikek és eszerek részvételével tanácskozást kell egybehívni, ezt a tanácskozást „nemzetgyűlésnek" kell nyilvánítani, ez a „nemzetgyűlés" hagyja jóvá az imperializmus és ellenforradalom politikáját, hagyja jóvá, hogy a munkások és parasztok vállára rakják a háborús terheket — íme, ez a „kiút" az ellenforradalom számára.

Az ellenforradalomnak saját parlamentre, saját központra van szüksége és azt meg is teremti.

Az ellenforradalomnak szüksége van a „közvélemény" bizalmára és azt meg is teremti.

Ez a lényeg.

Ebben a tekintetben az ellenforradalom ugyanazon az úton jár, mint a forradalom. Tanul a forradalomtól.

A forradalomnak volt saját parlamentje, valóságos központja és érezte szervezettségét.

Most az ellenforradalom igyekszik megteremteni saját parlamentjét és meg is teremti, magában Oroszország szívében, Moszkvában — óh, a sors iróniája! — az eszerek és a mensevikek kezével!

És ezt olyan időben teszi, mikor a forradalom parlamentje a burzsoá-imperialista ellenforradalom egyszerű függelékének szerepét tölti be, amikor a munkások, parasztok és katonák Szovjetjeinek és Bizottságainak élethalál háborút üzentek!

Nem nehéz megérteni, hogy ilyen viszonyok között az augusztus 12-ére összehívott Moszkvai Tanácskozás elkerülhetetlenül az ellenforradalmi összeesküvés szervévé válik, az összeesküvésé — a munkások ellen, akiket kizárással és munkanélküliséggel fenyegetnek, — a parasztok ellen, akiknek „nem adnak" földet, — a katonák ellen, akiket megfosztanak a forradalom napjaiban kivívott szabadságtól, — az összeesküvésé, amelyet a tanácskozást támogató eszerek és mensevikek „szocialista frázisaival" fedeznek.

Ezért az öntudatos munkások előtt az a feladat áll, hogy:

1. rántsák le a tanácskozásról a népképviselet álarcát, világítsák meg ellenforradalmi, népellenes mivoltát;

2. leplezzék le a mensevikeket és az eszereket, akik a „forradalom megmentésének" zászlajával leplezik ezt a tanácskozást és becsapják Oroszország népeit;

3. szervezzenek tömeges tiltakozógyűléseket a „megmentők", a földbirtokosi és tőkés haszon „megmentőinek" ellenforradalmi mesterkedései ellen.

Hadd tudják meg a forradalom ellenségei, hogy a munkások nem ülnek fel az ámításnak, hogy nem ejtik ki kezükből a forradalom harci zászlaját.

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 14. sz.*
*1917 augusztus 8.*
*Vezércikk.*

# MÉGEGYSZER STOCKHOLMRÓL[63]

A háború egyre tart. Félelmetesen és megállás nélkül gördül véres kereke. Az európai háború lassanként világháborúvá válik, újabb és újabb államokat sodor szennyes árjába.

Ugyanakkor a Stockholmi Konferencia háttérbe szorul és elveszti jelentőségét.

Ez a jelszó: „Harc a békéért", továbbá az imperialista kormányokra gyakorolt „nyomás" taktikája, amelyet a békítgetők hirdettek, „puszta szóvá" vált.

A békítgetők arra irányuló kísérletei, hogy a háború befejezését meggyorsítsák és a munkás Internacionálét a különböző országok „honvédő többségeinek" megegyezése útján helyreállítsák, teljes kudarcot vallottak.

A mensevikek és az eszerek stockholmi próbálkozásának, melyet az imperialista intrikák sűrű hálója vesz körül, elkerülhetetlenül vagy erőtlen parádévá kell válnia, vagy játékszerré az imperialista kormányok kezében.

Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy az Összoroszországi Szovjetek Kongresszusa küldöttei-

nek európai utazása[64] és a „honvédők” „szocialista” diplomáciája az angol-francia szociálimperializmus képviselőivel együtt rendezett ünnepélyes bankettjeivel — nem vezet a munkások nemzetközi testvériségének helyreállítására.

Pártunknak igaza volt, amikor már az Áprilisi Konferencián elhatárolta magát Stockholmtól.

A háború fejlődése és az egész világhelyzet elkerülhetetlenül kiélezi az osztályellentéteket és óriási társadalmi harcok korszakához vezet.

Ebben és csakis ebben kell keresnünk a háború felszámolásának demokratikus útjait.

Beszélnek arról, hogy az angol-francia szociálpatrióták nézetei „fejlődtek”, hogy elhatározták, hogy Stockholmba utaznak stb.

De vajjon változtat-e ez a dolgon? Vajjon az orosz és a német-osztrák szociálpatrióták nem határozták-e el (még az angolok és franciák előtt !), hogy szintén résztvesznek a Stockholmi Konferencián? Ki meri azt állítani, hogy ez a döntésük meggyorsította a háború befejezését?

Vajjon Scheidemann pártja, amely résztvesz a Stockholmi Konferencián, nem támogatja-e tovább kormányát, amely folytatja a támadást és elfoglalja Galíciát, Romániát?

Vajjon Renaudel és Henderson pártjai, amelyek a „Harc a békéért” jelszavát hangoztatják és Stockholmról beszélnek, nem támogatják-e ugyanakkor kormányaikat, amelyek elfoglalják Mezopotámiát, Görögországot?

A háború felszámolása szempontjából milyen

jelentősége lehet stockholmi *beszédeiknek*, amikor ilyen tényekkel állunk szemben?

Szép szavak a békéről, amelyek a háborús és hódító politika határozott támogatását leplezik — ki ne ismerné azokat a régi, régesrégi fogásokat, melyeket az imperialisták használnak a tömegek becsapására?

Azt mondják, hogy a multhoz képest jelenleg megváltoztak a körülmények, tehát nekünk is meg kellene változtatni Stockholmhoz való viszonyunkat.

Igen, a körülmények megváltoztak, de nem Stockholm javára, hanem kizárólag hátrányára.

Az első változás az, hogy az európai háború világháborúvá lett, mely az általános válságot a végsőkig kiszélesítette és elmélyítette.

Ezért az imperialista békének és a kormányokra gyakorolt „nyomás" politikájának esélyei a lehető legkisebbre csökkentek.

A második változás az, hogy a fronton Oroszország rálépett a támadás útjára, a támadás követelményeinek rendelte alá az ország belső életét oly értelemben, hogy a szabadságjogokat korlátozta. Mert meg kell végre érteni, hogy a támadás politikája összeférhetetlen a „maximális szabadsággal", hogy forradalmunk fejlődésében a fordulat már júniusban kezdődött. A bolsevikok „börtöntöltelékekké" váltak, a „honvédők" pedig, „támadáspártiakká" válván, a börtönőrök szerepét töltik be.

Ezért a „békéért való harc" híveinek helyzete elviselhetetlenné vált, mert míg azelőtt, ha békéről beszéltek, nem kellett attól tartaniok, hogy hazugságon kapják rajt őket, most azonban, a „honvédők"

által támogatott támadási politika után, a béke szava gúnyként hangzik a „honvédők" szájában.

Mit bizonyít mindez?

Azt, hogy az „elvtársias" béke*beszédek* Stockholmban és a vérontó *tettek* a frontokon tökéletesen összeférhetetlenek, hogy a beszédek és a tettek közötti ellentét ma már oly rikító, hogy még a vak is látja.

Ezért elkerülhetetlen a Stockholmi Konferencia csődje.

Ennélfogva a mi Stockholmhoz való viszonyunk is valamelyest megváltozott.

Azelőtt lelepleztük a stockholmi próbálkozást. Most aligha kell leleplezni, mert sajátmaga leplezi le magát.

Azelőtt meg kellett bélyegezni, mint a békével való játékot, amellyel becsapták a tömegeket. Most aligha kell megbélyegezni, mert akit már leütöttek, azt nem ütik.

Ebből azonban az következik, hogy az az út, amely Stockholmba vezet, nem a béke útja.

A béke útja nem Stockholmon át, hanem a munkásoknak az imperializmus ellen folytatott forradalmi harcán keresztül vezet.

*„Rabócsij i Szoldat" („Munkás és Katona") 15. sz.*
*1917 augusztus 9.*

*Vezércikk.*

# HOVÁ VEZET A MOSZKVAI TANÁCSKOZÁS?

## Menekülés Petrográdról

A Moszkvai Tanácskozás megkezdődött. Méghozzá nem Petrográdon, nem a forradalom középpontjában, hanem mennél messzebb tőle, a „moszkvai csendben".

A forradalom napjaiban rendszerint Petrográdra, a cárizmust elseprő forradalom fellegvárába hívták össze a fontosabb tanácskozásokat. Akkoriban nem féltek Petrográdtól, akkor símultak hozzá. De a forradalom nappalait most felváltotta az ellenforradalom szürkülete. Petrográd most veszélyes, félnek tőle, mint a pestistől és . . . menekülnek tőle, mint az ördög a tömjéntől, mennél messzebbre, Moszkvába, „ahol nincs olyan nyugtalanság", ahol az ellenforradalmárok véleménye szerint könnyebben űzhetik sötét játékaikat.

„A tanácskozás Moszkva zászlaja alatt folyik, a moszkvai eszmék, a moszkvai hangulatok messze vannak a rothadt Petrográdtól — ettől a fekélytől, amely megfertőzi Oroszországot" („Vecsernyeje Vrémja", augusztus 11.).

Igy beszélnek az ellenforradalmárok.

A „honvédők" tökéletesen egyetértenek velük.

— Moszkvába, Moszkvába! — suttognak az „ország megmentői", kereket oldva Petrográdról.

— Fel is út, le is út — feleli nekik a forradalmi Petrográd.

— Bojkottáljuk a tanácskozásukat — vágják utánuk a petrográdi munkások.

És Moszkva? Beváltja-e az ellenforradalmárok hozzáfűzött reményeit?

Valahogy mintha nem így volna. Az ujságok tele vannak a moszkvai általános sztrájkról szóló jelentésekkel. A moszkvai munkások sztrájkba léptek. A moszkvai munkások, akár a petrográdiak, bojkottálják a tanácskozást. Moszkva nem marad el Petrográdtól.

Éljenek a moszkvai munkások!

Ejnye, már megint szökni kell?

Petrográdról Moszkvába, és Moszkvából — hová?

Talán Kukutyinba?

Rosszul, rosszul áll a versaillesi urak dolga...

### A tanácskozástól a «hosszú parlamentig»[65]

A „megmentő" urak a moszkvai tanácskozás előkészítésekor azt a látszatot keltették, hogy „egyszerű tanácskozást" hívnak össze, amely nem dönt semmiben és nem kötelez semmire. De az „egyszerű tanácskozás" lassacskán „államivá", azután „nagygyűléssé" kezdett átalakulni, most pedig félreérthetetlenül arról beszélnek, hogy a tanácskozásból

„hosszú parlament" lesz, amely életünk legfontosabb kérdéseiben fog dönteni.

„Ha a moszkvai tanácskozáson — mondja Karaulov, a tyereki kozák seregek atamánja — nem kristályosodik ki az ország egyesítésének központja, akkor Oroszország jövője igen sivárnak ígérkezik. Azt hiszem azonban, hogy ez a központ létre fog jönni ... és ha ... ez a támaszpont létrejön, a moszkvai tanácskozás nemcsak eleven szerv lesz, hanem minden esélye meglesz arra, hogy hosszúéletű legyen és ragyogjon, mint Cromwell idején a *«hosszú parlament»*. A magam részéről én, mint a kozákság képviselője, minden tőlem telhető módon igyekszem előmozdítani egy ilyen egyesítő központ megalakítását" („Russzkije Védomosztyi", augusztus 11-i esti szám).

Ez a véleménye a „kozákság képviselőjének".

A moszkvai tanácskozás, mint az ellenforradalom „egyesítésének központja" — ez Karaulov hosszú beszédének rövid értelme.

Ugyanezt mondja a doni kozákság is képviselőinek adott utasításában:

„A kormányt a moszkvai tanácskozásnak vagy az Állami Duma Ideiglenes Bizottságának kell megalakítania, nempedig valamely pártnak, ahogy eddig történt. Ennek a kormánynak teljhatalmat és függetlenséget kell biztosítani."

Igy vélekedik a doni kozákság képviselőinek gyülése.

És ki nem tudja ma, hogy a „kozákság — erő"?

Egészen világos: vagy nem lesz tanácskozás, vagy ha lesz, elkerülhetetlenül az ellenforradalom „hosszú parlamentjévé" alakul át.

A tanácskozást egybehívó mensevikek és esze-

rek, akár akarták, akár nem, megkönnyítették az ellenforradalom szervezkedését.

Ez tény.

## Kik ők?

Kik ők, az ellenforradalom e főkolomposai?

Legelsősorban a katonai klikk, a magasrangú katonatisztek, s a kozákság és a György-lovagok ismert körei, amelyek velük tartanak.

Másodszor ipari burzsoáziánk, élén Rjabusinszkijjal, ugyanazzal a Rjabusinszkijjal, aki „éhséggel" és „nyomorral" fenyegeti a népet, ha nem mond le követeléseiről.

S végül Miljukov pártja, amely a tábornokokat és nagyiparosokat az orosz nép, a forradalom ellen egyesíti.

Mindez elég világosan kitűnt a tábornokok, nagyiparosok és kadetok augusztus 8—10-i „előzetes tanácskozásán"[66].

„Mindenki Kornyilov tábornokot emlegeti — írja a „Birzsovka". — *A tanácskozáson Alexéjev tábornok úgynevezett katonai pártjának és a kozák szövetség küldötteinek van döntő befolyása.* Alexéjev tábornok a tanácskozás első ülésén tartott és viharos tetszéssel fogadott beszédét meg fogja ismételni a Moszkvai Állami Tanácskozáson" („Vecsernyaja Birzsovka", augusztus 11-i szám).

Ez ugyanaz a beszéd, amelyet Miljukov külön röplap formájában javasolt kiadni.

Továbbá:

„Nagy figyelemben részesül Kalégyin tábornok. Különös bizalommal tekintenek rá, figyelmesen hallgatják minden szavát. Körülötte csoportosul a tanácskozás katonai része" („Vecsernyeje Vrémja", augusztus 11-i szám).

Végül mindenki ismeri az elkergetett és még el nem kergetett tábornokok vezetése alatt álló György-lovagok és kozák szövetségek ultimátumait.

Az ultimátumokat haladéktalanul teljesítik. Mert a katonák nem szeretnek „fecsegni".

Egészen világos : katonai diktatúra van készülőben.

A hazai és a szövetséges burzsoázia „csak" finanszírozni fogja ezt a diktatúrát.

Nem hiába „érdekli annyira a tanácskozás sir Buchanant" (lásd a „Birzsovkát"), aki, úgylátszik, szintén Moszkvába készül.

Nem hiába újjonganak Miljukov úr legényei.

Nem hiába érzi magát Rjabusinszkij Minyinnek, a „megmentőnek" és más effélenek.

## Mit akarnak?

Az ellenforradalom teljes diadalát akarják. Hallgassuk meg az előzetes tanácskozás határozatát.

„A csapatoknál helyre kell állítani a fegyelmet és a hatalom legyen a tisztikar kezében."

Másszóval : zabolát a katonákra !

„Az egységes és erős központi hatalom vessen véget a kollegiális intézmények felelőtlen és illetéktelen működésének."

Másszóval : le a Munkások és Parasztok Szovjetjeivel !

A kormány „erélyesen szüntesse meg a különböző bizottságoktól, Szovjetektől és más efféle szervezetektől való függésének utolsó nyomát is".

Másszóval : a kormány csak a kozákok és a

György-lovagok „konferenseinek" „tanácsaitól" függjön.

A határozat azt állítja, hogy csakis így lehet „Oroszországot megmenteni".

Azt hiszem, világos.

Nos, megalkuvó urak, eszerek és mensevikek, hajlandók-e önök megegyezésre lépni az „eleven erők" képviselőivel?

Vagy, talán — meggondolták?

Szerencsétlen megalkuvók . . .

## Moszkva hangja

Moszkva pedig folytatja forradalmi munkáját. A lapok arról számolnak be, hogy a bolsevikok felhívására Moszkvában már megkezdődött az általános sztrájk, éspedig az Összoroszországi Végrehajtó Bizottság határozata ellenére, amely még mindig a nép ellenségeinek uszályában vonszolódik.

Gyalázat a Végrehajtó Bizottságra!

Éljen Moszkva forradalmi proletariátusa!

Zúgjon ércesebben moszkvai elvtársaink hangja az elnyomottak és leigázottak örömére!

Tudja meg egész Oroszország, hogy vannak még a világon emberek, akik készek életükkel is megvédelmezni a forradalom ügyét.

Moszkva sztrájkol. Éljen Moszkva!

*„Proletarij" („A Proletár") 1. sz.*
*1917 augusztus 13.*
*Vezércikk.*

# AZ ELLENFORRADALOM ÉS OROSZORSZÁG NÉPEI

A forradalom és a demokratikus átalakulások napjaiban a mozgalom a felszabadulás zászlaja alatt haladt.

A parasztok felszabadultak a földbirtokosok mindenható urasága alól. A munkások felszabadultak a gyári adminisztráció szeszélyei alól. A katonák felszabadultak a tábornokok önkénye alól . . .

A felszabadulás folyamatának érintenie kellett Oroszország népeit is, amelyeket a cárizmus századokon át elnyomott.

A népek „egyenjogúságáról" szóló dekrétum és a nemzeti korlátozások tényleges megszüntetése, az ukránok, a finnek, a belorusszok kongresszusai és a föderatív köztársaság kérdése, a népek önrendelkezési jogának ünnepélyes kihirdetése és az „akadálytalanságra" vonatkozó hivatalos ígéretek — mindez Oroszország népeinek nagy szabadságmozgalmáról tanuskodott.

Ez volt a helyzet a forradalom napjaiban, amikor a földbirtokosok letűntek a színről, az imperialista burzsoáziát pedig a demokrácia rohama falhoz szorította.

Most azonban, amikor a földbirtokosok (tábornokok!) újból hatalomra jutottak és az ellenforradalmi burzsoázia diadalmaskodik, egészen más a helyzet.

Az önrendelkezésről mondott „nagy szavak" és az „akadálytalanságra" vonatkozó ünnepélyes ígéretek feledésbe merülnek. A legvalószínűtlenebb akadályokat gördítik a népek elé, sőt még a népek belső életébe is beavatkoznak. A finnországi parlamentet feloszlatják[67], és azzal fenyegetődznek, hogy „ha kell, ostromállapotot hirdetnek Finnországban" („Vecsernyeje Vrémja", augusztus 9-i szám). Hadjáratot indítanak az Ukrajnai Ráda és Főtitkársága[68] ellen, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy Ukrajna autonómiáját megfosszák vezetőszerveitől. Ugyanakkor ismét előkerülnek a nemzeti összeütközések provokálásának és az „árulással" való gaz gyanúsításnak régi, átkos módszerei, amelyekkel szabadjára engedik az ellenforradalmi soviniszta erőket, hogy vértengerbe fojtsák a nemzeti felszabadulás eszméjét, szakadékot ássanak Oroszország népei közé és a forradalom ellenségei örömére ellenségeskedést szítsanak közöttük.

Ezzel halálos csapást mérnek e népek egyetlen testvéri családban való egyesítésének ügyére.

Mert magától értetődik, hogy a nemzeti „gáncsoskodás" politikája nem egyesíti, hanem szétválasztja a népeket, erősíti köztük a „szeparatista" törekvéseket.

Mert magától értetődik, hogy a nemzeti elnyomás politikája, amelyet az ellenforradalmi burzsoázia folytat, Oroszország „felbomlásával" fenyeget, pedig

éppen ez ellen üvöltöz oly hazugul és kétszínűen a burzsoá sajtó.

Mert magától értetődik, hogy a nemzetiségek egymásra uszításának a politikája az az átkos politika, amely, fokozva a népek kölcsönös bizalmatlanságát és ellenségeskedést szítva közöttük, szétdarabolja az összoroszországi proletariátus erőit és aláássa a forradalom legmélyebb alapjait.

Éppen ezért minden rokonszenvünk azoké a nemteljesjogú és elnyomott népeké, amelyek természetszerűen e politika ellen harcolnak.

Éppen ezért fegyvereink élét azok ellen fordítjuk, akik a népek „önrendelkezésének" ürügyén az imperialista annexiók s az erőszakos „egyesítés" politikáját folytatják.

Semmi kifogásunk sincs az ellen, hogy a népek *egy* állami egészben egyesüljenek. Korántsem az a célunk, hogy a nagy államokat kis államokra daraboljuk. Mert magától értetődik, hogy a kis államoknak nagy államokká való egyesülése egyike azoknak a feltételeknek, amelyek megkönnyítik a szocializmus megvalósítását.

De feltétlenül követeljük, hogy ez az egyesülés *önkéntes* legyen, mert csak az ilyen egyesülés igazi és tartós.

Ehhez azonban elsősorban az szükséges, hogy teljesen és fenntartás nélkül elismerjék Oroszország népeinek önrendelkezési jogát, beleértve az Oroszországtól való különválás jogát is.

Azonkívül ezt a szóbeli elismerést meg kell erősíteni tettel is, a népekre kell bízni, hogy alkotmányozó gyűléseiken már most megállapíthassák

területük határait és politikai berendezkedésük formáit.

Csak ez a politika fokozhatja a népek bizalmát és barátságát.

Csak ez a politika egyengetheti az utat a népek valóságos egyesülése számára.

Nem kétséges, hogy Oroszország népei sem hiba nélkül valók, ők is elkövethetnek ilyen vagy amolyan hibákat életük berendezésében. Az orosz marxisták kötelessége, hogy a népeket és elsősorban e népek proletárjait figyelmeztessék e hibákra és bírálat útján, meggyőzés útján igyekezzenek elérni, hogy a hibákat kijavítsák. De *senkinek* sincs joga *erőszakosan* beavatkozni a nemzetek belső életébe és *erővel* „kijavítani" hibáikat. A nemzetek teljhatalmúak belső életük dolgaiban és joguk van tetszésük szerint berendezkedni.

Ezek Oroszország népeinek fő követelései, ezeket a követeléseket hirdette a forradalom, de most az ellenforradalom lábbal tiporja ezeket.

Amíg az ellenforradalom van hatalmon, elképzelhetetlen e követelések teljesítése.

A forradalom diadala — ez az egyetlen út, amelyen haladva Oroszország népei felszabadulnak a nemzeti elnyomás alól.

Ebből azt az egyedül lehetséges következtetést kell levonni, hogy a nemzeti elnyomás alól való felszabadulás kérdése a hatalom kérdése. A nemzeti elnyomás a földbirtokosok és az imperialista burzsoázia uralmában gyökeredzik. Oroszország népei akkor szabadulnak fel teljesen a nemzeti elnyomás alól, ha a hatalmat a proletariátus és a forradalmi parasztok veszik kezükbe.

Oroszország népei vagy támogatják a munkásoknak a hatalomért folyó forradalmi harcát, s akkor kivívják a felszabadulásukat, vagy nem támogatják, s akkor — akkor látják a felszabadulást, amikor a hátuk közepét.

*„Proletarij" („A Proletár") 1. sz.*
*1917 augusztus 13.*
*Aláírás nélkül.*

# KÉT ÚT

A mai helyzetben a háború kérdése a döntő kérdés. A gazdasági bomlás és az élelmezés állapota, a földkérdés és a politikai szabadság csak a háború általános kérdésének részletkérdései.

Mi idézte elő az élelmiszerhiányt?

— Az elhúzódó háború, amely dezorganizálta a közlekedést és a várost kenyér nélkül hagyta.

Mi idézte elő a gazdasági és pénzügyi romlást?

— A végetnemérő háború, amely elnyelte Oroszország minden erejét és pénzét.

Minek köszönhetjük a megtorló intézkedéseket a fronton és a hátországban?

— A háborúnak és a támadási politikának, amely „vasfegyelmet" követel.

Mi idézte elő a burzsoá ellenforradalom diadalát?

— A háború egész menete, amely új milliárdokat követel, de a hazai burzsoázia, melyet a szövetséges burzsoázia támogat, nem ad hitelt, amíg a forradalom főbb vívmányait fel nem számolják.

És így tovább, és így tovább.

Ennélfogva, ha a háború kérdését megoldjuk — megoldjuk az országot fojtogató különféle „válságokat" is.

De hogyan érjük ezt el?

Oroszország előtt két út áll.

*Vagy* folytatja a háborút és tovább „támad" a fronton, és akkor — elkerülhetetlenül az ellenforradalmi burzsoázia kezébe adja a hatalmat, hogy belső és külföldi kölcsönök útján pénzt szerezzen.

Az ország „megmentése" ebben az esetben egyértelmű azzal, hogy a háborús kiadásokat a munkások és a parasztok bőrére (közvetett adók !), az imperializmus orosz és szövetséges cápáinak előnyére fedezik.

*Vagy*pedig a hatalom a munkások és parasztok kezébe megy át, közzéteszik a demokratikus békefeltételeket és beszüntetik a háborút, hogy továbbfejlesztve a forradalmat, a parasztoknak átadják a földet, megszervezzék a munkásellenőrzést az iparban és a tőkések s földbirtokosok nyereségei rovására rendbehozzák a szétzüllő nemzetgazdaságot.

Az ország megmentése ebben az esetben annyit jelent, hogy a munkásokat és a parasztokat megszabadítják a háború pénzügyi terheitől és azokat az imperialista cápákra hárítják.

Az első út arra vezet, hogy a dolgozókat a földbirtokosok és tőkések diktatúrája alá vetik, az országot a legsúlyosabb adókkal terhelik meg, Oroszországot fokozatosan kiárusítják a külföldi tőkéseknek (koncessziók !) és Oroszország Anglia, Amerika és Franciaország gyarmatává válik.

A második út megnyitja a munkásforradalom korszakát a Nyugaton, szétszaggatja az Oroszországot behálózó pénzügyi szálakat, megingatja a burzsoá uralom alapjait és szabaddá teszi az utat Oroszország igazi felszabadulására.

Ez az a két út, amelyek két ellentétes osztály érdekeit, az imperialista burzsoázia és a szocialista proletariátus érdekeit fejezik ki.

Harmadik út nincs.

Ezt a két utat éppoly lehetetlen kibékíteni, mint az imperializmust és a szocializmust.

A burzsoáziával való megalkuvás (koalíció) útja elkerülhetetlen kudarcra van kárhoztatva.

„*Koalíció* demokratikus platform alapján — ime ez a kiút" — írják a „honvédő" urak a moszkvai tanácskozással kapcsolatban („Izvésztyija"[69]).

— Nem igaz, megalkuvó urak!

Háromszor léptek önök koalícióra a burzsoáziával és mind a háromszor újabb „hatalomválság" lett a vége.

Miért?

Azért, mert a burzsoáziával való koalíció útja megtévesztő út, amely a mai helyzet fekélyeit leplezi.

Azért, mert a koalíció vagy puszta szólam, vagy pedig eszköz az imperialista burzsoázia kezében arra, hogy hatalmát a „szocialisták" kezével megszilárdítsa.

Vajjon a mai koalíciós kormány, amely a két tábor között próbált helyet foglalni, nem pártolt-e később az imperializmus oldalára?

Miért hívták össze a „Moszkvai Tanácskozást", ha nem azért, hogy megerősítvén az ellenforradalom pozícióit, a „világ hatalmasaitól" szentesítést (és hitelt!) kapjanak erre a lépésre?

Mi más Kerenszkijnek a „tanácskozáson" elmondott beszéde, amelyben — persze a „haza" és a „háború" érdekében — „áldozatvállalásra" és „osz-

tályönmérsékletre" szólít, ha nem az imperializmus alátámasztása?

És Prokopóvicsnak az a kijelentése, hogy a kormány „nem tűri a munkásoknak a vállalatok vezetésébe való beavatkozását (munkásellenőrzés !)"?

És ugyanannak a miniszternek a kijelentése, hogy „a kormány a földkérdés terén semminemű gyökeres reformot nem foganatosít".

És Nyekrászov kijelentése, hogy „a kormány magántulajdon elkobzásába nem fog beleegyezni"?

Mi ez, ha nem az imperialista burzsoázia ügyének közvetlen szolgálata?

Nem világos-e, hogy a koalíció csak álarc, amely Miljukovnak és Rjabusinszkijnak tetsző és előnyös?

Nem világos-e, hogy a megalkuvás és az osztályok közötti lavírozás útja a tömegek félrevezetésének és butításának az útja?

Nem, megalkuvó urak ! Elérkezett az a pillanat, amikor nincsen helye többé sem ingadozásnak, sem megalkuvásnak. Moszkvában már határozottan az ellenforradalmárok „összeesküvéséről" beszélnek. A burzsoá sajtó a zsarolás kipróbált módszerével próbálkozik, midőn világgá kürtöli „Riga feladását" [70]. Ilyen helyzetben választani kell.

Vagy a proletariátus mellett, vagy ellene.

A petrográdi és moszkvai proletariátus, a „tanácskozást" bojkottálva, a forradalom *igazi* megmentésére hív.

Hallgassanak a szavára, vagy félre az útból.

*„Proletarij" („A Proletár") 2. sz.*
*1917 augusztus 15.*
*Vezércikk*

# A MOSZKVAI TANÁCSKOZÁS EREDMÉNYEI

A Moszkvai Tanácskozás befejeződött.

A „két ellentétes tábor éles összeütközése" után, Miljukov és Cereteli „véres csatája" után, miután a „harc" végetért s a sebesülteket összeszedték — megkérdezhetjük: mivel végződött a moszkvai „csata", ki nyert, ki vesztett?

A kadetok elégedettek és kezüket dörzsölgetik. „A népszabadság pártja — mondják — büszke lehet arra, hogy jelszavait . . . az egész nép jelszavainak . . . ismerték el" („Récs").

Elégedettek a „honvédők" is, mert ők a „demokrácia" (olvasd: a „honvédők" !) „diadaláról" beszélnek, mondván, hogy a „demokrácia megerősödve került ki a moszkvai tanácskozásból" („Izvésztyija").

„Meg kell semmisíteni a bolsevizmust" — mondja Miljukov a tanácskozáson az „eleven erők" képviselőinek tapsvihara közepett.

Mi ezt meg is tesszük, feleli Cereteli, mert a bolsevizmus ellen „már bevezettük a kivételes törvényt". De „a forradalom (olvasd: ellenforradalom!) még tapasztalatlan a baloldali veszély ellen

folytatott harcban" — hagyjatok tapasztalatot gyűjteni.

És a kadetok hozzájárulnak, hogy jobb a bolsevizmust fokozatosan megsemmisíteni, semmint egyszeriben, s még hozzá nem közvetlenül, nem saját kezükkel, hanem idegen kézzel, a „honvédő szocialisták" kezével.

„Fel kell oszlatni a bizottságokat és a Szovjeteket" — mondja Kalégyin tábornok az „eleven erők" képviselőinek tapsától kísérve.

Helyes, feleli neki Cereteli, de még korai, mert „nem lehet még lebontani ezeket az állványokat, mikor a szabad forradalom (olvasd: ellenforradalom !) épülete nincs felépítve". Hagyják „befejezni az építkezést", azután eltűnnek majd a Szovjetek is, meg a bizottságok is !

És a kadetok hozzájárulnak, hogy jobb a bizottságokat és a Szovjeteket az imperialista gépezet egyszerű függelékének szerepére szorítani, mint azonnal megsemmisíteni.

Az eredmény — „közös diadal" és „közmegelégedés".

Nem ok nélkül írják a lapok, hogy a „szocialista miniszterek és a kadet miniszterek között az egyetértés ma nagyobb, mint a tanácskozás előtt volt" („Nóvaja Zsizny").

Ki nyert, kérdezik önök ?

A tőkések nyertek, mert a kormány kötelezte magát a tanácskozáson, hogy „nem tűri a munkásoknak a vállalatok vezetésébe való beavatkozását (ellenőrzés !)".

A födesurak nyertek, mert a kormány kötelezte

magát a tanácskozáson, hogy „a földkérdés terén semminemű gyökeres reformot nem foganatosít”.

Az ellenforradalmár tábornokok nyertek, mert a halálbüntetést jóváhagyták a moszkvai tanácskozáson.

Ki nyert, kérdezik önök?

Az ellenforradalom nyert, mert összoroszországi méretben megszerveződött, maga köré tömörítette az ország összes „eleven erőit”: Rjabusinszkijt és Miljukovot, Ceretelit és Dant, Alexéjevet és Kalégyint.

Az ellenforradalom nyert, mert kezébe kaparintotta az úgynevezett „forradalmi demokráciát”, mint alkalmas fedezéket a nép felháborodásával szemben.

Az ellenforradalmárok most nincsenek egyedül. Most az egész „forradalmi demokrácia” nekik dolgozik. Most rendelkezésükre áll „az orosz föld” „közvéleménye”, amelyet a „honvédő” urak „lankadatlanul” gyúrni fognak.

Az ellenforradalom megkoronázása — ez a moszkvai tanácskozás eredménye.

A „honvédők”, akik most a „demokrácia diadaláról” fecsegnek, nem is sejtik, hogy csupán lakájoknak fogadták fel őket a diadalmaskodó ellenforradalmárok kiszolgálására.

Ez és csak ez a politikai értelme annak a „becsületes koalíciónak”, amelyről Cereteli úr „esdekelve” beszélt s amely ellen Miljukov úréknak nincsen semmi kifogásuk.

A „honvédőknek” az imperialista burzsoázia „eleven erőivel” kötött „koalíciója” a forradalmi

proletariátus és a szegényparasztság ellen — ez a Moszkvai Tanácskozás eredménye.

Hogy meddig fogják élvezni a „honvédők" ezt az ellenforradalmi „koalíciót" — azt megmutatja a közeljövő.

*„Proletarij" („A Proletár") 4. sz.*
*1917 augusztus 17*
*Vezércikk.*

# MI AZ IGAZSÁG A VERESÉGÜNKRŐL?

Alább kivonatokat közlünk két, okmány jellegével bíró cikkből, amelyek csapataink júliusi vereségének okaival foglalkoznak.

Mindkét cikk, mind Arszényij Mérics cikke (a „Djelo Naródá"-ban), mind V. Boriszov cikke (a „Nóvoje Vrémjá"[71]-ban) elfogulatlanul igyekszik tanulmányozni a júliusi vereség okait, nem törődve egyes méltatlan embereknek a bolsevikok ellen forgalomba hozott olcsó vádjaival.

Annál érdekesebbek beismeréseik és kijelentéseik.

A. Mérics cikke főleg a vereség *okozóiról* szól. Szerinte a vereség okozói „a volt rendőrök és csendőrök", de legelsősorban valakiknek „valaminő automobiljai", amelyek a Tarnopolt és Csernovicot védelmező hadsereget bejárva parancsot adtak a katonáknak a visszavonulásra. Hogy ezek miféle automobilok voltak és a parancsnokok hogyan engedhették meg ezt a nyilvánvaló provokációt, arról a szerző, sajnos, hallgat. De világosan és félreérthetetlenül „*kiprovokált visszavonulásról*", „*jóelőre átgondolt és kiszámított terv szerint végrehajtott árulásról*" beszél, továbbá arról is, hogy a vizsgálat folyik, hogy a „titok hamarosan napvilágra kerül".

És a bolsevikok? És a „bolsevizmus árulása"? A. Mérics cikkében egy sor, egy szó sem olvasható erről.

Még érdekesebb V. Boriszov cikke a „Nóvoje Vrémjá"-ban. Ez a cikk nem annyira a vereség okozóiról, mint inkább a vereség *okairól* beszél. Nyiltan kijelenti, hogy *„visszavonja azt a felületes vádat, mely szerint a bolsevizmus a hibás vereségünkben"*, hogy nem a bolsevizmusban van a baj, hanem „mélyrehatóbb okokban", amelyeket ki kell deríteni és meg kell szüntetni. De melyek is ezek az okok? Az első ok az, hogy a támadás taktikája nálunk nem válhat be, mivel „tábornokaink éretlenek", haderőnk „anyagi ellátottsága" gyenge, a katonák szervezetlenek. Aztán az, hogy „dilettáns" (tapasztalatlan) elemek avatkoztak bele, akik mindenáron támadni akartak és júniusban el is érték, hogy a támadást elhatározták. Végül az, hogy a kormányban túlságosan nagy volt a készség a szövetségesek tanácsainak végrehajtására, akik a támadás szükségességét hajtogatták, nem törődve a front valóságos helyzetével.

Röviden, az okok : a „mi" általános felkészületlenségünk a támadásra, minek következtében a támadásból véres kaland lett.

Vagyis megerősítik mindazt, amire a bolsevikok és a „Právda" sokszor figyelmeztettek, és amiért üldözte őket mindenki, aki nem volt rest.

Így beszélnek ma azok, akik még tegnap minket vádoltak a vereség előidézésével.

Minket korántsem nyugtatnak meg a „Nóvoje Vrémja" stratégiai és egyéb leleplezései s megfon-

tolásai, még akkor sem, ha most szükségesnek tartja „visszavonni azt a felületes vádat, mely szerint a bolsevikok a hibásak vereségünkben”.

Úgyszintén A. Mérics közléseit sem tekintjük kimerítőknek.

De ki kell emelnünk, hogy ha a „Djelo Naróda”, a kormány lapja nem tartja többé lehetségesnek, hogy hallgasson a vereség igazi okozóiról, ha még (még !) Szuvórin „Nóvoje Vrémjá”-ja is, amely még tegnap a bolsevikokat vádolta a vereség előidézésével, ma szükségesnek tartja „visszavonni” ezt a bolsevikok ellen emelt vádat, — akkor ez arról tanuskodik, hogy a szög kibúvik a zsákból, hogy túlságosan szembeötlő a vereség okairól szóló igazság, semhogy hallgatni lehetne róla, hogy az az igazság, amelyet maguk a katonák hoznak napfényre a vereség okozóiról, már-már visszavág magukra a vádlókra, hogy tovább hallgatni annyit jelentene, mint saját maguk alatt vágni a fát...

Nyilvánvaló, hogy az a vád, melyet a forradalom olyan ellenségei, mint a „Nóvoje Vrémja” urai tákoltak össze, s amelyet a forradalom olyan „barátai”, mint a „Djelo Naróda” urai támogattak, ez a vád, mely a bolsevikokat állította oda a vereség okozóiul, *megmásíthatatlanul összeomlott.*

Ezért és csakis ezért szánták rá most magukat ezek az urak, hogy a vereség *igazi* okozóiról szóljanak.

Nemde, ezek az urak nagyon hasonlítanak azokra az okos patkányokra, amelyek elsőnek hagyják el a süllyedő hajót...

Milyen következtetéseket vonhatunk le ebből?

Azt mondják nekünk, hogy a vereség ügyét

kivizsgálják és biztosítanak bennünket afelől, hogy a „titok hamarosan napvilágra kerül". De hol a biztosíték, hogy a vizsgálat eredményét nem fogják véka alá rejteni, hogy a vizsgálatot tárgyilagosan fogják folytatni, hogy a bűnösök elnyerik méltó büntetésüket?

Ezért első javaslatunk a következő: *el kell érnünk, hogy a vizsgálóbizottságban maguknak a katonáknak képviselői is résztvegyenek.*

Csak a katonák képviselőinek a részvétele biztosíthatja a „kiprovokált visszavonulás" bűnöseinek igazi leleplezését!

Ez az első következtetés.

Beszélnek a vereség okairól és ígérik, hogy a régi „hibák" nem fognak megismétlődni. De milyen biztosítékunk van arra nézve, hogy a „hibák" valóban hibák, nem pedig „jóelőre átgondolt tervek"? Ki kezeskedhetik azért, hogy miután „kiprovokálták" Tarnopol feladását, nem „fogják kiprovokálni" még Riga és Petrográd feladását is, hogy tönkretegyék a forradalom tekintélyét, s azután a forradalom romjain visszaállítsák a gyűlöletes régi rendet?

Ezért második javaslatunk a következő: *maguk a katonák képviselői vegyék ellenőrzésük alá parancsnokaik tevékenységét és haladéktalanul váltsák le a gyanusakat.*

Csakis a katonák képviselőinek ellenőrzése biztosíthatja a forradalmat a nagyszabású bűnös provokációk ellen.

Ez a második következtetés.

*„Proletarij" („A Proletár") 5. sz.*
*1917 augusztus 18.*
*Aláírás nélkül.*

# A JÚLIUSI VERESÉG OKAIRÓL

Mindenki emlékszik a rosszindulatú rágalmakra, arra a vádra, hogy a bolsevizmus idézte elő a vereséget. A burzsoá sajtó és a „Djelo Naróda", a „Birzsovka" és a „Rabócsaja Gazéta" provokátorai a „Nóvoje Vrémja" és az „Izvésztyija" szerkesztőségében megbújt volt cári cselédek kórusban szórták az átkot a bolsevikokra, akiket a vereség okozóinak nyilvánítottak.

Most kiderül, hogy a *bűnösöket* nem a bolsevikok között kell keresni, hanem azok között, akik útnak indították a „titokzatos automobilokat", amelyek visszavonulást parancsoltak és pánikot keltettek a katonák között (lásd a „Djelo Naróda" augusztus 16-i számát).

Miféle „automobilok" voltak ezek és *hol voltak a parancsnokok*, akik tűrték e titokzatos gépkocsik száguldozását — erről, sajnos, hallgat a „Djelo Naróda" tudósítója.

Most kiderül, hogy a vereség *okát* nem a bolsevizmusban, hanem „mélyrehatóbb okokban" kell keresni, abban, hogy a támadás taktikája végzetes számunkra, hogy nem voltunk felkészülve a táma-

dásra, hogy „tábornokaink lomhák” stb. (lásd a „Nóvoje Vrémja” augusztus 15-i számát).

Hadd olvassák el és olvassák többször is a munkások és a katonák a „Djelo Naróda” és a „Nóvoje Vrémja” említett számait, olvassák el és győződjenek meg, hogy

1. mennyire igazuk volt a bolsevikoknak, amikor már május végén óva intettek a fronton való támadástól (lásd a „Právda” számait);

2. mennyire bűnös volt a mensevikek és eszerek vezéreinek magatartása, amikor a támadás mellett agitáltak és a Szovjetkongresszuson, június elején, megbuktatták a bolsevikoknak a támadás ellen tett inditványát;

3. hogy a júliusi vereségért elsősorban a Miljukovokat és Maklakovokat, a Sulginokat és Rodzjankókat terheli a felelősség, akik az Állami Duma nevében már június elején „azonnali támadást” követeltek a fronton.

Ime, néhány kivonat az említett cikkekből.

1. Kivonat Arszényij Mérics cikkéből („Djelo Naróda”, augusztus 16):

„Miért? Miért szakadt ránk ez a szerencsétlenség — majdnem egyidőben két oldalról — Tarnopolnál és Csernovicnál? Miért hanyatlott oly hirtelen az ott álló ezredek harci szelleme? Mi történt? Mi idézte elő ezt a hirtelen hangulatváltozást?

A tisztek, a katonák készségesen válaszolnak. A válaszok szinte szóról-szóra megegyeznek és mindegyikük egy-egy éles vonással egészíti ki a szörnyű képet...

A frontkatonák szerint a fő pánikkeltők, s az előretolt állásokban levő csapatok visszaözönlésének fő szervezői *volt rendőrök és csendőrök voltak.*

Szervezetten dolgoztak-e ezek?

— Nehéz megmondani — feleli egy intelligens parasztszármazású zászlós, pártember, szociálforradalmár, a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje helyi Végrehajtó Bizottságának tagja. — De minden egyes esetben ugyanaz derült ki, hogy tudniillik *csakis a volt «fáraók»* terjesztették a félelmet, ők terjesztettek ostoba híreket az ellenség közelségéről, nagy számáról, arról, hogy egy-két óra mulva fojtógázt eresztenek ránk ... Sokan közülünk azt hiszik, hogy a volt rendőrök és csendőrök — nem is *tudatos árulók, hanem egyszerűen a maguk «bőrét féltő» gyáva alakok.* Az elcsíphetetlen kémek, provokátorok pedig különös szimattal hű embereikre találnak bennük ...

Jó megfigyelőképességű és értelmes emberek elbeszélései szerint csapataink szégyenletes visszavonulása a következőképpen történt ...

Századjával mennek, az út széles ... A századok között kis közök ...

És egyszerre csak porfelhő ... Elől megtorpannak, senki sem tudja, mi történt ... A századok megállnak, egyhelyben topognak, beszélgetnek ... A katonák nyakukat nyujtogatják, látni akarják, mi van elől és mi közeledik ebben a porfelhőben ... Gépkocsik száguldanak, tülkölnek, már egészen közel vannak, és kiabálnak: «vissza ... vissza ... osztrákok». Hogy ki kiabál, kik ülnek a gépkocsikban, nem látják, úgy száguldanak. Néha alig-alig volt látható valaki zubbonyban, vállpánt csillant fel, de többnyire nem lehetett kivenni semmit ... És kész — még senki sem tudta, hol vannak az osztrákok, azt sem tudták, ki figyelmeztette őket, de már özönlenek visszafelé ... Még fel sem eszmélhettek — újabb gépkocsi jön. Ismét kiáltások: «Osztrákok ! ! ! Osztrákok ! ! ! Az állásokat ... feladták ... Gáz. Hamar, gyorsan ... vissza ... vissza ...»

A pánik, mint villámgyorsan terjedő ragály, mindenkire átragadt ... A legpontosabban, bámulatos ügyességgel megszervezett árulás volt ez, amelyet nyilván előre átgondolt, kiszámított terv szerint hajtottak végre ... Körülbelül húsz ilyen számnélküli gépkocsit számláltunk meg ... Hetet elfogtunk és persze, nem a mi ezredeinkhez

tartozó, vadidegen embereket találtunk bennük... De körülbelül tizennyolcnak nyoma veszett. A századok, fejüket vesztve a kiáltásoktól és attól, hogy az első sorok hátráltak — visszafordultak és megfutamodtak... Az osztrákok bevonultak az üres városba, benyomultak az üres külvárosba és mentek — egyre tovább, egyre beljebb, mintha vasárnapi sétát tennének — senki sem akadályozta őket...

A másik csoporthoz odamegy egy-két Tarnopolból érkezett katona, két-három egyetemista. És újabb vonásokkal egészítik ki *a kiprovokált visszavonulás* képét. A visszavonulás hősei gazemberek, kémek, árulók voltak... Kik ezek? *Erre a közeljövőben kapunk feleletet.* Hová lettek a többiek, akiket mindeddig nem sikerült nyakoncsípni és kinyomozni? Milyen zászló alatt dolgoznak? Milyen jelszavakkal leplezik most bűnös munkájukat? Azok, akik látták a tarnopoli visszavonulás borzalmát, a front emberei, hiszik, hogy mindaz, ami eddig titok volt, hamarosan napvilágra kerül és a gyalázatos titok felderítése egyben letörli a szégyenbélyeget a tarnopoli hadseregről is, mely a leggaládabb árulás és becsapás áldozata."

2. Kivonat Boriszov „A bolsevizmus és vereségünk" c. cikkéből („Nóvoje Vrémja", augusztus 15-i szám):

„Vissza akarjuk vonni azt a felületes vádat, mely szerint egyedül a bolsevizmus a felelős vereségünkért. Tisztázni akarjuk vereségünk igazi okait, mivel *csak így tudjuk elkerülni szerencsétlenségünk megismétlődését.* A hadművészet szempontjából nincs annál károsabb, mint amikor a katonai katasztrófa okát nem ott keresik, ahol valójában van. A júliusi vereségnek nem egyedül a bolsevizmus az oka, ez a vereség bonyolultabb okok következménye volt, mert ha nem így volna, akkor ebből az óriási vereségből arra lehetne következtetni, hogy hadseregünkben a bolsevizmus eszméinek roppant nagy, rendkívüli jelentősége van, ami természetesen nincs és nem lehet így. Bizonyára maguk a bolsevikok is meglepődtek, hogy propa-

gandájuknak ilyen messzemenő következményei lettek. Ha minden a bolsevikokon fordulna meg, akkor most vége is volna az orosz hadsereg szerencsétlenségének. Sajnos, a vereség lényege sokkal bonyolultabb: a vereséggel a katonai szaktekintélyek már a június 18-i támadás előtt számoltak; a június 18-i «forradalmi» ezredekről szóló «lelkes» kiáltványok, a «vörös» zászlók stb. előre éreztették a halálos veszélyt.

Amikor a főhadiszálláson megkapták a június 18-i állítólagos ragyogó eredményekről szóló operatív táviratokat, mi, annak tudatában, hogy tulajdonképpen nincs is semmiféle ragyogó eredmény, mert csak olyan erődítéseket foglaltunk el, melyeket az ellenség a mai harcban kénytelen feláldozni győzelme biztosítása érdekében, azt mondottuk: «nagy szerencsénk lesz, ha a németek nem felelnek ellentámadással». De az ellentámadás bekövetkezett és az orosz hadsereg, mint a francia hadsereg 1815-ben, nyomban pánikba esett emberek halmazává vált. Világos, hogy a katasztrófát nem csupán a bolsevizmus okozta, hanem valami más is volt ott, ami mélyen a *hadsereg organizmusában* rejlik, *amit a hadseregfőparancsnokság nem tudott felismerni és megérteni.* Vereségünknek ezt a bolsevizmusnál fontosabb okát szeretnők ismertetni — amennyire egy ujságcikkben lehetséges —, mert az idő sürget.

A német «militarizmus» állította fel ezt a hadtudományi tételt: «*a támadás a legerősebb hadműveleti forma*». Ez a német tétel a mi számunkra már a háború legelején használhatatlannak bizonyult (Szamszónov és Rennenkampf nagyarányú veresége): éretlen tábornokoknak és éretlen katonáknak csak a védelem felel meg, biztosított szárnyakkal. A háborúban az elkerülhetetlen emberveszteség arányában romlott a tábornoki, tiszti és altiszti kar összetétele, és számunkra a védelem bizonyult a legelőnyösebb hadműveleti formának. Ha ehhez még hozzáadjuk az állóháború fejlődését és az *anyagi ellátásban mutatkozó óriási hiányosságokat*, akkor nem kell bolseviknak lenni, hanem csak ismerni kell a dolgok ter-

mészetét, hogy óvakodjunk a «támadástól»! A «Naródnoje Szlóvo» azt írja, hogy B. V. Szávinkov szerint a katonák tömege a bolsevik agitáció hatására hinni kezdte, hogy a szökevények — nem hazaárulók, hanem a «nemzetközi szocializmus» követői. Minden öreg tiszt, aki jobban ismeri emberanyagunkat, mint a «bizottságok», meg fogja mondani, hogy aki így gondolkozik — az túlságosan lebecsüli dicső és nagyon is értelmes tisztesi karunkat. Ez a tisztesi kar egészségesen gondolkodik; világos és határozott fogalmai vannak az államról; teljességgel tudatában van annak, hogy a tábornok és a tiszt szintén katona, mint ő; de nevet azon az újításon, hogy a tisztes elnevezést (értelmetlenül) a «katona» általános elnevezésével helyettesítik és így megfosztják őt egy megtisztelő címtől, hiszen most a legmélyebb hátországban megbúvó katonai szabóműhely is «katonákból» áll; a tisztesi kar azt is jól tudja, hogy a «szökevény» — szökevény, azaz megvetett ember, aki kereket oldott. És ha a «támadás megtagadásának» eszméjét, amelyet a bolsevikok propagáltak, hadseregünknek ez az értelmes része kezdte megvalósítani, az csupán azért történt, mert ez az eszme logikusan következett a dolgok természetéből, egész háborús tapasztalatunkból. Más, ha egy angolnak vagy franciának beszélünk támadásról, rohamról, és más, ha orosznak beszélünk ugyanarról. Azok teljes kényelemmel berendezett kitűnő fedezékekben ülnek és várják, amíg hatalmas tüzérségük mindent elsöpör az útból — csak akkor lendül támadásba a gyalogságuk. Mi viszont mindig és *mindenütt csak embertömeg voltunk, valósággal kiirtottuk legjobb ezredeinket.* Hol vannak gárdaezredeink, hol vannak lövészezredeink? Egy ezred, amelyet kétszer-háromszor elpusztítottak és ugyanannyiszor feltöltöttek, mégha jobb elemekkel töltik is fel, mint a valóságban történni szokott, aligha fogja a támadást a «legerősebb hadműveleti formának» találni, különösen ha még hozzáadjuk, hogy ezeket az óriási veszteségeket nem igazolják az eredmények. A korábbi főparancsnokság, ebből a tapasztalatból kiindulva, csak végszükség esetén határozta el magát támadásra; így engedélyezték

Bruszilovnak az 1916 májusi támadást Galiciában. Ez az eredményeit tekintve gyenge támadás csak megerősítette a tapasztalatból leszűrt tanulságokat. Teljesen lehetséges, hogy a korábbi főparancsnokság utasításaiban a «támadás» csak úgy szerepelt volna, mint a harci szellemet fokozó eszme, de megvalósítására mindeddig nem került volna a sor. De egyszeriben olyasvalami történt, aminek semmi köze a hadművészethez, a «dilettantizmus» vette kezébe a vezetést, mindenki «támadásról», a támadás feltétlen szükségességéről kezdett rikoltozni, abban hittek, amit a józan hadi elmélet elvet — külön «forradalmi» zászlóaljakban, «halálzászlóaljakban», «rohamzászlóaljakban» hittek, nem értették meg, hogy mindez túlságosan nyers anyag és azonkívül az ezredektől talán éppen a leglelkesebb embereket vonja el, s ebben az esetben az ezredek már végleg «csőcselékké és töltelékké» válnak. Azt mondják, hogy a szövetségesek követelték a «támadást», hogy árulóknak neveztek bennünket. Mi sokkal jobban becsüljük a tehetséges és szorgalmas francia vezérkart, semhogy elhigyjük, hogy az ő véleménye azonos a hadtudomány dilettánsainak úgynevezett közvéleményével. Persze, a mostani hadihelyzetben, mikor az ellenség a középen van, mi pedig szövetségeseinkkel körülötte, az ellenfélre mért minden csapás kedvező szövetségeseink számára, még ha számunkra óriási és az eredményhez képest aránytalan emberveszteséggel jár is, mert elvonja tőlük az ellenség erőit. Ez már a dolgok természete, nem pedig a szövetségesek kőszívűsége. De itten okosan, mértéket ismerve kell cselekedni, és nem szabad népünket pusztítani csupáncsak azért, mert a szövetséges követeli. A hadművészet nem tűr semmiféle fantáziálást és a fantáziálásért nyomban bűnhődés következik. Ezt jól tudja az ellenség, amely tapasztalt vezérkarral rendelkezik."

*„Proletarij" („A Proletár") 5. sz.*
*1917 augusztus 18.*
*Aláírás nélkül.*

# KINEK A BŰNE A VERESÉG?

Most minden nap újabb anyagot fog szolgáltatni e kérdés tisztázására. És minden nap bizonyítani fogja, hogy milyen galádul, milyen aljasan jártak el azok, akik a júliusi vereségért a bolsevikokra igyekeztek hárítani a felelősséget.

A Szovjetek hivatalos lapjában — az „Izvésztyija" 147. számában — megjelent egy cikk: „Mi az igazság a Mlünovszkij ezredről?" Ez a cikk elsőrendű fontosságú politikai okirat.

Július 7-én, a petrográdi események forgatagában, a sajtóban váratlanul megjelenik a főhadiszállás távirata, amely bejelenti, hogy a 607-es Mlünovszkij ezred „önkényesen elhagyta a lövészárkokat", hogy ez lehetővé tette a németek betörését területünkre és hogy ez a szerencsétlenség „nagymértékben a *bolsevikok agitációjának hatásával* magyarázható . . ." Vádak özöne zúdult a bolsevikokra, akiket amúgy is eléggé rágalmaztak. A bolsevikok iránti gyűlölet nem ismer határt. A „hazafias" sajtó minden nap újabb olajat önt a tűzre. A rágalmakat egyre fantasztikusabban kiszínezik.

Még nem is olyan régen ez volt a helyzet.

És mit látunk most?

Kiderül, hogy a főhadiszállásnak már az első jelentése is, az egész rágalomhadjárat kiindulópontja, az első szótól az utolsóig *hazug* volt. A 607-es Mlünovszkij ezred ezredbizottsága most a következő nyilatkozattal fordul a rágalmazókhoz:

— „Ott voltak-e önök a július 6-i ütközetben? Van-e tudomásuk arról, hogy a 798 katonából és 54 tisztből álló ezred két és fél versztes vonalat védett? Van-e tudomásuk arról, hogy az ütközetből 12 tiszt és 114 katona került ki élve, a többi pedig hősi halált halt a hazáért (75%-os veszteség)?

Van-e tudomásuk arról, hogy a 607-es ezred hét óra hosszat állta a pokoli pergőtüzet és noha olyan parancsot kapott, hogy félkilenckor vonuljon vissza támaszpontjaira, tartani tudta magát délelőtt 11 óráig (hajnali fél négytől)?

Vajjon tudják-e önök, hogy milyen lövészárkokban ültünk, s milyen technikai védőeszközeink voltak?.."

De ez még nem minden. Az „Izvésztyija" közli a *hivatalos vizsgálat* iratait, amelyeket Gostoft és Gavrilov vezérőrnagyok, Kolésznyikov, az ideiglenes vezérkari főnök és mások írtak alá, s ezekben az iratokban ezt olvassuk:

„A vizsgálat eredménye szerint... a 607-es Mlünovszkij ezredet és az egész 6-os gránátos hadosztályt *nem lehet* hűtlenséggel, árulással és az állások önkényes elhagyásával vádolni. *Július 6-án a hadosztály harcolt és meghalt*... A hadosztályt, amelynek csak 16 lövege volt, elsöpörte az ellenség több mint 200 lövegének tüze".

Itt *egy árva szó sincs* a kártékony bolsevik agitációról.

Ezek a tények.

Még az „Izvésztyija" is, amely pedig egy kanál vízben megfojtaná a bolsevikokat, azt írja ezzel kapcsolatban:

„Természetesen a vereség oka nem a hadsereg forradalmi rendje. *De e rend megrágalmazása lehetővé tette, hogy a bolsevik propagandára és az azt megtűrő bizottságokra hárítsák az egész felelősséget a vereségért.*"

Ejnye, ejnye, szerkesztő urak! És önök, ha szabad érdeklődnöm, vajjon nem ugyanazt tették-e? És a feketeszázas csőcseléket követve, nem írtak-e önök is galád rágalmakat és nem koholtak-e önök is aljas vádakat a bolsevikok ellen? És nem kiabáltak-e önök is: feszítsd meg, feszítsd meg a bolsevikot, ő a hibás mindenben?..

De halljuk csak tovább:

— „És ez a rágalom (amelyet a főhadiszálláson fabrikáltak) nem véletlen, hanem rendszer! — folytatja a hivatalos «Izvésztyija». — Ugyancsak a főhadiszállás hivatalos jelentései számoltak be a gárdahadtest árulásáról... Mi viszont tanui voltunk annak, hogy a tehetségtelen *ellenforradalmár tábornokok* a katonai szervezetekre próbálták hárítani a felelősséget saját tehetségtelenségükért, mely ezrek életébe került... Igy történt kis mértékben Sztohod alatt, most pedig ugyanez ismétlődik óriási méretekben... Hiszen az ellenforradalmi vezérkarok azért küldték rágalmazó jelentéseiket, hogy az ezredek feloszlatását és a bizottságok megszüntetését követelhessék. A rágalmak alapján százakat lövethettek agyon és *újból megtölthették a kiürült börtönöket.* A hadsereg forradalmi szervezeteinek szétzúzása után, ismét engedelmes eszközükké tehették volna a hadsereget, melyet *a forradalom ellen küldhettek volna.*"

Hát ezt is megértük! Még legádázabb ellenségeink, az „Izvésztyija" szerkesztői is, kénytelenek

beismerni, hogy az ellenforradalmi tábornokok rágalmak segítségével újból megtöltötték a kiürült börtönöket. De *kikkel* töltötték meg, uraim? Bolsevikokkal, internacionalistákkal! És önök, szerkesztő urak, mit csináltak önök azalatt, amíg elvtársainkkal megtöltötték a börtönöket? Az ellenforradalmi tábornokokkal kórusban kiáltották utánuk: fogd meg, fogd meg őket! A forradalom leggonoszabb ellenségeivel együtt keresztre feszítették a régi forradalmárokat, akik többévtizedes önfeláldozó harccal tettek tanúbizonyságot a forradalom iránti hűségükről. Kalégyinnel, Alexinszkijjel, Karinszkijjel, Pereverzevvel, Miljukovval és Burcevvel együtt börtönbe vetették a bolsevikokat és tűrték annak a rágalomnak a terjesztését, hogy a „bolsevikok német pénzt kaptak"!..

Az „Izvésztyija" őszinteségi rohamában folytatja:

— „Persze ők (azaz az ellenforradalmi tábornokok) tudták, hogy azok a hazug jelentések, melyek olyan híreket terjesztettek, hogy az ezredek egymásután hagyják el állásaikat, minden katonai egységben bizonytalanságot keltettek afelől, számíthatnak-e a szomszéd csapatok és a hátország támogatására, nem vonultak-e már vissza a szomszédos csapatok, nem kerülnek-e egyszerűen az ellenség kezébe, ha helyükön maradnak?

Ők mindezt tudták — de a forradalom iránti gyűlöletük elhomályosította látásukat.

És akkor érthető, hogy az ezredek elhagyták állásaikat, hogy az ezredek azokra hallgattak, akik azt tanácsolták nekik, hogy gyűléseken vitassák meg: kell-e teljesíteni a parancsot vagy sem. A pánik terjedt. A hadsereg fejvesztett csordává vált... Azután következett a megtorlás. A katonák tudták, hogy mi volt az ő bűnük —

és mi a parancsnokságé. Naponta száz és száz levélben tiltakoznak: *eladtak minket a cár alatt, eladtak minket most is és mégis bennünket büntetnek meg ezért!*" („Izvésztyija" 147. sz.).

Tudja-e az „Izvésztyija", hogy mit mondott ezekkel a szavakkal? Tudja-e, hogy ezek a szavak teljesen igazolják a bolsevikok taktikáját és teljesen elitélik az eszerek és a mensevikek álláspontját?

Hogyan! Önök maguk ismerik be, hogy a katonákat eladják, úgy mint a cár alatt, önök maguk ismerik be, hogy a katonákkal aljas módon kegyetlenkednek — és ugyancsak önök helyeslik a kegyetlenkedést (a halálbüntetésre szavaznak), áldásukat adják rá és elősegitik azt? Milyen névvel kell megbélyegezni az ilyen embereket?!

Hogyan!? Önök beismerik, hogy a tábornokokat, akiktől katonáink százezreinek élete függ, cselekedeteikben a forradalom iránti gyűlölet vezérli. És ugyancsak önök adják a katonák millióit ezeknek a tábornokoknak kezébe, önök adják áldásukat a támadásra, és önök nyujtanak testvéri kezet a tábornokoknak a Moszkvai Tanácskozáson?

De ezzel a saját itéletüket írják alá az urak! Hát lehet-e még mélyebbre süllyedni?

Olvastuk az „Izvésztyija" urainak tanúvallomásait. És kérdezzük: ha a főhadiszállás, az „Izvésztyija" szavai szerint, megrágalmazta a Mlünovszkij ezredet, ha Sztohoddal becstelen játékot űzött, ha tevékenységében nem a haza védelmének szempontjai, hanem a forradalom elleni harc szempontjai vezérlik — ha mindez így van, akkor hol a biztositék arra, hogy a román fronton történtekről

kiadott mostani hirek nem hamisak? Milyen biztosítékunk van arra, hogy a reakció nem szándékosan és nem tudatosan rendezi, hogy a fronton egymást érik a vereségek?

*„Kinek a bűne a vereség?" c. brosúra.*
*„Priboj" kiadása.*
*Pétervár 1917.*

# AMERIKAI MILLIÁRDOK

A Moszkvai Tanácskozás eredményei tisztázódnak.

A „Russzkije Védomosztyi"[72] (augusztus 17-i esti száma) szerint:

„A népszabadság pártjának Központi Bizottsága tegnap ülést tartott. Miljukov volt az előadó, aki felkérte a Központi Bizottság tagjait, közöljék nézeteiket a Moszkvai Tanácskozás eredményeiről. A szónokok egyhangúlag a koalíció elve mellett szólaltak fel. Az ülés résztvevőinek többsége egyetértett abban, hogy a Moszkvai Tanácskozás a maximumát adta annak, amit várni lehetett."

Szóval, Miljukov úr pártja elégedett. A koalíció mellett foglal állást.

„A Moszkvai Tanácskozás — írják a „honvédők" — a demokrácia (azaz a „honvédők"?) győzelme volt, amely a jelen tragikus órákban, mint igazi állami erő tudott fellépni, s körötte tömörült minden (!), ami Oroszhonban eleven" („Izvésztyija" 146. sz.).

Nyilván a „honvédők" pártja is elégedett. Legalábbis úgy tesz, mint aki elégedett, mert ő is a koalíció híve.

Nos, és a kormány? Hogyan vélekedik a kormány a Moszkvai Tanácskozásról?

Az „Izvésztyija" (146. sz.) közlése szerint „az Ideiglenes Kormány tagjainak általános benyomása" az, hogy:

„A tanácskozás a szó igazi értelmében állami tanácskozás volt. *Általában helyeselték a kormánynak mind külpolitikai, mind belpolitikai vonalát.* A kormány gazdasági programja ellen nem merültek fel kifogások. Lényegében nem támadták a kormány földpolitikáját sem."

Szóval a kormány is meg van elégedve a tanácskozással, mert mint kiderül, szintén híve a koalíciónak.

Az eset világos. Koalíció alakul három erőből: a kormányból, a kadetokból és a „honvédőkből".

A Kerenszkij—Miljukov—Cereteli által cégjegyzett „becsületes koalíciót" egyelőre biztosítottnak lehet tekinteni.

Ez a Moszkvai Tanácskozás első eredménye.

A kapitalizmus viszonyai között egyetlen vállalat sem lehet meg tőke nélkül. A most kialakult koalíció, amelynek a kormány áll az élén — a legnagyobb vállalat Oroszországban. Egyetlen óráig, egyetlen percig sem létezhet megfelelő tőke nélkül. Különösen most, a háború viszonyai között, amely megszámlálhatatlan összegeket követel. Felmerül a kérdés:

Milyen tőkéből akarja fenntartani magát az új (egészen új!) koalíció?

Hallgassuk meg a „Birzsovkát" (augusztus 17, esti szám):

„A Moszkvai Tanácskozás munkájának, különösen az amerikaiak e tanácskozás iránt megnyilvánuló szimpátiájának az a legközvetlenebb eredménye, hogy — mint közlik — lehetőséget kaptunk arra, hogy a külföldi piacon *ötmilliárdos államkölcsönhöz* jussunk. Ezt a kölcsönt *az amerikai piacon* fogjuk realizálni. Ennek a kölcsönnek segítségével végre fogjuk hajtani az Ideiglenes Kormány kis pénzügyi programját."

A felelet világos. A koalíció amerikai milliárdokból fog élni, amelyeket utóbb az orosz munkásoknak és parasztoknak kell majd kiizzadniok.

Az amerikai imperialista burzsoázia, mely az orosz imperialista burzsoázia (Miljukov !), a katonai klikk (Kerenszkij !) és az Oroszország „eleven erőit" lakájmódon kiszolgáló kispolgári felső rétegek (Cereteli !) koalícióját *finanszírozza* — íme, ez a mai helyzet képe.

Az amerikai tőkének a Moszkvai Tanácskozás iránt megnyilvánuló és ötmilliárdos kölcsönnel alátámasztott „szimpátiája" — vajjon nem ezt akarták-e elérni azok az urak, akik összehívták a tanácskozást?..

Valamikor azt mondották Oroszországban, hogy a szocializmus *fénye* Nyugatról jön. És ez igaz volt. Mert a forradalmat és a szocializmust ott, Nyugaton tanultuk.

Az oroszországi forradalmi mozgalom kezdete óta a helyzet némileg megváltozott.

1906-ban, amikor Oroszországban még fejlődőben volt a forradalom, a Nyugat 2 milliárd rubel kölcsönnel segített a cári reakciónak talpraállani. És a cárizmus valóban megerősödött akkor azon az áron, hogy a Nyugat pénzügyileg újra leigázta Oroszországot.

Ez alkalommal megjegyezték, hogy a Nyugat nemcsak szocializmust exportál Oroszországba, hanem reakciót is — milliárdok formájában.

Most még beszédesebb kép tárul elénk. Most, amikor az orosz forradalom minden erejét megfeszíti, hogy megvédelmezze vívmányait, az imperializmus pedig meg akarja semmisíteni az orosz forradalmat — az amerikai tőke milliárdokat bocsát a Kerenszkij—Miljukov—Cereteli koalíció rendelkezésére azért, hogy az orosz forradalom teljes letörése után elfojtsa a Nyugaton növekvő forradalmi mozgalmat.

Ez tény.

Való igaz tehát, hogy a Nyugat nem annyira szocializmust és szabadságot hoz Oroszországba, mint inkább szolgaságot és ellenforradalmat.

De koalíció annyi mint szövetség. S vajjon ki ellen irányul Kerenszkij—Miljukov—Cereteli szövetsége?

Nyilvánvalóan azok ellen, akik nem voltak jelen a Moszkvai Tanácskozáson, akik bojkottálták ezt a tanácskozást, akik harcoltak a tanácskozás ellen, vagyis — Oroszország forradalmi munkásai ellen.

Kerenszkij—Miljukov—Cereteli amerikai tőkések által finanszírozott „becsületes koalíciója" Oroszország forradalmi munkássága *ellen* — ügye ez az igazság, „honvédő" urak?

Így is jegyezzük meg.

*„Proletarij" („A Proletár") 6. sz.*
*1917 augusztus 19.*
*Vezércikk.*

## MA — VÁLASZTÁSOK

Ma választják a petrográdi városi dumát. A választások kimenetele tőletek függ, munkás és katona elvtársak. A választójog általános és egyenlő. Minden egyes katona, minden egyes munkás, minden egyes munkásnő szavazata egyenlő a tőkés, a háztulajdonos, a professzor, a hivatalnok szavazatával. Elvtársak, titeket és csak titeket terhel a felelősség, ha nem tudtok élni ezzel a joggal.

Tudtatok harcolni az utcákon a cári fáraók ellen — tudjatok most úgy harcolni érdekeitekért, hogy pártunkra szavaztok.

Meg tudtátok védelmezni jogaitokat az ellenforradalommal szemben — most, a mai választásokon meg kell tagadni tőle a bizalmat!

Le tudtátok rántani az álarcot a forradalom árulóiról — ma is kiáltsátok nekik: „El a kezekkel!"

Először is *Miljukov pártja, a népszabadság pártja* lép elibétek. Ez a párt a földbirtokosok és a tőkések érdekeit védelmezi. Ez a párt — ellensége a munkásoknak, a parasztoknak és a katonáknak, mert ellensége a munkásellenőrzésnek az iparban, mert ellenzi, hogy a földbirtokosok földjét átadják a

parasztoknak, mert halálbüntetést követel a fronton harcoló katonák ellen. Ez a párt, a kadetok pártja, már június elején azt követelte, hogy haladéktalanul indítsanak támadást a fronton, ami százezrek életébe került. Ez a párt, a kadetok pártja, az ellenforradalom diadalára, a munkásokkal, a katonákkal és matrózokkal való leszámolásra törekedett és ezt végül el is érte. Aki Miljukov pártjára szavaz — az elárulja önmagát, feleségét és gyermekeit, a hátországban dolgozó és a fronton harcoló testvéreit.

Elvtársak! *Senki se szavazzon a népszabadság pártjára!*

Elibétek lépnek továbbá a „*honvédők*", *a mensevikek és a szociálforradalmárok pártjai*. Ezek a pártok a jómódú városi és falusi kistulajdonosok érdekeit védelmezik. Ezért minden alkalommal, amikor az osztályharc erősen kiéleződik, ezek a pártok egy táborba kerülnek a földbirtokosokkal és a tőkésekkel — a munkások, a parasztok és a katonák ellen. Így történt a júliusi napokban, amikor a mensevikek és az eszerek pártjai a burzsoáziával szövetkezve lefegyverezték és letörték a munkásokat és katonákat. Így történt a Moszkvai Tanácskozás napjaiban is, amikor ezek a pártok a burzsoáziával szövetségben szentesítették a megtorló intézkedéseket és a halálbüntetést a munkások és a fronton harcoló katonák ellen.

Ha az ellenforradalom győzelmet aratott, az egyebek között azért történt, mert az eszerek és a mensevikek pártja segített neki gúzsbakötni a forradalmat, miután egyességre lépett a földbirtokosokkal és a tőkésekkel.

Ha az ellenforradalom most megszilárdul, az egyebek között azért történik, mert az eszerek és a mensevikek pártja fedezi a nép haragja elől, a forradalom zászlaja alatt hajtva végre az ellenforradalom parancsait.

Aki ezekre a pártokra szavaz — az az ellenforradalommal való szövetség mellett, a munkások és a szegényparasztok ellen szavaz.

Aki ezekre a pártokra szavaz — az szavazatával szentesíti a letartóztatásokat a hátországban és a halálbüntetést a fronton.

Elvtársak! *Senki se szavazzon a „honvédőkre", a mensevikekre, a szociálforradalmárokra!*

Végül elibétek lép a *„Nóvaja Zsizny" csoportja*, hogy szavazzatok a 12-es listára. Ez a csoport a talajnélküli, az élettől és a mozgalomtól elszakadt értelmiségiek hangulatát fejezi ki. Ezért örökké a forradalom és az ellenforradalom, a háború és a béke, a munkások és a tőkések, a földbirtokosok és a parasztok között ingadozik.

Egyrészt a munkások mellett áll, másrészt nem akar szakítani a tőkésekkel sem — ezért tagadja meg olyan gyalázatosan a munkások és a katonák júliusi tüntetését.

Egyrészt a parasztok mellett áll, másrészt nem szakít a földbirtokosokkal sem — ezért ellenzi azt, hogy a földbirtokosok földjét azonnal adják át a parasztoknak, s ehelyett azt ajánlja, hogy várják be az Alkotmányozó Gyűlést, amelynek az összehívását talán mindörökre elhalasztották.

A „Nóvaja Zsizny" csoportja szavakban a béke híve, de valójában — a béke ellensége, mert arra

*szólít*, hogy *támogassátok* a „szabadságkölcsönt", amely az imperialista háború folytatását szolgálja.

Aki azonban a „szabadságkölcsönt" támogatja, az elősegíti a háború elnyujtását, az az imperialistákat segíti, az valójában az internacionalizmus ellen harcol.

A „Nóvaja Zsizny" csoportja szavakban ellenzi a megtorlásokat és a bebörtönzéseket, de valójában — helyesli a megtorlásokat és a bebörtönzéseket, mert szövetségre lépett a „honvédőkkel", akik a megtorlásokat és a börtönöket egyaránt támogatják.

Aki azonban szövetségre lép a „honvédőkkel", az az ellenforradalmat segíti, az valójában a forradalom ellen harcol!

Tanuljátok meg, elvtársak, hogy az embereket nem szavaik, hanem tetteik alapján kell megítélni!

Tanuljátok meg, hogy a pártokat és a csoportokat nem ígéreteik, hanem cselekedeteik alapján kell értékelni.

Ha a „Nóvaja Zsizny" csoportja harcot hirdet a *békéért*, de ugyanakkor a „szabadságkölcsön" támogatására szólít, akkor tudnotok kell, hogy az imperialisták malmára hajtja a vizet.

Ha a „Nóvaja Zsizny" csoportja néha a bolsevikok felé kacsintgat, de ugyanakkor a „honvédőket" támogatja, akkor tudnotok kell, hogy az ellenforradalom malmára hajtja a vizet.

Aki erre a kétlaki csoportra, a 12-es listára szavaz, az a „honvédők" szolgálatába szegődik, akik az ellenforradalmat szolgálják ki.

Elvtársak! *Senki se szavazzon a „Nóvaja Zsizny" csoportjára!*

A mi pártunk a városi és falusi munkások pártja, a szegényparasztok pártja, az elnyomottak és kizsákmányoltak pártja.

A burzsoá pártok, a burzsoá lapok, az ingadozó és felemás csoportok egytől-egyig gyűlölik és rágalmazzák pártunkat.

Miért?

Azért, mert:

Csak a mi pártunk követel forradalmi harcot a földbirtokosok és a tőkések ellen;

Csak a mi pártunk követeli, hogy a földbirtokosok földjét azonnal bocsássák a parasztbizottságok rendelkezésére;

Csak a mi pártunk követeli a munkásellenőrzést az iparban — a kapitalisták ellen;

Csak a mi pártunk követeli a város és a falu közötti csereforgalom demokratikus megszervezését — a spekulánsok és a sakálok ellen;

Csak a mi pártunk követeli az ellenforradalom teljes felszámolását — mind a hátországban, mind a fronton;

Csak a mi pártunk védelmezi rendületlenül a munkások, a parasztok és a katonák forradalmi szervezeteit;

Csak a mi pártunk harcol elszántan és forradalmi módon a békéért és a népek testvériségéért;

Csak a mi pártunk harcol elszántan és rendületlenül azért, hogy a munkások és a szegényparasztok meghódítsák a hatalmat;

Csak a mi pártunk és egyesegyedül a mi pártunk nem mocskolta be magát a fronton harcoló katonák elleni halálbüntetés támogatásával.

Ezért gyűlölik annyira a burzsoák és a földbirtokosok pártunkat.

Ezért kell ma a mi pártunkra szavaznotok.

Munkások, katonák, munkásnők!

*Szavazzatok a mi pártunkra, a 6-os listára!*

*„Proletarij" („A Proletár") 7. sz.*
*1917 augusztus 20.*
*Vezércikk.*

# A PROVOKÁCIÓK SZAKASZA

A provokáció az ellenforradalom kipróbált eszköze.

Az 1848 júniusi vérfürdő, Párizs feladása 1871-ben, provokációk a hátországban és a fronton a forradalom elleni harc céljából — ki ne ismerné a hitszegő burzsoázia e fogásait?

De a világon sehol sem használta a burzsoázia ezt a mérgezett eszközt olyan aljasul és korlátlanul, mint nálunk, Oroszországban.

Vajjon nemrégiben nem fenyegetődzött-e Rjabusinszkij nyiltan, az egész nép hallatára, hogy a burzsoázia végső esetben nem átallja az „éhség és a nyomor csontkezének" segítségével csökkenteni a munkások és a parasztok számát?

És vajjon már nem tért-e át a burzsoázia a szóról a tettre, amikor becsukta a gyárakat és a munkások ezreit dobta az utcára?

Ki merészeli azt mondani, hogy ez véletlen, nem pedig előre megfontolt terv, amely arra irányul, hogy vérfürdőt provokáljon és vérbefojtsa a forradalmat?

De a provokációk fő területe nem a hátország, hanem a front.

Már márciusban beszéltek arról, hogy egyes tábornokok Riga feladását tervezik, amit azonban „rajtuk kívülálló okokból" nem tudtak végrehajtani. Az orosz csapatok ez év júliusában kiürítették Tarnopolt és Csernovicot. A burzsoá sajtó bérencei akkor a katonákat és pártunkat vádolták. És mi derült ki? Kiderült, hogy a „visszavonulást provokálták", hogy az „árulást jóelőre átgondolt és kiszámított terv szerint hajtották végre". Ujjal mutogatnak egyes tábornokokra, akik útnak indították azokat a gépkocsikat, amelyek bejárták a hadsereget és visszavonulásra adtak parancsot a katonáknak.

Ki merészeli azt állítani, hogy az ellenforradalmárok üres fecsegők, akik nem tudják, mit cselekszenek?

Most Riga van soron. Távirat jött Riga feladásáról. A burzsoá sajtó bérencei már uszítani kezdtek a katonák ellen, akik állítólag fejvesztetten menekülnek. Az ellenforradalmi főhadiszállás kórusban énekel a „Vecsernyeje Vrémjá"-val és a forradalmi katonákra igyekszik hárítani a felelősséget. Nem fogunk csodálkozni, ha a Nyevszkij proszpekten ma tüntetések lesznek ezzel a jelszóval: „Le a bolsevikokkal!"

De Vojtyinszkijnak, a rigai hadsereg helyettes politikai megbízottjának táviratai nem hagynak kétséget aziránt, hogy a katonákat rágalmazzák.

„Egész Oroszország színe előtt tanusitom — táviratozza Vojtyinszkij —, hogy a biztos halálba menő csapatok becsületesen teljesitették a parancsnoki kar minden parancsát."

Így ír a szemtanú.

A főhadiszállás pedig egyre az ezredek megfutamodásáról beszél és rágalmazza a katonákat.

A polgári sajtó pedig tovább fújja a nótát a fronton történt „árulásról”.

Nem világos-e, hogy az ellenforradalmi tábornokok és a katonákat rágalmazó burzsoá sajtó valami terv szerint dolgoznak?

Nem világos-e, hogy ez a terv úgy hasonlít a Tarnopolnál és Csernovicnál megjátszott másik tervre, mint egyik tojás a másikra?

Nem világos-e — végül — hogy a provokációk szakasza, amely most Oroszországban elkezdődött, az imperialista burzsoázia diktatúrájának eszköze, s hogy ennek a diktatúrának teljes felszámolása a proletariátus és a forradalmi katonák legelső feladata?

*„Proletarij” („A Proletár”) 8. sz.*
*1917 augusztus 22.*
*Vezércikk.*

# MUNKAMEGOSZTÁS A „SZOCIÁLFORRADALMÁROK" PÁRTJÁBAN

Az eszerek a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének legutóbbi gyűlésén megszavazták a halálbüntetés eltörlését és csatlakoztak a bolsevikok letartóztatása elleni tiltakozáshoz.

Ez, persze, nagyon derék és dícséretes.

De mégis volna egy szerény kérdésünk.

*Ki* vezette be a halálbüntetést a fronton, *ki* tartóztatta le a bolsevikokat?

Éppen ők — az *eszerek* (a kadetok és a mensevikek szíves közreműködésével). Tudomásunk szerint A. F. Kerenszkij miniszterelnök polgártárs a szociálforradalmárok pártjának tagja. A petrográdi városi dumaválasztásokon az ő neve ott díszeleg a szociálforradalmár párt jelöltlistáján.

Tudomásunk szerint B. V. Szávinkov hadügyminiszterhelyettes polgártárs szintén a szociálforradalmár párt tagja.

És éppen ez a két kiváló „szociálforradalmár" a frontkatonák elleni halálbüntetés visszaállításának legfőbb értelmi szerzője. (Hozzájuk kell még sorolni Kornyilov tábornokot is, de ő egyelőre még nem lépett be a szociálforradalmárok pártjába.)

Úgy tudjuk továbbá, hogy Csernov földművelésügyi miniszter polgártárs mintha szintén tagja volna a szociálforradalmár pártnak.

És végül, N. D. Avxentyjev belügyminiszter polgártárs, vagyis az a személy, aki Kerenszkij mellett a legfontosabb hivatalt tölti be a kormányban, szintén a szociálforradalmár párt tagja.

És éppen ezek a nagyrabecsült „szociálforradalmárok" vezették be a halálbüntetést a fronton és ők tartóztatják le a bolsevikokat.

Kérdezzük: mire véljük ezt a furcsa munkamegosztást a szociálforradalmárok pártjában, hogy egyes tagjai kézzel-lábbal tiltakoznak a halálbüntetés bevezetése ellen, mások pedig sajátkezűleg vezetik be azt?..

Csodálatos! Még nem is olyan rég volt, hogy megdöntöttük az önkényuralmi rendet, még nem is olyan régen kezdtünk „európai módra" élni, az „európaiság" rossz oldalait azonban máris elsajátítottuk. Nézzék meg bármelyik burzsoá radikális pártot, mondjuk Franciaországban. Ez a párt okvetlenül szocialistának nevezi magát: „radikálszocialisták" pártja, „független szocialisták" pártja stb. stb. Ezek a pártok a választók, a tömegek, az „alsó rétegek" előtt folyvást „baloldali" frázisokkal dobálódznak — különösen választások előtt és különösen, amikor a konkurráló, valóban szocialista párt szorongatja őket. És ugyanakkor ugyanannak a „radikálszocialista" és „független szocialista" pártnak a miniszterei „fent" nyugodtan végzik a maguk burzsoá dolgát, cseppet sem törődve választóik szocialista kívánságaival.

Így tesznek most a szociálforradalmárok is.

Boldog párt! Kik vezették be a halálbüntetést? A szociálforradalmárok! Kik tiltakoztak a halálbüntetés ellen? — A szociálforradalmárok! Ha akarom, vemhes...

A szociálforradalmárok azt remélik, hogy ilymódon továbbra is ártatlan színben tűnhetnek fel (nem veszítik el népszerűségüket a tömegek előtt), meg tőkét is kovácsolhatnak (megtartják a miniszteri tárcákat).

De, mondhatják, minden pártban vannak nézeteltérések: egyes tagjai így gondolkoznak, mások máskép.

Igen, de többféle nézeteltérés van. Ha egyesek a hóhérok mellett, mások a hóhérok ellen vannak, az ilyen „nézeteltéréseket" *egy* pártban meglehetősen nehéz kibékíteni. És ha méghozzá éppen a párt legfelelősebb vezérei állnak a hóhérok mellett, a miniszterek, akik nézetüket menten át is ültetik az életbe, akkor a párt politikájáról minden egyes politikusan gondolkozó ember éppen e miniszterek tevékenysége alapján fog ítéletet mondani, nempedig valamilyen tiltakozó határozat alapján, amelyhez az egyszerű párttagok csatlakoztak.

A szégyenfoltot nem lehet lemosni. A szociálforradalmárok pártja a halálbüntetés, a börtön pártja marad, amely letartóztatja a munkásosztály vezéreit. Az eszerek sohase mossák le magukról azt a szégyent, hogy a halálbüntetést az *ő* pártjuk legtekintélyesebb tagjai állították vissza. Az eszerek sohase mossák le magukról azt a szégyenfoltot, hogy az *ő* kormányuk ösztönözte azokat, akik aljas rágal-

makkal vádolták a munkáspárt vezéreit, hogy az ő kormányuk próbált új Dreyfus-ügyet[73] csinálni Lenin ellen . . .

*„Proletarij" („A Proletár") 9. sz.*
*1917 augusztus 23.*
*Aláírás nélkül.*

# A SÁRGÁK SZÖVETSÉGE

Az orosz forradalom nem különálló valami. Lényegileg összefügg a nyugati forradalmi mozgalommal. Sőt, része a világproletariátus nagy mozgalmának, amely arra hivatott, hogy megsemmisítse a világkapitalizmus legmélyebb alapjait. Teljesen érthető, hogy forradalmunk minden egyes lépése elkerülhetetlenül válaszhullámot vált ki a Nyugaton, minden egyes győzelme a forradalmi világmozgalom megélénkülését és növekedését vonja maga után, a világ munkásait a tőke elleni harcra ösztönzi.

Ezt természetesen tudják a nyugateurópai imperializmus cápái is. Ezért élethalálharcot indítottak az orosz forradalom ellen.

Az angol-francia kapitalisták már forradalmunk kezdetén megindították a hadjáratot ellene. Lapjaik, a „Times"[74] és a „Matin"[75] már akkor szidalmazták a forradalmi Szovjeteket és Bizottságokat, s azok feloszlatását sürgették.

Két hónappal később, egy svájci titkos konferencián, az imperialisták mégegyszer megvitatták azt a kérdést, milyen eszközökkel harcoljanak „a növekvő forradalom" ellen úgy, hogy csapásaikat elsősorban az orosz forradalom ellen irányítsák.

Most nyilt támadásba mennek át. Ürügyük erre a rigai vereség. Persze minden felelősséget a katonákra hárítanak, s az oroszországi ellenforradalom további fokozását sürgetik.

Olvassák csak a „Birzsevüje Védomosztyi" jelentéseit.

Egy párizsi távirat:

„A *második hadsereg* visszavonulása, helyesebben *harc nélküli megfutamodása* és Riga eleste itt *fojtogató fájdalmat, felháborodást és undort kelt.*

A «Matin» azt állítja, hogy az orosz pacifisták, akik e katasztrófáért felelősek, *ugyanolyan lehetségteleneknek, sőt még károsabbaknak* bizonyultak, mint *a volt uralkodó rossz tanácsadói.*

A lap kijelenti, *hogy nem érti azt a makacsságot, amellyel a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje* e tragikus tárgyi tanulságok ellenére is még mindig védelmezi az *olyan ostoba intézményeket, mint a katonabizottságok.*"

Ezt írja a francia tőkések lapja.

Vagy egy londoni távirat:

„A «Daily Chronicle» azt írja: «Mindenekelőtt helyre kell állítani a hadsereg fegyelmét. A németek gyors és olyan fontos győzelmüket ugyanazoknak az okoknak köszönhetik, amelyek lehetővé tették Galicia és Bukovina elfoglalását, nevezetesen annak, hogy az *orosz csapatok nem engedelmeskedtek a parancsoknak, áruló magatartást tanusítottak*»."

Ezt mondják az angol imperialisták.

„...Harc nélküli megfutamodás"... „Ostoba katonabizottságok"... „Fegyelem helyreállítása" (nem elég nekik a halálbüntetés!)... „Áruló magatartás az orosz csapatok soraiban"...

Ilyen bókokkal üdvözlik ezek a pénzeszsákok a vérüket ontó orosz katonákat!

És ezt azután teszik, hogy a szemtanúk általánosan bizonyítják, hogy „a hadsereg visszavonulás közben folyvást becsületesen harcol az ellenséggel”, „a csapatok az áttörés körzetében feltétlenül és becsületesen teljesítik a rájukbízott feladatokat” ! ! !

De itt persze nemcsak az uszításon és a katonák aljas rágalmazásán fordul meg a dolog.

Arról van szó, hogy az angol-francia kapitalisták, a katonákat rágalmazva, a fronton szenvedett vereséget fel akarják használni Oroszország forradalmi szervezeteinek végleges felszámolására, az imperializmus diktatúrájának végleges diadala érdekében.

Ez a lényeg.

Amikor Puriskévics és Miljukov Riga eleste alkalmából, krokodilkönnyeket hullatva és a katonákat rágalmazva, egyidejűleg a Szovjeteket és a Bizottságokat szidalmazzák, az azt jelenti, hogy örülnek az alkalomnak, hogy további megtorlást követelhetnek a földbirtokosok és a tőkések végleges diadala érdekében.

Amikor a nyugati imperialisták Riga eleste alkalmából „fojtogató fájdalomról” fecsegnek, minden felelősséget a katonákra hárítanak, s egyidejűleg az „ostoba katonabizottságokat” gyalázzák, az azt jelenti, hogy örülnek az alkalomnak, hogy megsemmisíthetik az oroszországi forradalmi szervezetek utolsó maradékait is.

Ez és csakis ez a politikai értelme annak az egyesült hazugság- és rágalomhadjáratnak, amelyet az északi fronton halálba menő orosz katonák ellen rendeznek.

A hazai és európai imperialisták szövetkeztek, hogy a rigai katonai kudarcot a katonák megrágalmazása útján a sebeiből vérző orosz forradalom *ellen* használják ki — ez most a helyzet.

Ezt jegyezzék meg jól a munkások és a katonák!

Tudniok kell, hogy csak akkor számíthatnak az oroszországi forradalom diadalára, ha a nyugati munkásokkal szövetségre lépnek, ha megingatják a nyugati kapitalizmus alapjait.

Ezt tudniok kell és minden erejükkel azon kell lenniök, hogy az imperialisták sárga szövetségével szembeszálljon a világ forradalmi munkásainak és katonáinak vörös szövetsége.

*„Rabócsij" („A Munkás") 1. sz.*
*1917 augusztus 25.*
*Vezércikk.*

# VAGY — VAGY[76]

Az események peregnek. Koalíció koalíció után alakul, megtorlások a fronton, megtorlások a hátországban, ám mind ennek „semmi haszna", mert napjaink legveszedelmesebb kelevénye, az országban uralkodó általános bomlás, most is tovább fokozódik és egyre fenyegetőbb jelleget ölt.

Az ország az éhínség küszöbén áll. Kazán és Nyizsnyij-Novgorod, Jaroszlávl és Rjazán, Harkov és Rosztov, a Donyec-medence és a Központi iparvidék, Moszkva és Petrográd, a front és a közvetlen hátország és megannyi más hely súlyos élelmezési válsággal küzd. Már éhséglázadások kezdődtek, amelyeket az ellenforradalom ügynökei egyelőre ügyetlenül használnak ki.

„A parasztok nem adnak kenyeret" — panaszkodnak mindenünnen.

De a parasztok nem „butaságból" „nem adnak kenyeret", hanem azért, mert nem hisznek többé a kormányban, nem akarnak többé „segíteni" neki. Márciusban és áprilisban a parasztok bíztak a Szovjetekben, és rajtuk keresztül a kormányban is, és a város, éppúgy mint a front, bőségesen el volt látva

kenyérrel. Most azonban elveszítik hitüket a kormányban, amely a földesurak kiváltságait oltalmazza — és eltűnt a kenyér. A parasztok tartalékolják a gabonát és inkább kivárják a „jobb időket".

A parasztok nem rosszakaratból „nem adnak kenyeret", hanem azért, mert nincs mire becserélniök azt. A parasztnak kartonra, lábbelire, vasra, petróleumra, cukorra van szüksége, de ezekből a cikkekből igen keveset kap; annak pedig nincs értelme, hogy gabonáját papírpénzre cserélje be, mert a papírpénz nem pótolja az iparcikkeket és azonkívül értéke is egyre csökken.

Már nem is beszélünk a közlekedés „ziláltságáról", hiszen a közlekedés amúgy is túlságosan fejletlen ahhoz, hogy a frontot és a hátországot egyformán ellássa.

Mindez, kapcsolatban a szakadatlanul tartó mozgósítással, mely a falutól elvonja a legjobb munkaerőt és a vetésterület csökkenésére vezet — elkerülhetetlenül élelmezési válságot idéz elő, amitől egyformán szenved mind a hátország, mind a front.

Ugyanakkor fokozódik és terjed az ipari bomlás, ami szintén kiélezi az élelmezési válságot.

A szén- és olaj-„éhség", a vas- és gyapot-„válság", melynek következtében leállanak a textil, a vasipari és egyéb üzemek — mindez ismerős jelenség, amely az ipari bomlás, a tömeges munkanélküliség és áruhiány veszélyével fenyegeti az országot.

Nemcsak az a baj, hogy a gyárak, amelyek főként a háborúra termelnek, egyidejűleg nem tudják ugyanolyan mértékben kielégíteni a hátország szük-

ségleteit is, hanem arról van szó, hogy ezeket az „éhségeket" és ezeket a „válságokat" a tőke élezi ki mesterségesen, vagy azért, hogy emelje az árakat (spekuláció !), vagy azért, hogy megtörje a drágaság miatt béremelést követelő munkások ellenállását (a tőkések amerikázása !), vagy hogy munkanélküliséget idézzen elő a gyárak bezárása útján (kizárások !) és a munkásokat kétségbeesett kitörésekbe sodorja, ami lehetővé tenné, hogy „egyszersmindenkorra" véget vessen a munkások „mértéktelen követeléseinek".

Közismert tény, hogy a Donyec-medence szénipari vállalkozói szándékosan csökkentik a termelést és ezzel munkanélküliséget idéznek elő.

Közismert tény, hogy a Káspi-tengerentúli határvidék gyapottermesztői, akik „gyapotéhségről" kiabálnak, milliónyi gyapottartalékot rejtegetnek spekuláció céljából. Barátaik pedig, a textilgyárosok, akik élvezik e spekuláció gyümölcseit, hiszen maguk szervezik azt, álszenteskedve gyapothiány miatt siránkoznak, becsukják a gyárakat, fokozzák a munkanélküliséget.

Mindenki emlékezik még Rjabusinszkij fenyegetésére, hogy az „éhség és a nyomor csontkezével" kell „torkonragadni" a forradalmi proletariátust.

Közismert tény, hogy a kapitalisták nem érték be szavakkal, hanem már áttértek a tettek mezejére, kierőszakolták Petrográd és Moszkva tehermentesítését és számos gyár bezárását.

Az eredmény : az ipari élet fenyegető megbénulása és a teljes áruhiány veszélye.

Már nem is beszélünk Oroszország mostani sú-

lyos pénzügyi válságáról. Az az 50—55 milliárd rubeles adósság, amely után évente hárommilliárdnyi kamatot kell fizetni a termelőerők általános hanyatlása mellett, eléggé félreérthetetlenül tanuskodik az orosz pénzügyek súlyos helyzetéről.

Ezt az általános képet csak kiegészítik a fronton elszenvedett legutóbbi „balsikerek", amelyeket valakinek a hozzáértő keze oly sikeresen kiprovokált.

Az ország feltartóztathatatlanul példátlan katasztrófába rohan.

A kormány, amely rövid idő alatt ezer és egy megtorló intézkedést hozott, de nem adott egyetlenegy „társadalmi reformot" sem, teljesen képtelen arra, hogy kivezesse az országot a halálos veszedelemből.

Sőt. A kormány, amely egyrészt az imperialista burzsoázia akaratát teljesíti, s másrészt nem kívánja nyomban feloszlatni a „Szovjeteket és a Bizottságokat", egyaránt elégedetlenséget kelt a jobboldalon és a baloldalon.

Egyfelől: az imperialista klikk, élén a kadetokkal, bombázza a kormányt és a forradalom ellen „erélyes" rendszabályokat követel tőle. Puriskévics, aki a napokban nyilatkozott a „főkormányzók" „katonai diktatúrájának" és a „Szovjetek letartóztatásának" szükségességéről, csak nyiltan fejezte ki a kadetok vágyait. Őket támogatja a szövetséges tőke is, amely a rubel tőzsdei árfolyamának erős csökkentésével nyomást gyakorol a kormányra és parancsolólag követeli: „Oroszország harcoljon és ne fecsegjen" („Daily Express", lásd „Russzkaja Vólja"[77], augusztus 18-i szám).

Minden hatalmat a hazai és szövetséges imperialistáknak — ez az ellenforradalom jelszava.

Másfelől: a földtelenségre és munkanélküliségre kárhoztatott, megtorlásokkal és halálbüntetéssel sujtott munkások és parasztok széles tömegeiben mélyenjáró elégedetlenség gyülemlik fel. A petrográdi választások, amelyek megrendítették a megalkuvó pártok erejét és tekintélyét, különösen világosan tükrözték azoknak a paraszti és katonatömegeknek balratolódását, melyek tegnap még bíztak a megalkuvókban.

Minden hatalmat a szegényparasztok által támogatott proletariátusnak — ez a forradalom jelszava.

Vagy — vagy!

Vagy a földbirtokosokkal és a tőkésekkel, s akkor — az ellenforradalom teljes diadala.

Vagy a proletariátussal és a szegényparasztsággal, s akkor — a forradalom teljes diadala.

A megalkuvások és koalíciók politikája kudarcra van kárhoztatva.

Hol van hát a kiút?

Szakítani kell a földbirtokosokkal és a földet át kell adni a parasztbizottságoknak. A parasztok ezt megértik, és — kenyér lesz.

Szakítani kell a tőkésekkel és meg kell szervezni a bankok és a gyárak demokratikus ellenőrzését. A munkások ezt megértik, és — a „munka termelékenysége" emelkedni fog.

Szakítani kell a spekulánsokkal és az éhség vámszedőivel, demokratikus elvek alapján meg kell szervezni a csereforgalmat a város és a falu között. A lakosság ezt megérti, és — az éhségnek vége lesz.

El kell szakítani azokat az imperialista kötelékeket, amelyek minden oldalról behálózzák Oroszországot és igazságos békefeltételeket kell közzétenni. Akkor a hadsereg megérti, hogy miért áll fegyverben, és ha Vilmos nem fogadja el a békét, akkor az orosz katonák úgy fognak harcolni ellene, mint az oroszlánok.

Minden hatalmat „át kell adni" a proletariátus és a szegényparasztok kezébe. A nyugati munkások megértik ezt és rohamot kezdenek saját imperialista klikkjeik ellen.

Ez a háború vége és az európai munkásforradalom kezdete lesz.

Oroszország fejlődése és az egész világhelyzet ezt a kivezető utat jelöli meg számunkra.

*„Rabócsij" („A Munkás") 1. sz.*
*1917 augusztus 25.*
*Aláírás nélkül.*

# KÖVETELJÜK

Az események rohamosan követik egymást. A Moszkvai Tanácskozás után — feladják Rigát és megtorlást követelnek. A fronton harcoló katonák elleni sikertelen hajsza után — provokációs híreket terjesztenek a „bolsevikok összeesküvéséről" és újabb megtorlásokat követelnek. A provokációs hírek leleplezése után — Kornyilov nyiltan azzal a követeléssel lép fel, hogy mozdítsák el az Ideiglenes Kormányt és kiáltsák ki a katonai diktatúrát. Miljukov pártja, a népszabadság pártja pedig, ugyanúgy mint a júliusi napokban, kilép a kormányból és ezzel nyiltan támogatja Kornyilov ellenforradalmi összeesküvését.

Az eredmény: Kornyilov ezredei Petrográd ellen vonulnak, hogy katonai diktatúrát teremtsenek; az Ideiglenes Kormány elmozdítja Kornyilovot; Kerenszkij nyilatkozik a válságról; Kiskin kilép a kadet pártból, mely belekeveredett az összeesküvésbe; megalakul az úgynevezett forradalmi direktórium.

Szóval:

*Tény*, hogy az ellenforradalomnak azért volt szüksége a „bolsevik összeesküvésre", hogy szabaddá

tegye az utat Kornyílov számára, aki állítólag a „bolsevikok megfékezése" végett készül bevonulni Petrográdra.

*Tény*, hogy a „Russzkaja Vóljá"-tól és a „Birzsovká"-tól a „Nóvoje Vrémjá"-ig és a „Récs"-ig az egész burzsoá sajtó segített Kornyílovnak azzal, hogy ezekben a napokban fokozott igyekezettel terjesztette a „bolsevikok összeesküvéséről" szóló híreszteléseket.

*Tény*, hogy Kornyílov mostani fellépésével csak folytatta azoknak az ellenforradalmi parancsnokságoknak ismeretes cselszövényeit, amelyek júliusban feladták Tarnopolt, augusztusban pedig Rigát, hogy a front „balsikereit" az ellenforradalom „végleges" diadala érdekében kihasználják.

*Tény*, hogy a kadetok pártja, ugyanúgy mint júliusban, most is egy táborba került a front árulóival és a hátország legdühödtebb ellenforradalmáraival.

Pártunknak igaza volt, amikor a kadetokat a burzsoá ellenforradalom sugalmazóiként ostorozta.

Pártunknak igaza volt, amikor már június első napjaiban azt követelte, hogy folytassanak elszánt harcot az ellenforradalom ellen és tartóztassák le a „kompromittált" személyeket (Kalégyin stb.).

Az ellenforradalom nem tegnap és nem Kornyílov összeesküvésével kapcsolatban kezdődött. Már júniusban kezdődött, amikor a kormány támadásba ment a fronton és a megtorlás politikájához folyamodott; amikor az ellenforradalmi tábornokoknak, miután feladták Tarnopolt és a katonákra hárították a felelősséget, sikerült elérniök, hogy a fronton be-

vezették a halálbüntetést; amikor a kadetok, akik már júliusban szabotálták a kormányt, a szövetséges tőke támogatásával hegemóniára tettek szert az Ideiglenes Kormányban; végül, amikor a Központi Végrehajtó Bizottság vezérei, a mensevikek és az eszerek, ahelyett hogy szakítottak volna a kadetokkal és a júliusi tüntetőkhöz csatlakoztak volna, a munkások és a katonák ellen fordították fegyvereiket.

Ez tény, amit nevetséges volna tagadni.

Abban a harcban, amely a koalíciós kormány és Kornyílov pártja között most folyik, nem a forradalom és az ellenforradalom, hanem az ellenforradalmi politika különböző két módszere áll egymással szemben; Kornyílov pártja, a forradalom legádázabb ellensége, nem riad vissza attól, hogy, miután feladta Rigát, hadjáratot indítson Petrográd ellen, hogy előkészítse a régi rendszer visszaállításának feltételeit.

A munkások és a katonák minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy elszántan visszaverjék Kornyílov ellenforradalmi bandáit, ha megjelennek a forradalmi Petrográdon.

A munkások és a katonák nem tűrik, hogy a forradalom ellenségeinek mocskos keze beszennyezze Oroszország fővárosát.

Életük árán is meg fogják védeni a forradalom harci zászlaját.

De nem azért fogják védelmezni a forradalom zászlaját, hogy az egyik diktatúrát, mely lelküknek idegen, egy másik, nem kevésbbé idegen diktatúrával cseréljék fel, hanem azért, hogy utat törjenek az orosz forradalom teljes diadalának.

Most, amikor az ország a gazdasági bomlás és

a háború harapófogójában fuldoklik, az ellenforradalmi ragadozók pedig a biztos halált készítik számára, a forradalomnak meg kell találnia magában azt az erőt és azokat az eszközöket, amelyek az országnak az összeomlástól és a felbomlástól való megmentéséhez szükségesek.

Most nem arra van szükség, hogy az egyik „kormányzó"-csoportot másik váltsa fel és hogy diktatúrásdit játsszanak, nem — a burzsoá ellenforradalmat teljesen fel kell számolni és erélyes intézkedéseket kell foganatosítani Oroszország népeinek többsége érdekében.

A bolsevik párt ezért követeli:

1. Haladéktalanul mozdítsák el az ellenforradalmi tábornokokat mind a hátországban, mind a fronton, váltsák fel őket a katonák és a tisztek által választott tábornokokkal, s általában, hajtsák végre a hadsereg teljes demokratizálását lentről fentig.

2. Állítsák vissza a katonák forradalmi szervezeteit, mert a hadseregben csak ezek tudják megteremteni a demokratikus fegyelmet.

3. Helyezzenek hatályon kívül minden néven nevezendő megtorló intézkedést, elsősorban töröljék el a halálbüntetést.

4. A földbirtokosok összes földjét azonnal bocsássák a parasztbizottságok rendelkezésére, a szegényparasztokat lássák el felszereléssel.

5. Iktassák törvénybe a nyolcórás munkanapot és szervezzék meg a gyárak és a bankok demokratikus ellenőrzését, úgy hogy az ellenőrző szervekben a munkások képviselői legyenek túlnyomó többségben.

6. Teljesen demokratizálják a pénzügyeket, s

elsősorban — kíméletlenül adóztassák meg a tőkét és a kapitalisták vagyonát, kobozzák el a botrányos hadinyereségeket.

7. Szervezzék meg a helyes cserét a város és a falu között, úgy hogy a város megkapja a szükséges élelmiszereket, a falu pedig a szükséges árucikkeket.

8. Azonnal hirdessék ki Oroszország népeinek önrendelkezési jogát.

9. Állítsák vissza a szabadságjogokat, kiáltsák ki a demokratikus köztársaságot és azonnal hívják össze az Alkotmányozó Gyűlést.

10. Hatálytalanítsák a szövetségesekkel kötött titkos szerződéseket és ajánljanak fel általános demokratikus békefeltételeket.

A párt kijelenti, hogy e követelések megvalósítása nélkül lehetetlen megmenteni a forradalmat, amely már félesztendeje a háború és az általános gazdasági bomlás harapófogójában fuldoklik.

A párt kijelenti, hogy e követelések megvalósításának egyetlen elengedhetetlen útja az, hogy szakítunk a kapitalistákkal, teljesen felszámoljuk a burzsoá ellenforradalmat és a hatalom az országban átmegy a forradalmi munkások, parasztok és katonák kezébe.

Ez az egyetlen kivezető út, amely megmentheti az országot és a forradalmat az összeomlástól.

*„Rabócsij" („A Munkás") 4. sz.*
*1917 augusztus 28.*
*Vezércikk.*

# AZ ÖSSZEESKÜVÉS FOLYTATÓDIK[78]

## Kik ők?

Tegnap azt írtuk, hogy az ellenforradalom sugalmazói a kadetok. Nemcsak „híresztelésekre", hanem olyan közismert tényekre támaszkodtunk, mint a kadetok kilépése a kormányból Tarnopol júliusi „feladásának" és Kornyilov augusztusi összeesküvésének válságos pillanataiban. Mert nem lehetett véletlen, hogy a kadetok júliusban is és augusztusban is egy táborban voltak a front árulóival és a hátország leggonoszabb ellenforradalmáraival — szemben az orosz néppel.

Az „Izvésztyija" és a „honvédők", ezek a kadetokkal való megegyezés esküdt hívei, ma fenntartás nélkül megerősítik azt, amit a kadetokról tegnap mondottunk:

„Lvov nem titkolta — írják a „honvédők" —, hogy ezt (azaz a katonai diktatúrát) nemcsak Kornyilov tábornok kívánja, *hanem a közéleti férfiak bizonyos csoportja is*, akik jelenleg a főhadiszálláson tartózkodnak" („Izvésztyija").

Szóval:

*Tény*, hogy a főhadiszállás az ellenforradalom főhadiszállása.

*Tény*, hogy az ellenforradalom vezérkara „bizonyos közéleti férfiakból" áll.

Kik ezek a „közéleti férfiak"?

Olvassuk tovább:

„*Kétségtelenül behizonyosodott*, hogy az összeesküvésben része volt számos közéleti férfiúnak, akik nagyon szoros eszmei és személyi kapcsolatban vannak a kadet párt képviselőivel" („Izvésztyija").

Szóval:

*Tény*, hogy a „honvédő" urak, akik a „kadet párt képviselőivel" tegnap még mint az ország „eleven erőivel" csókolództak, ma kénytelenek ezeket átminősíteni mint olyanokat, akik a forradalom ellen összeesküdtek.

*Tény*, hogy az összeesküvést a „kadet párt képviselői" szervezték és irányítják.

Pártunknak igaza volt, amikor azt mondotta, hogy a forradalom győzelmének első feltétele a kadetokkal való *szakítás*.

## Mire számítanak?

Tegnap azt írtuk, hogy Kornyilov pártja — az orosz forradalom legádázabb ellensége, hogy Kornyilov pártja, miután feladta Rigát, nem riad vissza attól, hogy feladja Petrográdot is, csakhogy biztosítsa az ellenforradalom győzelmét.

Az „Izvésztyija" ma fenntartás nélkül megerősíti ezt a kijelentésünket:

Lukomszkij tábornok vezérkari főnök, a lázadás igazi lelke, közli, „hogy a fronton folyó polgárháború, abban az esetben, ha az Ideiglenes Kormány nem teljesíti Kornyilov

tábornok követelését, könnyen a front áttörését vonhatja maga után és arra vezethet, hogy az ellenség azokon a helyeken fog felbukkanni, ahol a legkevésbbé várjuk."

Vajjon nincs-e ennek feltűnően olyan színezete, mintha, mondjuk, Petrográd feladásával fenyegetőznének?

Van itt még félreérthetetlenebb kijelentés is:

„Lukomszkij tábornok, hogy biztosítsa az összeesküvés sikerét, nyilván nem riad vissza a közvetlen hazaárulástól sem. Azt a fenyegetését, hogy ha nem teljesítik Kornyilov tábornok követelését, az a polgárháborút, a front megnyitását és a különbéke szégyenét vonja maga után, csakis úgy lehet magyarázni, hogy az összeesküvés sikerének biztosítása érdekében eltökélt szándéka megegyezésre lépni a németekkel."

Tehát: „megegyezés a németekkel", „a front megnyitása", „különbéke"...

Az „összeesküvésben részes" kadetok, akik a főhadiszálláson való jelenlétükkel fedezik azt a fenyegetést, hogy a „frontot megnyitják" s a „németekkel megegyeznek" — ime itt vannak az „árulók", az igazi „hazaárulók"!

A „frontmegnyitás" e hősei hónapokon át mocskolták, „árulással" vádolták pártunkat, „német pénzekről" beszéltek. A „Nóvoje Vrémja" és a „Birzsovka", a „Récs" és a „Russzkaja Vólja" szerkesztőségében ülő sárga bank-bérencek hónapokon át fújták, duzzasztották ezt az aljas mesét. És most? Most még a „honvédők" is kénytelenek elismerni, hogy az árulás — a fronton — a parancsnoki kar és eszmei sugalmazóinak a kezeműve.

Jegyezzék ezt meg jól a munkások és a katonák!

Tudják meg, hogy amikor a burzsoá sajtó provokátor módon a katonák és a bolsevikok „árulásáról" kiabált, ezzel *csak takargatták* a tábornokok és a kadet párt „közéleti férfiainak" valóságos árulását.

Tudják meg, hogy amikor a polgári sajtó jajveszékelni kezd a katonák „árulása" miatt, az biztos jele annak, hogy e sajtó sugalmazói már előkészítették az árulást és a katonákra igyekeznek hárítani a felelősséget.

Tudják meg ezt a munkások és a katonák és vonják le belőle a megfelelő következtetéseket.

Akarják tudni, hogy mire számítanak ők?

A „front megnyitására" és a „németekkel való megegyezésre" és arra, hogy a különbéke eszméjével megnyerik a háborúban elgyötört katonákat és azután a forradalom ellen indítják őket.

A munkások és a katonák megértik, hogy ezeknek a főhadiszálláson ülő árulóknak bűnhödniük kell.

## Az összeesküvés folytatódik . . .

Az események rohamosan fejlődnek. Az új tények és hírek szélsebesen követik egymást. Híre jár, bár még nem ellenőrizhettük, hogy Kornyilov tárgyalásokat folytat a németekkel. Határozottan beszélik, hogy Kornyilov ezredei és a forradalmi katonák között Petrográd mellett tűzharc fejlődött ki. Megjelent Kornyilov „kiáltványa", amelyben diktátornak, az orosz forradalmi vívmányok ellenségének és sírásójának nyilvánítja magát.

Az Ideiglenes Kormány pedig, ahelyett hogy az ellenséget ellenségként fogadná, inkább Alexéjev

tábornokkal tanácskozik, újra meg újra tárgyal Kornyílovval, újra meg újra kérlelgeti az összeesküvőket, akik nyiltan elárulják Oroszországot.

Az úgynevezett „forradalmi demokrácia" pedig új, „külön tanácskozásra" készül „a Moszkvai Tanácskozás mintájára, amelyen az ország összes eleven erői képviselve volnának" (lásd „Izvésztyija").

Ugyanakkor a kadetok, akik tegnap még a „bolsevikok összeesküvéséről" kiabáltak, ma, miután sebet ejtett rajtuk a kornyílovi összeesküvés leleplezése, „belátásra" és „megegyezésre" szólitanak (lásd „Récs").

Nyilván új megegyezést akarnak „nyélbeütni" ugyanazokkal az „eleven erőkkel", amelyek a bolsevikok összeesküvéséről kiabálnak, de ugyanakkor maguk szerveznek összeesküvést a forradalom és az orosz nép ellen.

De ezek a megalkuvók gazda nélkül csinálják a számítást. Mert az ország igazi gazdái, a munkások és a katonák egyáltalán nem akarnak tanácskozni a forradalom ellenségeivel. A vidékről és az ezredektől érkező hirek egytől-egyig arról tanuskodnak, hogy a munkások mozgósitják erőiket, a katonák fegyverben állanak. A munkások nyilván ellenségként kivánnak beszélni az ellenséggel.

Másképp nem is lehet: az ellenséggel harcolnak és nem tanácskoznak.

Az összeesküvés folytatódik — készüljetek az ellenállásra!

*„Rabócsij" („A Munkás") 5. sz.*
*második rendkivüli kiadás,*
*1917 augusztus 28.*
*Vezércikk.*

# A BURZSOÁZIÁVAL VALÓ MEGEGYEZÉS ELLEN

A földbirtokosok és a tőkések ellenforradalmát megtörtük, de még nem adtuk meg a végső döfést.

A kornyilovista tábornokokat szétzúztuk, de a forradalom diadala még nincs biztosítva.

Miért?

Azért, mert a megalkuvók, ahelyett hogy kíméletlen harcot folytatnának az ellenség ellen, tárgyalnak velük.

Azért, mert a „honvédők", ahelyett hogy szakítanának a földbirtokosokkal és a tőkésekkel, egyezkednek velük.

Azért, mert a kormány, ahelyett hogy törvényen kívül helyezné őket, meghívja őket a kormányba.

Dél-Oroszországban Kalégyin tábornok felkelést szervez a forradalom ellen — barátját pedig, Alexéjev tábornokot, kinevezik vezérkari főnökké.

Oroszország fővárosában Miljukov pártja nyiltan támogatja az ellenforradalmat — képviselőit pedig, a Maklakovokat és Kiskineket meghívják a kormányba.

Ideje, hogy véget vessünk a forradalom ellen irányuló bűncselekményeknek.

Ideje, hogy határozottan és megmásíthatatlanul kimondjuk: *az ellenséggel harcolni kell és nem egyezkedni!*

A földbirtokosok és tőkések *ellen*, a tábornokok és bankárok *ellen*, Oroszország népeinek érdekei*ért*, a béké*ért*, a szabadság*ért* és a föld*ért* — ez a jelszavunk.

Szakítás a burzsoáziával és a földbirtokosokkal — ez az első feladat.

A munkások és parasztok kormányának megalakítása — ez a második feladat.

*„Rabócsij" („A Munkás") 9. sz.*
*1917 augusztus 31.*
*Vezércikk.*

# A VÁLSÁG ÉS A DIREKTÓRIUM

A Kornyílov-összeesküvés és a kormányhatalom felbomlása után, az összeesküvés összeomlása és a Kerenszkij—Kiskin kormány megalakítása után, az „új" válság és Ceretelinek—Gocnak ugyanazzal a Kerenszkijjel folytatott „új" tárgyalásai után — végre itt van az „új" (teljesen új !) öttagú kormány.

Kerenszkij, Tyeréscsenko, Verhovszkij, Vergyerevszkij és Nyikityin, öttagú „direktórium" — ez az „új" kormány, amelyet Kerenszkij „választott ki", Kerenszkij erősített meg, amely Kerenszkijnek felelős és *független* a munkásoktól, a parasztoktól és a katonáktól.

Mondják azt is, hogy ez a kormányhatalom a kadetoktól is független, de ez üres fecsegés. Mert az a tény, hogy a kadetok hivatalos képviselői nincsenek bent a kormányban, csak leplezi azt, hogy a kormány teljesen a kadetoktól függ.

Látszatra — az eszer Kerenszkij a legfelsőbb főparancsnok. Valójában — a kadetok bizalmi embere, Alexéjev tábornok az, aki kezében tartja a fővezérkart, vagyis a front minden szálát.

Látszatra — „baloldali" direktórium, amely

független (ne tréfáljanak!) a kadetoktól. Valójában — a kadetok bizalmi emberei vezetik a minisztériumokat és intézik ténylegesen az állam minden ügyét. Hangoztatják, hogy szakítottak a kadetokkal. Valójában — egyességre léptek a kadetok bizalmi embereivel a hátországban és a fronton egyaránt. Egy direktórium, amely spanyolfalként eltakarja a kadetokkal való szövetséget; Kerenszkij diktatúrája, amely álarcként fedezi a földbirtokosok és a tőkések diktatúráját a nép haragja elől — ez most a helyzet.

A jövőben pedig — az „eleven erők" képviselőinek új tanácskozása, ahol Cereteli és Avxentyjev úrék, ezek a megrögzött megalkuvók, a kadetokkal tegnap megkötött titkos megegyezést nyilt és határozott megegyezéssé igyekeznek változtatni — a munkások és a parasztok ellenségeinek örömére.

Országunk az utóbbi hat hónap folyamán háromszor ment át éles hatalmi válságon. A válságot minden alkalommal úgy oldották meg, hogy megegyeztek a burzsoáziával, a munkásokat és a parasztokat pedig minden alkalommal rászedték.

Miért?

Azért, mert az eszerek és a mensevikek kispolgári pártjai beavatkoztak a hatalomért folytatott harcba, minden alkalommal a földbirtokosok és a tőkések mellé állottak és a kadetok javára döntötték el a viaskodást.

Kornyilov összeesküvése feltárta a kadetok ellenforradalmiságát. A „honvédők" három napon át üvöltöztek a kadetok árulásáról, a koalíció életképtelenségéről, amely már az ellenforradalommal

való első összeesküvés alkalmával szétesett. És mit látunk? Mindezek után legjobbnak találták, hogy álcázott koalícióban egyesüljenek ugyanazokkal a leköpdösött kadetokkal.

A Központi Végrehajtó Bizottság „honvédő" többsége tegnap azt határozta, hogy „támogatja" az öttagú direktóriumot, amely a kadetokkal kötött kulisszamögötti megállapodások eredményeképpen jött létre — a munkások és a parasztok létérdekeinek kárára.

Ezen a napon, a hatalom kiéleződött válságának napján, amikor a hatalomért folytatott harc Kornyilov megsemmisítésével kapcsolatban különösen fokozódott, ezen a napon a mensevikek és eszerek *mégegyszer* segítettek a földbirtokosoknak és a tőkéseknek, hogy megtartsák kezükben a hatalmat, *mégegyszer* segítettek az ellenforradalmi kadetoknak félrevezetni a munkásokat és a parasztokat.

Ez és csakis ez a Központi Végrehajtó Bizottság tegnapi határozatának politikai értelme.

Vegyék ezt tudomásul a munkások, vegyék ezt tudomásul a parasztok és vonják le ebből a megfelelő tanulságokat.

A mai titkos koalíció éppen olyan rövidéletű, mint amilyenek a tegnapi nyilt koalíciók voltak: a földbirtokos és a paraszt, a tőkés és a munkás között nem lehet tartós a megegyezés. Ennélfogva a hatalomért folytatott harc nincs befejezve, sőt ellenkezőleg — egyre jobban fokozódik és élesebbé válik.

Vegyék tudomásul a munkások, hogy ebben a harcban elkerülhetetlenül vereséget fognak szenvedni

mindaddig, amíg az eszereknek és a mensevikeknek befolyásuk van a tömegekre.

Jegyezzék meg a munkások, hogy a hatalom megragadása céljából a parasztok és a katonák tömegeit el kell szakítani a megalkuvóktól, az eszerektől és a mensevikektől, és a forradalmi proletariátus köré kell sorakoztatni őket.

Jegyezzék meg ezt és nyissák fel a parasztok és a katonák szemét, leplezzék le előttük az eszerek és a mensevikek árulását.

Kíméletlen harcot kell folytatnunk az eszerek és mensevikek tömegbefolyása ellen, lankadatlanul kell dolgoznunk, hogy a parasztokat és a katonákat a proletár párt zászlaja köré tömörítsük — ez a tanulsága a legutóbbi válságnak.

*„Rabócsij Puty” („A Munkás Útja”) 1. sz.*
*1917 szeptember 3.*
*Vezércikk.*

# A MAGUNK ÚTJÁN

Az 1848-as németországi forradalom gyengeségét Marx egyebek között azzal magyarázta, hogy ott nem volt erős ellenforradalom, amely sarkantyúzta volna a forradalmat és megedzette volna a harc tüzében.

Mi, oroszok, ebben a tekintetben nem panaszkodhatunk a sorsra, mert nálunk van ellenforradalom, méghozzá eléggé alapos. A tábornoki-burzsoá ellenforradalom legutóbbi megmozdulásai és a forradalmi mozgalom válaszhulláma rendkívül világosan mutatta, hogy a forradalom éppen az ellenforradalommal vívott ütközetekben növekszik és erősödik. Ezeknek az ütközeteknek a tüzében elevenedtek meg és bontakoztak ki a már-már haldokló Szovjetek és Bizottságok, amelyeket a burzsoázia július-augusztusi bűnös cselszövényei vertek szét.

A forradalom ezeknek a szervezeteknek vállain lendült olyan magasra, hogy diadalt aratott az ellenforradalmon.

Most, amikor a kornyílovi had fejetlenül hátrál, Kerenszkij pedig szemérmetlenül idegen babérokkal ékeskedik, most különösen világos, hogy e szerve-

zetek nélkül, a vasutas, katona, matróz, paraszt, munkás, póstás és távíró s egyéb „önhatalmú" bizottságok nélkül, e bizottságok forradalmi kezdeményezése és harcos öntevékenysége nélkül a forradalmat elsöpörték volna.

Annál nagyobb tiszteletet kellene tanusítani e szervezetek iránt. Annál erélyesebb munkát kell kifejtenünk e szervezetek megszilárdítása és kiszélesítése érdekében. Éljenek és fejlődjenek, erősödjenek és győzzenek az „önhatalmú" bizottságok — ez legyen a forradalom barátainak jelszava.

Csak ellenségeink, csak az orosz nép esküdt ellenségei törhetnek e szervezetek épségére.

És a Kerenszkij-kormány már az ellenforradalom fellépésének első napjaiban gyanúpörbe fogta az „önhatalmú" bizottságokat. Ez a kormány, amely nem volt képes és nem kívánt harcolni a kornyilovizmus ellen, ez a kormány, amely jobban félt a tömegektől és a tömegmozgalomtól, mint az ellenforradalomtól, Petrográdon már a kornyilovista megmozdulások első napjaiban akadályokat gördített az Ellenforradalom Elleni Népharc Bizottsága elé. És a kornyilovizmus elleni harc e szabotálását az egész idő alatt folytatta.

De ez még nem minden. A Kerenszkij-kormány szeptember negyedikén külön parancsot adott ki, amelyben nyiltan hadat üzen a forradalmi bizottságoknak s törvényen kívül helyezi őket. E bizottságok tevékenységét „önkényes cselekedeteteknek" minősítve kijelenti, hogy:

„az önhatalmú cselekedetek a jövőben nem tűrhetők és az Ideiglenes Kormány harcolni fog ellenük, mint

önkényes és a köztársaságra nézve káros cselekedetek ellen".

Kerenszkij nyilván elfelejtette, hogy a „direktóriumot" még nem váltotta fel a „konzulátus", ő pedig nem első konzulja az Oroszországi Köztársaságnak.

Kerenszkij nyilván nem tudja, hogy a „direktórium" és a „konzulátus" között államcsíny volt, amelyet előbb végre kellene hajtani, hogy ilyen parancsokat kiadhasson.

Kerenszkijnek tudnia kellene, hogy az „önhatalmú" bizottságok ellen folytatott harcában a hátországban és a fronton a Kalégyinokra és Kornyílovokra, és csakis rájuk támaszkodhatna és mindenesetre emlékeznie kellene ez utóbbiak sorsára . . .

Meggyőződésünk, hogy a forradalmi bizottságok méltóképpen vissza fogják verni Kerenszkij orvtámadását.

Egészen bizonyosak vagyunk abban, hogy a forradalmi bizottságok *nem fognak letérni útjukról.*

És ha a „direktórium" s a forradalmi bizottságok útjai véglegesen elváltak, annál rosszabb a „direktóriumnak".

Az ellenforradalmi veszély még nem múlt el — éljenek a forradalmi bizottságok !

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 3. sz.*
*1917 szeptember 6.*
*Vezércikk.*

# A KADETOKKAL VALÓ SZAKÍTÁSRÓL

A Kornyílov-lázadásnak nemcsak negatív oldala van. Mint az élet minden jelenségének, annak is megvan a pozitív oldala. A Kornyílov-lázadás magára a forradalom életére tört. Ez kétségtelen. De azzal, hogy rátört a forradalomra és mozgásba hozta a társadalom minden erejét, egyrészt előre hajtotta a forradalmat, nagyobb aktivitásra és szervezettségre serkentette, másrészt feltárta az osztályok és a pártok igazi természetét, letépte róluk az álarcot, segített felismerni igazi arculatukat.

A Kornyílov-lázadásnak köszönhetjük azt, hogy a hátországban a Szovjetek s a fronton a Bizottságok, amelyek már-már beszüntették tevékenységüket, szempillantás alatt megelevenedtek és újból működésbe léptek.

A Kornyílov-lázadásnak köszönhetjük azt, hogy most mindenki a kadetok ellenforradalmiságáról beszél, még azok is, akik a minap még „görcsösen" igyekeztek megegyezni velük.

Tény, hogy a „történtek után" még az eszerek és a mensevikek sem tartják többé megengedhetőnek a kadetokkal való koalíciót.

Tény, hogy még a Kerenszkij által összállított öttagú „direktórium" is kénytelen volt mellőzni a kadetok hivatalos képviselőit.

Szóval a kadetokkal való szakítás a „demokratikus" pártok parancsolatává vált.

Ebben van a Kornyilov-lázadás pozitív oldala.

De mit jelent *szakítani* a kadetokkal?

Tegyük fel, hogy az eszerek és a mensevikek „véglegesen" szakítottak a kadetokkal, mint egy bizonyos párt tagjaival. Vajjon azt jelenti-e ez, hogy ilyképpen szakítottak a kadetoknak, mint az imperialista burzsoázia képviselőinek politikájával is?

Nem, nem jelenti azt.

Tegyük fel, hogy a küszöbön álló szeptember 12-i demokratikus tanácskozáson a „honvédők" új kormányt alakítanak kadetok nélkül, Kerenszkij pedig aláveti magát ennek a határozatnak. Vajjon azt jelenti-e ez, hogy ilyképpen szakítottak a kadetoknak, mint az imperialista burzsoázia képviselőinek politikájával is?

Nem, nem jelenti azt.

A francia imperialista köztársaság számos példát nyujt arra, hogy a tőke képviselői, akik maguk nem lépnek be a kormányba, oda „engedik" a kispolgári „szocialistákat", hogy így, a kulisszák mögé bújva és idegen kezekkel dolgozva, akadálytalanul rabolhassák az országot. Tudjuk a történelemből, hogy Franciaország pénzügyi királyai „szocialistákat" (Briand ! Viviani !) állítottak a kormány élére, s maguk, ezek háta mögött állva, sikerrel valósították meg osztályuk politikáját.

Oroszországban is teljesen lehetséges olyan nem-

kadet kormány, amely szükségesnek tartja, hogy — mondjuk — a szövetséges tőke nyomására — hiszen Oroszország a szövetséges tőke adófizetőjévé válik — vagy más körülmények miatt kadetpolitikát folytasson, mint egyetlen lehetséges politikát.

Mondanunk sem kell, hogy szükség esetén a kadetoknak semmi kifogásuk sem lesz egy ilyen kormány ellen, mert végeredményben teljesen mindegy, hogy ki valósítja meg a kadetpolitikát, csak az a fontos, hogy megvalósítsák!

Nyilvánvaló, hogy a kérdés súlypontja nem a kormány személyi összetételében, hanem politikájában van.

Ezért, aki valóságosan és nemcsak látszatra akar szakítani a kadetokkal, annak legelőször is a kadetok politikájával kell szakítania.

De aki a kadetok politikájával szakít — annak szakítania kell a földbirtokosokkal és a földet át kell adnia a parasztbizottságoknak, nem riadva vissza attól, hogy ez az intézkedés súlyos csapást mér bizonyos mindenható bankokra.

Aki szakít a kadetok politikájával — annak szakítania kell a tőkésekkel és munkásellenőrzés alá kell vetnie a termelést és az elosztást, nem riadva vissza attól, hogy ennek érdekében hozzá kell nyúlnia a tőkések profitjához.

Aki szakít a kadetok politikájával — annak szakítania kell a rablóháborúval és a titkos szerződésekkel, nem riadva vissza attól, hogy ez az intézkedés súlyos csapást mér a szövetséges imperialista klikkekre.

Képesek-e a mensevikek és az eszerek ilyen értelemben szakitani a kadetokkal?

Nem, nem képesek. Mert akkor nem volnának többé „honvédők", vagyis nem volnának a háború hívei a fronton és az osztálybéke hívei a hátországban.

De ha ez így van, akkor mit jelent a mensevikek és eszerek szakadatlan lármája arról, hogy szakítanak a kadetokkal?

— Azt, hogy színleg szakítanak a kadetokkal, és csakis ezt!

Ugyanis a Kornyilov-lázadás kudarca után, a Miljukov-párt ellenforradalmi természetének leleplezése után, ezzel a párttal nyilt megegyezést kötni túlságosan népszerűtlenné vált a munkások és a katonák körében: ha a mensevikek és eszerek a kadetokkal ilyen nyilt egyességet kötnének, abban a pillanatban elvesztenék az egykori hadsereg utolsó maradványait is. Nyilt megegyezés helyett kénytelenek tehát álcázott egyességre lépni. Ezért csapnak hát olyan lármát, hogy szakitottak a kadetokkal, mert ezzel leplezik, hogy a kulisszák mögött megegyeztek a kadetokkal. Színleg — le a kadetokkal! A valóságban — szövetség a kadetokkal! Színleg — kormány kadetok *nélkül!* A valóságban — kormány a hazai és szövetséges kadetok *érdekében*, akik a maguk akaratát diktálják a „hatalom birtokosainak".

Ebből azonban az következik, hogy Oroszország politikai fejlődésének abba a szakaszába lépett, amikor túlságosan kockázatossá válik az imperialista burzsoáziával való nyilt megegyezés. Szociál-„honvédő", összetételükben nemkadet kormányok időszakát éljük, amelyek ennek ellenére is az imperialista

burzsoázia akaratának végrehajtására vannak hivatva.

A napokban megalakult „direktórium" az első kísérlet ilyen kormány alakítására.

Feltételezhetjük, hogy a szeptember 12-re kitűzött tanácskozás, hacsak nem fullad komédiába, éppen ilyen „baloldalibb" kormányt próbál majd alakítani.

Az öntudatos munkások kötelessége az, hogy letépjék az álarcot a nemkadet kormányokról és megmutassák a tömegeknek azok igazi kadet lényegét.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 3. sz.*
*1917 szeptember 6.*
*Aláírás: K. Szt.*

# A MÁSODIK HULLÁM

Az orosz forradalom első hulláma a cárizmus elleni harc zászlaja alatt kezdődött. A forradalom döntő erői akkor a munkások és a katonák voltak. De nem ők voltak az egyedüli erők. Kívülük még a liberális burzsoák (kadetok) és az angol-francia kapitalisták is „felléptek", akik közül az előbbiek azért fordultak el a cárizmustól, mert képtelen volt utat törni Konstantinápolyhoz, az utóbbiak pedig azért hagyták cserben a cárizmust, mert különbékére törekedett Németországgal.

Ilymódon valami rejtett koalíció alakult, amelynek nyomására a cárizmus kénytelen volt elkotródni. És a cárizmus bukásának másnapján ez a rejtett koalíció nyilt koalícióvá változott, határozott szerződés formájában, mely az Ideiglenes Kormány és a Petrográdi Szovjet, a kadetok és a „forradalmi demokrácia" között jött létre.

Csakhogy ezeknek az erőknek teljesen különböző céljaik voltak. Míg a kadetok és az angol-francia kapitalisták csak kis forradalmat akartak csinálni, hogy a tömegek forradalmi lelkesedését egy nagy imperialista háború céljaira használják ki, addig a

munkások és a katonák ellenkezőleg, a régi rendszer gyökeres szétzúzására és a nagy forradalom teljes győzelmére törekedtek, hogy miután elkergették a földesurakat és megfékezték az imperialista burzsoáziát, kiküzdjék a háború befejezését, biztosítsák az igazságos békét.

Ez a gyökeres ellentét volt az alapja a forradalom további fejlődésének. Ez volt az oka annak is, hogy a kadetokkal való koalíció nem lehetett tartós.

Ezt az ellentmondást juttatta kifejezésre valamennyi úgynevezett hatalmi válság, beleértve a hatalom legutolsó augusztusi válságát is.

És ha e válságok során minden egyes esetben az imperialista burzsoáziáé volt a siker, ha a válság „megoldása" után minden alkalommal a munkások és a katonák voltak a becsapottak, a koalíció pedig valamilyen formában mégis megmaradt, az nemcsak az imperialista burzsoázia nagyfokú szervezettségével és pénzügyi hatalmával magyarázható, hanem azzal is, hogy a kispolgárság ingadozó felső rétegei, valamint eszer és mensevik pártjaik, amelyek általában kispolgári országunk kispolgárságának még mindig nagy tömegeit vezetik, minden egyes esetben a „barikád túlsó oldalára" állottak, s ezzel a kadetok javára döntötték el a hatalomért folyó harcot.

A kadetokkal alkotott koalíció a júliusi napokban volt a legerősebb, amikor a koalíció tagjai harci egységfrontban léptek fel s fegyverüket a „bolsevista" munkások és katonák ellen fordították.

A Moszkvai Tanácskozás e tekintetben csak a júliusi napok visszhangja volt, s a bolsevikok kizárása a tanácskozásról az ország „eleven erőivel" való

„becsületes koalíció" összeenyvezésének szükséges zálogául szolgált, mert a bolsevikok *elszigetelését* a kadetokkal alkotott *koalíció* tartóssága elengedhetetlen feltételéül tekintették.

Ez volt a helyzet a Kornyílov-lázadásig.

Kornyílov fellépésével a kép megváltozik.

Már a Moszkvai Tanácskozáson kitűnt, hogy a kadetokkal való szövetség azzal a veszéllyel fenyeget, hogy Kornyílovval és Kalégyinnal való szövetséggé válik ... és pedig nem csupán a bolsevikok ellen, hanem az egész orosz forradalom ellen, közvetlenül a forradalmi vívmányok léte ellen. A Moszkvai Tanácskozás bojkottja és a moszkvai munkások tiltakozó sztrájkja, amely letépte az álarcot az ellenforradalmi gyülekezetről és felborította az összeesküvők terveit, nemcsak figyelmeztetés volt akkor ebben az értelemben, hanem felhívás is arra — legyetek készen. Ismeretes, hogy a felhívás nem maradt pusztában kiáltó szó: több város nyomban tiltakozó sztrájkkal viszonozta.

Ez baljós előjel volt.

A Kornyílov-lázadás csak megnyitotta a felgyülemlett forradalmi felháborodás szelepét, csak feloldotta a megkötözött forradalmat, sarkantyúzva és előrehajtva azt.

És itt, az ellenforradalmi erők ellen vívott ütközetek tüzében, ahol a szavakat és ígéreteket a közvetlen harc élő valóságán ellenőrzik — itt mutatkoztak meg a forradalom igazi barátai és ellenségei, a munkások, a parasztok és a katonák igazi szövetségesei és árulói.

Az Ideiglenes Kormányt, amelyet oly nagy igyekezettel férceltek össze a legkülönbözőbb anyagból,

a Kornyílov-lázadás első szele foszlányokra szaggatta.

„Szomorú”, de tény, a koalíció erőnek látszik, mikor fecsegni kell a „forradalom megmentéséről” — de szappanbuboréknak bizonyul, ha csakugyan meg kell menteni a forradalmat a halálos veszedelemtől.

A kadetok kilépnek a kormányból, nyiltan szolidaritást vállalnak a kornyílovistákkal. A minden rendű és rangú imperialisták, bankárok és gyárosok, vállalkozók és spekulánsok, földbirtokosok és tábornokok, a „Nóvoje Vrémja” banditái és a „Birzsovka” gyáva provokátorai, élükön a kadetok pártjával és szövetségben az angol-francia imperialista klikkekkel, egytől-egyig egy táborba kerülnek az ellenforradalmárokkal a forradalom és a forradalmi vívmányok ellen.

Világossá válik, hogy a kadetokkal való szövetség nem egyéb, mint a földesurakkal a parasztok ellen, a tőkésekkel a munkások ellen, a tábornokokkal a katonák ellen kötött szövetség.

Világossá válik, hogy aki egyetért Miljukovval, az egyetért Kornyílovval is, annak a forradalom ellen kell harcolnia, mert Miljukov és Kornyílov — „egykutya”.

Ennek az igazságnak homályos felismerése az alapja az új forradalmi tömegmozgalomnak, az orosz forradalom második hullámának.

Az első hullám a kadetokkal való koalíció diadalával *végződik* (Moszkvai Tanácskozás !) — a második hullám ennek a koalíciónak csődjével, a kadetok elleni nyilt háborúval *kezdődik*.

A tábornoki-kadet ellenforradalom elleni harcban feltámadnak és megerősödnek a már-már

haldokló Szovjetek és Bizottságok a hátországban és a fronton.

A tábornoki-kadet ellenforradalom elleni harcban létrejönnek a munkások és a katonák, a matrózok és a parasztok, a vasutasok és postaalkalmazottak új forradalmi bizottságai.

E harc tüzében megalakulnak a hatalom új helyi szervei, Moszkvában és a Kaukázusban, Petrográdon és az Urálban, Odesszában és Harkovban.

Itt nem az a lényeges, hogy mi van az eszerek és mensevikek új határozataiban, noha e napokban hozott határozataik kétségtelenül baloldaliabbak, ami önmagában véve nem csekély jelentőségű.

Nem is a „bolsevizmus győzelme" a lényeges, amelynek kísértetével a burzsoá sajtó a „Djeny" és a „Vólja Naróda" megfélemlített filisztereit zsarolja.

A lényeg az, hogy a kadetok elleni *harcban*, és a kadetok *ellenére*, új hatalom jön létre, amely nyilt összecsapásban legyőzte az ellenforradalom csapatait.

A lényeg az, hogy ez a hatalom, védelem helyett támadásba menve, elkerülhetetlenül belenyúl a földbirtokosok és a tőkések életbevágó érdekeibe, s ezzel maga mellé állítja a munkások és a parasztok nagy tömegeit.

A lényeg az, hogy ez az „el nem ismert" hatalom, amikor így jár el, a dolgok logikája folytán kénytelen napirendre tűzni „legalizálásának" kérdését, a „hivatalos" hatalom pedig, amely elárulta, hogy nyilvánvaló rokonságban van az ellenforradalmi összeesküvőkkel, elveszíti szilárd talaját.

A lényeg végül az, hogy amikor a forradalom új

hulláma, rohamosan terjedve, újabb városokat és területeket önt el, a Kerenszkij-kormány, amely tegnap még félt elszánt harcot folytatni a kornyílovista ellenforradalom ellen, ma már egyesül Kornyílovval és a kornyílovistákkal a hátországban és a fronton, s ugyanakkor „megparancsolja" a forradalom fészkeinek, a munkások, a katonák és a parasztok „önhatalmú" bizottságainak feloszlatását.

És minél nagyobb az összhang Kerenszkij, Kornyílov, Kalégyin táborában, annál tátongóbb lesz a szakadék a nép és a kormány között, annál valószínűbb a Szovjetek és az Ideiglenes Kormány közötti szakadás.

Nem az egyes pártok határozatai, hanem ezek a tények jelentik a régi megalkuvó jelszavak halálos ítéletét.

Távol áll tőlünk, hogy túlbecsüljük a kadetokkal való szakítás fokát. Tudjuk, hogy ez a szakítás egyelőre csak formális. De mint kezdet, az ilyen szakítás is igen nagy lépés előre. A többit, hisszük, elvégzik maguk a kadetok. Máris bojkottálják a Demokratikus Tanácskozást. A kereskedelem és az ipar képviselői, akiket a Központi Végrehajtó Bizottság ravasz stratégái be akartak csalni „hálójukba", a kadetokat követték. Feltételezhető, hogy tovább is mennek majd, folytatni fogják a gyárak bezárását, a „demokrácia" szerveitől meg fogják tagadni a hitelt, hogy szándékosan kiélezzék a gazdasági bomlást és az éhínséget. A „demokrácia" pedig, a bomlás és az éhínség elleni harcban elkerülhetetlenül bele fog sodródni a burzsoázia elleni elszánt harcba s kimélyíti a kadetokkal való szakítását . . .

Ebben a távlatban és ilyen összefüggésben a szeptember 12-ére egybehívott Demokratikus Tanácskozás különösen sokatmondó jelentőségű lesz. Mivel végződik a tanácskozás, „megragadja”-e a hatalmat, „enged”-e Kerenszkij — ezek olyan kérdések, amelyekre egyelőre nem tudunk feleletet adni. Lehetséges, hogy a tanácskozás kezdeményezői igyekeznek majd valamilyen ravasz „egyesség”-formulát találni. De persze nem ez a lényeg. A forradalom legfőbb kérdései, különösen a hatalom kérdése, nem tanácskozásokon dőlnek el. Egy azonban kétségtelen — az, hogy a tanácskozás összegezni fogja az utóbbi napok eseményeit, elkészíti az erők mérlegét, feltárja az orosz forradalom első, letűnt és második, érlelődő hulláma közötti különbséget.

És megtudjuk, hogy:

Ott, az első hullámban — a cárizmus és maradványai ellen folyt a harc. Itt, a második hullámban — a harc a földbirtokosok és a tőkések ellen megy.

Ott — szövetség a kadetokkal. Itt — szakítás velük.

Ott — a bolsevikok elszigetelése. Itt — a kadetok elszigetelése.

Ott — szövetség az angol-francia tőkével és háború. Itt — érlelődő szakítás velük, és béke, igazságos és általános béke.

Ez és csakis ez lesz a forradalom második hullámának útja, bármit határoz is a Demokratikus Tanácskozás.

*„Rabócsij Puty” („A Munkás Útja”) 6. sz.*
*1917 szeptember 9.*

*Aláírás: K. Sztálin.*

# A KÜLFÖLDIEK ÉS KORNYÍLOV ÖSSZEESKÜVÉSE

Az utóbbi időben megfigyelhető, hogy a külföldiek Kornyílov összeesküvésével kapcsolatban tömegesen hagyják el Oroszországot. A burzsoá sajtó bérencei ezt a jelenséget a „békehíresztelésekkel", sőt „a bolsevizmus diadalával" (Petrográdon és Moszkvában) igyekeznek összefüggésbe hozni. Ez azonban csak a sárgák lármás és ostoba fogása, mellyel az olvasók elől el akarják rejteni az elutazás igazi okát. Az elutazás igazi oka az, hogy bizonyos külföldiek kétségtelenül bűntársak Kornyílov összeesküvésében, és ezek a vitéz urak most — bölcsen — igyekeznek kibújni a felelősség alól.

Ismeretes, hogy a „vad hadosztályt" Petrográdra kísérő páncélautók személyzete külföldiekből állott.

Ismeretes, hogy bizonyos követségeknek a főhadiszálláshoz beosztott képviselői nemcsak tudtak Kornyílov összeesküvéséről, hanem segítettek is Kornyílovnak az összeesküvés előkészítésében.

Ismeretes, hogy a „Times" és a londoni imperialista klikk ügynöke, a kalandor Alagyin, aki Angliából közvetlenül a Moszkvai Tanácskozásra jött,

s aztán a főhadiszállásra „vonult”, a Kornyílov-lázadás lelke és első hegedűse volt.

Ismeretes, hogy a legtekintélyesebb oroszországi követség egyik kiváló képviselőjének már júniusban bizonyos kapcsolatai voltak Kalégyin és mások ellenforradalmi cselszövéseivel, s ezeket a kapcsolatait nem éppen megvetendő segélyekkel támasztotta alá főnökeinek kasszájából.

Ismeretes, hogy a „Times” és a „Temps”[79] nem titkolta elégedetlenségét, amikor a Kornyílov-lázadás meghiúsult, s szidta, átkozta a forradalmi Bizottságokat és a Szovjeteket.

Ismeretes, hogy az Ideiglenes Kormány megbízottai a fronton kénytelenek voltak rendreutasítani egyes külföldieket, akik úgy viselkedtek Oroszországban, mint az európaiak Közép-Afrikában.

Ismeretes, hogy tulajdonképpen éppen az efféle „intézkedésekkel” kapcsolatban kezdődött el a külföldiek tömeges elutazása, mire az orosz hatóságok, hogy ki ne engedjék kezükből az értékes „tanukat”, kénytelenek voltak az elutazások megakadályozására intézkedéseket foganatosítani, de Buchanan (maga Buchanan !), nyilván leleplezésektől tartva, maga is „intézkedett” és felszólította a brit kolónia tagjait, hogy utazzanak el Oroszországból. Buchanan most a „leghatározottabban cáfolja” azokat a „híreszteléseket”, amelyek szerint az angol követ a petrográdi brit kolónia *valamennyi* tagját felszólította Oroszország elhagyására (lásd „Récs”). De először is, ez a furcsa „cáfolat” csak megerősíti a „híreszteléseket”. Másodszor, kinek kellenek most ezek a hazug „cáfolatok”, amikor egyes külföldiek (nem „*valamennyi*”,

hanem egyesek!) már elutaztak — kereket oldottak?

Mindez, ismételjük, ismeretes és úton-útfélen megtárgyalták.

Ezt csiripelik még a verebek is.

És ha mindezek után bizonyos „kormánykörök" és különösen a burzsoá lapok a kérdést elkenni igyekszenek és a bolsevikokra hárítják a „felelősséget", akkor ez csalhatatlan jele annak, hogy ezek a „körök" és ezek a lapok „lelkük mélyén" teljesen osztják „bizonyos külföldiek" ellenforradalmi terveit.

Hallgassák csak a „szocialista gondolat" szócsövét, a „Djeny"-t.

„Azzal kapcsolatban, hogy a külföldiek — franciák és angolok — Oroszországból tömegesen elutaznak, az Ideiglenes Kormány köreiben sajnálattal állapítják meg: nem csoda, ha mostani kiegyensúlyozatlan helyzetünkben a külföldiek nem szívesen teszik ki magukat kellemetlenségeknek. Sajnos, nem minden alap nélkül mondják, hogy a bolsevikok teljes diadala esetén a külföldi hatalmak képviselői inkább elhagyják Oroszországot" („Djeny", szeptember 10.).

Így ír a bolsevizmus kísértetétől megrémült filiszterek szócsöve.

Így „állapítják" meg, még hozzá „sajnálattal", az Ideiglenes Kormány bizonyos „körei", melyeket senki sem ismer.

Egészen kétségtelen: a világ sárgái egyesülnek és összeesküvést szerveznek az orosz forradalom ellen; a banklapok firkászai a „bolsevik veszélyről" szóló hazug frázisok lármájával igyekeznek leplezni ezt a „munkát"; a kormány „körei" pedig, melyeket senki sem ismer, az angol-francia imperialisták aka-

ratát teljesítve, farizeus módon a bolsevikokra mutogatnak s Oroszország „kiegyensúlyozatlan helyzetéről" szóló hazug állításokkal ugyefogyottan fedezik a kereket oldó bűnösöket.

Jellemző . . .

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 8. sz.*
*1917. szeptember 12.*
*Aláírás: K.*

# A DEMOKRATIKUS TANÁCSKOZÁSRÓL

Ma nyílik meg a Demokratikus Tanácskozás. Nem kívánunk arról beszélni, hogy miért éppen tanácskozást hívtak össze és nem Szovjetkongresszust. Nem kétséges, hogy a kongresszus által választott Központi Végrehajtó Bizottság, amely ebben a súlyos történelmi helyzetben nem a Szovjetkongresszushoz, hanem a polgári elemek részvételével rendezett tanácskozáshoz appellál — nemcsak durva formai szabálysértéssel hamisította meg a forradalmi osztályok akaratát, hanem megengedhetetlenül fel is cserélte azt a forradalomellenes osztályok akaratával. A Központi Végrehajtó Bizottság vezéreit nyilvánvalóan az az „eszme" vezérelte, hogy — ha törik, ha szakad — becsempészik a cenzusos elemeket . . .

Arról sem fogunk beszélni, hogy számos olyan Munkás- és Katonaszovjetnek, amelyek nyilt összecsapásban legyőzték az ellenforradalmi csapatokat, a hatalom kérdésében dönteni hivatott tanácskozáson nem adtak szavazati jogot, míg a cenzusos elemek, amelyek közvetlenül vagy közvetve az ellenforradalmat támogatták, megkapták ezt a jogot. A forradalmak történetében a burzsoázia általában szívesen hagyta,

hogy a munkások és a parasztok egyedül harcoljanak, magukra vegyék a harc minden veszélyét és kockázatát, de mindig harcolt az ellen, hogy a győztes munkások és parasztok győzelmük gyümölcseit élvezzék és maguk kerüljenek hatalomra. Nem gondoltuk, hogy a Központi Végrehajtó Bizottság végérvényesen megbecsteleníti magát azzal, hogy ebben a tekintetben a burzsoázia útjára lépett...

Teljesen érthető tehát, hogy számos helyi munkás- és katonaszervezet a hátországban és a fronton, Középoroszországban és Harkovban, a Donyecmedencében és Szibériában, Szamárában és Dvinszkben hevesen tiltakozott a forradalom jogainak e durva megsértése ellen.

De ismétlem, erről nem kívánunk beszélni. Térjünk rá a főkérdésre.

A tanácskozást azért hívták össze, hogy megállapitsák a „forradalmi hatalom megszervezéséhez" szükséges feltételeket.

Szóval, hogyan szervezzék meg a hatalmat?

Kétségtelen, hogy csak azt lehet megszervezni, amivel rendelkezünk — nem lehet megszervezni azt a hatalmat, amely mások birtokában van. A tanácskozás, amely arra vállalkozik, hogy megszervezi a hatalmat, amely nincs a birtokában, amely Kerenszkij kezében összpontosul, amelyet Kerenszkij egyszer már a petrográdi „Szovjetek és bolsevikok" ellen fordított — ez a tanácskozás nagyon ostoba helyzetbe kerülhet, mihelyt megkísérli, hogy a szavakról tettekre térjen át.

Mert csak két eset lehetséges:

Vagy valóban „megragadja" a tanácskozás a hatalmat — bármi jöjjön is — és akkor lehet és kell is az általa kivívott forradalmi hatalom megszervezéséről beszélni.

Vagy nem „ragadja" meg a hatalmat, nem szakít Kerenszkijjel — s akkor a hatalom megszervezéséről folyó tárgyalás elkerülhetetlenül üres fecsegéssé fajul.

De tegyük fel — tegyük fel egy pillanatra —, hogy valami csuda folytán megragadja a hatalmat és már csak meg kell szervezni azt. Kérdés — hogyan kell megszervezni? Milyen alapelvekre kell felépíteni?

— A burzsoáziával való koalíció alapelveire! — felelik kórusban az Avxentyjevek és Ceretelik.

— A burzsoáziával való koalíció nélkül nincs menekvés! — hangoztatja a „Djeny", a „Vólja Naróda" és az imperialista burzsoázia többi kóristája.

Csakhogy mögöttünk van a burzsoáziával való koalíció hat hónapja. Mit adott nekünk ez a koalíció azon kivül, hogy nagyobb lett a bomlás és a kínzó éhínség, hogy a háború elhúzódott és a gazdaság szétzüllött, hogy a hatalom már négy válságon ment át és megértük a Kornyílov-lázadást, hogy az ország kimerült és a Nyugat pénzügyi igájába görbedt?

Avagy talán ez kevés a megalkuvó uraknak?

Beszélnek a koalíció erejéről és hatalmáról, a forradalom „bázisának kiszélesítéséről" stb. De hát akkor miért pattant szét a burzsoáziával, a kadetokkal való koalíció a Kornyílov-lázadás első fuvallatára? Avagy talán nem szöktek meg a kadetok a kormányból? Hol van a koalíció „ereje" és hol itt a forradalom „bázisának kiszélesítése"?

Megértik-e végre valahára a megalkuvó urak, hogy a szökevényekkel szövetségben nem lehet „megmenteni a forradalmat”?

Ki védelmezte a forradalmat és vívmányait a Kornyílov-lázadás napjaiban?

Talán a „liberális burzsoázia”? Csakhogy a liberális burzsoázia ezekben a napokban egy táborban volt a kornyílovistákkal, szemben a forradalommal és a forradalmi bizottságokkal. Miljukov és Maklakov most már nyiltan beszél erről.

Talán a „kereskedő és iparososztályok”? Csakhogy ők ezekben a napokban szintén Kornyílov táborában voltak. A Kornyílov volt főhadiszállásán tevékenykedő „közéleti személyiségek”, Gucskov, Rjabusinszkij és kompániájuk, most nyiltan beszélnek erről.

Megértik-e végre valahára a megalkuvó urak, hogy a burzsoáziával való koalíció egyértelmű a Kornyílovokkal és a Lukomszkijakkal való szövetséggel?

Beszélnek az ipari bomlás fokozódásáról, de a tények rásütik a kizárásokat rendező kapitalistákra, hogy ők azok, akik szándékosan csökkentik a termelést ... Beszélnek nyersanyaghiányról, de a tények rásütik a spekuláns kereskedőkre, hogy ők azok, akik a gyapotot, a szenet stb. rejtegetik ... Beszélnek a városokban uralkodó éhínségről, de a tények a spekuláló bankokat vádolják, hogy ők azok, akik mesterségesen akadályozzák a gabonaszállítást ... Megértik-e végre valahára a megalkuvó urak, hogy a burzsoáziával való koalíció, a cenzusos elemekkel való koalíció egyértelmű a csalókkal és spekulánsok-

kal, a fosztogatókkal és kizárásokat rendező kapitalistákkal kötött szövetséggel?

És mindezek után nem világos-e, hogy csakis a földbirtokosok és a tőkések elleni harcban, csakis a minden rendű és rangú imperialisták elleni harcban, csakis harcolva ellenük és legyőzve őket, lehet megmenteni az országot az éhínségtől és a pusztulástól, a gazdasági kimerüléstől és a pénzügyi csődtől, a felbomlástól és elvadulástól?

És ha a Szovjetek és a Bizottságok bizonyultak a forradalom legfőbb támaszainak, ha a Szovjetek és a Bizottságok győzték le a fellázadt ellenforradalmat — nem magától értetődik-e, hogy ők, és csakis ők lehetnek most a forradalmi hatalom legfőbb hordozói az országban?

Önök azt kérdezik: hogyan kell megszervezni a forradalmi hatalmat?

Hiszen az már szerveződik a tanácskozáson kívül és talán a tanácskozás ellenére, az ellenforradalom ellen folytatott harcban, a burzsoáziával való tényleges szakítás talaján, e burzsoázia elleni harcban — szerveződik forradalmi munkásokból, parasztokból és katonákból.

E hatalom elemei — a forradalmi Bizottságok és a Szovjetek a fronton és a hátországban.

E hatalom csírája — az a balszárny, amely a tanácskozáson nyilván ki fog alakulni.

A tanácskozásnak formába kell öntenie és be kell fejeznie a forradalmi hatalom kialakulásának ezt a folyamatát, vagy fenntartás nélkül meg kell adnia magát Kerenszkijnek és szedni a sátorfáját.

A Központi Végrehajtó Bizottság tegnap már

megpróbált a forradalmi útra lépni, elvetvén a kadetokkal való koalíciót.

De a kadetok az egyetlen komoly burzsoá párt. Megértik-e a megalkuvó urak, hogy a burzsoá körökből nincs már kivel koalícióra lépni?

Van-e elég bátorságuk ahhoz, hogy válasszanak?

Majd meglátjuk.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 10. sz*
*1917 szeptember 14.*
*Vezércikk.*

# KÉT VONAL

A forradalom legfőbb kérdése a hatalom kérdése. A forradalom jellegét, menetét és kimenetelét kizárólag az határozza meg, hogy kinek a kezében van a hatalom, melyik osztály van hatalmon. A hatalom úgynevezett válsága nem más, mint az osztályok hatalomért folyó harcának külső kifejezése. A forradalmi korszakot voltaképpen éppen az jellemzi, hogy a hatalomért folyó harc itt a legélesebb és leglepleztelenebb. Ez az oka nálunk a hatalom „krónikus" válságának, amelyet még a háború, a bomlás és az éhínség is fokoz. Ez az oka annak a „meglepő" ténynek, hogy napjainkban minden „tanácskozáson", minden „kongresszuson" kivétel nélkül ott szerepel a hatalom kérdése.

Ennek a kérdésnek ott kellett szerepelnie a Sándor-színházban ülésező Demokratikus Tanácskozáson is.

Ezen a tanácskozáson a hatalom kérdésében két vonal rajzolódott ki.

Az első vonal — a kadet párttal való nyilt koalíció vonala. Ennek a vonalnak a hirdetői a mensevik és eszer „honvédők". A tanácskozáson Cereteli, a megrögzött megalkuvó védelmezte ezt a vonalat.

A másik vonal — a kadet párttal való gyökeres szakítás vonala. Ennek a vonalnak a hirdetői a mi pártunk és az internacionalisták a mensevikek és eszerek soraiban. A tanácskozáson Kámenyev védelmezte ezt a vonalat.

Az első vonal az imperialista burzsoáziának a nép feletti hatalmához vezet. Mert a koalíciós kormány tapasztalata megmutatta, hogy a kadetokkal való koalíció a földesúr uralmát jelenti a paraszt fölött, akinek nem adják oda a földet, a tőkés uralmát jelenti a munkás fölött, akit munkanélküliségre kárhoztatnak, a kisebbség uralmát jelenti a többség fölött, amelyet martalékul dobnak oda a háborúnak és a gazdasági bomlásnak, az éhínségnek és a pusztulásnak.

A második vonal a népnek a földbirtokosok és a tőkések fölötti hatalmához vezet. Mert a kadetokkal való szakítás éppen azt jelenti, hogy a parasztoknak a földet, a munkásoknak az ellenőrzést, a dolgozó többségnek az igazságos békét biztosítjuk.

Az első vonal bizalmat fejez ki a fennálló kormánynak, s annak kezében hagyja az egész hatalmat.

A második vonal bizalmatlanságot fejez ki a kormánnyal szemben s azért száll síkra, hogy a Munkás-, Paraszt- és Katonaszovjetek közvetlen képviselőinek kezébe menjen át a hatalom.

Akadnak olyanok, akik arról álmodoznak, hogy e két kibékíthetetlen vonalat kibékítik egymással. Ilyen például Csernov, aki a tanácskozáson a kadetok ellen szólalt fel, de a tőkésekkel való koalíciót követelte, ha (!) a tőkések lemondanak (!) érdekeikről. A Csernov-féle „álláspont" belső fonáksága a napnál

világosabb, de itt nem az álláspont belső ellentmondása a fontos, hanem az, hogy így csempészi be a kadet párttal való koalíció Cereteli-féle ócska eszméjét.

Mert ez az álláspont szabad kezet ad Kerenszkijnek, hogy a „tanácskozás platformjából kiindulva", különböző Burüskinekkel és Kiskinekkel „egészítse ki" a kormányt, akik készek bárminő platformot is aláírni, de csak azért, hogy azt ne hajtsák végre.

Mert ez a teljesen fonák „álláspont" megkönnyíti Kerenszkijnek a Szovjetek és a Bizottságok elleni harcát, amikor tanácskozó „előparlament" formájában fegyvert ad kezébe.

Csernov „vonala" ugyanaz, mint Cereteli „vonala", csak „ravaszul" álcázott, hogy a „koalíció" hálójába csaljon néhány együgyűt.

Feltehető, hogy a tanácskozás Csernov nyomdokaiban fog haladni.

De a tanácskozás nem az utolsó fórum.

A fentebb vázolt két vonal csak azt fejezi ki, ami a valóságban van. A valóságban pedig nem egy, hanem két hatalom van: a hivatalos hatalom — a Direktórium és a nemhivatalos hatalom — a Szovjetek és a Bizottságok.

E két hatalom egymás elleni, egyelőre még lefojtott és öntudatlan harca — ez a mai helyzet jellemző vonása.

A tanácskozás nyilván az a súlydarab, mely a Direktórium javára dönti el a hatalom kérdését.

De tudják meg a titkos és nyilt megalkuvó urak, hogy aki a Direktórium mellett száll síkra, az jóváhagyja a burzsoázia hatalmát, az elkerülhetetlenül

összeütközésbe kerül a munkás- és katonatömegekkel, annak a Szovjetek és a Bizottságok ellen is síkra kell szállnia.

A megalkuvó uraknak tudniok kell, hogy az utolsó szó a forradalmi Bizottságoké és a Szovjeteké.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 12. sz.*
*1917 szeptember 16*
*Vezércikk.*

# MINDEN HATALMAT A SZOVJETEKNEK!

A forradalom halad. A forradalom, amelyet a júliusi napokban összelövöldöztek, amelyet a Moszkvai Tanácskozáson már „eltemettek", most újra nekilendül, ledönti a régi korlátokat és új hatalmat teremt. Az ellenforradalom frontjának első vonalát elfoglaltuk. Kornyilov után Kalégyin is visszavonul. A harc tüzében újjáélednek a már-már holttá vált Szovjetek. A Szovjetek ismét a kormánykerék mellé állnak és vezetik a forradalmi tömegeket.

*Minden hatalmat a Szovjeteknek!* — ez az új mozgalom jelszava.

Az új mozgalom ellen Kerenszkij kormánya lép ki a porondra. Ez a kormány már a Kornyilov-lázadás első napjaiban azzal fenyegetődzött, hogy feloszlatja a Forradalmi Bizottságokat, s „önkényeskedésnek" nyilvánította a Kornyilov-lázadás elleni harcot. Azóta folyvást fokozódott a Bizottságok elleni harc, mely az utóbbi időben már nyilt háborúvá fejlődött.

A Szimferopoli Szovjet letartóztatja a hirhedt Rjabusinszkijt, a Kornyilov-lázadás bűnrészesét. Mire a Kerenszkij-kormány elrendeli, hogy „intézkedni kell Rjabusinszkij kiszabadítása érdekében és

felelősségre kell vonni azokat, akik őt törvénytelenül letartóztatták" („Récs").

Taskentben minden hatalom a Szovjet kezébe megy át s a régi hatóságokat elmozdítják. Mire a Kerenszkij-kormány „több intézkedést tesz, melyeket egyelőre titokban tart, de amelyeknek rendkívül kijózanítóan kell majd hatniok a Munkás- és Katonaküldöttek Taskenti Szovjetjének felfuvalkodott vezetőire" („Russzkije Védomosztyi").

A Szovjetek követelik Kornyilov és cinkosai ügyének szigorú és alapos kivizsgálását. Mire a Kerenszkij-kormány „egy jelentéktelen kis körre korlátozza a vizsgálatot, nem használ fel egyes nagyon fontos forrásokat, amelyek alapján Kornyilov bűntettét nemcsak lázadásnak, hanem hazaárulásnak lehetne minősíteni" (Subnyikov előadói beszéde, „Nóvaja Zsizny").

A Szovjetek követelik, hogy a kormány szakítson a burzsoáziával és elsősorban a kadetokkal. Mire a Kerenszkij-kormány tárgyalásokat folytat a Kiskinekkel és Konoválovokkal, meghívja őket a kormányba és a kormányt a Szovjetektől „függetlennek" nyilvánítja.

*Minden hatalmat az imperialista burzsoáziának!* — ez a Kerenszkij-kormány jelszava.

Kételkedni lehetetlen. Két hatalom van : Kerenszkij és kormányának hatalma s a Szovjetek és Bizottságok hatalma.

E két hatalom egymás elleni harca — ez a mai helyzet jellemző vonása.

Vagy a Kerenszkij-kormány hatalma — és

akkor: a földbirtokosok és a tőkések uralma, háború és bomlás.

Vagy a Szovjetek hatalma — és akkor: a munkások és a parasztok uralma, béke, és a bomlás felszámolása.

Így és csakis így veti fel a kérdést maga az élet.

Valahány hatalmi válság volt — a forradalom minden alkalommal felvetette ezt a kérdést. A megalkuvó urak minden alkalommal kitértek az egyenes válasz elől, húzódoztak és — átadták a hatalmat az ellenségnek. S amikor a Szovjetkongresszus helyett tanácskozást hívtak össze, ismét ki akartak térni, hogy megint a burzsoáziának engedjék át a hatalmat. De elszámították magukat. Elérkezett az az idő, amikor már többé nem lehet kitérni.

Az élet egyenes kérdésére világos és félreérthetetlen választ kell adniok.

A Szovjetek mellett vagy ellenük!

Válasszanak a megalkuvó urak.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 13. sz.*
*1917 szeptember 17.*
*Vezércikk.*

# A FORRADALMI FRONTRÓL

A „Djelo Naróda" eszerjei elégedetlenek a bolsevikokkal. Szidják a bolsevikokat, befeketítik a bolsevikokat, s végül — megfenyegetik a bolsevikokat. Miért? „Féktelen demagógiáért", „frakciós szektáskodásért", „egységbontásért" s a „forradalmi fegyelem" hiányáért. Röviden: azért, mert a bolsevikok ellenzik a „Djelo Naróda" eszerjeivel való egységet.

Egység a „Djelo Naróda" eszerjeivel... De ítéljenek Önök maguk, vajjon lehetséges-e most ilyen egység?

Mialatt a petrográdi Demokratikus Tanácskozás szavak árjába fullad s a tanácskozás kezdeményezői sietve a forradalom „megmentésének" formuláin dolgoznak, a Kerenszkij-kormány pedig Buchanantól és Miljukovtól ösztönözve tovább halad a „maga" útján — ugyanakkor Oroszországban döntő jelentőségű folyamat érlelődik — új, valóban népi, valóban forradalmi hatalom van kialakulóban, amely elkeseredett harcot folytat létéért. Az egyik oldalon — a Szovjetek, amelyek a forradalom élén állanak, és vezetik a harcot az ellenforradalom ellen, amely még nincs szétzúzva, amely csak visszavonult, miután nagy okosan elbújt a kormány hátamögé. A másik

oldalon — a Kerenszkij-kormány, amely fedezi az ellenforradalmárokat, egyezkedik a kornyílovistákkal (a kadetokkal!), és hadat üzent a Szovjeteknek — szét akarja zúzni azokat, nehogy őt zúzzák szét.

Ki lesz a győztes ebben a harcban — ez most a döntő kérdés.

Vagy a Szovjetek hatalma és akkor győz a forradalom és igazságos békéhez jutunk.

Vagy a Kerenszkij-kormány hatalma és akkor győz az ellenforradalom és háború lesz Oroszország „teljes" ... kimerüléséig.

A tanácskozás nem dönti el a kérdést, csak tükrözi ezt a harcot és persze, nagy késéssel tükrözi.

Ezért most nem az a fontos, hogy kidolgozzák a forradalom „megmentésének" általános formuláját — hanem az, hogy a Szovjeteket közvetlenül támogassák a Kerenszkij-kormány ellen folytatott harcában.

Egységes forradalmi frontot akarnak? Támogassák a Szovjeteket, szakítsanak a Kerenszkij-kormánnyal s az egység magától létrejön. A front egysége nem viták eredményeképpen alakul ki, hanem harcban.

A Szovjetek követelik a kadet megbízottak leváltását. A Kerenszkij-kormány viszont alkalmatlan megbízottakat tukmál rájuk és erőszakkal fenyegetőzik.

Kit támogatnak önök, a „Djelo Naróda" szerkesztőségében ülő polgártársak — a Szovjeteket avagy Kerenszkij megbizottait?

A Taskenti Szovjet, melynek többsége eszerek-

ből áll, kezébe vette a hatalmat és elmozdította a régi hivatalnokokat. A Kerenszkij-kormány pedig büntetőexpedíciót küld oda, s a régi hatalom visszaállítását, a Szovjet „megbüntetését" követeli stb. . . .

Kit támogatnak önök, a „Djelo Naróda" szerkesztőségében ülő polgártársak — a Taskenti Szovjetet avagy Kerenszkij büntetőexpedícióját?

— Nem felelnek. Nem is felelhetnek, mert nincs tudomásunk arról, hogy a „Djelo Naróda" követői csak egyetlen egyszer is tiltakoztak volna avagy egyetlen egyszer is harcoltak volna Kerenszkij úr ellenforradalmi gyakorlatozásai ellen.

Hihetetlen, de tény. A direktóriumban ülő petrográdi eszer Kerenszkij „géppuskákkal" felfegyverkezve hadjáratot indít a Taskenti Szovjetben ülő eszerek ellen, az eszer párt központi lapja pedig, a „Djelo Naróda", mélyértelmű hallgatásba burkolódzik, mintha ehhez semmi köze sem volna! Az eszer Kerenszkij össze akarja mérni erejét a taskenti eszerekkel, s a „Djelo Naróda", amely közli Kerenszkij pogrom-„parancsát", lehetségesnek tartja, hogy hallgasson erről, nyilván a „semlegesség" címén!

De micsoda párt az, amelynek tagjai még a kölcsönös mészárlástól sem riadnak vissza, s amelynek központi lapja ezt nyilván elnézi?

A forradalmi front egységéről beszélnek nekünk. Egység — de kivel?

Az eszerek pártjával? — amelynek nincs véleménye, hiszen hallgat.

Kerenszkij csoportjával — amely a Szovjetek szétzúzására készülődik?

Avagy a taskenti eszerek csoportjával, amely új

hatalmat teremt a forradalom és a forradalom vívmányai nevében?

Mi készek vagyunk a Taskenti Szovjetet támogatni, egy sorban fogunk harcolni a forradalmi eszerekkel, velük egységes frontunk lesz.

De megértik-e végre-valahára a „Djelo Naróda" szerkesztőségében ülő polgártársak, hogy nem lehet egyidejűleg támogatni a taskentieket is, meg Kerenszkijt is, mert aki a taskentieket támogatja, az szakít Kerenszkijjel?

Megértik-e végre-valahára, hogy ha nem szakítanak a Kerenszkij-kormánnyal és „semlegesek" maradnak, akkor elárulják taskenti elvtársaik ügyét?

Megértik-e végre-valahára, hogy mielőtt a bolsevikoktól egységfrontot követelnének, előbb otthon, a saját pártjukban kell megteremteniök ezt az egységet olymódon, hogy határozottan szakítanak *vagy* Kerenszkijjel, *vagy* a baloldali eszerekkel?

Egységfrontot akarnak a bolsevikokkal? Szakítsanak a Kerenszkij-kormánnyal, támogassák a Szovjeteket a hatalomért folyó harcukban — és meg lesz az egység.

Miért alakult ki az egység a Kornyilov-lázadás napjaiban oly könnyen és egyszerűen?

Azért, mert akkor nem végetnemérő viták eredményeképpen, hanem az ellenforradalom ellen folytatott közvetlen harcban jött létre.

Az ellenforradalom még nincs szétzúzva. Csak visszavonult és elrejtőzött a Kerenszkij-kormány háta mögött. A forradalomnak, ha győzni akar, el kell foglalnia az ellenforradalom e második vonalát is. E győzelem betetőzése pedig — a Szovjetek ered-

ményes harca a hatalomért. Aki nem akar a „barikád túlsó oldalára" kerülni, aki nem akar a Szovjetek fegyvere elé kerülni, aki a forradalom győzelmét akarja, annak szakítania kell a Kerenszkij-kormánnyal, annak támogatnia kell a Szovjetek harcát.

Forradalmi egységfrontot akarnak?

Támogassák a Szovjeteket a direktóriummal szemben, támogassák az ellenforradalom elleni harcot elszántan és mindvégig — s akkor az egység magától kialakul, egyszerűen és természetszerűen, mint a Kornyílov-lázadás napjaiban.

*A Szovjetekkel vagy ellenük?* — válasszanak a „Djelo Naróda" eszerjei!

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 14. sz.*
*1917 szeptember 19.*
*Vezércikk.*

# KOVÁCSOLJÁK A LÁNCOKAT

A megalkuvó gépezet munkában van. A Téli Palota, ez a politikai találkahely, tömve van vendégekkel. Minő illusztris társaság! Moszkvai kornyílovisták és petrográdi szávinkovisták, Nabokov, a kornyílovista „miniszter” és Cereteli, a lefegyverzés hőse, Kiskin, a Szovjetek esküdt ellensége és Konoválov, a hirhedt munkáskizáró, a politikai szökevények pártjának képviselői (kadetok!) és Berkengejm-féle szövetkezetpárti bölények, a büntetőexpedíciók pártjának képviselői (eszerek!) és Dusecskin-féle jobboldali zemsztvo-tagok, politikai kerítők a direktóriumból és ismert pénzeszsákok a „közéleti személyiségek” köréből — íme, ezek ők, a tiszteletreméltó vendégek.

Egyfelől — kadetok és nagyiparosok.

Másfelől — „honvédők” és szövetkezeti bürokraták.

Ott — nagyiparosok, mint a kadetok támasza és hadserege.

Itt — szövetkezeti bürokraták, mint a „honvédők” támasza és hadserege, mert azután, hogy a „honvédők” elvesztették a Szovjeteket, kénytelenek voltak visszavonulni régi állásaikba, a szövetkezetiekhez.

„Messétek le magatokról a bolsevikokat" és akkor a „burzsoáziának és a demokráciának közös frontja lesz" — mondja Kiskin a „honvédőknek".

— Szolgálatjára — feleli Avxentyjev — de előbb szögezzük le az „állami szempontot".

— „A burzsoáziának, nem kevésbbé mint a demokráciának, számolnia kell a bolsevizmus növekedésével és gondoskodnia kell a koalíciós hatalom megteremtéséről" — súgja Berkengejm Avxentyjevnek.

— Szolgálatjára — feleli Avxentyjev.

Hallják csak: a koalíciós hatalomra, mint kiderül, azért van szükség, hogy a bolsevikok ellen, azaz a Szovjetek ellen, vagyis a munkások és a katonák ellen harcoljon.

— Az „előparlament" „tanácskozó szerv" legyen, a hatalomnak pedig — „függetlennek" kell lennie tőle — mondja Nabokov.

— Nagyon szívesen — feleli Cereteli, mert egyetért azzal, „hogy az Ideiglenes Kormány ne legyen törvényileg felelős az előparlamentnek" („Récs").

— Nem az előparlament teremti meg a hatalmat, hanem ellenkezőleg, a hatalom teremti meg az előparlamentet, mert az „szabja meg összetételét, hatáskörét és szabályzatát" — mondja a kadetok deklarációja.

— Helyes — feleli Cereteli —, „a hatalomnak kell szentesítenie ezt az intézményt" („Nóvaja Zsizny") és a hatalomnak kell meghatároznia „szerkezeti formáit" („Récs").

A Téli Palota becsületes alkusza, Kerenszkij úr pedig, mint aki a leghivatottabb, kijelenti:

1. „A hatalom megszervezése és összetételének kiegészítése jelenleg csupán az Ideiglenes Kormány hatáskörébe tartozik."

2. „Ennek a tanácskozásnak (az előparlamentnek) nem lehetnek parlamenti funkciói és jogai."

3. „Az Ideiglenes Kormány e tanácskozásnak nem lehet felelős" („Récs").

Szóval, Kerenszkij „mindenben egyetért" a kadetokkal, a „honvédők" pedig örömest kaphatók mindenre — mi kell még?

Amikor Prokopovics elhagyta a Téli Palotát, nem ok nélkül mondotta: „a megegyezést befejezett ténynek lehet tekinteni".

Igaz, csak tegnap volt, hogy a tanácskozás a kadetokkal való koalíció ellen foglalt állást, de mit érdekli ez a megrögzött megalkuvókat? Ha meg merték hamisítani a forradalmi demokrácia akaratát, amikor Szovjetkongresszus helyett tanácskozást hívtak össze — mért ne hamisíthatnák meg a tanácskozás akaratát is? Csak az első lépés nehéz!

Igaz, csak tegnap volt, hogy a tanácskozás olyan határozatot hozott, hogy az előparlament „teremti meg" a hatalmat, az utóbbi pedig „felelős" az előparlamentnek, de mit érdekli ez a megrögzött megalkuvókat: a fő, hogy koalíció legyen, a tanácskozás határozatai pedig . . . mit érnek azok, ha zavarják a koalíciót?

Szegény „Demokratikus Tanácskozás"!

Szegény naív, hiszékeny küldöttek!

El lehettek-e készülve arra, hogy vezéreik a szó szoros értelmében árulást fognak elkövetni?

Pártunknak igaza volt, amikor azt állította,

hogy a kispolgári eszerek és mensevikek, akik nem a tömegek forradalmi mozgalmából, hanem burzsoá politikusok megalkuvó kombinációiból merítik erejüket — képtelenek önálló politikára.

Pártunknak igaza volt, amikor azt mondotta, hogy a megalkuvás politikája a forradalom érdekeinek elárulására vezet.

Most már mindenki látja, hogy a csődbement „honvédő" politikusok, a forradalom ellenségeinek örömére, saját kezükkel kovácsolják a láncokat Oroszország népeinek.

Nem ok nélkül elégedettek a kadetok, nem ok nélkül dörzsölgetik kezüket, jóelőre győzelmet jósolva.

Nem ok nélkül sompolyognak a megalkuvó urak, bocsánatkérő arccal, „mint a megvert kutyák".

Nem ok nélkül hallatszanak ki a győzelem hangzatai Kerenszkij nyilatkozataiból.

Igen, diadalünnepet ülnek.

De „győzelmük" nem maradandó és diadaluk gyorsan mulandó, mert a gazda, a nép nélkül szövik terveiket.

Mert közel az óra, amikor a becsapott munkások és katonák végre hallatni fogják kemény szavukat s rombadöntik a látszatgyőzelem kártyavárát.

És a megalkuvó urak akkor magukra vessenek, ha a koalíció lim-lomjával együtt saját „honvédő" lomtáruk is levegőbe röpül.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 19. sz.*
*1917 szeptember 24.*
*Vezércikk.*

# A BURZSOÁ DIKTATÚRA KORMÁNYA

A tanácskozás meghamisítása és a kormány botrányos széthullása után, a moszkvai tőzsdésekkel való „beszélgetés" és sir Buchanan-nál tett titokzatos látogatások után, a megalkuvóknak a Téli Palotában rendezett szerelmi találkái és számos árulása után — végre megalakult az „új" (teljesen új!) kormány.

Hat kapitalista miniszter, mint a „kabinet" magva, és tíz „szocialista" miniszter az előbbi hat szolgálatában, mint az előbbi hat akaratának a végrehajtója.

A kormánynyilatkozatot még nem hozták nyilvánosságra, de főbb pontjai ismeretesek: „harc az anarchia ellen" (olvasd: a Szovjetek ellen!), „harc a gazdasági bomlás ellen" (olvasd: a sztrájkok ellen!), „a hadsereg harckészségének emelése" (olvasd: a háború folytatása és „fegyelem"!).

Általánosságban ez a Kerenszkij—Konoválov-kormány „programja".

Ez azt jelenti, hogy a parasztok nem kapják meg a földet, nem lesz munkásellenőrzés, s Oroszország nem vívja ki a békét.

A Kerenszkij—Konoválov-kormány a háború és a burzsoá diktatúra kormánya.

A tíz „szocialista" miniszter csak cégér, amely mögött az imperialista burzsoázia a munkások, a parasztok és a katonák fölötti uralmának megszilárdításán fog dolgozni.

Amit Kornyilov egyenesen, tábornoki egyszerűséggel akart megvalósítani, azt az „új" kormány fokozatosan, zajtalanul, maguknak a „szocialistáknak" kezével igyekszik majd megvalósítani.

Miben különbözik a burzsoázia diktatúrája a proletariátus és a forradalmi parasztság diktatúrájától?

Abban, hogy a burzsoázia diktatúrája — a kisebbség uralma a többség fölött, s ez az uralom csak a többség ellen alkalmazott erőszakkal, tehát a többség ellen folytatott polgárháborúval valósítható meg. Ellenben a proletariátus és a forradalmi parasztság diktatúrája, minthogy ez a többség uralma a kisebbség felett, teljesen nélkülözheti a polgárháborút. Ebből azonban az következik, hogy az „új" kormány politikája most arra fog irányulni, hogy kudarcra ítélt részletmegmozdulásokat provokáljon azért, hogy a katonákat a munkásokra, vagy a frontot a hátországra uszítva, vérbe fojtsa a forradalom erejét.

Továbbá abban különbözik, hogy a burzsoázia diktatúrája titkos, rejtett, kulisszamögötti diktatúra, amelynek valamilyen tetszetős lepelre van szüksége a tömegek félrevezetésére. Ezzel szemben a proletariátus és a forradalmi parasztság diktatúrája nyílt diktatúra, a tömegek diktatúrája, melynek nincs szüksége csalásra a belügyekben és nincs szüksége

titkos diplomáciára a külügyekben. Ebből azonban az következik, hogy burzsoá diktátoraink az ország életének legfontosabb kérdéseit, mint például a háború és a béke kérdését, a tömegek háta mögött és a tömegek nélkül, a tömegek elleni összeesküvés útján igyekeznek majd megoldani.

Erről világosan tanuskodnak a Kerenszkij—Konoválov-kormány első lépései is. Ítéljenek önök maguk. A legfelelősebb külpolitikai állásokat a kadet-kornyilovista „nagyágyúk" kezébe adták. Tyeréscsenko — külügyminiszter, Nabokov — londoni nagykövet, Maklakov — párizsi nagykövet, Jefrémov — nagykövet Bernben, ahol most ül össze a nemzetközi (előzetes!) békekonferencia. És ezek a tömegektől elszakadt emberek, a tömegek nyilt ellenségei fognak dönteni a háború és a béke kérdésében, amelytől a katonák millióinak élete függ!

Továbbá: a lapok jelentése szerint „Kerenszkij, Tyeréscsenko, Verhovszkij, Vergyerevszkij ma a főhadiszállásra utazik", ahol „Tyeréscsenko részvételével megtárgyalják a front általános helyzetét, s azonkívül a főhadiszálláshoz beosztott külföldi katonai szakértők is tanácskozást tartanak" („Birzsovka", esti kiadás) . . . Mindez — a szövetséges konferencia előtt, ahová Tyeréscsenko úr Sancho Pansájaként a nem éppen ismeretlen Ceretelit is magukkal viszik. Miről suttoghatnak ezek az imperializmusra fölesküdött emberek, ha nem a hazai és szövetséges imperialisták érdekeiről és tulajdonképpen mi másra vezethetnek a békéről és háborúról folytatott kulisszamögötti tárgyalásaik, ha nem a nép érdekei elleni összeesküvésre?

Ez kétségtelen. A Kerenszkij—Konoválov-kormány az imperialista burzsoázia diktatúrájának kormánya. Polgárháború kiprovokálása — ez a belpolitikája. A háború és a béke kérdésének kulisszamögötti eldöntése — ez a külpolitikája. A kisebbség uralmának megerősítése Oroszország lakosságának többsége felett — ez a célja.

A proletariátusnak, mint az orosz forradalom vezérének, az a feladata, hogy letépje az álarcot erről a kormányról és megmutassa a tömegeknek a kormány igazi ellenforradalmi arculatát. A proletariátusnak az a feladata, hogy maga köré tömörítse a katonák és a parasztság széles rétegeit s visszatartsa őket az elhamarkodott megmozdulásoktól. A proletariátusnak az a feladata, hogy szorosabbra zárja sorait s lankadatlanul készüljön a közelgő ütközetekre.

A fővárosi munkások és katonák már megtették az első lépést, amikor bizalmatlanságuknak adtak kifejezést a Kerenszkij—Konoválov-kormánnyal szemben és felszólították a tömegeket, hogy „tömörüljenek Szovjetjeik körül s tartózkodjanak a részletakcióktól (lásd a Petrográdi Szovjet határozatát)[80].

Most a vidéken van a sor.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 21. sz.*
*1917 szeptember 27.*
*Vezércikk.*

# VISSZHANG

## A VASUTASSZTRÁJK ÉS A DEMOKRÁCIA BUKOTT LOVAGJAI

A nagyszabásúan elgondolt és kitűnően megszervezett vasutassztrájk[81] nyilván végéhez közeledik. A vasutasoké lesz a győzelem, mert magától értetődik, hogy a kornyílovi „honvédő"-tábor játékkoalíciója kénytelen engedni az ország egész demokráciája hatalmas nyomásának. Most mindenki előtt világos, hogy a sztrájkot nem a vasutasok rosszakarata, hanem a direktórium forradalomellenes politikája „idézte elő". Most mindenki előtt világos, hogy a sztrájkot nem a Vasutasbizottságok, hanem Kerenszkij és Nyikityin ellenforradalmi fenyegetései zúdították az országra. Most mindenki előtt világos, hogy e sztrájk meghiúsulása minden bizonnyal együtt járt volna a vasutak militarizálásával és . . . az imperialista burzsoázia hatalmának megszilárdulásával. A vasutasoknak igazuk van, amikor Kerenszkij és Nyikítyin arcátlan rágalmára megsemmisítő váddal válaszolnak:

„Nem mi árultuk el a hazát, Kerenszkij és Nyikítyin polgártársak, *hanem önök árulták el saját eszményeiket, az Ideiglenes Kormány árulta el saját ígéreteit* és most már

nem riaszthat vissza bennünket semilyen szó, semilyen fenyegetés."

Mindez, ismételjük, világos és közismert tény.

Ugyanakkor, mint kiderül, akadnak a világon magukat demokratáknak nevező emberek, akik ebben a súlyos helyzetben megengedhetőnek tartják, hogy hátbatámadják a vasutasokat, nem értve vagy nem kívánva megérteni, hogy ezzel a „Récs" és a „Nóvoje Vrémja" emberevőinek malmára hajtják a vizet.

A mensevik „Rabócsaja Gazéta" szerkesztőségéről van szó.

A lap azzal vádolja a sztrájk vezetőit, hogy amikor kihirdették a sztrájkot, „az ösztönösségnek engedtek" és fenyegető hangon kijelenti:

„A demokrácia ezt *nem bocsátja meg* a vasutasok vezérkarának. Ilyen könnyelműen nem szabad kockára tenni az egész ország, az egész demokrácia érdekeit" („Rabócsaja Gazéta" 170. sz.).

Hihetetlen, de tény: ez az árnyékéletet élő lap, melynek semmi köze sincs a demokráciához, feljogosítva érzi magát, hogy megfenyegesse az igazi demokráciát, a vasúti dolgozókat.

„A demokrácia nem bocsátja meg" ... De melyik demokrácia nevében beszélnek önök, a „Rabócsaja Gazéta" szerkesztő urai?

Talán a Szovjetek demokráciája nevében, amely faképnél hagyta önöket és amelynek akaratát önök meghamisították a tanácskozáson?

De ki jogosította fel önöket, hogy *ennek* a demokráciának nevében beszéljenek?

Vagy talán Cereteli, Dán, Liber és a többi hamisító nevében méltóztatnak beszélni, akik a

tanácskozáson meghamisították a Szovjetek akaratát s a Téli Palotában folytatott „tárgyalásokon" magát a tanácskozást is elárulták?

De ki jogosította fel önöket, hogy a demokráciának ezeket az árulóit az „egész ország demokráciájával" azonosítsák?

Megértik-e már végre-valahára, hogy a „Rabócsaja Gazéta" és az „egész ország demokráciájának" útjai visszavonhatatlanul elváltak egymástól?

A demokrácia szánalmas, bukott lovagjai . . .

## AZ OROSZ PARASZTOK ÉS A FEJETLENEK PÁRTJA

Nemrégiben még azt írtuk, hogy a szociálforradalmárok pártjának nincs egységes határozata a kormány és a Szovjetek közötti harc kérdésében — ebben a döntő kérdésben. Míg az eszerek jobbszárnya az „anarchista" Szovjetek megsemmisítésére uszított (emlékezzenek Taskentre!) s büntetőexpediciókat szervezett, a balszárny ugyanakkor a Szovjeteket támogatta — viszont a hamleti kételyektől gyötört csernovi centrumnak nem volt véleménye, jobbnak látta, ha „semleges" marad. Igaz, a centrum aztán „magára talált", a Taskenti Szovjetből visszahívta az eszer párt tagjait és ezzel a büntetőexpedíciók politikáját támogatta. De ma már ki ne tudná, hogy az eszer párt ezzel a visszahívással csak önmagát szégyenítette meg, mert az eszerek bennmaradtak a Taskenti Szovjetben és nem a Szovjet, hanem a Kerenszkij-kormánynak és szekértolóinak „fellépése" bizonyult „ellenforradalminak".

De az eszerek még ki sem tudtak „mászni"

ebből a „históriából" s máris újabb, még rosszabb „históriába" keveredtek. Ez a „história" akkor esett meg, amikor az eszerek az úgynevezett előparlamentben a földkérdésben szavaztak.

Arról van szó, hogy az előparlamentben, az augusztus 14-i deklaráció[82] tárgyalásakor, a baloldali eszerek azt indítványozták, hogy az összes földesúri földeket adják át a Parasztbizottságoknak. Kell-e mondanunk, hogy a demokrácia köteles támogatni ezt a javaslatot? Kell-e még mondanunk, hogy a földkérdés forradalmunk életbevágó kérdése? És mi történt? Míg a bolsevikok és a baloldali eszerek azt javasolták, hogy adják át a földet a parasztoknak, ugyanakkor a jobboldali eszerek a liberdánistákkal[83] együtt e javaslat ellen foglaltak állást — a csernovi középnek pedig megintcsak nem volt „saját véleménye": *tartózkodott* a szavazástól.

Csernov, a „muzsikminiszter" nem mert állást foglalni amellett, hogy a földesúri földeket adják át a parasztoknak s a parasztok akaratának meghamisítóira bízta a kérdés eldöntését!

Az eszerek pártjának, az „agrárforradalom" és az „integrális szocializmus" pártjának, az orosz forradalom válságos pillanatában nem volt egységes félreérthetetlen döntése olyan életbevágó fontosságú kérdésben, mint a parasztkérdés.

Ez csakugyan a fejetlen okoskodók pártja!

Szegény orosz parasztok . . .

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 21. sz.*
*1917 szeptember 27.*
*Aláírás nélkül*

# HADJÁRAT A MUNKÁSOK ELLEN

A burzsoá sajtó már egy héttel ezelőtt hadjáratot indított a Donyec-medence munkásai ellen. „Anarchia", „üzemek lerombolása", a hivatali személyzet „letartóztatása és ütlegelése" — nincs az a lehetetlen mese, amivel ne uszítottak volna ellenük a prostituált burzsoá lapok. Már akkor előre lehetett látni, hogy hadjáratra készülnek a donyeci munkások ellen, hogy a kormány szabaddá teszi az utat egy ilyen hadjárat számára. És csakugyan, a burzsoá bérencek jajveszékelése „nem talált süket fülekre" a kormánynál. Hiszen a kormány éppen ezért a burzsoá diktatúra kormánya. Az ujságok jelentése szerint az Ideiglenes Kormány mellett működő gazdasági főbizottság, természetesen Kerenszkij „megértő helyeslésével", „célszerűnek találta, hogy ... egy *diktátori* teljhatalommal felruházott személyt küldjön Harkovba és a Donyec-medencébe. Ezt a személyt meg kell bízni azzal, hogy az ipari vállalkozókat a munka folytatására kényszerítse és hasson oda, hogy a munkástömegek lecsillapodjanak. A kiküldendő személy igénybeveheti mindazokat a kényszerítő eszközöket, amelyekkel a kormányhatalom rendelkezik" („Torgovo-Promüslennaja Gazéta"[84], szeptember 26).

Jegyezzük meg: „diktátor" „kényszerítő eszközökkel" ... Kik ellen küldik ki ezt az egyelőre még ismeretlen „diktátort"? Talán a donyeci vállalkozók ellen, akik immáron három hónapja szándékosan csökkentik a termelést, bűnös módon fokozzák a munkanélküliséget, most pedig mindenki szemeláttára munkáskizárásokat rendeznek, ami az ország gazdasági életének szétzüllesztésével fenyeget?

Dehogyis ellenük!

A gazdasági főbizottság kereken kijelenti, hogy mindenben a „rosszindulatú agitátorok" a hibásak, nem pedig a vállalkozók, mert: „A rendelkezésre álló értesülések szerint az előfordult túlkapásokat rosszindulatú agitátorok egyes csoportjai idézték elő" (lásd ugyanott).

Elsősorban ezek ellen küldik a „kényszerítő eszközökkel" felruházott „diktátort".

De ez nem minden. A „Birzsovka" jelentése szerint az ipari vállalkozók harkovi konferenciája a következő határozatot hozta:

1. „Az alkalmazottak és a munkások elbocsátása és felvétele a vállalatok kizárólagos joga."

2. „A Munkásküldöttek Szovjetjének tilos beavatkoznia a termelés vezetésébe és ellenőrzésébe."

3. „A vállalatok nem fedezhetik a Munkásküldöttek Szovjetje, a végrehajtó bizottságok és a szakszervezetek tagjainak ellátásával és fizetésével kapcsolatos költségeket."

4. „Semilyen bérpótlék nem könnyít a munkások helyzetén" („Birzsevüje Védomosztyi"; szeptember 27.).

Röviden: az ipari vállalkozók háborút üzennek a munkásoknak és szervezeteiknek.

Mondanunk sem kell, hogy a munkáskizáró

Konoválov kormánya nem mulasztja el, hogy e munkásellenes háború élére álljon.

Mivel azonban a munkások harc nélkül nem adják meg magukat, ezért van szükség „diktátorra" és „kényszerítő eszközökre".

Ez a rejtély nyitja.

Szávinkovot ellenforradalmárnak nevezték azért, mert elkészítette a honvédelem céljára dolgozó vállalatok militarizálásának tervezetét.

Kornyilovot árulással vádolták azért, mert ennek a tervezetnek megvalósítását követelte.

Hogyan nevezzük azt a kormányt, amely „minden teketória nélkül" korlátlan hatalmú „diktátort" küld a Donyec-medencébe és azt a munkástömegek elleni háború, a munkásszervezetek lerombolása céljából a „kényszerítés minden eszközével" felruházza?

Mit szólnak ehhez a „szocialista" miniszter urak?

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 22. sz.*
*1917 szeptember 28.*
*Aláírás nélkül.*

# VÁRHATJÁK — HIÁBA VÁRJÁK...

A mai helyzetet az az áthidalhatatlan szakadék jellemzi, mely a kormány és a néptömegek között tátong — az a szakadék, amely nem volt meg a forradalom első hónapjaiban és csak a Kornyilov-lázadás eredményeképpen jött létre.

A cárizmus legyőzése után a hatalom már a forradalom első napjaiban az imperialista burzsoázia kezébe került. Nem a munkások és katonák jutottak hatalomra, hanem a kadet imperialisták maroknyi csoportja. Hogyan történhetett ez és tulajdonképpen mire támaszkodott akkor a maroknyi burzsoázia uralma? Ennek az a magyarázata, hogy a munkások, és főként a katonák, megbíztak a burzsoáziában, azt remélték, hogy a burzsoáziával való szövetségben kenyérhez és földhöz, békéhez és szabadsághoz jutnak. A tömegek „öntudatlan, hiszékeny" magatartása a burzsoáziával szemben — erre támaszkodott akkor a burzsoázia uralma. A burzsoáziával való koalíció csak ennek a bizalomnak és ennek az uralomnak a kifejezése volt.

De a forradalom hat hónapja nem múlt el hatás-

talanul. Kenyér helyett éhínség, béremelés helyett — munkanélküliség, föld helyett — puszta ígéretek, szabadság helyett — harc a Szovjetek ellen, béke helyett — háború Oroszország végkimerüléséig és a kornyílovisták tarnopoli s rigai árulása — ezt adta a tömegeknek a burzsoáziával való koalíció. A Kornyílov-lázadás csak összefoglalta a koalíció hathónapos tapasztalatának eredményeit, nyilvánvalóvá tette a kadetok árulását és a velük való megalkuvás politikájának végzetes hatását.

Mindez, természetesen, nem múlt el nyomtalanul. A tömegeknek a burzsoázia irányában tanusított „öntudatlan, hiszékeny" magatartása megszűnt. A kadetokkal való koalíció helyébe a kadetokkal való szakítás lépett. A burzsoázia iránti bizalmat a burzsoázia elleni gyűlölet váltotta fel. A burzsoázia uralma elveszítette megbízható támaszát.

Igaz, a „honvédők" megalkuvó fondorlatai útján, hamisításokkal és csalással, Buchanan és a kadet kornyílovisták segítségével, a munkások és a katonák nyilvánvaló bizalmatlansága ellenére, a megalkuvók mégis összetákolták a régi burzsoá diktatúra „új" kormányát, csalárd úton átcsempészve az elavult s megtépázott koalíciót.

Csakhogy, először is, ez a koalíció alig teng-leng, mert bár a Téli Palotában összetákolták, az országban ellenállást és felháborodást váltott ki.

Másodszor, ez a kormány nem maradandó, mert nincs talaja — nem élvezi a tömegek bizalmát és rokonszenvét, a tömeg csak gyűlöletet táplál vele szemben.

Ennek következménye, hogy a kormány és az ország között áthidalhatatlan szakadék tátong.

És ha ez a kormány mégis hatalmon marad, ha a kisebbség akaratát teljesítve, uralkodni készül a nyilvánvalóan ellenséges többség fölött, akkor világos, hogy csak egyre számíthat: a tömegekkel szemben alkalmazott erőszakra. Az ilyen kormánynak nincs és nem is lehet más támasza.

Ezért nem véletlen az a tény, hogy a Kerenszkij—Konoválov-kormány első lépése a Taskenti Szovjet szétkergetése volt.

Nem véletlen az sem, hogy ez a kormány már hozzáfogott a donyeci munkásmozgalom elfojtásához is, amikor odaküldötte titokzatos „diktátorát".

Nem véletlen az sem, hogy ez a kormány tegnapi ülésén háborút hirdetett a parasztok „lázongása" ellen, amikor így határozott:

„Meg kell alakítani az Ideiglenes Kormány helyi bizottságait, amelyek közvetlen rendeltetése az anarchia elleni harc és a zavargások elfojtása" („Birzsovka").

Mindez nem véletlen.

A burzsoá diktatúra kormányának, amely elvesztette a tömegek bizalmát, ha mégis hatalmon akar maradni, mindenáron „anarchiára" és „zavargásokra" van szüksége, hogy az ellenük hirdetett harccal próbálja igazolni létjogosultságát. Azt szeretné látni, hogy a bolsevikok „felkelést szerveztek", vagy hogy a parasztok „felkoncolták" a földesurakat, vagy hogy a vasutasok „végzetes sztrájkot rendeztek", ami megakadályozta a front ellátását... Mindez azért „kell" neki, hogy a parasztokat a munkásokra, a frontot a hátországra uszítsa s ezzel

megteremtvén a szükséges ürügyet a fegyveres beavatkozásra, egy időre megszilárdítsa ingatag helyzetét.

Mert meg kell végre érteni, hogy egy kormány, amely elvesztette az ország bizalmát és amelyet a tömegek gyűlölete vesz körül, nem lehet más, mint *a „polgárháború” provokálásának kormánya.*

A „Récs”, az Ideiglenes Kormány félhivatalos szócsöve, nem hiába óvja a kormányt: nehogy „lehetőséget adjon a bolsevikoknak a polgárháború időpontjának megválasztására”, nem ajánlja neki, hogy addig „tűrjön és várjon, amíg ők (a bolsevikok) ki nem választják a kedvező pillanatot az általános felkelésre” („Récs”, szerdai szám).

Igen, ők a nép vérére szomjaznak...

De reményük hiábavaló és erőlködésük nevetséges.

A forradalmi proletariátus öntudatosan és szervezetten halad a győzelem felé. Testvériesen és a győzelemben biztos hittel tömörülnek köréje a parasztok és a katonák. Egyre erőteljesebben zúg a kiáltás: minden hatalmat a Szovjeteknek!

És a papiroskoalíció ott a Téli Palotában... vajjon kiállja-e a nyomást?

Szeretnék, ha a bolsevikok szétforgácsolt és elhamarkodott akciókat kezdeményeznének?

Várhatják — hiába várják, kornyilovista urak.

*„Rabócsij Puty” („A Munkás Útja”) 23. sz.*
*1917 szeptember 29.*
*Vezércikk.*

# VISSZHANG

## A «HATÁROZATLANOK» PÁRTJA ÉS AZ OROSZ KATONÁK

A cárizmus idején a szociálforradalmárok pártja úton-útfélen azt kiabálta, hogy a földesúri földeket át kell adni a parasztoknak. A parasztok akkor hittek az eszereknek s mögéjük sorakoztak, saját paraszti pártjuknak tekintették őket.

A cárizmus bukása és a forradalom győzelme után elérkezett az ideje, hogy a szót tett kövesse és végre valóra váltsák az eszerek „arany szavait" a földről. De . . . (az a bizonyos „de"!) az eszerek meginogtak s dadogva azt ajánlották a parasztoknak, hogy várjanak a földdel az Alkotmányozó Gyűlésig, bár ennek összehívása még el is volt halasztva.

Kiderült, hogy könnyebb kiabálni a földről meg a parasztokról, mint valóban átadni a földet a parasztoknak. Kiderült, hogy az eszereknek csak szavakban „fájt a lelkük" a parasztokért, de mikor itt volt az ideje, hogy a szót tett kövesse — jobbnak látták az Alkotmányozó Gyűlés mögé rejtőzve félrevonulni . . .

A parasztok hatalmas agrármozgalommal, a

földbirtokosok földjeinek önhatalmú „elfoglalásával", az „idegen" felszerelés „elsajátításával" válaszoltak erre s ezzel kifejezésre juttatták az eszerek várakozási politikája iránt táplált bizalmatlanságukat.

Az eszer miniszterek sem maradtak adósok a parasztoknak, tucatjával, százával tartóztatták le ezért a parasztokat, a földbizottságok tagjait. Eszer miniszterek, akik letartóztatják az eszer parasztokat, mert beváltják az eszer ígéreteket — ez a kép bontakozott ki előttünk.

Az eredmény: az eszer párt teljes felbomlása, amely a legvilágosabban az előparlamenti szavazásnál jutott kifejezésre, amikor a baloldali eszerek *amellett* voltak, hogy a földet haladéktalanul adják át a parasztoknak, míg a jobboldaliak ez *ellen* foglaltak állást, Csernov pedig, az eszer párt Hamletje, a centrummal együtt nagybölcsen *tartózkodott* a szavazástól.

Erre az volt a válasz, hogy a katonák tömegesen otthagyták az eszer pártot.

A katonák egy része pedig, amely egyelőre még nem lépett ki az eszer pártból, nyomatékosan „kéri a párt Központi Bizottságát", hogy a „határozatlanság" kiküszöbölése alapján teremtse meg végre a párt egységét.

Hallgassák csak:

„A petrográdi, carszkojeszelói, peterhofi stb. ezredek és különleges alakulatok katonai szervezeteinek képviselőiből álló egyesített tanácskozás, tekintettel arra, hogy a párt jelenlegi súlyos helyzetében a párt többségét . . . olyan program alapján kell tömöríteni, amely a párt határozat-

lan arculatát megszüntetve, a párt valamennyi életképes elemét tömöríti... amellett foglalt állást..., hogy minden mezőgazdasági művelésre használt földet azonnal adjanak át a földbizottságoknak..." („Djelo Naróda").

Tehát ismét a „föld *azonnali* átadásának" kérdése!

E követelés elismerése alapján remélik a katonák, hogy az eszerek tömörítik a „párt valamennyi életképes elemét"!

Naív emberek! A forradalmár Kamkovot, a kadet Avxentyjevet és a „határozatlan" Csernovot annyi kudarc után mégegyszer egy szekérbe akarják befogni!

Ideje már, katona elvtársak, megérteni, hogy eszer párt nincs többé — csak egy „határozatlan" tömeg van, amelynek egyik része Szávinkov nyomdokain halad, másik része — a forradalmárok sorában maradt, harmadik része pedig — tehetetlenül egy helyben topog, s valójában a szávinkovistákat fedezi.

Ideje már, hogy megértsék ezt és felhagyjanak olyan próbálkozásokkal, hogy egyesítsék, amit lehetetlen egyesíteni...

## ÖSSZEESKÜVŐK A HATALMON

Burcev ma ezt írja „Obscseje Djelo"[85] című lapjában:

„Most bátran mondhatjuk: nem volt semilyen kornyilovista összeesküvés! Valójában egészen más történt: *a kormány szerződést kötött Kornyilov tábornokkal a bolsevikok elleni harcra!* Az, amiben a kormány képviselői Kor-

nyilov tábornokkal megegyeztek — a bolsevikok elleni harc —, régi álma a különböző pártoknak: a demokratikus és szocialista pártoknak egyaránt. Egészen a szerencsétlen augusztus 26-ig valamennyien úgy tekintettek Kornyilov tábornokra, mint megmentőjükre, aki megvédi őket a fenyegető bolsevik veszéllyel szemben".

Nem „összeesküvés", hanem „szerződés" — írja kurzívval Burcev.

S igaza van. Ezúttal feltétlenül igaza van. Szerződést kötöttek, hogy összeesküvést szerveznek a bolsevikok ellen, vagyis a munkásosztály ellen, a forradalmi hadsereg és parasztság ellen — *összeesküvési szerződés* jött létre *a forradalom ellen*.

Ezt hangoztatjuk már a Kornyilov-lázadás első napjaitól kezdve, erről tanuskodik száz és száz tény, kétséget kizáróan ezt igazolják azok a leleplezések, melyeket eddig senki sem tudott megcáfolni.

S az összeesküvők mégis hatalmon vagy a hatalom közelében vannak. S a játékot mégis folytatják, úgy tesznek, mintha nyomoznának, mintha „forradalmat" akarnának...

Koalíció az összeesküvőkkel, összeesküvő kormány — lám mivel jutalmazták meg a „honvédő" urak a munkásokat és a katonákat!

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 23. sz.*
*1917 szeptember 29.*
*Aláírás nélkül.*

# PAPIROSKOALÍCIÓ

A gazdasági bomlásról beszélnek. A gazdasági bomlásról írnak. A bomlás kísértetével zsarolnak, és sokszor az „anarchista" hangulatú munkások felé mutogatnak. De senki sem akarja nyiltan beismerni, hogy gyakran a tőkések maguk idézik elő a bomlást s készakarva kiélezik azzal, hogy bezárják a gyárakat s munkanélküliségre kárhoztatják a munkásokat. Ezzel kapcsolatban érdekes híreket közöl a „Birzsovka".

„Az orosz-francia pamutfonó társaság pavlovszkij-poszadi (Moszkva kormányzóság) gyárában konfliktus támadt, mivel nem tartották be azt a szerződést, amelyet az oréhovó-zujevói járási bizottság Prokopovics miniszter elnökletével dolgozott ki. A gyárban körülbelül 4000 munkás dolgozik. A munkások bizottsága jelentést tett a munkaügyi miniszternek a veszedelmes helyzetről, mely annak következtében állott elő, hogy a vállalkozók nem hajlandók alávetni magukat a választott bíróság határozatának és szándékosan csökkentik a munka termelékenységét. A tárgyalások már négy hónapja folynak s most az a veszély fenyeget, hogy a gyárat bezárják. Ezzel egyidejűleg az orosz-francia társaság gyárigazgatósága azt jelentette a francia követségnek, hogy a munkások nem hajlandók alávetni magukat a választott bíróság

határozatának, rendzavarással s rombolással fenyegetődznek. A francia követség felkérte a külügyminisztériumot, hogy segítsen felszámolni a konfliktust."

Nos? Kiderült, hogy a „gyár igazgatósága" és a „francia követség" egyformán hazudott — befeketítette a munkásokat, hogy fehérre mossa a munkáskizáró kapitalistát.

Hallgassák csak:

„Az ügyet áttették a munkaügyi minisztérium moszkvai biztosához, aki, miután a helyszínen megvizsgálta a konfliktust, azt jelentette a munkaügyi miniszternek, hogy *a gyár igazgatósága rendszeresen kivonja magát a választott bíróság határozatainak teljesítése alól.* A munkaügyi minisztérium moszkvai biztosának jelentését megküldötték a külügyminisztériumnak."

Mint látjuk, még egy ellenforradalmi minisztérium biztosa is kénytelen elismerni a munkások igazát.

De ez még nem minden. Ugyancsak a „Birzsovka" egy másik, még érdekesebb tényről ad hirt.

„Moszkvából jelentik a munkaügyi minisztériumnak, hogy A. V. Szmirnov gyárában az igazgatóság kihirdette, hogy nyersanyag- és fűtőanyaghiány miatt, továbbá, mert a gyárban nagy felújítási munkálatokat kell végezni, 3000 munkást foglalkoztató gyárát bezárja. A «Moszkvai Fűtőanyagközpont» és a moszkvai gyári tanácskozás képviselőiből álló bizottság a gyári munkásbizottsággal együtt megvizsgálta a vállalatot és megállapította, hogy a vállalat bezárása indokolatlan, mivel a munkához van elegendő nyersanyag, a felújítási munkálatokat pedig el lehet végezni a munka beszüntetése nélkül is. A *munkások* ezután *letartóztatták a vállalat tulajdonosát. A zemsztvo-gyűlés a gyár zár alá helyezése mellett foglalt állást.* A konfliktus megoldásában résztvesz a pokrovszki végrehajtó bizottság és az Ideiglenes Kormány kerületi bizottsága."

Ezek a tények.

Az eszer és mensevik megalkuvók úton-útfélen azt kiabálják, hogy koalíciót kell alakitani az ország „eleven erőivel”, s félreérthetetlenül a moszkvai gyáriparosokra utalnak. Emellett minden alkalommal hangsúlyozzák, hogy nem a Téli Palotában székelő mondvacsinált koalícióról, hanem az országban elevenen élő koalícióról van szó . . .

Kérdezzük:

Lehetséges-e igazi koalíció a gyárosok és a munkások között, amikor a munkások a munkanélküliséget készakarva növelő gyárosokat az Ideiglenes Kormány biztosainak jóakaratú részvétele mellett letartóztatják?

Van-e határa a „forradalmi” szószátyárok ostobaságának, akik szakadatlanul magasztalják a bűnös munkáskizárókkal való koalíciót?

Ráeszmélnek-e a koalíció e nevetséges trombitásai, hogy most lehetetlen más koalíció azon a papiroskoalíción kívül, amely nem terjed túl a Téli Palota falain s eleve kudarcra van ítélve?

*„Rabócsij Puty” („A Munkás Útja”) 24. sz.*
*1917 szeptember 30.*
*Aláírás nélkül.*

# VISSZHANG

## A FALU ÉHEZIK

Ma mindenki a városok élelmezési válságáról beszél. A „csontkezű" éhség kísértete lebeg a városok felett. De senkisem akarja elismerni, hogy az éhség már beosont a faluba is. Senkisem akarja megérteni, hogy a mostani „agrárzavargások" és „pogromok" nagyrészének oka — az éhség.

Íme egy paraszt levele az agrár-„zavargásokról":

„Kérjük, magyarázzák meg nekünk, «tudatlan embereknek, parasztoknak», hogy mi az oka a pogromoknak. Azt hiszik, hogy mindezt huligánok, falurosszák és részeg csavargók csinálják, de kissé tévednek. Nem falurosszák és nem csavargók ezek — hanem az éhségtől megkergült emberek. Például megemlítem a muromi kerület aréfini járását. Itt éhséggel akarnak halálra gyötörni bennünket. Havonként egy emberre öt font lisztet adnak. Lássák be ezt és értsék meg helyzetünket. Hogyan lehet így élni? Itt nemcsak azok rombolnak és pusztítanak, akik bortól részegek, hanem mi magunk is, akik az «éhségtől kergültünk meg»" („Birzsovka").

A burzsoázia házőrző kutyái a „Djeny" és a „Russzkaja Vólja" szerkesztőségéből fáradhatatla-

nul a falu gazdagságáról, a paraszt jómódjáról stb. csaholnak. A tények azonban megcáfolhatatlanul a falu éhínségéről és kimerültségéről, skorbutról és más éhségokozta betegségekről beszélnek. S minél tovább, annál rosszabb helyzetbe kerül a falu, mert a Kerenszkij—Konoválov-kormány kenyér helyett újabb büntetőexpedíciókkal készül traktálni a falut, a közelgő tél pedig újabb, még súlyosabb megpróbáltatásokat ígér a parasztnak.

Az előbb említett paraszt azt írja:

„Hamarosan beáll a tél, a folyók befagynak, s akkor éhen kell halnunk. A vasútállomás messzi van tőlünk. Elmegyünk utonállóknak, hogy kenyerhez jussunk. Nevezzenek bennünket akárhogyan, de az éhség kényszerít erre bennünket” („Birzsovka”).

Így szól a paraszt sokatmondó elbeszélése.

Az eszer és mensevik megalkuvók a koalíció és a koalíciós kormány mindent megmentő erejéről harsonáztak. Most van „koalíció” és van „koalíciós” kormány is. Kérdezzük:

Hol van hát ennek a kormánynak mindent megmentő ereje?

Mit adhat ez a kormány az éhező falunak büntető expedíciókon kívül?

Érzik-e a megalkuvó urak, hogy a paraszt egyszerű levele halálra ítéli koalíciós tákolmányukat?

## ÉHSÉG A GYÁRAKBAN

Még súlyosabb megpróbáltatásoknak vannak kitéve az iparvidékek. Az éhség, amely nem ismeretlen vendég a gyári munkásság körében, most hatvá-

nyozott erővel dühöng itt. Oroszország, amely a háború előtt évenként 400—500 millió pud gabonát szállított külföldre, most, a háború idején, nem képes saját munkásainak enni adni. A gyárakban áll a munka, a munkások megszöknek munkahelyükről, mert az iparvidékeken nincs kenyér, nincs élelem.

Különböző helyekről érkeznek jelentések.

„Sujából táviratozzák: az egész kerületben beszüntették a fafűrészelést. Nincs kenyér. A korjukovi cukorgyárat az a veszély fenyegeti, hogy bezárják, mert a munkások számára nincs élelmiszer. A cukorrépa rothadásnak indul. A jarcevói (Szmolenszk kormányzóság) pamutfonó- és szövőgyár tizenkétezer főnyi munkássága reménytelen helyzetben van. A liszt- és egyéb őrleménytartalékok teljesen kimerültek. A kormányzósági élelmezésügyi bizottság nem tud segíteni. A munkások, akik nem kaptak élelmiszert, nyugtalankodni kezdenek. Elkerülhetetlenek a zavargások. A Kuvsinov-társaság papírgyárának (Tver kormányzóság) csoportvezetői tanácsa táviratozza: a munkásokat éhinség fenyegeti. Sehonnan nem kapunk kenyeret. Azonnali segítséget kérünk. A vicsugai Morókintársaság gyárának vezetősége táviratozza: az élelmezési kérdés veszedelmes jelleget ölt. A munkások éheznek és nyugtalankodnak. Sürgős intézkedésekre van szükség az ellátás ügyében. Ugyanannak a társaságnak az üzemi bizottsága a következő távirattal fordult a minisztériumhoz: nyomatékosan kérjük, hogy a munkásokat soron kívül lássák el liszttel, mivel már éheznek."

Ezek a tények.

A földművelő vidékek panaszkodnak, hogy az iparvidékektől rendkívül kevés árut kapnak. Ezért ők is megfelelően kevés kenyeret adnak az iparvidékeknek. De az iparvidékeken a kenyérhiánynak az a következménye, hogy a munkások elmennek a gyárakból, csökken a gyári munka, következésképpen

csökken a faluba kerülő áruk mennyisége, ami maga után vonja a gyárakhoz jutó kenyérmennyiség további csökkenését, újból fokozza a gyárakban az éhséget és még több munkás szökik meg a gyárakból.

Kérdezzük:

Hol van hát a kivezető út ebből a varázskörből, amely vasabroncsként szorítja a munkásokat és a parasztokat?

Mit javasolhat itt még az úgynevezett koalíciós kormány azokon a hírhedt „diktátorokon" kívül, akiket titokzatosan az éhező iparvidékekre küldözget?

Érzik-e a megalkuvó urak, hogy az imperialista burzsoázia, amelyet mindmáig támogatnak, Oroszországot zsákutcába kergette, melyből csak egyetlen kiút van: a rablóháború megszüntetése?

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 26. sz.*
*1917 október 3.*
*Aláírás nélkül.*

# MEGBÉLYEGEZTÉK ÖNMAGUKAT

Taskentben nemrégiben egy „egészen közönséges" história játszódott le, amilyen ma Oroszországban „gyakran előfordul". A taskenti munkások és katonák az események forradalmasító logikájának hatása alatt kifejezték bizalmatlanságukat a Szovjetek régi Végrehajtó Bizottságával szemben, új forradalmi bizottságot választottak, elsöpörték a kornyilovista hatóságokat, újakat állítottak helyükbe s kezükbe vették a hatalmat. Ez elegendő volt az Ideiglenes Kormány vitéz fogdmegjeinek ahhoz, hogy hadat üzenjenek az „anarchista" Taskenti Szovjetnek. Igaz, a tények azt mutatják, hogy a Szovjet többsége nem anarchistákból, hanem eszerekből állott. De mit törődnek ezzel az Ideiglenes Kormány „rendcsinálói"!

A „Djelo Naróda" eszer Hamletjei pedig, akik nem győznek eleget udvarolni Kerenszkijnek, nagybölcsen „ellenforradalminak" nyilvánították a Taskenti Szovjetet, követelték, hogy a Taskenti Szovjetből hívják vissza az eszereket s hogy Turkesztánban teremtsenek „forradalmi rendet".

Még a kivénhedt Központi Végrehajtó Bizottság is szükségesnek tartotta, hogy rúgjon egyet a szegény taskentieken...

Csak a mi pártunk volt az, amely véges-végig erélyesen támogatta a Taskenti Forradalmi Szovjetet a kormánynak és ügynökeinek ellenforradalmi merényleteivel szemben.

És mi történt?

Eltelt néhány hét, a „szenvedélyek lecsillapodtak", Taskentből tegnap egy küldött érkezett, aki feltárta előttünk a taskenti „história" hű képét — és kiderült, hogy a taskentiek, az Ideiglenes Kormány ügynökeinek ellenforradalmi szárnypróbálgatásai ellenére, becsületesen teljesítették forradalmi kötelességüket.

A Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetje *egyhangúan* bizalmat szavaz a taskenti elvtársaknak és a „Szovjet valamennyi frakciója szavazatával kifejezésre juttatja, hogy a taskenti forradalmi demokrácia igazságos követeléseit kész mindenben támogatni". A szavazással kapcsolatban felszólaló Sirokova az eszer párt nevében kijelenti, hogy a párt a bolsevikok határozati javaslatára fog szavazni.

S mi lett az eszereknek a Taskenti Szovjetből való visszahívásával? Hová lett a Taskenti Szovjet „ellenforradalmisága", e Szovjet „méltatlan kirohanása"?

Most mindez feledésbe merült...

Sebaj! Mi üdvözöljük az eszereknek ezt a „fordulatát": jobb későn, mint soha.

De érzik-e a „Djelo Naróda" vezetői, hogy két héttel ezelőtt kegyetlenül megbélyegezték magukat, amikor gyáván cserbenhagyták a Taskenti Szovjetet?

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 27*
***1917 október 4.***
***Aláírás nélkül.***

# ÖSSZEESKÜVÉS A FORRADALOM ELLEN

Burcev nemrég azt írta az „Obscseje Djelo" c. lapban, hogy „nem volt semilyen kornyilovista *összeesküvés*", „csak *szerződés*" volt, mely Kornyilov és a Kerenszkij-kormány között jött létre, hogy kiirtsák a bolsevikokat és a Szovjeteket és azután katonai diktatúrát teremtsenek. Véleménye igazolására Burcev az „Obscseje Djelo" 6. számában közli Kornyilov „magyarázó feljegyzését", amely az összeesküvés történetét vázoló több okmányból áll. Burcev vállalkozásának az a közvetlen célja, hogy kedvező légkört teremtsen Kornyilov számára és lehetetlenné tegye elítéltetését.

Mi korántsem tartjuk kimerítőnek Kornyilov anyagát. Kornyilov, azonkívül, hogy magáról elhárítja az árulás vádját, nem említ például az összeesküvésben részes egyes személyeket és szervezeteket, és főleg, nem tesz említést a főhadiszálláson működő bizonyos követségi képviselőkről, akik a tanuk vallomásai szerint korántsem játszottak másodrendű szerepet. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy Kornyilov „magyarázó feljegyzését" Burcev rendőrkopói szakértelmével átszerkesztette és a „feljegy-

zésből" egyes, talán nagyon fontos helyeket kihagyott. Ennek ellenére a „feljegyzés", mint okmány, mégis nagyon értékes. És amíg ugyanolyan értékű tanuvallomásokkal nem fogják megcáfolni ennek az okmánynak tartalmát, addig ezt a „feljegyzést" okiratnak fogjuk tekinteni.

Ezért szükségesnek tartjuk, hogy az olvasóval néhány szót váltsunk erről az okiratról.

## Kik ők?

Kik ők, Kornyilov tanácsadói és sugalmazói, kit avatott be elsősorban összeesküvő terveibe?

„Annak a kérdésnek megvitatásába — mondja Kornyilov —, hogy milyen az ország állapota s milyen intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy az országot és a hadsereget megmentsük a teljes összeomlástól, be akartam vonni M. Rodzjankót, G. Lvov herceget és P. Miljukovot, akiket táviratilag felkértem, hogy legkésőbb augusztus 29-én legyenek a főhadiszálláson."

Magának Kornyilovnak a beismerése szerint tehát ezek a főtanácsadók.

De ez még nem minden. A tanácsadókon és sugalmazókon kívül Kornyilovnak voltak még főmunkatársai is, akikben megbízott, akikre számított s akikkel együtt készült végrehajtani összeesküvését.

Hallgassák csak:

„Összeállítottuk a «nemzetvédelmi tanácsra» vonatkozó javaslatot; elnökéül Kerenszkij legfelső főparancsnokot, tagjaiul pedig: Szávinkov miniszterhelyettest, Alexéjev tábornokot, Kolcsak tengernagyot és Filonyenkót

ajánlottuk. Ennek a védelmi tanácsnak *kollektív diktatúrát kellett volna gyakorolnia*, mivel az egyéni diktatúrát nem tartották kívánatosnak. A többi miniszteri székre Tahtamüsev, Tretyjakov, Pokrovszkij, Ignátyjev, Alagyin, Plechánov, Lvov és Zavojko urakat jelöltük."

Ez az igen tisztelt összeesküvők bizalmas kompániája, amely Kornyílovot buzdította s amelyet Kornyílov buzdított, amely Kornyílovval összesúgott a nép háta mögött és a Moszkvai Tanácskozáson Kornyílovnak tapsolt. *Miljukov*, mint a népszabadság pártjának vezetője; *Rodzjanko*, mint a közéleti személyiségek tanácsának vezetője; *Tretyjakov*, mint az ipari vállalkozók vezetője; *Kerenszkij*, mint a „honvédő" eszerek vezetője; *Plechánov*, mint a „honvédő" mensevikek tanítómestere; *Alagyin* mint egy ismeretlen londoni cég ügynöke — íme, ez a kompánia a Kornyílov lázadás reménysége és támasza, az ellenforradalom lelke és idegzete.

Reméljük, hogy a történelem nem feledkezik meg róluk, a kortársak pedig megadják nekik, ami megilleti őket.

## Céljaik

Céljaik „egyszerűek és világosak": „a hadsereg harcképességének fokozása" és a „hátország szanálása" „Oroszország megmentése" érdekében.

A hadsereg harcképességének fokozása érdekében „rámutattam" — mondja Kornyílov —

„annak szükségességére, hogy a hadszíntéren azonnal vissza kell állítani a halálbüntetésről szóló törvényt".

A hátország szanálása érdekében pedig „rámutattam" — folytatja Kornyílov —

„annak szükségességére, hogy a halálbüntetésről és a forradalmi katonai törvényszékekről szóló törvényt ki kell terjeszteni a belső körzetekre is, kiindulva abból a meggondolásból, hogy a hadsereg harcképességének helyreállítása céljából foganatosított intézkedések nem járnak a kívánt eredménnyel, amíg a hadsereg züllött, kiképzetlen, propagandától megfertőzött bandákat fog kapni utánpótlásként a hátországból".

De ez még nem minden. Kornyilov véleménye szerint a „háború céljainak elérése érdekében"... három hadseregre van szükség: „hadseregre a lövészárkokban, a hátországban pedig munkás és vasutas hadseregre". Más szóval: a katonai „fegyelmet" minden következményeivel együtt ki „kell" terjeszteni a honvédelemnek dolgozó gyárakra és a vasutakra, vagyis ezeket militarizálni „kell". Tehát, halálbüntetés a fronton, halálbüntetés a hátországban, a gyárak és vasutak militarizálása, az ország átalakítása „katonai" táborrá, és mint mindennek a koronája, katonai diktatúra Kornyilov elnökletével — lám, ilyen céljai voltak az összeesküvők kompániájának.

Ezeket a célokat külön „jelentésben" fejtették ki, amely már a Moszkvai Tanácskozás előtt híressé vált. Ezek a célok ott találhatók Kornyilov táviratai ban és „feljegyzéseiben", mint „Kornyilov követelései".

Tudott-e a Kerenszkij-kormány ezekről a „követelésekről"?

— Kétségtelenül, tudott.

Egyetértett-e a Kerenszkij-kormány Kornyilovval?

— Nyilván, egyetértett.

„Miután aláírták a közös jelentést, mely a hadsereg és a hátország szanálására vonatkozó rendszabályokat tartalmazta, s amelyet Szávinkov és Filonyenko urak már előbb aláírtak — mondja Kornyílov —, azt az Ideiglenes Kormánynak Kerenszkij, Nyekrászov és Tyeréscsenko urak részvételével tartott külön tanácskozása elé terjesztettem. A jelentés megtárgyalása után közölték velem, hogy a kormány elfogadja valamennyi általam javasolt rendszabályt és megvalósításuk a kormányintézkedések ütemétől függ."

Ugyanezt mondotta Szávinkov is, aki augusztus 24-én kijelentette Kornyílovnak, hogy „az Ideiglenes Kormány a legközelebbi napokban teljesíti az ön követeléseit".

Ismerte-e a népszabadság pártja Kornyílov céljait?

— Kétségtelenül, ismerte.

Egyetértett-e Kornyílovval?

— Nyilván, egyetértett. Mert a népszabadság pártjának központi lapja, a „Récs", nyiltan kijelentette, hogy „teljesen egyetért Kornyílov tábornok eszményeivel".

Pártunknak igaza volt, amikor azt állította, hogy a népszabadság pártja a burzsoá diktatúra pártja.

Pártunknak igaza volt, amikor azt állította, hogy a Kerenszkij-kormány csak cégér e diktatúra leplezésére.

Most, amikor a kornyílovisták felocsúdtak az első csapásból, a hatalmon levő összeesküvők ismét a „hadsereg harcképességének fokozásáról" és a „hátország szanálásáról" beszélnek.

Jól jegyezzék meg a munkások és a katonák, hogy a „hadsereg harcképességének fokozása" és a

„hátország szanálása" a halálbüntetést jelenti a hátországban és a fronton egyaránt.

## Útjuk

Útjuk ugyanolyan „egyszerű és világos", mint a céljaik. Ez az út, a bolsevizmus kiirtása, a Szovjetek szétkergetése, Petrográdnak külön katonai kormányzósággá alakitása, Kronstadt lefegyverzése. Egyszóval — a forradalom szétzúzása. Erre kellett a harmadik lovas hadtest. Erre kellett a „vad hadosztály".

Szávinkov, miután Kornyilovval együtt megvitatta a petrográdi katonai kormányzóság határait, ezt mondja Kornyilovnak:

— „Igy, Lavr Georgijevics, az Ideiglenes Kormány a legközelebbi napokban teljesíti az ön követeléseit; de a kormánynak aggodalmai vannak, hogy Petrográdon komoly bonyodalmak támadhatnak. Ön, persze, tudja, hogy körülbelül augusztus 28-ára vagy 29-ére komoly bolsevik megmozdulás várható Petrográdon. Ha nyilvánosságra hozzuk az ön követeléseit, melyeket az Ideiglenes Kormánynak kell megvalósítania, az, természetesen, lökést ad majd a bolsevikok megmozdulásának. Bár elegendő haderő áll rendelkezésünkre, arra mégsem számíthatunk teljesen. Annál is kevésbbé, mert még nem tudjuk, hogy a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje milyen álláspontra helyezkedik az új törvénnyel szemben. Lehetséges, hogy az is a kormány ellen foglal állást, és akkor nem számíthatunk a csapatainkra. Ezért kérem önt, intézkedjék, hogy a 3. lovas hadtestet augusztus végére vonják össze Petrográd alatt és bocsássák az Ideiglenes Kormány rendelkezésére. Abban az esetben, ha a bolsevikokon kívül a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének tagjai is résztvesznek a megmozdulásban, ellenük is fel kell lépnünk."

Szávinkov ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy a legerélyesebbben és a legkíméletlenebbül kell cselekedni. Mire Kornyílov tábornok azt felelte, hogy ő „másféle cselekvést nem is ismer. Ha a bolsevikok és a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje akcióba lép, azt teljes eréllyel fogja elnyomni".

Kornyílov e rendszabályok közvetlen foganatosítása céljából a következő „két feladatot" tűzte a harmadik lovas hadtest és a vad hadosztály parancsnoka, Krümov tábornok elé:

„1. Ha tőlem (Kornyílovtól), vagy közvetlenül a helyszínen értesítést kap a bolsevikok akciójának megkezdéséről, a hadtesttel azonnal vonuljon Petrográd ellen, foglalja el a várost, fegyverezze le a petrográdi helyőrség azon egységeit, amelyek a bolsevikok mozgalmához csatlakoznak, fegyverezze le Petrográd lakosságát és kergesse szét a Szovjeteket.

2. E feladat végrehajtása után Krümov tábornoknak egy dandárt tüzérséggel együtt Oranienbaumba kellett küldenie, és ennek megérkezése után fel kellett szólítania a kronstadti helyőrséget, hogy szerelje le az erődöt és vonuljon át a szárazföldre.

A miniszterelnök augusztus 8-án hozzájárult a kronstadti erőd lefegyverzéséhez és helyőrségének kivonásához, és a tengerészeti vezérkar erre vonatkozó jelentését a miniszterelnök határozatával együtt Maximov tengernagy levelének kíséretében átadták a legfelsőbb főparancsnok vezérkari főnökének."

Ez az útja a forradalom és a forradalmi vívmányok ellen összeesküvők bizalmas kompániájának.

A Kerenszkij-kormány nemcsak tudott erről az egész pokoli tervről, hanem maga is résztvett e terv kidolgozásában és Kornyílovval együtt annak megvalósítására készülődött.

Szávinkov, aki akkor még a hadügyminisztérium vezetője volt, nyiltan meg is mondotta ezt, s nyilatkozatát, amely köztudomású, még nem cáfolta meg senki.

Íme a nyilatkozat:

„A történelmi hűség érdekében kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy én, a miniszterelnök megbízásából, egy lovas hadtestet kértem öntől (Kornyílovtól), hogy Petrográdon biztosíthassuk a hadiállapot kihirdetését és elfojthassunk az Ideiglenes Kormány ellen irányuló mindennemű lázadási kísérletet, bárhonnan jöjjön is . . ."

Azt hiszem, világos!

Tudott-e a kadet párt Kornyílov tervéről?

— Kétségtelenül, tudott.

Mert a párt központi lapja, a „Récs", közvetlenül a Kornyílov lázadás előtt különös igyekezettel terjesztett provokációs híreket a „bolsevik felkelésről", *s ezzel egyengette az utat* ahhoz, hogy Kornyílov benyomuljon Petrográdra és Kronstadtba.

Mert a kadet párt *képviselője*, Maklakov úr, mint Kornyílov „feljegyzéséből" kitűnik, „személyesen" résztvett Szávinkov és Kornyílov minden megbeszélésén, amelyeken a petrográdi betörés tervét tárgyalták. Tudomásunk szerint Maklakovnak akkor nem volt semilyen hivatalos állása az Ideiglenes Kormánynál vagy a kormányban — tehát milyen minőségben vehetett részt ezeken a tárgyalásokon, ha nem mint pártjának képviselője?

Ezek a tények.

Pártunknak igaza volt, amikor azt állította, hogy a Kerenszkij-kormány a burzsoá ellenforradalom kormánya, amely a kornyílovi összeesküvőkre támasz-

kodik és csak abban különbözik az utóbbiaktól, hogy valamivel „határozatlanabb".

Pártunknak igaza volt, amikor azt állította, hogy az ellenforradalom eszmei és politikai szálai a kadetpárt Központi Bizottságában futnak össze.

Ha a petrográdi és mogiljovi összeesküvők ellenforradalmi terve nem sikerült, azért nem Kerenszkijt és Kornyílovot, nem Maklakovot és Szávinkovot kell hibáztatni, hanem a Szovjeteket, azokat a Szovjeteket, amelyeket ők „szétkergetni" készültek, de amelyekkel szemben erőtleneknek bizonyultak.

Most, amikor a kornyílovisták ismét összeszedték magukat, miután a megalkuvók segítségével visszalopakodtak a hatalomba, a Szovjetek elleni harc ismét napirendre kerül. Jól jegyezzék meg a munkások és katonák, hogy ha nem fogják támogatni a Szovjeteket a kornyílovisták kormánya elleni harcukban, úgy a katonai diktatúra vaspatája alá kerülhetnek.

## Az imperialista burzsoázia diktatúrája

Mi is az a „kollektív diktatúra", amelynek létesítésében a forradalom ellen összeesküvő kompánia — Kornyílov és Miljukov, Alagyin és Filonyenko, Kerenszkij és Lvov herceg, Rodzjanko és Szávinkov — megállapodott? Milyen politikai formába akarták burkolni ezt a diktatúrát?

Milyen politikai intézményeket tartottak szükségesnek ahhoz, hogy bevezessék és berendezzék a „kollektív diktatúrát"?

## Mit mondanak az okmányok?

„Kornyílov tábornok megkérdezte Filonyenkót, nem gondolja-e, hogy a kialakult súlyos helyzetből csak a katonai diktatúra kikiáltása lehet az egyetlen kiút.

Filonyenko azt felelte, hogy ha reálisan gondolkozik a diktátorról, a mai helyzetben csakis Kornyílov tábornok jöhetne szóba. Filonyenko azonban az egyéni diktatúra ellen a következő kifogást emelte: Kornyílov tábornok nem ismeri eléggé a politikai helyzetet s ezért az ő diktatúrája esetén olyasvalami alakulna ki, amit kamarillának szoktak nevezni. A demokratikus és köztársasági körök kénytelenek lennének ez ellen és következésképpen az egyéni diktatúra ellen is fellépni.

*Kornyílov tábornok.* Hát mit csináljunk, ha a kormány egyáltalában nem intézkedik?

*Filonyenko.* A kiutat egy direktórium megalakításában látom. A kormány tagjaiból kis katonai kabinetet kell összeállítani, amelybe vasakaratú embereket kell bevenni; ebben a kabinetben, amelyet «népvédelmi tanácsnak» vagy valahogy máskép is lehetne nevezni — hiszen nem az elnevezés a döntő — Kerenszkijnek, Kornyílov tábornoknak és Szávinkovnak feltétlenül részt kell vennie. E kis kabinet legfőbb feladata az ország védelme lenne. A direktórium tervezetét ebben a formában a kormánynak el kell fogadnia.

*Kornyílov.* Igaza van. Direktóriumra van szükség, mégpedig minél előbb ..." („Nóvoje Vrémjá").

## És tovább:

„Összeállítottuk a «népvédelmi tanácsra» vonatkozó javaslatokat; elnökül A. F. Kerenszkij legfelsőbb főparancsnokot, tagjaiul pedig Szávinkov úr miniszterhelyettest, Alexéjev tábornokot, Kolcsak tengernagyot és Filonyenko urat ajánlottuk.

Ennek a honvédelmi tanácsnak kollektív diktatúrát kellett volna gyakorolnia, mivel az egyéni diktatúrát nem tartották kívánatosnak" (lásd „Obscseje Djelo").

Tehát, *direktórium*, ez az a politikai forma, amelybe be akarták burkolni Kornyílov—Kerenszkij „kollektív diktatúráját."

Most már mindenki előtt világos, hogy Kerenszkij, aki a sikertelen Kornyílov „lázadás" után megteremtette a direktóriumot, más eszközökkel *ugyanazt a kornyílovi diktatúrát* folytatta.

Most már mindenki előtt világos, hogy az elaggott Központi Végrehajtó Bizottság, amikor az ismeretes éjszakai ülésen Kerenszkij direktóriuma mellett foglalt állást, Kornyílov tábornok ellenforradalmi tervére szavazott.

Most már mindenki előtt világos, hogy a „Djelo Naróda" bölcsei, amikor habzó szájjal védelmezték Kerenszkij direktóriumát, bár maguk sem vették észre, a nyilt és leplezett kornyílovisták örömére elárulták a forradalmat.

Pártunknak igaza volt, amikor azt állította, hogy a direktórium az ellenforradalom diktatúrájának leplezett formája.

Csakhogy a direktóriummal egymagában „nem sokra" megy az ember. Az ellenforradalom mestereinek meg kellett érteniök, hogy egyedül a direktórium segítségével, minden „demokratikus" cégér nélkül, nem lehet „kormányozni" egy olyan országot, amely megízlelte a demokratizmus gyümölcsét. „Kollektív diktatúra" direktórium formájában — ez már teszi! De miért kell annak meztelennek lennie? Nem volna-e jobb valamilyen „előparlamenttel" leplezni? Hadd éljen és fecsegjen a „demokratikus előparlament" — csak az államapparátus legyen a direktórium kezében! Ismeretes, hogy Kornyílov prókátora, Zavojko úr,

egy ismeretlen londoni cég ügynöke, Alagyin úr, és Miljukov barátja, „maga" Kornyilov — ezek vetették fel elsőnek az „előparlament" tervét, hogy az támasza és cégére legyen a direktóriumnak, amely „felelős" lesz (ne nevessenek!) az „előparlamentnek".

Lássuk mit mond az okmány?

„Kornyilov tábornok és környezete, amikor direktóriumot követelt, nem úgy gondolta el azt, hogy az nem lesz felelős az országnak.

M. M. Filonyenko egyik legmeggyőződöttebb híve az Alagyin által javasolt képviseleti szervnek, amelynek a kormány az Alkotmányozó Gyűlés összehívásáig feltétlenül felelősséggel tartozik.

Alagyin elgondolása szerint ennek a képviseleti szervnek magában kell foglalnia a negyedik Állami Dumát (a jobbszárny nélkül és a tétlen tagok kivételével), az első három duma baloldali elemeit, a Munkás- és Katonaküldöttek Központi Végrehajtó Bizottsága által kijelölt küldöttséget (a pártok képviseletének korlátozása nélkül) és 10—20 legkiválóbb forradalmárt, mint Bresko-Breskovszkaját, Kropotkint, Fignert stb., akiket maga a képviseleti szerv kooptál tagjai közé. Az «előparlament» eszméjét tehát A. F. Alagyin vetette fel először" („Nóvoje Vrémja").

Tehát *„előparlament"*, ez az a „képviseleti szerv", amely „demokratikus" támaszt volt hivatott nyujtani Kornyilov—Kerenszkij „kollektív diktatúrája" számára.

„Előparlament", mint az a szerv, amelynek a kormány az Alkotmányozó Gyűlés *„összehívásáig"* „felelős", „előparlament", amely az Alkotmányozó Gyűlést ennek összehívásáig *helyettesíteni fogja;* „előparlament", amely *helyettesíti* az Alkotmányozó Gyűlést, ha az utóbbi összehívását elhalasztják; „elő-

parlament", amely „jogi *alapot*" (ujjongjatok, jogászok!) *nyujt* az Alkotmányozó Gyűlés összehívásának elhalasztására; „előparlament", mint az Alkotmányozó Gyűlés *meghiúsításának eszköze* — ez az értelme a forradalom ellen összeesküvők ellenforradalmi „demokratizmusának".

Most mindenki előtt világos, hogy Kerenszkij, amikor a két nap mulva összeülő kornyílovi „előparlamentet" „szentesíti", nem csinál egyebet, mint más eszközökkel hajtja végre a forradalom ellen összeesküvők *azonos ellenforradalmi tervét.*

Most mindenki előtt világos, hogy az Avxentyjevek és Dánok, amikor az „előparlamentet" szervezték s ennek érdekében több hamisítást követtek el, a nyilt és leplezett kornyílovisták kezére játszottak, a forradalom és vívmányai ellen dolgoztak.

Most mindenki előtt világos, hogy a „Djelo Naróda" bölcsei, amikor Alkotmányozó Gyűlésről kiabálnak, de ugyanakkor ácsolják a kornyílovi „előparlamentet", az Alkotmányozó Gyűlés meghiúsításán dolgoznak.

*Kornyílov tanítványai* — ez minden, amire képeseknek bizonyultak a „Demokratikus Tanácskozás" „felelős" fecsegői, a Ceretelik és Csernovok, az Avxentyjevek és Dánok.

## Első következtetés

A fentebb ismertetett okmányokból látható, hogy a „Kornyílov-ügy" nem az Ideiglenes Kormány ellen irányuló „lázadás" és nem is egy becsvágyó tábornok egyszerű „kalandja", hanem a szó szoros értelmében

vett összeesküvés volt a forradalom ellen, megszervezett és jól átgondolt összeesküvés.

Az összeesküvés szervezői és sugalmazói: a tábornoki kar ellenforradalmi része, a kadet párt képviselői, a moszkvai „közéleti személyiségek" képviselői, az Ideiglenes Kormány „legbeavatottabb" tagjai — s végül, de nem utolsó sorban! — bizonyos követségek bizonyos képviselői (róluk Kornyílov „feljegyzése" hallgat).

Vagyis mindazok, akik a Moszkvai Tanácskozáson „lelkesen" fogadták Kornyílovot, mint „Oroszország hivatott vezérét".

A „Kornyílov-összeesküvés" az imperialista burzsoázia összeesküvése Oroszország forradalmi osztályai ellen, a proletariátus és a parasztság ellen.

Az összeesküvés célja: a forradalom szétzúzása és az imperialista burzsoázia diktatúrájának megteremtése.

Voltak ugyan nézeteltérések az összeesküvők között, de azok kis, mennyiségi nézeteltérések voltak. A „kormányintézkedések ütemére" vonatkoztak: Kerenszkij óvatosan és körültekintően akart cselekedni, Kornyílov pedig „rámenős" volt. De a fő kérdésben valamennyien megegyeztek — abban, hogy az imperialista burzsoázia diktatúráját kell megteremteni a *direktórium* „kollektív diktatúrája" formájában, az együgyűek félrevezetése végett „demokratikus" *előparlamenttel* leplezve.

Mi az imperialista burzsoázia diktatúrájának jellemző vonása?

Először is az, hogy ez a diktatúra a háborúskodó és kizsákmányoló kisebbség uralma a dolgozó és békét

szomjazó többség fölött. Olvassák el Kornyilov „feljegyzését”, tanulmányozzák a kormány tagjaival folytatott „megbeszéléseket”: szó van ottan a forradalom elnyomására irányuló intézkedésekről, szó van a burzsoá rend megszilárdításának és az imperialista háború meghosszabbításának útjairól, de egyetlen szó sincs a földet követelő parasztokról, a kenyeret követelő munkásokról, a lakosság békét szomjazó többségéről. Sőt, az egész „feljegyzés” arra a feltevésre épül, hogy vaskorlátok között kell tartani a tömegeket, viszont a kormányzás gyeplőjét maroknyi diktátornak kell kézben tartania.

Másodszor az, hogy az imperialista burzsoázia diktatúrája kulisszamögötti, titkos, leplezett, a tömegek becsapására irányuló diktatúra. Olvassák csak a „feljegyzést” és meg fogják látni, hogy az összeesküvő urak milyen buzgón iparkodtak eltitkolni sötét terveiket és kulisszamögötti mesterkedéseiket nemcsak a tömegek elől, hanem még „kollégáik” és pártbeli „barátaik” elől is. A tömegek félrevezetésére fércelték össze a „demokratikus” előparlament tervét, mert milyen demokratizmusról lehet szó, amikor a hátországban és a fronton a halálbüntetés van érvényben? A tömegek félrevezetésére őrizték meg az „Oroszországi Köztársaságot”, mert milyen köztársaságról lehet szó ott, ahol egy öt diktátorból álló csoportocska teljhatalmat gyakorol!

Végül az, hogy az imperialista burzsoázia diktatúrája a tömegekkel szemben alkalmazott erőszakra támaszkodó diktatúra. Ennek a diktatúrának nincs és nem is lehet más „biztos” támasza, csak a rendszeres erőszak a tömegekkel szemben. Halálbüntetés a

hátországban és a fronton, a gyárak és vasutak militarizálása, sortüzek — ez ennek a diktatúrának a fegyvertára. „Demokratikus" csalás, alátámasztva erőszakkal; erőszak, „demokratikus" csalással leplezve — ez az imperialista burzsoázia diktatúrájának alfája és omegája.

Az összeesküvők ilyen diktatúrát akartak Oroszországban.

## Második következtetés

Egyáltalában nem gondolunk arra, hogy az összeesküvés okát egyes hősök rosszakaratában keressük. Eszünkbe se jut, hogy az összeesküvést kezdeményezőinek hatalomvágyával magyarázzuk. Az ellenforradalmi összeesküvés okai mélyebben gyökeredznek. Az imperialista háború viszonyaiban kell keresni azokat. Ennek a háborúnak követelményeiben kell keresni azokat. A támadás politikája, melyet az Ideiglenes Kormány júniusban magáévá tett — ez az a talaj, melyből az ellenforradalmárok összeesküvése kinőtt. Az imperialista háború légkörében a támadás politikája mindenütt, minden hadviselő államban szükségessé tette a szabadságjogok felszámolását, a hadiállapot bevezetését, a „vasfegyelmet", mert maximális szabadság mellett elképzelhetetlen, hogy a tömegeket büntetlenül kergethessék a világ ragadozói által rendezett vérfürdőbe. Ebben a tekintetben Oroszország sem lehetett kivétel.

A hazai és szövetséges imperialista klikkek nyomására júniusban támadást rendelnek el a fronton. A katonák nem hajlandók szó nélkül támadásba

menni. Elkezdődik az ezredek feloszlatása. Ez a rendszabály hatástalannak bizonyul. Ennélfogva a hadsereget „harcképtelennek" minősítik. Kornyílov (és nemcsak Kornyílov!) a hadsereg „harcképességének fokozása" érdekében a halálbüntetés bevezetését követeli a fronton s egyelőre megtiltja a katonák gyűléseit és összejöveteleit. A katonák és a munkások a hátországban tiltakoznak ez ellen s ezzel fokozzák a frontkatonák háborgását. Válaszul a front-tábornokok a burzsoázia támogatásával azt követelik, hogy a halálbüntetést terjesszék ki a hátországra is, militarizálják a gyárakat és a vasutakat. A diktatúra terve és az összeesküvés csak logikus fejleménye ezeknek a rendszabályoknak. Ez a „vasfegyelem helyreállításának" és az ellenforradalom fejlődésének rövid története, amelyet Kornyílov „feljegyzése" szemléltetően ismertet. Az ellenforradalom a frontról jött, az imperialista háború viszonyai között a támadás követelményeinek talaján keletkezett. Az összeesküvésnek az volt a célja, hogy megszervezze és törvényesítse a már meglevő ellenforradalmat s kiterjessze egész Oroszországra.

A cári Duma június harmadiki bölényei tudták, mit csinálnak, amikor már június elején „azonnali" támadást követeltek a szövetségesekkel szoros együttműködésben. Ők, az ellenforradalom hétpróbás mesterei, jól tudták, hogy a támadás politikája elkerülhetetlenül maga után vonja az ellenforradalmat.

Pártunknak igaza volt, amikor a Szovjetkongresszuson tett nyilatkozatában arra figyelmeztetett, hogy a támadás halálos veszedelemmel fenyegeti a forradalmat.

A „honvédők” vezérei, akik elvetették pártunk nyilatkozatát, ismét bebizonyították, hogy politikailag éretlenek és eszmeileg az imperialista burzsoáziától függnek.

Mi következik ebből?

Ebből csak egy következik. A fentebb tárgyalt összeesküvés nem egyéb, mint az imperialista háború és a támadó politika követelményeiből eredő ellenforradalom folytatása. Amíg háború van és ilyen politikát folytatnak — fennáll az ellenforradalmi összeesküvések veszélye is. Ha ettől a veszélytől meg akarjuk óvni a forradalmat — meg kell szüntetni az imperialista háborút, elejét kell venni a támadó politika lehetőségének, ki kell vívni a demokratikus békét.

## Harmadik következtetés

Kornyílovot és „bűntársait” letartóztatták. A kormány által szervezett nyomozó bizottság „gyorsított ütemben” végzi dolgát. Az Ideiglenes Kormány legfelsőbb bírónak képzeli magát. Kornyílovnak és „bűntársainak” kiosztotta a „lázadók” szerepét. A „Récs” és a „Nóvoje Vrémja” kompániájának pedig — Kornyílov védőinek szerepét. „Érdekes tárgyalás lesz” — mondják az újdonságok kedvelői. „A tárgyalás során sok fontos leleplezés lesz” — jegyzi meg sokatmondóan a „Djelo Naróda”.

Ki ellen irányult a lázadás? Természetesen, a forradalom ellen! Hol van hát az a forradalom? Természetesen, az Ideiglenes Kormányban, mert a lázadást az Ideiglenes Kormány ellen szervezték. Kikből áll

akkor ez a forradalom? Az „örökös" Kerenszkijből, a kadet párt képviselőiből, a moszkvai „közéleti személyiségek" képviselőiből és egy „sir"-ből, aki ezeknek a dzsentlmeneknek a háta mögött áll. Egy hang: „De mért nincs ott Kornyilov?" Egy másik hang: „Már hogy volna ott Kornyilov, mikor azt parancsolták neki, hogy üljön a vádlottak padjára"...

De hagyjuk, gördüljön le a függöny. Kornyilov valóban összeesküvést szervezett a forradalom ellen. De nem volt egyedül. Voltak neki sugalmazói is, Miljukov és Rodzjanko, Lvov és Maklakov, Filonyenko és Nabokov. Voltak munkatársai is, mint Kerenszkij és Szávinkov, Alexéjev és Kalégyin. Vajjon mese-e, hogy ezek és más ezekhez hasonló dzsentlmenek most nyugodtan, szabadon sétálnak, és nemcsak hogy szabadon sétálnak, hanem „magának" Kornyilovnak az alkotmánya szerint „kormányozzák" az országot? Kornyilovot, végül, az orosz és az angol-francia imperialista burzsoázia is támogatta, amelynek érdekében „kormányozzák" most az országot Kornyilov munkatársai. Vajjon nem világos-e, hogy szánalmas és nevetséges komédia ez, ha most egyedül Kornyilov fölött akarnak ítélkezni? Másrészt, hogyan állítsák bíróság elé az imperialista burzsoáziát, a forradalom elleni összeesküvés legfőbb bűnösét? Ezt oldják meg az igazságügyminisztérium bölcs iparosai!

Nyilván nem ez a komédiába illő per a lényeges. Lényeges az, hogy a Kornyilov lázadás után, a „szenzációs" letartóztatások és a „szigorú" nyomozás után a hatalom ismét teljesen és hiánytalanul a kornyilovisták kezébe „került". Mindazt, amit Kornyilov

fegyverrel akart elérni, most lassan, de következetesen, a hatalmon levő kornyílovisták valósítják meg, ha más eszközökkel is. Még a kornyílovi „előparlamentet" is életre hívták.

Lényeges az, hogy a forradalom elleni összeesküvés szerencsés „felszámolása" után ismét az összeesküvők vezérkarának hatalmába, újból Kerenszkijnek és Tyeréscsenkónak, a kadet párt és a „közéleti személyiségek" képviselőinek, újból a „sir"-öknek és „sir"-ökhöz hasonló tábornokoknak a hatalmába „kerültünk". Kornyílov nincs, de mért volna rosszabb Kornyílovnál sir Alexéjev, aki nélkül nem intéznek el egyetlen fontos állami ügyet sem és akiről nem lehet tudni, hogy az Antant konferenciáján Oroszországot, avagy Angliát szándékszik-e képviselni?

Lényeges az, hogy nem tűrhetjük tovább ezt az összeesküvő „kormányt".

Lényeges az, hogy ebben az összeesküvőkből alakult „kormányban" nem lehet meghízni, hacsak nem akarjuk kockáztatni, hogy újabb összeesküvések halálos veszedelmébe döntsük a forradalmat.

Igen, ítélkezni kell a forradalom ellen összeesküvők felett. De az ítélkezés ne legyen komédiába illő és hazug, hanem legyen igazi és népi ítélkezés. Ennek az ítélkezésnek meg kell fosztania hatalmától az imperialista burzsoáziát, amelynek érdekeiért serénykedik az összeesküvők „kormánya". És gyökeresen, lentről fentig, meg kell tisztítania a hatalmat a kornyílovista elemektől.

Fentebb azt mondottuk, hogy az imperialista háború befejezése és a demokratikus béke kivívása nélkül nem lehet megóvni a forradalmat az ellen-

forradalom összeesküvéseitől. De amíg a mostani „kormány” van hatalmon, még álmodni sem lehet a demokratikus békéről. Ahhoz, hogy kivívjuk a demokratikus békét, ezt a hatalmat meg kell semmisíteni és helyére újat kell „állítani”.

Ennek elérése céljából új, forradalmi osztályok, a proletariátus és a forradalmi parasztság kezébe kell adni a hatalmat. Ennek elérése céljából a forradalmi tömegszervezetekben, a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeiben kell összpontosítani a hatalmat.

Ezek az osztályok és ezek a szervezetek, és csakis ezek mentették meg a forradalmat a kornyílovista összeesküvéstől. Ugyancsak ők fogják biztosítani a forradalom győzelmét is.

Ez lesz az ítélet az imperialista burzsoázia és ügynökei, az összeesküvők felett.

## Két kérdés

Első kérdés. Néhány héttel ezelőtt, amikor a sajtóban megjelentek a hatalom (nem Kornyílov, hanem a hatalom!) forradalomellenes összeesküvéséről szóló első botrányos leleplezések, a bolsevik frakció a Központi Végrehajtó Bizottságban interpellációt terjesztett elő, amelyet a „kornyílovi hősköltemény” idején fennállott Ideiglenes Kormány volt tagjaihoz, Avxentyjevhez és Szkóbelevhez intézett. Az interpelláció Avxentyjev és Szkóbelev vallomásai iránt érdeklődött, amelyeket a demokrácia iránti köteles tiszteletből és hivatali kötelességből kellett tenniök az Ideiglenes Kormány ellen irányuló

leleplezések kérdésében. Frakciónk interpellációját még aznap a Központi Végrehajtó Bizottság Irodája is magáévá tette, s így az interpelláció az „egész forradalmi demokrácia" interpellációjává vált. Azóta eltelt egy hónap, botrányosabbnál botrányosabb leleplezések követik egymást, Avxentyjev és Szkóbelev azonban hallgatnak, mint a csuka, mintha a dolog nem tartoznék rájuk. Nem gondolják-e az olvasók, hogy ideje volna már ezeknek a „felelős" polgártársaknak a tisztesség elemi szabályaira emlékezniök és végre-valahára válaszolniok arra az interpellációra, amelyet az „egész forradalmi demokrácia" intézett hozzájuk?

Második kérdés. Amikor egymást érték az újabb leleplezések a Kerenszkij-kormányról, a leleplezések hevében a „Djelo Naróda" arra szólította fel olvasóit, hogy „tűrjék" még ezt a kormányt, „várjanak" az Alkotmányozó Gyűlésig. Persze, mulatságos hallani, hogy „tűrésről" beszélnek azok az emberek, akik saját maguk alakították ezt a kormányt az „ország megmentésére". Talán csak nem azért alakították ezt a kormányt, hogy szívszakadva „rövid időre" „megtűrjék"?.. De mit jelent „tűrni" a Kerenszkij-kormányt? Ez azt jelenti, hogy a forradalom ellen összeesküvő társaság kezébe tesszük a sokmilliós nép sorsát. Ez azt jelenti, hogy az imperialista burzsoázia ügynökeinek kezébe tesszük a háború és a béke sorsát. Ez azt jelenti, hogy megátalkodott ellenforradalmárokra bízzuk az Alkotmányozó Gyűlés sorsát. Hogyan nevezzük azt a „szocialista" pártot, amely politikai sorsát a forradalom ellen összeesküvők „kormányának" sorsához kötötte? Beszélnek

az eszer párt vezéreinek „naivitásáról". Beszélnek a „Djelo Naróda" „rövidlátásáról". Kétségtelen, hogy az eszerek „felelős" vezéreinek bőven kijutott ezekből az „erényekből". De ... nem gondolják-e az olvasók, hogy a politikában a naivitás bűn, mely az árulással határos.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 27, 28. és 30. sz.*
*1917 október 4, 5. és 7.*
*Aláírás: K. Sztálin.*

# KI HIÚSÍTJA MEG AZ ALKOTMÁNYOZÓ GYŰLÉST?

Mialatt a megalkuvó fecsegők a végkimerülésig beszélnek az előparlamentről, utitársaik pedig a bolsevikok ellen csatáznak, akik állítólag meghiúsítják az Alkotmányozó Gyűlést, ezalatt az ellenforradalom mesterei már próbálgatják erőiket, hogy valóban meghiúsítsák az Alkotmányozó Gyűlést.

A „doni kozákság" vezérei alig egy hete azt javasolták, hogy a „lakosság készületlenségére" való tekintettel halasszák el az alkotmányozógyűlési választásokat.

Két nappal később a kadet „Récs"-hez egészen közelálló „Djeny" kikotyogta, hogy az „agrárzavargások hulláma miatt... elhalasztják az alkotmányozógyűlési választásokat".

Tegnap pedig azt a távirati hírt kaptuk, hogy a moszkvai „közéleti személyiségek", ugyanazok, akik most az Ideiglenes Kormányt irányítják, szintén „lehetetlennek tartják", az alkotmányozógyűlési választásokat.

„N. N. Lvov, az Állami Duma tagja, kijelentette, hogy jelenleg, tekintettel az országban uralkodó anarchiára, technikai és politikai meggondolásokból nem lehet meg-

tartani a választásokat. Kuzmin-Karavájev pedig hozzáfűzte, hogy a hatalom nincs felkészülve az Alkotmányozó Gyűlésre, nem dolgoztak ki semilyen törvényjavaslatot."

Nyilvánvaló, hogy a burzsoázia meg akarja hiúsítani az alkotmányozógyűlési választásokat.

Nyilvánvaló, hogy a burzsoázia most, amikor erősen megvetette lábát az Ideiglenes Kormányban, s az ellenforradalmi előparlamentben „demokratikus" fedezéket teremtett magának — eléggé erősnek érzi magát ahhoz, hogy mégegyszer „elhalassza" az Alkotmányozó Gyűlést.

Mivel tudják kivédeni ezt a veszélyt az „Izvésztyija" és a „Djelo Naróda" megalkuvó urai?

Mit tudnak szembeszegezni az Ideiglenes Kormánnyal, ha az, „az ország szavára hallgatva" és a „közéleti személyiségek" nyomdokain haladva, elhalasztja az alkotmányozógyűlési választásokat?

Talán a hirhedt előparlamentet? De hiszen az előparlamentet, amelyet Kornyilov terve szerint alkottak meg s amelynek az a rendeltetése, hogy eltakarja a Kerenszkij-kormány fekélyeit, éppen azért hívták életre, hogy helyettesítse az Alkotmányozó Gyűlést, ha ezt elhalasztják. Mi szerepe lehet ennek a kornyilovi korcsszülöttnek az Alkotmányozó Gyűlésért folytatott harcban?

Talán a rozzant Központi Végrehajtó Bizottságot? De milyen tekintélye lehet ennek a tömegektől elszakadt intézménynek, amely hol a vasutasokon, hol a Szovjeteken rúg egyet?

Talán a „nagy orosz forradalmat", amelyről oly bántóan hamisan énekel a „Djelo Naróda"? De hiszen maguk a „Djelo Naróda" bölcsei mondják,

hogy a forradalom összeférhetetlen az Alkotmányozó Gyűléssel („vagy forradalom, vagy Alkotmányozó Gyűlés"!). Milyen hatása lehet a „forradalom erejéről" szóló üres frázisoknak az Alkotmányozó Gyűlésért folytatott harcban?

Hol van hát az az erő, amelyet szembe lehet állítani a burzsoázia ellenforradalmi kísérleteivel?

Ez az erő — a növekvő orosz forradalom. A megalkuvók nem hisznek benne. De ez nem gátolja abban, hogy nőttön nőjön, magával ragadva a falut s kidöntve a földbirtokosi hatalom pilléreit.

A mensevikek és az eszerek, amikor a Szovjetkongresszus[86] ellen harcolnak és a kornyílovi előparlamentet szilárdítják, a burzsoáziának segítenek az Alkotmányozó Gyűlés meghiúsításában. De tudják meg, hogyha ezen az úton haladnak, a növekvő forradalommal fog meggyűlni a bajuk.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 28. sz.*
*1917 október 5.*
*Vezércikk.*

# AZ ELLENFORRADALOM MOZGÓSÍT — KÉSZÜLJETEK A VISSZAVERÉSÉRE

A forradalom él. Miután meghiúsította a Kornyílov „lázadást" és felrázta a frontot, beszárnyalta a városokat és új életet öntött az iparvidékekbe — most a faluba csap át, s kidönti a földbirtokosi hatalom gyűlöletes pilléreit.

Porba hull a megalkuvó politika utolsó támasza. A kornyílovizmus elleni harc eloszlatta a munkások és a katonák megalkuvó illúzióit, a mi pártunk köré tömörítette a munkásokat és katonákat. A földbirtokosok elleni harc eloszlatja majd a parasztok megalkuvó illúzióit is s a munkások és katonák mellé sorakoztatja fel a parasztokat.

A „honvédők" ellen folytatott harcban és a „honvédők" ellenére kialakul a munkások, katonák és parasztok forradalmi frontja. A megalkuvók ellen folytatott harcban és a megalkuvók ellenére nő, erősödik ez a front.

A forradalom mozgósítja erőit, s kiveti soraiból a mensevik és eszer megalkuvókat.

Ugyanakkor az ellenforradalom is mozgósítja erőit.

A kadet párt, az ellenforradalom fészke és meleg-

ágya, elsőnek indítja meg a harcot s Kornyílov mellett agitál. A kadet párt, kezébe ragadva a hatalmat, eleresztette láncairól a szuvórini házőrző kutyákat, s miután az eszer-mensevik-kornyílovi előparlamenttel fedezte magát és biztosította magának az ellenforradalmi tábornokok támogatását — most új „Kornyílov lázadást" készít elő, s a forradalom szétzúzásával fenyegetődzik.

A moszkvai „közéleti személyiségek szövetsége", a munkáskizárók és a „csontkezű éhség" szövetsége, ugyanaz a szövetség, amely segítségére volt Kornyílovnak, hogy a katonákat és a munkásokat fojtogassa, hogy a hátországban a Szovjeteket és a fronton a bizottságokat szétkergesse — ez a szövetség két nap mulva összehívja a „*második Moszkvai Tanácskozást*", amelyre buzgón invitálja a „kozák csapatok szövetségének" képviselőit.

A fronton, különösen délen és nyugaton, a kornyílovista tábornokok titkos szövetsége lázasan újabb hadjáratot szervez a forradalom ellen, maga köré gyüjt minden olyan erőt, amely alkalmas erre a sötét „munkára" . . .

A Kerenszkij-kormány pedig, amely Kornyílovval karöltve összeesküvést szervezett a forradalom ellen, Moszkvába készül menekülni, hogy a németek kezére játszva Petrográdot, Rjabusinszkijjal és Burüskinnal egyetemben, Kalégyinnal és Alexéjevvel egyetemben újabb, még veszélyesebb összeesküvést szervezzen a forradalom ellen.

Egészen kétségtelen: a forradalmi fronttal szemben kialakul és erősödik az ellenforradalom frontja, a tőkések és a földbirtokosok, a Kerenszkij-kormány

és az előparlament frontja. Az ellenforradalom új kornyílovista összeesküvést készít elő.

Az első kornyílovista összeesküvés meghiúsult. De az ellenforradalmat nem törtük meg. Az ellenforradalom csak meghátrált, a Kerenszkij-kormány háta mögé bújt s új állásaiban megerősödött.

A most készülő második kornyílovista összeesküvést szét kell zúzni, hogy a forradalmat hosszú időre megóvjuk a veszedelemtől.

Az ellenforradalom első megmozdulását a munkások és a katonák ereje, a hátországban a Szovjetek, a fronton a Bizottságok ereje hiúsította meg.

A Szovjeteknek és a Bizottságoknak mindent el kell követniök, hogy a nagy forradalom egész ereje csapjon le az ellenforradalom második megmozdulására.

Tudják meg a munkások és a katonák, tudják meg a parasztok és a matrózok, hogy a harc a *békéért* és a *kenyérért*, a *földért* és a *szabadságért* folyik, a tőkések és a földbirtokosok ellen, a spekulánsok és a fosztogatók ellen, az árulók és a renegátok ellen, mindenki ellen, aki nem akar egyszersmindenkorra végezni a szervezkedő kornyílovi ellenforradalommal.

A kornyílovi ellenforradalom mozgósítja erőit — készüljetek a visszaverésére!

*„Rabócsij Puty” („A Munkás Útja”) 32. sz.*
*1917 október 10.*
*Vezércikk.*

# KINEK KELL AZ ELŐPARLAMENT?

Kornyílov néhány hónappal ezelőtt, amikor a Szovjetek szétkergetését tervezte és a katonai diktatúrát szervezgette, ugyanakkor szükségesnek tartotta megteremteni a „demokratikus" előparlamentet is.

Miért?

Azért, hogy a Szovjeteket az előparlamenttel helyettesítve, leplezze vele a Kornyílov lázadás ellenforradalmi természetét s becsapja a népet a kornyílovi „reformok" igazi céljait illetően.

A Kornyílov lázadás „felszámolása" után Kerenszkij és a kadetok, Csernov és a moszkvai nagyiparosok, amikor „új" koalíciós burzsoá diktatúrát szerveztek, egyszersmind megteremtették a kornyílovi előparlamentet is.

Miért?

Talán a Szovjetek elleni harcra? Vagy talán a kerenszkizmus leplezésére, amely alig különbözik a kornyílovizmustól? Avxentyjev azt állítja, hogy a „haza megmentése" érdekében alakították meg az előparlamentet. Csernov „továbbfejleszti" Avxentyjev kijelentését, s azt állítja, hogy az előparlament

célja az „ország és a köztársaság megmentése". De hiszen Kornyilov is „az ország és a köztársaság megmentése" érdekében akarta bevezetni az előparlamenttel leplezett katonai diktatúrát. Miben különbözik az avxentyjevi-csernovi „mentés" a kornyilovitól?

Tehát, mi célból hozták létre a mostani kornyilovi korcsszülöttet, az úgynevezett előparlamentet?

Hallgassuk meg Adzsemov urat, aki az előparlament egyik legelső építésze, a kadet párt Központi Bizottságának tagja, az Állami Duma Ideiglenes Bizottságának volt tagja, jelenleg az előparlament tagja. Hallgassuk meg, mert ő a legőszintébb:

„Az előparlament feladata, legelső kötelessége az, hogy talajt adjon a kormány alá, hogy adjon neki hatalmat, amellyel most természetesen nem rendelkezik."

De mire kell a kormánynak ez a „hatalom"? Ki ellen kell azt fordítania?

Hallgassuk tovább:

„A fő kérdés az — mondotta Adzsemov —, hogy ki tudja-e állani a próbát az előparlament, kellőképpen vissza tudja-e verni a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeit. Nem lehet kétséges, hogy a Szovjet és az előparlament szembenáll egymással, ugyanúgy, mint ahogy két hónap mulva az Alkotmányozó Gyűléssel ugyanazok a szervezetek fognak szembenállani. Ha az előparlament kiállja a próbát, akkor a munka rendes kerékvágásba zökkenhet" (lásd „Djeny", vasárnapi szám).

Ez már igen! Ez aztán őszinte, sőt mondhatnám, becsületes beszéd!

Az előparlament azért ad „hatalmat" a kormánynak, hogy „visszaverje a Szovjeteket", mert az elő-

parlament és csakis az előparlament „állítható szembe" a Szovjetekkel.

Megtudtuk tehát, hogy az előparlamentet nem az „ország megmentése" céljából, hanem a Szovjetek elleni harcra hívták életre. Megtudtuk tehát, hogy akik megszöktek a demokrácia táborából, a mensevikek és az eszerek, nem azért bújtak el az előparlamentben, hogy „megmentsék a forradalmat", hanem azért, hogy segítsenek a burzsoáziának a Szovjetek elleni harcban. Nem ok nélkül folytatnak olyan elkeseredett harcot a Szovjetkongresszus ellen.

„Ha az előparlament kiállja a próbát, akkor a munka rendes kerékvágásba zökkenhet" — reméli Adzsemov úr.

A munkások és a katonák mindent elkövetnek, hogy a kornyílovi korcsszülött *ne* „állja ki a próbát", sötét „munkája" pedig *ne* „zökkenjen rendes kerékvágásba".

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 32. sz.*
*1917 október 10.*
*Aláírás nélkül.*

# A SZOVJETEK HATALMA

A forradalom első napjaiban ujdonság volt ez a jelszó: „Minden hatalmat a Szovjeteknek!" A „Szovjetek hatalma" első ízben áprilisban kerül szembe az Ideiglenes Kormány hatalmával. A fővárosban a többség egyelőre még a Miljukov—Gucskov nélküli Ideiglenes Kormány mellett van. Júniusban a munkások és a katonák óriási többsége tüntetve elismeri ezt a jelszót. Az Ideiglenes Kormány a fővárosban már el van szigetelve. Júliusban e jelszó körül: — „Minden hatalmat a Szovjeteknek!" — harc tör ki a főváros forradalmi többsége és a Lvov—Kerenszkij-kormány között. A megalkuvó Központi Végrehajtó Bizottság, az elmaradott vidékre támaszkodva, átpártol a kormány oldalára. A harc a kormány javára dől el. A szovjet hatalom híveit törvényen kívül helyezik. Következik a „szocialista" megtorlások és „köztársasági" börtönök, a bonapartista fondorlatok és katonai összeesküvések, a fronton végrehajtott kivégzések és hátországi „tanácskozások" sötét szakasza. Ez augusztus végéig tart. Augusztus végén gyökeresen megváltozik a helyzet. A Kornyilov lázadás hatására a forradalom megfeszíti

minden erejét. A hátországban a Szovjetek és a fronton a Bizottságok, amelyek júliusban és augusztusban csaknem halottak voltak, most „egyszerre" felélednek. És a feléledt Szovjetek Szibériában és a Kaukázusban, Finnországban és az Urálban, Odesszában és Harkovban kezükbe veszik a hatalmat. Enélkül, a hatalom megragadása nélkül, szétzúzták volna a forradalmat. Így a „Szovjetek hatalma", amelyet a petrográdi bolsevikok „kicsiny csoportja" áprilisban tűzött zászlajára, augusztus végén kivívja az oroszországi forradalmi osztályok majdnem általános elismerését.

Most már mindenki világosan látja, hogy a „Szovjetek hatalma" nemcsak népszerű jelszó, hanem egyszersmind az egyetlen biztos eszköz a forradalom győzelméért folyó harcban, az egyetlen kiút a mai helyzetből.

Elérkezett az a pillanat, amikor ezt a jelszót: — „Minden hatalmat a Szovjeteknek!" — végre meg kell valósítani.

De mit jelent a „Szovjetek hatalma" és miben különbözik minden más hatalomtól?

Azt mondják, hogy ha a Szovjetek kezébe megy át a hatalom, ez csupán azt jelenti, hogy „egynemű" demokratikus kormányt alakítanak, „szocialista" miniszterekből új „kabinetet" szerveznek és hogy általában „komoly változások" lesznek az Ideiglenes Kormány személyi összetételében. Ez azonban nem így van. Most egyáltalán nem arról van szó, hogy az Ideiglenes Kormány egyes tagjait másokkal cseréljék fel. Arról van szó, hogy az országban új, forradalmi osztályok legyenek a helyzet urai. Arról van szó,

hogy a hatalom a proletariátus és a forradalmi parasztság kezébe menjen át. De ehhez a kormánycsere egymagában korántsem elegendő. Ehhez elsősorban gyökeresen meg kell tisztítani minden kormányhivatalt és intézményt, mindenünnen ki kell űzni a kornyílovistákat, s mindenüvé be kell állítani a munkásosztály és a parasztság hű embereit. Csakis akkor és csakis abban az esetben lehet beszélni arról, hogy a „központban és a vidéken" a Szovjetek kezébe ment át a hatalom.

Mivel magyarázható az Ideiglenes Kormány „szocialista minisztereinek" közismert tehetetlensége? Mivel magyarázható az a tény, hogy ezek a miniszterek szánalmas játékszereknek bizonyultak az Ideiglenes Kormányon kívülálló személyek kezében (emlékezzenek csak Csernov és Szkóbelev, Zarudnüj és Pesehonov „előadói beszédeire" a „Demokratikus Tanácskozáson"!)? Elsősorban azzal, hogy nem ők vezették hivatalaikat, hanem a hivatalok vezették őket. Egyebek között azzal, hogy minden hivatal valóságos erőd, amelyben mindmáig bent ülnek a cári idők bürokratái, akiknek kezében a miniszterek jókívánságai „puszta szavakká" válnak, s akik résen állnak, hogy a hatalom bármely forradalmi intézkedését elszabotálják. Hogy a hatalom necsak mondva menjen át a Szovjetek kezébe, hanem valójában is, be kell venni ezeket az erődöket, s miután kikergettük onnan a kadet-cári rendszer szolgáit, helyükbe választott és leváltható, a forradalom ügye iránt odaadó dolgozókat kell állítani.

A hatalmat a Szovjeteknek — ez azt jelenti, hogy a hátországban és a fronton mindenféle kormány-

intézményt gyökeresen meg kell tisztítani, lentről fentig.

A hatalmat a Szovjeteknek — ez azt jelenti, hogy a hátországban és a fronton minden rendű és rangú „főnök" választott és leváltható.

A hatalmat a Szovjeteknek — ez azt jelenti, hogy a városban és a falun, a hadseregben és a hajóhadban, a „hivatalokban" és az „intézményekben", a vasutaknál és a posta- és távíróhivatalokban a „hatalom képviselői" választottak és leválthatók.

A hatalmat a Szovjeteknek — ez a proletariátus és a forradalmi parasztság diktatúráját jelenti.

Ez a diktatúra gyökeresen különbözik az imperialista burzsoázia diktatúrájától, attól a diktatúrától, amelyet nemrégiben Kornyílov és Miljukov iparkodott megteremteni Kerenszkij és Tyeréscsenko jóakaratú közreműködésével.

A proletariátus és a forradalmi parasztság diktatúrája a dolgozó többség diktatúrája a kizsákmányoló kisebbség felett, a földbirtokosok és a tőkések felett, a spekulánsok és a bankárok felett, a demokratikus *béke* nevében, annak nevében, hogy a termelés és elosztás munkás*ellenőrzés* alatt legyen, hogy a *föld* a parasztoké legyen, hogy a népnek *kenyere* legyen.

A proletariátus és a forradalmi parasztság diktatúrája nyilt diktatúra, a tömegek diktatúrája, amelyet mindenki szeme láttára, összeesküvés és kulisszamögötti munka nélkül gyakorolnak. Mert ennek a diktatúrának nincs miért titkolnia, hogy a kizáró tőkésekkel szemben, akik különféle „tehermentesítésekkel" fokozzák a munkanélküliséget, és a

spekuláns bankárokkal szemben, akik felsrófolják a termékek árát és éhínséget idéznek elő — nem ismer kíméletet.

A proletariátus és a parasztság diktatúrája nem a tömegek feletti erőszak diktatúrája, hanem a tömegek akaratának diktatúrája, amely e tömegek ellenségeinek akaratát megtöri.

Ez az osztálylényege ennek a jelszónak: — „Minden hatalmat a Szovjeteknek!"

A bel- és külpolitikai események, az elhúzódó háború és a béke szomja, a vereség a fronton és a főváros védelmének kérdése, az Ideiglenes Kormány rothadtsága és a Moszkvába való „átköltözés" kérdése, a bomlás és az éhínség, a munkanélküliség és a kimerültség — mindez ellenállhatatlanul a hatalom megragadására készteti Oroszország forradalmi osztályait. Ez azt jelenti, hogy az ország már megérett a proletariátus és a forradalmi parasztság diktatúrájára.

Elérkezett az a pillanat, amikor ezt a forradalmi jelszót: „Minden hatalmat a Szovjeteknek!" — végre meg kell valósítani.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 35. sz.*
*1917 október 13.*
*Vezércikk.*

# AZ ARCÁTLANSÁG NETOVÁBBJA

A burzsoázia kegyenceinek kormánya, melyet a forradalom a falhoz szorított, most úgy próbál segíteni magán, hogy hazug nyilatkozatokkal dobálódzik, hogy ő nem is akart megszökni Petrográdról s nem akarta feladni a fővárost.

Tegnap még nyilvánosan közölték („Izvésztyija"!), hogy a kormány Moszkvába „költözik", mivel a főváros helyzetét „kedvezőtlennek" tartja. Tegnap még nyiltan Petrográd feladásáról beszéltek („honvédelmi bizottság"[87]!), és a kormány azt követelte, hogy vonják vissza a fővároshoz vezető utakat védő tüzérséget. A földbirtokos Rodzjanko, Kerenszkij és Kornyílov társa a forradalom elleni összeesküvésben, tegnap még üdvözölte a kormánynak azt az elhatározását, hogy „feladja" Petrográdot, mert ettől várta Petrográd, a hajóhad és a Szovjetek pusztulását. „London" tegnap még helyeselte ezt az elhatározást, mert ettől várta, hogy a kormány mielőbb megszabadul Petrográdtól és a hajóhadtól. Tegnap még mindez így volt ... Ma pedig a kormányban ülő megszeppent kegyencek, rendetlenül hátrálva a hajóhad és a helyőrség elől, amelynek eltökélt szándéka a főváros megvédése, zavartan és egymást

cáfolva, gyáván elkenni próbálják a tényeket, igazolni igyekeznek magukat a forradalom előtt, melyet még tegnap olyan eredménytelenül és ügyetlenül elárulni készültek.

Kerenszkij „kategórikus" kijelentését, hogy az „átköltözést" elhalasztják a tavaszig, megcáfolja Kiskinnek nem kevésbbé kategórikus kijelentése, hogy egyes kormányintézmények „már *most* átköltözhetnek" Moszkvába. A „honvédelmi bizottság" előadója pedig, B. Bogdánov (aki korántsem bolsevik!), szintén kategórikusan kijelenti, hogy „a kormány nyilván *el akarta hagyni Petrográdot* és a demokrácia széles rétegei a kormány elutazásának tényéből *Petrográd feladásának* lehetőségére következtettek" („Izvésztyija"). Arról már nem is beszélünk, hogy az esti lapok jelentése szerint „az Ideiglenes Kormány moszkvai átköltözésének hívei . . . *többségben voltak*" („Russzkije Védomosztyi").

Szánalmas törpék ezek az Ideiglenes Kormányban ülő emberek! Ők, akik állandóan becsapták a népet, mire is számíthatnának, ha nem arra, hogy ismét sikerül becsapni a tömegeket, hogy újabb csalással leplezhetik fejvesztett visszavonulásukat?

De a kegyencek nem volnának kegyencek, ha csupán a becsapásra szorítkoznának. Kerenszkij, miközben visszavonul és csalással fedezi magát, pártunkra célozva vádakat emel és nagy hangon a „pogromok megújulásáról" és a „forradalom veszedelmes ellenségeiről", „zsarolásról" és a „tömegek züllésérõl", „ártatlan áldozatok vérétől szennyes kezekről" stb. szaval.

Kerenszkij beszél a „forradalom ellenségei"

ellen, ugyanaz a Kerenszkij, aki Kornyilovval és Szávinkovval együtt összeesküvést szervezett a forradalom és a Szovjetek ellen s csalárdul a főváros ellen vonta össze a harmadik lovas hadtestet! . .

Kerenszkij beszél a „pogromok megújulása" ellen, ugyanaz a Kerenszkij, aki a gabonaárak emelésével pogromokra és gyujtogatásra késztette a falut! Olvassák el a „honvédő"-eszer „Vlaszty Naródá"-t és ítéljenek maguk:

„Egyes tudósítóink azt írják, hogy a legutóbbi zavargások a hatósági árak emelésével függenek össze. Az új árak következtében egyszerre megdrágult az élet. Ebből elégedetlenség, harag, fölösleges idegesség származott, minek következtében a tömeg ma hajlamosabb pogromokra, mint azelőtt ! . . " (140. sz.)

Kerenszkij beszél a „tömegek züllése" ellen, ugyanaz a Kerenszkij, aki beszennyezte a forradalmat és megrontotta tiszta erkölcsét, midőn feltámasztotta az ohrána intézményét, élén a szennyes Vonljarljarszkijokkal és Scsukinokkal!

Kerenszkij beszél a „zsarolás" ellen, ugyanaz a Kerenszkij, akinek egész rendszere nem más, mint a demokrácia megzsarolása, aki nyiltan megzsarolta a „Demokratikus Tanácskozást" még Habalov tábornokot is megszégyenítő merészséggel azt hazudván, hogy a finn partokon csapatok szálltak partra ! . .

Kerenszkij beszél az „ártatlan áldozatok vérétől szennyes kezekről", ugyanaz a Kerenszkij, akinek a kezén csakugyan ott szárad a katonák tízezreinek, a fronton kalandor módon elrendelt júniusi támadás áldozatainak ártatlanul kiontott vére! . .

Azt mondják, hogy a világon mindennek van határa. De a burzsoá kegyencek arcátlansága nem ismer határt...

Az „Izvésztyija" jelenti, hogy a „Köztársaság Tanácsának" tagjai „a terem minden oldalán hosszantartó és viharos tapssal" fogadták Kerenszkijt. Nem is vártunk mást a lakájok előparlamentjétől, ettől a kornyilovi korcsszülöttől, melyet Kerenszkij keresztelt meg.

De tudják meg ezek az urak, tudja meg mindenki, azok is, akik alattomban megtorlásra készülnek a „baloldaliak" ellen, és azok is, akik előre tapsolnak e megtorlás fölötti örömükben — tudják meg, hogy amikor üt a döntő óra, valamennyien egyformán fognak felelni a forradalom előtt, amelyet el akarnak árulni, de amelyet nem sikerül félrevezetniök.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 37. sz.*
*1917 október 15.*
*Vezércikk.*

# A FORRADALOM SZTRÁJKTÖRŐI

El kell „távolítani a Szovjeteket és a Bizottságokat", mondotta a kornyilovista Kalégyin a Moszkvai Tanácskozáson a kadetok tapsvihara közben. Ez helyes, felelte neki a megalkuvó Cereteli, de még korai, mert „nem lehet elhordani ezeket az állványokat, amikor a szabad forradalom (azaz ellenforradalom?) épülete még nincs befejezve".

Ez augusztus elején volt, a Moszkvai Tanácskozáson, amikor először kezdett kialakulni Kornyilov és Rodzjanko, Miljukov és Kerenszkij ellenforradalmi összeesküvése.

Az összeesküvésből akkor „nem lett semmi": meghiúsította a moszkvai munkások politikai sztrájkja. De létrejött Cereteli és Miljukov, Kerenszkij és Kalégyin koalíciója. Koalíció a bolsevik munkások és katonák ellen. Ez a koalíció azonban — amint kiderült — csak spanyolfal volt, amely mögött igazi összeesküvés szövődött a Szovjetek és a Bizottságok, a forradalom és a forradalmi vívmányok ellen, összeesküvés, amely augusztus végén robbant ki.

Tudhatták-e az eszerek és a mensevikek, hogy

amikor a Moszkvai Tanácskozás „eleven erőivel" való koalíciót magasztalták, a kornyílovista összeesküvők malmára hajtották a vizet? Tudhatták-e a „Djelo Naróda" liberális nyárspolgárai és a burzsoáziának az „Izvésztyijá"-ban ülő kürtösei, hogy amikor „elszigetelték" a bolsevikokat és aknamunkát folytattak a Szovjetek s a Bizottságok ellen, az ellenforradalom malmára hajtották a vizet, beállottak a forradalom sztrájktörői közé?

A Kornyílov lázadás felfedte a kártyákat. Feltárta a kadetok és a velük való koalíció ellenforradalmi mivoltát. Feltárta azt a veszélyt, amely a tábornokok és kadetok szövetsége részéről fenyegeti a forradalmat. Egész világosan megmutatta, hogy ha nem lettek volna a hátországban a Szovjetek és a fronton a Bizottságok, amelyek ellen a „honvédők" megegyezésre jutottak Kalégyinnel, a forradalmat szétzúzták volna.

Ismeretes, hogy a Kornyílov lázadás súlyos perceiben a mensevikek és az eszerek kénytelenek voltak ugyanazoknak a kronstadtiaknak és „bolsevik" Szovjeteknek s Bizottságoknak védőszárnyai alá menekülni, amelyek ellen koalíciót alakítottak a Kalégyinekkel és egyéb „eleven erőkkel".

Értékes és igen tanulságos lecke volt ez.

De . . . gyenge az emberi emlékezet. Különösen az „Izvésztyija" és a jellemtelen „Djelo Naróda" renegátjainak az emlékezete.

Alig telt el egy jó hónap a Kornyílov lázadás óta. Azt hihetnők, egyszersmindenkorra végeztünk a Kornyílov összeesküvéssel. De a „sors" és Kerenszkij akaratából e rövid idő alatt már újabb kornyílovi

szakaszba léptünk. Kornyílovot „letartóztatták". De a Kornyílov lázadás vezérei hatalmon vannak. Az „eleven erőkkel" való régi koalíció meghiúsult. De ehelyett új koalíciót alakítottak a kornyílovistákkal. A Moszkvai Tanácskozásból nem lett „hosszú parlament", mint ahogy arról Karaulov kozák atamán álmodozott. De ehelyett létrejött a kornyílovista előparlament, melynek az a rendeltetése, hogy „helyettesítse a régi szovjet szervezetet". A feketék első moszkvai tanácskozása lekerült a színről. De ehelyett a napokban megkezdődött a feketék második tanácskozása, amelynek vezére, Rodzjanko földbirtokos, nyíltan kijelenti, hogy *„örülni fog, ha a Szovjetek és a hajóhad elpusztulnak, Petrográdot pedig elfoglalják a németek"*. A kormány azt a látszatot kelti, mintha el akarná ítéltetni Kornyílovot. Valójában pedig Kornyílov „eljövetelét" készíti elő, összebeszél Kornyílovval és Kalégyinnel, a forradalmi csapatokat igyekszik kivonni Petrográdról, Moszkvába szándékszik menekülni, Petrográd feladására készül, összecsókolódzik „dicső szövetségeseinkkel", akik türelmetlenül várják a Balti Hajóhad szétverését, alig várják, hogy a németek elfoglalják Petrográdot és hogy ... „sir" Kornyílov a trónra üljön ...

Vajjon nem világos-e, hogy újabb Kornyílov lázadás küszöbén állunk, amely még veszedelmesebbnek igérkezik, mint a régi?

Vajjon nem világos-e, hogy most fokozott éberségre és teljes harckészségre van szükség?

Vajjon nem világos-e, hogy ma sokkal nagyobb szükség van a Szovjetekre és a forradalmi Bizottságokra, mint valaha?

Hogyan menekülhetünk meg egy újabb Kornyílov lázadástól, hol van a forradalom támasza, mely a tömegmozgalom erejével el tudja fojtani az ellenforradalom közelgő támadását?

Ez a támasz persze nem a lakájok előparlamentje!

Vajjon nem világos-e, hogy az egyetlen menekvés — a Szovjetekben és a mögöttük álló munkás- és katonatömegekben van?

Vajjon nem világos-e, hogy a Szovjetek és csakis a Szovjetek hivatottak megmenteni a forradalmat a közelgő ellenforradalomtól?

Azt hihetnők, hogy a forradalmárok kötelessége — óvni és megszilárdítani ezeket a szervezeteket, köréjük tömöríteni a munkásság és parasztság tömegeit, összekapcsolni ezeket a szervezeteket területi és összoroszországi kongresszusokon.

De az „Izvésztyija" és a „Djelo Naróda" hitehagyottjai, megfeledkezve a kornyílovi napok „súlyos megpróbáltatásairól", már napok óta mocskolják a Szovjeteket, uszítanak a Szovjetek ellen, hogy meghiúsítsák a Szovjetek területi és összoroszországi kongresszusait, züllesztení és rombolni igyekeznek a Szovjeteket.

„A helyi Szovjetek szerepe hanyatlik — mondja az „Izvésztyija" — a Szovjetek már nem általános demokratikus szervezetek többé...

A Szovjetek ideiglenes szervezete helyébe az állami és helyi élet rendjének állandó, teljes és sokoldalú szervezetét akarjuk állítani. Amikor az önkényuralom és vele együtt az egész bürokratikus rend elbukott, felépítettük a Küldöttek Szovjetjeit, mint ideiglenes barakokat, amelyekben menedékre találhat az egész demokrácia. Most a barakok helyett felépítjük az új rend állandó kőépületét

s az emberek természetesen átköltöznek a barakokból az épülő kényelmesebb helyiségekbe, fokozatosan, emeletről emeletre."

Így ír a szeméremérzetéből kivetkőzött „Izvésztyija", a Szovjetek Központi Végrehajtó Bizottságának lapja, amely a Szovjetek nagy türelme jóvoltából tengeti nyomorúságos létét.

S a jellemtelen „Djelo Naróda" Ljapkin-Tyapkinjai, az „Izvésztyija" nyomdokain sántikálva nagybölcsen megtoldják: meg kell hiúsítani a Szovjetkongresszust, mert ha azt meghiúsítjuk, ezzel „megmentjük" a forradalmat és az Alkotmányozó Gyűlést.

Hallják? A forradalmi Szovjetek, amelyek megdöntötték a cárizmust és a cári önkényt — „ideiglenes szervezet". Ellenben a lakájok előparlamentje, amely Alexéjevet és Kerenszkijt szolgálja — „állandó és sokoldalú szervezet". A forradalmi Szovjetek, amelyek szétverték Kornyilov bandáit — „ideiglenes barakok". Ellenben a kornyilovi korcsszülött, az előparlament, amely fecsegésével a mozgósuló ellenforradalmat hivatott fedezni — „állandó kőépület". Ott — a nyüzsgő forradalmi élet zaja, lüktetése. Itt — az ellenforradalmi hivatal méltóságteljes kimértsége és „kényelme". Csodálkozhatunk-e azon, hogy az „Izvésztyija" és a „Djelo Naróda" renegátjai a Szmolnüj-intézet „barakjaiból" sietve a Téli Palota „kőépületébe" költöztek, s a „forradalom vezéreiből" sir Alexéjev szolgáivá lettek?

— Fel kell oszlatni a Szovjeteket — mondja sir Alexéjev.

— Nagyon szívesen — feleli az „Izvésztyija" —

csak húzzátok fel az utolsó „emeletet” a Téli Palota „kőépületére”, „mi” pedig, mi addig szétszedjük a Szmolnüj-intézet „barakjait”.

— A Szovjetek helyébe az előparlamentet kell állítani — mondja mister Adzsemov.

— Kész örömest — felelik neki a „Djelo Naródá”-ból — csak engedjék meg, hogy előbb hadd hiúsítsuk meg a Szovjetkongresszust.

És ezt most, egy újabb Kornyilov lázadás küszöbén teszik, amikor az ellenforradalom már összehívta Moszkvába kongresszusát, amikor a kornyilovi csőcselék már mozgósította erőit, pogromokat szervez a falvakban, éhséget és munkanélküliséget idéz elő a városokban, az Alkotmányozó Gyűlés meghiúsítására készülődik, amikor a hátországban és a fronton nyiltan gyűjti az erőket a forradalom elleni újabb támadásra.

Mi ez, ha nem a forradalom és a forradalmi vívmányok nyilvánvaló elárulása?

Kik ezek, ha nem a forradalom és a forradalmi szervezetek aljas sztrájktörői?

Milyen magatartást tanusítsanak velük szemben a Szovjetekben szervezett munkások és katonák, ha ők, az „Izvésztyija” és a „Djelo Naróda” urai, a közelgő Kornyilov lázadás „válságos pillanataiban” a „régi módon”, a „koldus esdeklő kezével” könyörögnek majd hozzájuk, hogy védjék meg őket az ellenforradalomtól? . .

A munkások rendszerint talicskára teszik és kitalicskázzák a sztrájktörőket.

A parasztok rendszerint pellengérre állítják a közös ügy sztrájktörőit.

Nem kételkedünk abban, hogy a Szovjetek is megtalálják a módját, hogy kellőképpen megbélyegezzék a forradalom és a forradalmi szervezetek megvetésre méltó sztrájktörőit.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 37. sz.*
*1917 október 15.*
*Aláírás nélkül.*

# BESZÉD A KÖZPONTI BIZOTTSÁG ÜLÉSÉN

## 1917 október 16-án

A felkelés napját célszerűen kell megválasztani. Csakis így lehet érteni a határozatot[88]. Azt mondják, hogy várni kell, míg a kormány támad, tudnunk kell azonban, mi a támadás. Ha emelik a gabonaárakat, ha kozákokat küldenek a Donyec-vidékre stb. — ez már támadás. Meddig várjunk, ha nem lesz katonai támadás? Amit Kámenyev és Zinovjev javasol, az objektív szempontból nézve lehetőséget nyujt az ellenforradalomnak, hogy felkészüljön és megszervezkedjék. Vég nélkül vissza fogunk vonulni és elveszítjük a forradalmat. Miért ne biztosítanók magunknak azt a lehetőséget, hogy mi válasszuk meg a felkelés napját és a feltételeket, nehogy az ellenforradalomnak időt adjunk a szervezkedésre?

Sztálin elvtárs áttér a nemzetközi viszonyok elemzésére, bebizonyítja, hogy most erősebb hittel kell eltelnünk. Két vonal van: az egyik vonal a forradalom győzelmére vesz irányt és Európára tekint, a másik — nem hisz a forradalomban s megelégszik az ellenzék szerepével. A Petrográdi Szovjet már a felkelés útjára lépett, amikor megtagadta a csapatok

kivonásának szentesítését. A hajóhad már felkelt — megindult Kerenszkij ellen. Tehát szilárdan és visszavonhatatlanul a felkelés útjára kell lépnünk.

*Rövid feljegyzések a Központi Bizottság plénumán.*

# „KÖRÜLVŐN ENGEM NAGY BORJAK SEREGE"

A bolsevikok kiadták a vezényszót — legyetek készen! Ezt a jelszót a helyzet kiéleződése s az ellenforradalom erőinek mozgósítása tette szükségessé; az ellenforradalom meg akarja támadni a forradalmat, fejét próbálja venni a forradalomnak azzal, hogy a fővárost átengedi Vilmosnak, eret akar vágni a fővároson azzal, hogy kivonja onnan a forradalmi hadsereget.

De pártunk forradalmi vezényszavát nem értette mindenki egyformán.

A munkások a „maguk módján" értelmezték s fegyverkezni kezdtek. A munkások sokkal éleslátóbbak nagyon sok „okos" és „felvilágosult" értelmiséginél.

A katonák sem maradtak a munkások mögött. A fővárosi helyőrség Ezred- és Századbizottságainak gyűlésein már tegnap óriási többséggel elhatározták, hogy életük árán is megvédelmezik a forradalmat és annak vezérét, a Petrográdi Szovjetet, s kötelezték magukat, hogy a Petrográdi Szovjet első hívására fegyverbe állanak.

Így vagyunk a munkásokkal és a katonákkal.

De nem így vagyunk más rétegekkel.

A burzsoázia nem esett a fejelágyára. Fogta magát s „szószaporítás nélkül" ágyúkat állított fel a Téli Palota előtt, hiszen ezért vannak neki „zászlósai" és „hadapródiskolásai", akikről — reméljük — nem feledkezik meg a történelem.

A burzsoáziának a „Djeny" és a „Vólja Naróda" szerkesztőségében ülő ügynökei hadjáratot indítottak pártunk ellen, „összetévesztik" a bolsevikokat a feketékkel s nagy buzgalommal faggatják őket a „felkelés időpontja" felől.

Kóristáik, Kerenszkij szolgái, a Binaszikok és Dánok, a „Központi Végrehajtó Bizottság" aláírásával kiáltványt tettek közzé, melyben arra szólítanak fel, hogy ne legyen megmozdulás, s miként a „Djeny" és a „Vólja Naróda", ők is a „felkelés időpontja" felől faggatnak, s arra kérlelik a munkásokat és a katonákat, hogy boruljanak le Kiskin és Konoválov előtt.

A „Nóvaja Zsizny" halálra rémült neuraszténiásai pedig türelmüket vesztették, mert „nem hallgathatnak tovább" s kérve-kérnek bennünket, mondjuk meg végre: mikor lépnek akcióba a bolsevikok.

Szóval, ha eltekintünk a munkásoktól és a katonáktól, akkor igazán elmondhatjuk: „körülvőn engem nagy borjak serege", akik rágalmaznak és árulkodnak, fenyegetődznek és kérlelnek, kérdeznek és faggatnak.

Feleletünk a következő:

Ami a burzsoáziát és „apparátusát" illeti: velük külön beszédünk lesz.

Ami a burzsoázia ügynökeit és bérenceit illeti: őket a rendőrkopókhoz utasítjuk — ott „tájékozódhatnak", s maguk is „tájékoztathatják" azt, akit illet, hogy melyik „napon" és melyik „órában" lesz a „megmozdulás", melynek irányát már megszabták a „Djeny" provokátorai.

Ami a Binaszikokat, a Dánokat és Kerenszkijnek a Központi Végrehajtó Bizottságában ülő egyéb szolgáit illeti: azoknak a „hősöknek", akik a Kiskin—Kerenszkij-kormány oldalára állottak a munkások, a katonák és a parasztok ellen — nem tartozunk beszámolóval. De majd teszünk róla, hogy ezek a sztrájktörő hősök feleljenek a Szovjetkongresszus előtt, amelyet tegnap még megpróbáltak meghiúsítani, de ma már kénytelenek összehívni, engedve a Szovjetek nyomásának.

Ami pedig a „Nóvaja Zsizny" neuraszténiásait illeti, nehezen igazodunk el rajtuk, hogy tulajdonképpen mit is akarnak tőlünk.

Ha azért akarják megtudni a felkelés „napját", hogy jóelőre mozgósíthassák a megrémült intellektuel erőket, hogy idejében . . . megszökhessenek, mondjuk, Finnországba — akkor mi csak — dícsérhetjük őket, mert mi „általában" az erők mozgósításának hívei vagyunk.

Ha azért kérdezősködnek a felkelés „napja" felől, hogy lecsillapítsák „acél"-idegeiket, akkor megnyugtathatjuk őket, hogyha ki is tűztük volna a felkelés „napját" és ezt a bolsevikok „megsúgták" volna nekik, ettől egy cseppet sem „könnyebbültek" volna meg a mi neuraszténiásaink: újabb „kérdések", újabb hisztérikus kitörések stb. következtek volna.

Ha pedig egyszerűen tüntetni akarnak ellenünk, hogy elhatárolják magukat pártunktól, ez megintcsak dícséretükre válik: először, mivel az esetleges „bonyodalmak" és „kudarcok" után az illetékesek kétségtelenül be fogják tudni nekik ezt az okos lépést; másodszor, világosabban fognak látni a munkások és a katonák is, akik végre megértik, hogy a „Nóvaja Zsizny" már másodízben (júliusi napok!) szökik át a forradalom soraiból a Burcevek és Szuvórinok fekete seregébe. Nos, hiszen mindenki tudja, hogy mi általában szeretjük a világosságot.

Vagy talán azért nem tudnak „hallgatni", mert ma általában mindenki gágog az értelmiségi fejvesztettség hazai mocsarában? Vajjon nem ezzel magyarázható-e Gorkij „nem lehet hallgatni"-ja is? Valószínűtlen, de tény. Ültek és hallgattak, amikor a földbirtokosok és szolgáik kétségbeesésbe és éhség-„lázadásokba" kergették a parasztokat. Ültek és hallgattak, amikor a tőkések és uszályhordozóik az egész országban ki akarták zárni és munkanélkülivé akarták tenni a munkásokat. Tudtak hallgatni akkor is, amikor az ellenforradalom azzal próbálkozott, hogy feladja a fővárost és kivonja onnan a hadsereget. De ezek az emberek, úgy látszik, „nem tudnak hallgatni", amikor a forradalom élcsapata, a Petrográdi Szovjet, a becsapott munkások és parasztok védelmére kelt! És az első szó, amit kimondottak, a szemrehányás szava, amely nem az ellenforradalomnak, hanem a forradalomnak szól, a forradalomnak, melyről hévvel beszélnek egy csésze tea mellett, de mint a pestis elől, úgy szöknek előle a legfelelősségteljesebb pillanatokban! Vajjon nem „furcsa" ez?

Az orosz forradalom nem kevés tekintélyt döntött le. A forradalom ereje egyebek között abban is megnyilvánul, hogy nem hajolt meg a „nagy nevek" előtt, vagy szolgálatába fogadta, vagy, ha nem akartak tanulni tőle, a semmibe taszította őket. Hosszú sora van már azoknak a „nagy neveknek", akiket a forradalom később kitaszított. Plechánov, Kropotkin, Breskovszkaja, Zaszúlics s általában mindazok a régi forradalmárok, akiknek csak az a nevezetességük, hogy *régiek*. Félünk, hogy ezeknek az „oszlopok"-nak a babérai nem hagyják pihenni Gorkijt. Félünk, hogy Gorkijt „halálosan" vonzza valami oda közéjük, a régiségek tárába ...

Nos, ahogy tetszik ... A forradalom nem tudja sem sajnálni, sem temetni halottait ...

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 41. sz.*
*1917 október 20.*
*Aláírás nélkül.*

# MI KELL NEKÜNK?

A katonák és a munkások februárban megdöntötték a cárt. De a cár legyőzése után nem akarták kezükbe ragadni a hatalmat. A munkások és a katonák, rossz pásztoroktól, az eszerektől és a mensevikektől vezettetve, önként átadták a hatalmat a földbirtokosok és tőkések helytartóinak: a Miljukovoknak és Lvovoknak, a Gucskovoknak és Konoválovoknak.

Ez a győztesek végzetes hibája volt. E hibáért fizetnek most a fronton a katonák, a hátországban a munkások és a parasztok.

A munkások, amikor a cárt elkergették, kenyeret és munkát véltek kapni. De ehelyett drágaságot és éhínséget, kizárásokat és munkanélküliséget „kaptak".

Miért?

— Azért, mert a kormányban a tőkések és a spekulánsok helytartói ülnek, akik éhínséggel akarják megtörni a munkásokat.

A parasztok, amikor a cárt elkergették, földet véltek kapni. De ehelyett azt „kapták", hogy letartóztatják küldötteiket s büntető expedíciókat küldenek a nyakukra.

Miért?

— Azért, mert a kormányban a földbirtokosok helytartói ülnek, akik semmi szín alatt sem engedik át a földet a parasztoknak.

A katonák, amikor elkergették a cárt, békét véltek kapni. De ehelyett elhúzódó háborút „kaptak", amelyet még a jövő őszig szándékoznak elnyújtani.

Miért?

— Azért, mert a kormányban az angol-francia bankárok helytartói ülnek, akiknek nem előnyös a háború „gyors" befejezése, akik rabló módon nyerészkednek a háborún.

A nép, amikor elkergette a cárt, azt gondolta, hogy két-három hónap mulva összehívják az Alkotmányozó Gyűlést. De az Alkotmányozó Gyűlés összehívását egyszer már elhalasztották, s az ellenség most nyilvánvalóan végleges meghiusítására készül.

Miért?

— Azért, mert a kormányban a nép ellenségei ülnek, akiknek nem előnyös az Alkotmányozó Gyűlés idejében való összehívása.

A februári forradalom győzelme után a hatalom a földbirtokosok és a tőkések, a bankárok és a spekulánsok, a felvásárlók és a fosztogatók kezében maradt — ez volt a munkások és a katonák végzetes hibája, ez az oka a mostani bajoknak a hátországban és a fronton egyaránt.

Ezt a hibát orvosolni kell, mégpedig azonnal. Elérkezett az a pillanat, amikor a további halogatás az egész forradalmat bukással fenyegeti.

A földbirtokosok és tőkések mostani kormánya

helyébe a munkások és a parasztok új kormányát kell állítani.

A mostani bitorló kormányt, amelyet nem a nép választott és amely nem felelős a népnek, olyan kormánnyal kell helyettesíteni, amelyet a nép elismer, amelyet a munkások, a katonák és a parasztok képviselői választanak és amely e képviselőknek felelős.

Kiskin—Konoválov kormánya helyébe a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjének kormányát kell állítani.

Amit februárban elmulasztottunk, most kell megtennünk.

Ilyen és csakis ilyen úton vívhatjuk ki a békét, a kenyeret, a földet, a szabadságot.

— Munkások, katonák, parasztok, kozákok, dolgozók!

Akarjátok-e, hogy a földbirtokosok és tőkések mai kormánya helyett a munkások és a parasztok új kormánya kerüljön hatalomra?

Akarjátok-e, hogy Oroszország új kormánya — a parasztok követeléseinek megfelelően — eltörölje a földesurak földbirtokra való jogát és minden földjüket megváltás nélkül átadja a Parasztbizottságoknak?

Akarjátok-e, hogy Oroszország új kormánya a cár titkos szerződéseit nyilvánosságra hozza, azokat hatályon kívül helyezze s minden hadviselő népnek igazságos békét ajánljon?

Akarjátok-e, hogy Oroszország új kormánya végre megzabolázza a munkáskizárókat és spekulánsokat, akik szándékosan fokozzák az éhinsé-

get és a munkanélküliséget, a gazdasági bomlást és a drágaságot?

*Ha ezt akarjátok*, szedjétek össze minden erőtöket, keljetek fel mind egy szálig, egy emberként, rendezzetek gyűléseket, válasszatok küldöttségeket és e küldöttségek terjesszék követeléseiket a Szovjetkongresszus elé, amely holnap nyílik meg a Szmolnüjban.

Ha valamennyien vállvetve s állhatatos elszántsággal fogtok cselekedni, akkor senki se mer ellenszegülni a nép akaratának. A régi kormány annál békésebben fogja átengedni helyét az újnak, mennél erősebben, szervezettebben és hatalmasabban léptek fel ti. És akkor majd az egész ország bátran és szilárdan megindul, hogy a népeknek békét, a parasztoknak földet, az éhezőknek kenyeret és munkát harcoljon ki.

A hatalomnak át kell mennie a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjének kezébe.

Új kormánynak kell hatalomra kerülni, amelyet a Szovjetek választanak, amelyet a Szovjetek leválthatnak, amely a Szovjeteknek felelős.

Csak az ilyen kormány biztosíthatja az Alkotmányozó Gyűlés idejében való összehívását.

*„Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") 41. sz.*
*1917 október 24.*
*Vezércikk.*

# JEGYZETEK

[1] Az internacionalisták nemzetközi konferenciáját 1915 szeptember 5-től 8-ig (augusztus 23—26) tartották Zimmerwaldban. A konferencia kiáltványában a világháborút imperialistának minősítette; elítélte azoknak a „szocialistáknak" a magatartását, akik megszavazták a háborús hiteleket és résztvettek a burzsoá kormányokban; felszólította az európai munkásokat, hogy indítsanak harcot a háború ellen, az annexió és hadisarc nélküli békéért. Az internacionalisták második konferenciáját 1916 április 24 és 30 (11—17) között tartották Kientalban. A Kientalban elfogadott kiáltvány és határozatok további lépést jelentettek a háború elleni nemzetközi forradalmi mozgalom fejlődésében. De a kientali konferencia — éppúgy mint a zimmerwaldi — nem fogadta el a bolsevik jelszavakat: az imperialista háború polgárháborúvá változtatása, a saját imperialista kormányok háborús veresége, III. Internacionále megszervezése. — *6*

[2] Az „Egység" csoportja 1917 márciusában alakult meg szervezetileg; a szélsőjobboldali „honvédő" mensevikeket egyesítette; a csoportban Plechánov és két volt likvidátor, Burjánov és Jordanszkij vitték a vezető szerepet. A csoport fenntartás nélkül támogatta az Ideiglenes Kormányt, az imperialista háború folytatását követelte s a feketeszázasokkal együtt uszított a bolsevikok ellen. A csoport tagjai a Nagy Októberi Szocialista Forradalom napjaiban résztvettek „A Haza és a forradalom megmentésének bizottságában", amely ellenforradalmi szervezet volt. — *10*

[3] *„Récs”* („A Beszéd”) — napilap, a kadetpárt központi lapja; Pétervárott jelent meg 1906 februárjától 1917 október 26-ig. — *20*

[4] *„Djeny”* („A Nap”) — napilap, Pétervárott jelent meg 1912-től; a bankok tartották fenn; a likvidátor mensevikek kezében volt; 1917 október 26-án ellenforradalmi tevékenysége miatt betiltották. — *20*

[5] Miljukovnak az ujságírókkal folytatott beszélgetésével kapcsolatban a „Právda” 1917 március 25-i, 17. számában megjelent a „Le az imperialisták politikájával!” c. vezércikk, amely jellemezte az Ideiglenes Kormány külpolitikáját.

A *„Právda”* a februári forradalom után (1917 március 5-től) mint a bolsevik párt Központi Lapja jelent meg. Az OSzD(b)MP Központi Bizottsága irodájának kibővített ülésén 1917 március 15-én Sztálint beosztották a „Právda” szerkesztőségébe. 1917 áprilisában, Oroszországba való visszaérkezése után, Lenin állott a „Právda” szerkesztőségének élére. A „Právda” főmunkatársai V. M. Molotov, J. M. Szverdlov, M. Sz. Olminszkij, K. N. Szamojlov és mások voltak. 1917 június 5-én a hadapródiskolások és a kozákok lerombolták a „Právda” szerkesztőségét. A júliusi napok után, miután Lenin illegalitásba vonult, Sztálin lett a Központi Lap felelős szerkesztője. Az OSzD(b)MP Központi Bizottsága mellett működő Katonai Szervezetnek 1917 július 23-tól sikerült megszervezni a „Rabócsij i Szoldat” („A Munkás és a Katona”) című lap kiadását. A párt Központi Bizottsága úgy határozott, hogy a párt Központi Lapjának megalapításáig a „Rabócsij i Szoldat” töltse be a Központi Lap funkcióit. Július—október időszakában a párt Központi Lapja óriási munkát végez annak érdekében, hogy a munkásokat és a katonákat a bolsevik párt köré tömörítse és a fegyveres felkelést előkészítse. A bolsevikok Központi Lapja 1917 augusztus 13-tól „Proletarij” („A Proletár”) címmel, majd annak betiltása után — „Rabócsij” („A Munkás”), s később „Rabócsij Puty” („A Munkás Útja”) címmel jelenik meg — az utóbbi 1917 október 26-ig. 1917 október 27-től a bolsevik párt Központi Lapja ismét „Právda” címmel jelenik meg. — *22*

6 *„Vecserny je Vrémja”* („Esti Idő”) — reakciós irányzatú esti lap, A. Sz. Szuvórin alapította; Pétervárott jelent meg 1911-től 1917-ig. — *23*

7 *„Djelo Naróda”* („A Nép Ügye”) — az eszerek lapja; Pétervárott jelent meg 1917 márciusától 1918 januárjáig. — *25*

8 Sonderbund („Külön Szövetség”) — hét svájci katolikus kanton reakciós szövetsége, amely 1845-ben alakult meg s az ország politikai széttagoltságát védelmezte. 1847-ben fegyveres harc tört ki a Sonderbund és a többi kanton között, amelyek a svájci hatalom központosítása mellett szálltak síkra. A háború a Sonderbund vereségével végződött és eredményeképpen Svájc államok szövetségéből egységes szövetségi állammá vált. — *27*

9 Az OSzD(b)MP VII. (Áprilisi) Összoroszországi Konferenciája 1917 április 24. és 29. között volt Petrográdon. Ez volt a bolsevikok első legális konferenciája. A párt életében kongresszus szerepét töltötte be. Lenin a helyzetről mondott előadói beszédében ismertette az Áprilisi tézisekben korábban kifejtett tételeket. Sztálin a konferencián felszólalt Leninnek a helyzetről szóló határozati javaslata védelmében és előadói beszédet mondott a nemzeti kérdésről. A konferencia elítélte Kámenyev, Rükov, Zinovjev, Buhárin és Pjatakov opportunista, kapituláns álláspontját, mert felléptek az oroszországi szo ialista forradalom ellen, a nemzeti kérdésben pedig nacionálsoviniszta álláspontot foglaltak el. Az Áprilisi Konferencia a bolsevik pártot beirányozta a polgári-demokratikus forradalom szocialista forradalomba való átnövéséért folytatott harcra. Az Áprilisi Konferenciának a nemzeti kérdésben hozott határozatát lásd „A SzK(b)P — kongresszusainak, konferenciáinak és a KB teljes üléseinek határozataiban és döntéseiben”, I. rész, 6. kiad. 1940. 233. old. (oroszul). — *31*

10 Az OK(b)P VIII. kongresszusát Moszkvában tartották 1919 március 18—23-ig. A kongresszus határozottan el-

utasította Buhárin és Pjatakov nagyhatalmi, soviniszta nézeteit a nemzeti kérdésben. Az „OK(b)P programját", amelyet a kongresszus elfogadott, lásd „A SzK(b)P — kongresszusainak, konferenciáinak és a KB teljes üléseinek határozataiban és döntéseiben", I. rész, 6. kiad. 1940. 281—295. old. (oroszul). — *32*

11 Lásd „A Kommunista Internacionále második kongresszusa — 1920 július—augusztus". Moszkva 1934. 492. old. (oroszul). — *33*

12 Singarjov táviratának szövegét idézi Lenin „«Önkéntes megegyezés» a földbirtokosok és a parasztok között?" c. cikkében, amely a „Právda" 1917 április 15-i, 33. számában jelent meg (lásd *Lenin* Művei. 4. kiad. 24. köt. 108. old., oroszul). — *36*

13 A Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek Összoroszországi Tanácskozása, melyet a Petrográdi Szovjet Végrehajtó Bizottsága hívott össze, Petrográdon folyt le 1917 március 29-től április 3-ig; a tanácskozáson a mensevikek és az eszerek túlnyomó többségben voltak. — *44*

14 Miljukovnak, a kadet párt vezérének, az Ideiglenes Kormány külügyminiszterének jegyzéke, melyet 1917 április 18-án küldött meg a szövetséges hatalmaknak, hangsúlyozta, hogy az Ideiglenes Kormány hű marad a cárizmus által megkötött szerződésekhez és kijelentette, hogy a kormány kész folytatni az imperialista háborút. A jegyzék nagy felháborodást keltett a petrográdi munkások és katonák körében. — *47*

15 Kseszinszkaja cári kegyencnő palotáját a februári forradalom napjaiban foglalták el a forradalmi katonák. Benne helyezkedett el a bolsevikok Központi és Petrográdi Bizottsága, az OSzD(b)MP Központi Bizottsága mellett működő Katonai Szervezet, a katonák klubja, valamint a munkások és a katonák több más szervezete. — *49*

16 A Mária-palotában tartott tanácskozás után 1917 április 22-én az Ideiglenes Kormány nyilvánosságra hozta a Miljukov jegyzékéhez fűzött „magyarázatot", amelyben kijelentette, hogy e jelszón: — „döntő győzelem az ellenség felett" — „a tartós béke megszilárdítását" érti „a népek önrendelkezése alapján". A Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének megalkuvó Végrehajtó Bizottsága a kormány módosításait és „magyarázatát" kielégítőnek s az „incidenst elintézettnek" nyilvánította. — *50*

17 Bund — „Litvániai, Lengyelországi és Oroszországi Általános Zsidó Munkásszövetség"; 1897 októberében szervezték meg (lásd *Sztálin* Művei. 1. köt. 412. old. 7. jegyzet). — *58*

18 A Slisszelburgi Kerületi Forradalmi Népi Bizottság, melyet a kerülethez tartozó járások és telepek képviselőinek kongresszusán választottak meg, intézkedéseket tett a földkérdés megoldására. Ennek a bizottságnak a földkérdéssel foglalkozó választmánya elrendelte: 1) az egyház, a kolostorok, a cári család és a földbirtokosok tulajdonában levő szabad földek faluközösségi felszántását; 2) hogy a szükséges haszonállatokat és munkaeszközöket minimális áron szerezzék meg magánkézben levő uradalmaktól és raktáraktól stb. E határozat értelmében a járási bizottságok ellenőrzésük alá vették a kerület egész földterületét, nyilvántartásba vették a mezőgazdasági felszerelést, megszervezték az erdőfelügyeletet, a parlagon heverő földek felszántását stb. — *63*

19 A „Szoldatszkaja Právda" 1917 május 3-i 13. számának melléklete közölte az OSzD(b)MP VII. (Áprilisi) Összoroszországi Konferenciájának határozatait. — *71*

20 Petrográd kerületi duma-választásaira 1917 áprilisában kezdődtek meg az előkészületek. A „Právda", a bolsevik párt Petrográd városi és kerületi bizottságai felszólították a munkásokat és a katonákat, hogy vegyenek

tevékenyen részt a választásokon és szavazzanak a bolsevikok listájára. 1917 május 10-én, az OSzD(b)MP Petrográdi Bizottságának Sztálin részvételével megtartott ülésén a városi és kerületi bizottságok beszámoltak a községi választási kampány menetéről. Petrográd kerületi duma-választásai 1917 május 27-től június 5-ig zajlottak le. A választás eredményeivel foglalkozik Sztálin „A petrográdi községi választások eredményéről" c. cikke (lásd e kötetben 98. old.). — *72*

[21] Trudovikok vagy „trudovikok csoportja" — kispolgári demokraták csoportja; 1906 áprilisában alakult meg az I. Állami Duma parasztküldötteiből. 1917-ben a trudovikok egyesültek a „népi szocialista" párttal. — *77*

[22] „Népi szocialisták" (eneszek) — kispolgári szervezet; 1906-ban alakult meg úgy, hogy kivált az eszerek jobbszárnyából. A „népi szocialisták" politikai követelései nem lépték túl az alkotmányos monarchia kereteit. Lenin „szociálkadetoknak" és „eszerista mensevikeknek" nevezte őket. A februári forradalom után az eneszek pártja a többi kispolgári „szocialista" párt között az egyik legjobboldalibb helyet foglalta el. Az Októberi Forradalom után az eneszek ellenforradalmi szervezetekben vettek részt. — *77*

[23] „*Rabócsaja Gazéta*" („Munkás Ujság") — a mensevikek pártjának központi lapja; Petrográdon jelent meg 1917 március 7-től. Az Októberi Forradalom után rövidesen betiltották. — *78*

[24] „Kerületköziek" („Egyesült Szociáldemokraták Kerületközi Szervezete") — ez a szervezet 1913-ban alakult meg Pétervárott, trockista mensevikekből és a párttól elszakadt volt bolsevikok egy részéből. Az első világháború alatt a kerületköziek centrista álláspontot foglaltak el és a bolsevikok ellen harcoltak. A kerületköziek 1917-ben kijelentették, hogy egyetértenek a bolsevik párt vonalával. Ezért 1917 májusában a petrográdi kerületi duma-

választásokon a bolsevikok a kerületköziekkel közös blokkban léptek fel. Az OSzD(b)MP VI. kongresszusán a kerületközieket felvették a pártba. A kerületköziek egy része, élén Trockijjal, később a nép ellenségének bizonyult. — *80*

[25] „*Nóvaja Zsizny*" („Új Élet") — mensevik napilap, Petrográdon jelent meg 1917 áprilisától. A martovista mensevikek és egyes félmensevik értelmiségiek tömörültek körülötte. A „Nóvaja Zsizny" csoportja állandóan ingadozott a megalkuvók és a bolsevikok között; a júliusi napok után a csoport tagjai a „honvédő" mensevikekkel együtt résztvettek az egyesítő kongresszuson. Az Októberi Forradalom után a csoport tagjai a bolsevikokhoz csatlakozó néhány ember kivételével ellenséges álláspontra helyezkedtek a Szovjethatalommal szemben. A „Nóvaja Zsizny"-t 1918 nyarán betiltották. — *81*

[26] Az Első Összoroszországi Parasztkongresszust Petrográdon tartották 1917 május 4-től 28-ig. A kongresszuson az eszerek és hozzájuk közelálló csoportok voltak többségben. A kormányzósági parasztküldöttek túlnyomó része a falu kulákrétegeit képviselte. — *87*

[27] „Nyilatkozat a katona jogairól" — hadsereg- és hajóhad-parancs a katonai szolgálatot teljesítők alapvető jogairól. Az Ideiglenes Kormány hadügyminisztere, Kerenszkij adta ki 1917 május 11-én. A „nyilatkozat" jelentősen korlátozta a katonáknak az 1917-es forradalom első napjaiban kivívott jogait. A Petrográdi Szovjet mensevik-eszer Végrehajtó Bizottsága üdvözölte a „nyilatkozatot", de a katonák és a matrózok tiltakozó gyűlésekkel fogadták és jogfosztó nyilatkozatnak nevezték. — *87*

[28] „*Vecsernyaja Birzsovka*" („Esti Tőzsdehíradó") — a „Birzsevüje Védomosztyi" („Tőzsdei Tudósítások") esti kiadása. „*Birzsevüje Védomosztyi*" burzsoá napilap, Pétervárott jelent meg 1880-tól. A „Birzsovka" elnevezés a sajtó elvtelenségének és megvásárolhatóságának jelzőjévé

vált. 1917 október végén a Petrográdi Szovjet Forradalmi Katonai Bizottsága a lapot betiltotta. — *88*

79 Robert Grimm, a svájci szocialista párt titkára 1917 májusában érkezett Petrográdra. Június elején a burzsoá lapokban megjelent az a hír, hogy Grimm azt a feladatot kapta, hogy puhatolja ki a Németország és Oroszország közötti különbéke lehetőségét. Az Ideiglenes Kormány erre Grimmet kiutasította Oroszországból. — *92*

80 A Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek Első Összoroszországi Kongresszusa, amelyet a Petrográdi Szovjet készített elő és hívott össze, 1917 június 3 és 24 között folyt le. A kongresszuson az eszerek (285 küldött) és a mensevikek (248 küldött) voltak többségben. A bolsevikoknak, akik akkor kisebbségben voltak a Szovjetekben, 105 küldöttjük volt. A bolsevikok a kongresszuson leleplezték a háború imperialista jellegét és a burzsoáziával való alkudozás végzetes voltát. Az Ideiglenes Kormányhoz való viszonyról és a háborúról Lenin mondott beszédet; a mensevikek és az eszerek megalkuvó jelszavaival szembeszegezte azt a követelést, hogy minden hatalom menjen át a Szovjetek kezébe. A kongresszuson a mensevikek és az eszerek befolyása uralkodott. — *96*

81 „*Vólja Naróda*" („Népszabadság") — az eszer párt jobbszárnyának napilapja; Petrográdon jelent meg 1917 április 29-től november 24-ig. — *101*

82 A „Petrográd dolgozóihoz, Petrográd munkásaihoz és katonáihoz" című kiáltványt Sztálin a munkásoknak és a katonáknak azzal a tüntetésével kapcsolatban írta, amelyet az OSzD(b)MP Központi Bizottsága és Petrográdi Bizottsága 1917 június 10-re tűzött ki. Először június 9-én, kiáltvány formájában jelent meg, s a petrográdi kerületekben terjesztették. Június 10-én meg kellett volna jelennie a „Právda" és a „Szoldatszkaja Právda" hasábjain, de mivel a bolsevikok Központi Bizottsága és Petrográdi Bizottsága június 10-ére virradó éjjel kény-

telen volt lefújni a tüntetést, a kiáltványt kivágták a „Právda" és a „Szoldatszkaja Právda" matricáiból. A „Szoldatszkaja Právda" példányainak csak csekély része került terjesztésre a kiáltvány szövegével. Június 13-án a „Právda" 80. száma közölte a kiáltványt a „Mi az igazság a tüntetésről" c. cikk után. A kiáltvány 1917 június 17-én és 18-án mégegyszer megjelent a „Právdá"-ban a június 18-ra kitűzött új tüntetéssel kapcsolatban. — *104*

33 *„Okópnaja Právda"* („A Lövészárok Igazsága") — bolsevik napilap, 1917 április 30-tól jelent meg Rigában. A lap első számait az újladogai ezred Katonabizottsága adta ki a katonák pénzén. A lap a 7. számtól (1917 május 17) az OSzD(b)MP Rigai Bizottsága katonai szervezetének és orosz szekciójának lapjává lett, a 26. számtól pedig (1917 július 5) a Rigai Bizottság irányítása alatt álló XII. hadsereg katonai szervezetének lapjává, még később a Lett határterületi szociáldemokraták Központi Bizottságának lapjává. 1917 július 21-én betiltották, de harmadnapra — július 23-án — már megjelent helyette az „Okópnüj Nabat" („A Lövészárok Riadója"), a lettországi szociáldemokraták egyesített katonai szervezetének lapja, amely mindaddig megjelent, míg a németek el nem foglalták Rigát. Október 12-étől Vendenben adták ki újra az „Okópnüj Nabat"-ot. 1917 október 29-én a lap felvette régi nevét. Attól kezdve megszakítás nélkül megjelent 1918 februárjáig. — *110*

34 *„Szoldatszkaja Právda"* („A Katona Igazsága") — bolsevik napilap, 1917 április 15-étől jelent meg mint az OSzD(b)MP Petrográdi Bizottsága mellett működő Katonai Szervezet lapja, 1917 május 19-étől pedig mint az OSzD(b)MP Központi Bizottsága mellett működő Katonai Szervezet lapja. A „Szoldatszkaja Právda" nagy népszerűségnek örvendett a petrográdi munkások és katonák körében. A munkások pénzadományokkal támogatták a lap kiadását és a frontkatonák közötti ingyenes terjesztést. A lap példányszáma elérte az ötvenezret, aminek fele a frontra került. A júliusi napokban az Ideiglenes Kormány a „Szoldatszkaja Právda" és a „Právda" szerkesztőségét

szétromboltatta és mindkét lapot betiltotta. Az Októberi Forradalmat követő első napokban újra megjelent 1918 márciusáig. — *115*

35 A „Trud” („A Munka”) nyomdáját, amelyben bolsevik lapokat és könyveket nyomtak, 1917 április 22-én szerezte meg az OSzD(b)MP Központi Bizottsága. A „Právda” felhívására a nyomda megvásárlásához szükséges pénzt maguk a munkások és a katonák adták össze. 1917 július 6-án a nyomdát a hadapródiskolások és kozákok bandái szétrombolták. — *115*

36 A bolsevikok Második (rendkívüli) Petrográdi Városi Konferenciáját 1917 július 1-én hívták egybe. A konferencián 145 küldött vett részt, akik 32 200 párttagot képviseltek. A konferencia rendkívüli összehívását az tette szükségessé, hogy Petrográdon és az országban kiéleződött a politikai helyzet az akkor kezdődő támadással és azzal kapcsolatban, hogy az Ideiglenes Kormány kísérleteket tett arra, hogy Petrográdról kivonja a forradalmi ezredeket és „tehermentesítse” a várost a forradalmi elemektől stb. A július 3-i és 5-i események félbeszakították a konferencia üléseit s a konferencia csak július 16-án ült össze újból. A konferencia egész további munkáját közvetlenül Sztálin vezette. — *118*

37 A moszkvai rendkívüli tanácskozást — Moszkvai Állami Tanácskozást — 1917 augusztus 12-én hívta egybe az Ideiglenes Kormány. A tanácskozás résztvevőinek többsége a földbirtokosok, a burzsoázia, a tábornoki kar, a tisztikar és a kozákság felső rétegeinek képviselői közül került ki. A szovjetek és a Központi Végrehajtó Bizottság küldöttsége mensevikekből és eszerekből állt. A tanácskozáson Kornyilov, Alexéjev, Kalégyin és mások a forradalom elfojtásának programjával léptek fel. Kerenszkij azzal fenyegetődzött beszédében, hogy elfojtja a forradalmi mozgalmat s meghiúsítja a parasztoknak a földesúri földek elkobzására irányuló kísérleteit. A bolsevik párt Központi Bizottsága a Sztálin által írt kiáltványban felszólította a proletariátust, hogy tiltakozzon a

Moszkvai Tanácskozás ellen. A tanácskozás megnyitása napján a bolsevikok egynapos sztrájkot szerveztek Moszkvában, amelyen több mint 400 000 ember vett részt. Több más városban is voltak tiltakozó gyűlések és tiltakozó sztrájkok. A Moszkvai Tanácskozásról Sztálin több cikket írt, amelyekben leleplezte a tanácskozás ellenforradalmi lényegét (lásd ebben a kötetben 192, 220, 231, 232. stb. old.). — *123*

38 1917 július 5-én Helsingforsból Petrográdra érkezett a Balti Hajóhad matrózainak küldöttsége. A küldöttség utazásának közvetlen előzménye az volt, hogy az Ideiglenes Kormány megpróbálta felhasználni a Balti Hajóhad egységeit a forradalmi kronstadti matrózok elleni harcra, akik aktív részt vettek a petrográdi július 3-i és 4-i tüntetésen. Július 7-én az Ideiglenes Kormány parancsára a 67 főből álló balti küldöttséget letartóztatták. — *123*

39 A szesztrorecki munkásokat 1917 július 11-én fegyverezték le az Ideiglenes Kormány parancsára, az eszer-mensevik Központi Végrehajtó Bizottság hozzájárulásával. A munkásokhoz ultimátumot intéztek, amelyben megfenyegették őket, hogy ha nem adják át fegyvereiket, fegyveres erőt alkalmaznak velük szemben. A szesztrorecki fegyvergyár üzemi bizottságának tagjait, akik bolsevikok voltak, letartóztatták. — *123*

40 Az a deklaráció, amelyet az Ideiglenes Kormány 1917 július 8-án tett közzé, több demagóg ígéretet tartalmazott, amelyekkel az Ideiglenes Kormány, az eszerek és a mensevikek meg akarták nyugtatni a tömegeket a július 3-i és 5-i események után. Az Ideiglenes Kormány, az imperialista háború folytatásának szükségességét hangoztatva, megígérte, hogy a kitűzött időben — szeptember 17-én — végrehajtja az alkotmányozógyűlési választásokat, s törvényjavaslatokat dolgoz ki a nyolcórás munkanapról, a társadalmi biztosításról stb. A július nyolcadiki deklarációt, habár merőben formális jellege volt, támadások érték a kadetok részéről, akik ahhoz a feltételhez kötötték a kormányba való belépésüket, hogy ezt a deklarációt hatályon kívül helyezik. — *130*

41 Kamkovisták — B. Kamkov (Kac) hívei. Kamkov egyik vezetője volt az eszer párt balszárnyának, amely nem sokkal az 1917 februári forradalom után alakult meg. — *133*

42 „Az ellenforradalom győzelme" c. cikk a kronstadti „Proletarszkoje Djelo" („A Proletárok Ügye") 1917 július 19-i, 5. számában jelent meg „Az ellenforradalom diadala" címmel. — *147*

43 F. Schiller „Verschwörung des Fiesko zu Genua" („Fiesko összeesküvése Génuában") c. szomorújátéka egyik hősének, Muley-Hasszán tuniszi mórnak szavai. — *147*

44 A. Henderson — az angol munkáspárt (labouristák) egyik vezetője. Az első világháború alatt a szociálsoviniszta Henderson tagja volt Lloyd-George kormányának.

A. Thomas — a francia szocialista párt egyik vezetője, az első világháború alatt szociálsoviniszta, a francia kormány tagja. — *147*

45 A „Petrográd dolgozóihoz, Petrográd munkásaihoz és katonáihoz" c. kiáltványt Sztálin a bolsevikok II. Petrográdi Városi Konferenciája megbízásából a július 3-i és 5-i eseményekkel kapcsolatban írta. 1917 július 25-én (a lap első oldalán hibás a július 24. dátum) a kiáltvány megjelent a „Rabócsij i Szoldat" 2. számában; augusztus 1-én a munkások kívánságára másodízben is megjelent a 8. számban. — *150*

46 A július 21-i tanácskozást, amelyet az eszerek és a mensevikek „történelminek" neveztek, az Ideiglenes Kormány a kormányválsággal kapcsolatban hívta össze, amelyet az idézett elő, hogy a kadetok kiléptek a kormányból s Kerenszkij benyujtotta lemondását. A tanácskozáson a burzsoá és a megalkuvó pártok képviselői vettek részt. A tanácskozáson a kadetok azt követelték, hogy olyan kormányt alakítsanak, amely cselekedeteiben független a Szovjetektől és a demokratikus pártoktól, megtorlások

segítségével helyre tudja állítani a „fegyelmet" a hadseregben stb. Az eszerek és a mensevikek elfogadták ezeket a követeléseket, s Kerenszkijnek felhatalmazást adtak az új kormány megalakítására. — *153*

47 Idézet Walt Whitman amerikai demokrata költő dalából. — *155*

48 A bolsevikok 1917 július 1—3 és 16—20 között megtartott Petrográdi Rendkívüli Városi Konferenciájáról (lásd a 36. jegyzetet) és a július 15—16-i mensevik második városi konferenciáról van szó. — *158*

49 Sztálin „Az alkotmányozógyűlési választásokhoz" c. cikket azzal kapcsolatban írta, hogy megkezdődött az alkotmányozógyűlési választási kampány; az Ideiglenes Kormány 1917 szeptember 17-re tűzte ki a választásokat. A cikk első része a „Právda" 1917 július 5-i, 99. számában jelent meg. De mivel a júliusi napok után a „Právdát" betiltották, a cikk közlése abbamaradt. A cikk csak 1917 július 27-én, a „Rabócsij i Szoldat" 4. számában jelent meg teljesen. — *163*

50 Összoroszországi Parasztszövetség — kispolgári szervezet, 1905-ben alakult meg. A Szövetség követelései: politikai szabadság, az Alkotmányozó Gyűlés összehívása, a föld magántulajdonának eltörlése. 1906-ban a Parasztszövetség felbomlott. 1917-ben újra megkezdte tevékenységét és július 31-én Moszkvába egybehívta Összoroszországi Kongresszusát. A kongresszus állást foglalt az Ideiglenes Kormány teljes támogatása, az imperialista háború folytatása mellett, s a földesúri földek birtokbavétele ellen. 1917 őszén a Parasztszövetség Főbizottságának egyes tagjai résztvettek a parasztlázadások elleni megtorlásokban. — *163*

51 A petrográdi helyőrség parasztküldötteinek Szovjetje, amely később a „Petrográdi Parasztküldöttek Szovjetje" elnevezést vette fel, 1917 április 14-én alakult meg a petrográdi katonai egységek és egyes petrográdi üzemek

képviselőiből. A Szovjet főfeladatául tűzte ki, hogy harcoljon azért, hogy a földet megváltás nélkül adják át a parasztok használatába. A Petrográdi Parasztküldöttek Szovjetje harcolt a jobboldali eszerek vezetése alatt álló Parasztküldöttek Összoroszországi Szovjetjének megalkuvó politikája ellen. A Szovjet az Októberi Szocialista Forradalom után aktív részt vett a Szovjethatalom megszervezésében a falun és a földről szóló dekrétum megvalósításában. 1918 februárjában a régi hadsereg leszerelésével kapcsolatban a Szovjet beszüntette tevékenységét. — *166*

62 Az OSzD(b)MP VI. kongresszusa 1917 július 26 és augusztus 3 között zajlott le Petrográdon. A kongresszuson a következő napirendi pontokat tárgyalták: a Központi Bizottság politikai és szervezeti beszámolója, a helyi szervezetek beszámolói, a háború és a nemzetközi helyzet, a politikai és a gazdasági helyzet, szakszervezeti mozgalom, az alkotmányozógyűlési választási kampány. A kongresszus elfogadta a párt új szervezeti szabályzatát és külön határozatot hozott az ifjúsági szövetség megszervezéséről. Sztálin tartott beszámolót a Központi Bizottság működéséről és mondott előadói beszédet a politikai helyzetről. A kongresszus elvetette Buhárin és Preobrazsenszkij trockista javaslatait, amelyek arra irányultak, hogy a pártot a szocialista forradalomra vett iránytól eltérítsék és elfogadta a politikai helyzetre vonatkozó határozati javaslatot, amelyet Sztálin terjesztett elő. A kongresszus a fegyveres felkelést, a szocialista forradalmat állította a párt figyelmének középpontjába. — *171*

63 Friedrich Adler — az osztrák szociáldemokrácia egyik vezetője. 1916-ban, a háború elleni tiltakozás jeléül lelőtte Stürgkh osztrák miniszterelnököt, s ezért 1917 májusában halálra ítélték. Az ítéletet fegyházbüntetésre változtatták. 1918-ban kiszabadult. Az Októberi Forradalommal szemben ellenséges álláspontot foglalt el. — *172*

64 1917 július 4-én ezt a kiáltványt terjesztették a munkásnegyedekben:

„Petrográdi munkás és katona elvtársak! Miután az ellenforradalmi burzsoázia nyilvánvalóan fellépett a forradalom ellen, a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Összoroszországi Szovjetjének kell kezébe vennie az egész hatalmat.

Ezt akarja Petrográd forradalmi lakossága, amelynek joga van ahhoz, hogy ezt az akaratát *békés* és *szervezett* tüntetés útján tudtul adja a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Összoroszországi Szovjetje most ülésező Központi Végrehajtó Bizottságának.

Éljen a forradalmi munkások és a forradalmi katonák akarata!

Éljen a Szovjethatalom!

A koalíciós kormány csődöt mondott; felbomlott, mert nem tudta teljesíteni azokat a feladatokat, amelyek megvalósítására alakították. Nagyszerű, nehéz feladatok várnak a forradalomra. Új hatalomra van szükség, amely a forradalmi proletariátussal, a forradalmi hadsereggel és a forradalmi parasztsággal vállvetve, erélyesen hozzáfog a nép vívmányainak megszilárdításához és kiterjesztéséhez. Ilyen hatalom csak a Munkás-, Katona- és Parasztküldöttek Szovjetjeinek hatalma lehet.

Tegnap Petrográd forradalmi helyőrsége és a munkások tüntettek, hogy hangoztassák ezt a jelszót: «Minden hatalmat a Szovjeteknek!» Felszólítunk benneteket, hogy ezt a mozgalmat, amely az ezredekből és a gyárakból indult ki, változtassátok a munkás, katonai és paraszti Petrográd akaratának békés, szervezett kinyilvánításává.

*Az OSzDMP Központi Bizottsága*
*Az OSzDMP Pétervári Bizottsága*
*Az OSzDMP Kerületközi Bizottsága*
*Az OSzDMP Központi Bizottsága mellett működő Katonai Szervezet*
*A Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje Munkásszekciójának Bizottsága*". — *179*

66 „*Lisztok Právdü*" („Az Igazság Lapja") 1917 július 6-án jelent meg a „Právda" helyett, melynek szerkesztőségét a hadapródiskolások szétrombolták. A „Lisztok Právdü"-ben jelent meg az OSzD(b)MP Központi Bizottságának és Petrográdi Bizottságnak s az OSzD(b)MP Katonai Szervezetének „Nyugalom és kitartás" c. kiáltványa. — *180*

[56] *„Zsivoje Szlóvo"* („Élő Szó") — feketeszázas bulvárlap, Petrográdon jelent meg. 1917-ben pogromagitációt folytatott a bolsevikok ellen; az Októberi Forradalomig jelent meg. — *182*

[57] A „Bíróság elé a rágalmazókkal!" c. röplapot július 5 után adta ki az OSzD(b)MP Központi Bizottsága. 1917 július 9-én megjelent a „Volna" („Hullám") c. lapban, amelyet az OSzD(b)MP Helsingforsi Bizottsága adott ki. „Az ellenforradalom — mondta többek közt a röplap — a lehető legegyszerűbb módon akarja elgáncsolni a forradalmat azáltal, hogy zavart kelt a tömegekben és a legnépszerűbb vezérek, a forradalom érdemes harcosai ellen uszítja őket ... Követeljük az Ideiglenes Kormánytól és a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének Központi Végrehajtó Bizottságától, hogy *azonnal és nyilvánosan* vizsgálja ki minden körülményét annak az aljas összeesküvésnek, amelyet pogromrendezők és felbérelt rágalmazók a munkásosztály vezéreinek becsülete és élete ellen rendeztek ... Bíróság elé a rágalmazókat és a rágalmak terjesztőit. Pellengérre a pogromrendezőket és hazudozókat!" — *183*

[58] Bezrabotnüj — D. Z. Manuilszkij álneve. — *186*

[59] 1917 július 27-én a Bogdán Hmelnyickij nevét viselő ukrán ezred frontra induló szerelvényeibe Kiev közelében a vasúti állomásokon és magában Kievben kozákok és vértesek belelőttek. — *192*

[60] Az 1. számú parancsot 1917 március 1-én adta ki a Petrográdi Szovjet a forradalmi katonai egységek képviselőinek követelésére, akik kijelentették, hogy a katonák bizalmatlansága az Állami Duma Ideiglenes Bizottságával és az általa kijelölt katonai bizottmánnyal szemben növekszik.

A „Parancs" a katonai egységeket (századokat, zászlóaljakat stb.) felszólította, hogy válasszanak Katonabizottságokat, küldjék el képviselőiket a Munkás- és

Katonaküldöttek Szovjetjeibe, a Katonabizottságok rendelkezésére bocsátotta a katonai egységek fegyverét, s leszögezte, hogy a katonai bizottmány parancsai csak akkor teljesíthetők, ha azok nem mondanak ellent a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje parancsainak és rendeleteinek stb. — *198*

61 Lenin „A jelszavakról" c. 1917 júliusában írt brosúrájáról van szó (lásd *Lenin.* Válogatott művek. 2. köt. 66—73. old.). — *210*

62 Sztálin „A Moszkvai Tanácskozás ellen" c. cikket az OSzD(b)MP Központi Bizottsága megbízásából írta, amely 1917 augusztus 5-én megvitatta a Moszkvai Tanácskozás kérdését. A Központi Bizottság elrendelte, hogy a határozatot és a röplapot adják ki, s a Központi Lap közöljön több cikket a Moszkvai Tanácskozással kapcsolatban. A „Moszkvai Tanácskozás ellen" c. cikk először mint vezércikk jelent meg a „Rabócsij i Szoldat" 14. számában, azután 1917 augusztus 12-én a kronstadti „Proletarszkoje Djelo"-ban, majd augusztus 13-án a „Proletaríj" 1. számában, mint a párt Központi Bizottságának kiáltványa. Azonkívül röplap formájában is megjelent.

A kiáltvány és a röplap befejezése a cikktől eltérően így hangzott:

„Elvtársak! Hívjatok össze gyűléseket és hozzatok tiltakozó határozatokat a «Moszkvai Tanácskozás» ellen! Csatlakozzatok a putyíloviakhoz és a mai napon a «tanácskozás» elleni tiltakozástok jeléül szervezzetek gyüjtést a meghurcolt és üldözött pártsajtó javára. Ne üljetek fel a provokációknak s a mai napon ne rendezzetek seminő utcai tüntetést!" — *212*

63 A Stockholmi Konferencia kérdése 1917 áprilisában merült fel. Borgberg dán szociáldemokrata Petrográdra utazott és Dánia, Norvégia, Svédország munkáspártjainak Egyesített Bizottsága nevében meghívta Oroszország szocialista pártjait, vegyenek részt a stockholmi konferencián, amely a békekötés kérdését fogja megvitatni.

Az eszer-mensevik végrehajtó bizottság, továbbá a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetje elhatározta, hogy résztvesz a Stockholmi Konferencián és vállalja egybehívásának kezdeményezését. A bolsevikok VII. (Áprilisi) Összoroszországi Konferenciája határozottan a Stockholmi Konferencián való részvétel ellen foglált állást és leleplezte a tervezett konferencia imperialista jellegét. Augusztus 6-án, a Központi Végrehajtó Bizottság ülésén, amikor a Stockholmi Konferencia kérdését tárgyalták, Kámenyev felszólalt a konferencián való részvétel mellett. A Központi Végrehajtó Bizottság bolsevik frakciója elhatárolta magát Kámenyev felszólalásától, a párt Központi Bizottsága elítélte Kámenyev vonalát és elrendelte, hogy a Központi Lap világítsa meg a párt e kérdéssel kapcsolatos nézeteit. Augusztus 9-én a „Rabocsij i Szoldat" közölte Sztálin „Mégegyszer Stockholmról" c. cikkét, a „Proletarij" augusztus 16-i számában pedig megjelent Lenin levele: „Kámenyev felszólalása a Központi Végrehajtó Bizottságban a Stockholmi Konferencia ügyében" címmel. — *216*

64 A Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének Végrehajtó Bizottsága 1917 áprilisában küldöttséget küldött a semleges és szövetséges országokba, hogy előkészítse a Stockholmi Konferenciát. A Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek Első Összoroszországi Kongresszusa megerősítette a Petrográdi Szovjet e határozatát. A küldöttség megfordult Angliában, Franciaországban, Olaszországban, Svájcban, ahol tárgyalásokat folytatott a különböző szocialista pártok képviselőivel. A Stockholmi Konferencia nem jött létre. — *217*

65 Hosszú parlament — a XVII. századi angol polgári forradalom korszakának parlamentje, amely 13 évig ülésezett (1640—1653). — *221*

66 A „közéleti személyiségek" úgynevezett előzetes vagy „magántanácskozását" 1917 augusztus 8-tól 10-ig tartották Moszkvában. A tanácskozásnak az volt a célja, hogy egyesítse a burzsoá-földesúri köröket és a katonai

körőket, s egységes platformot dolgozzon ki a küszöbönálló Állami Tanácskozásra. Ezen az ellenforradalmi tanácskozáson alakult meg a „Közéleti Személyiségek Szövetsége”. — *223*

67 Az 1917 márciusának végén összehívott finnországi parlament Finnország autonómiájának megvalósítását követelte. A finnországi parlament az Ideiglenes Kormánnyal folytatott hosszú és eredménytelen tárgyalás után 1917 július 5-én elfogadta a „legfelsőbb hatalomra vonatkozó törvényt”, amely szerint a parlament hatalma kiterjedt Finnország életének minden területére, a külpolitika, a katonai törvényhozás és a katonai igazgatás kérdéseinek kivételével, amelyek továbbra is az összoroszországi intézmények hatáskörébe tartoztak. Az Ideiglenes Kormány 1917 július 18-án kijelentette, hogy ez a törvény elébevág az Alkotmányozó Gyűlés akaratának és feloszlatta a finnországi parlamentet. — *227*

68 A Központi Ukrajnai Rádát ukrán burzsoá és kisburzsoá pártok és csoportok alakították 1917 áprilisában. Közvetlenül a júliusi napok előtt szervezték meg a Ráda Főtitkárságát, mint az ukrajnai kormányzat legfelső szervét. A petrográdi júliusi tüntetés szétverése után az Ideiglenes Kormány, a nemzeti elnyomás politikáját folytatva, kihasította Ukrajnából a Donyec-medencét, Jekatyerinoszláv környékét és Ukrajna egyes más vidékeit. Ukrajnában a legfelsőbb hatalmat az Ideiglenes Kormány által kinevezett külön kormánybiztosra ruházták. Ennek ellenére a Ráda vezetői, a közelgő proletárforradalom veszedelmétől félve, hamarosan megegyezésre léptek az Ideiglenes Kormánnyal és a Ráda az ukrajnai burzsoánacionalista ellenforradalom támaszává lett. — *227*

69 *„Izvésztyija Petrogradszkovo Szovjeta rabócsih i szoldatszkih deputatov”* — („A Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének Hírei”) — napilap, 1917 februá[r] 28-tól jelent meg. Miután a Szovjetek I. Összoroszországi Kongresszusán megalakult a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek Központi Végrehajtó Bizottsága, a lap a

Központi Végrehajtó Bizottság szócsövévé lett és 1917 augusztus 1-től „A Központi Végrehajtó Bizottságnak és a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének Hírei" címmel jelent meg. A lap ezalatt az idő alatt állandóan a mensevikek és eszerek kezében volt és kíméletlen harcot folytatott a bolsevik párt ellen. 1917 október 27-től, a II. Összoroszországi Szovjetkongresszus után az „Izvésztyija" a Szovjethatalom hivatalos lapjává lett. 1918 márciusától, miután az Összoroszországi Központi Végrehajtó Bizottság és a Népbiztosok Tanácsa átköltözött Moszkvába, a lap Moszkvában jelent meg. — *233*

70 1917 augusztus 19-én a német hadsereg megkezdte a frontáttörést Riga alatt. Az orosz csapatok erélyesen ellenálltak, de a főparancsnokság, személyszerint Kornyílov, visszavonulási parancsot adott ki és a németek augusztus 21-én Rigát elfoglalták. Kornyílov azzal a céllal adta fel Rigát, hogy fenyegetett helyzetbe hozza a forradalmi Petrográdot, keresztülvigye a forradalmi csapatok Petrográdból való kivonását és megkönnyítse az ellenforradalmi összeesküvés végrehajtását. — *234*

71 *„Nóvoje Vrémja"* („Új Idő") — napilap, Pétervárott jelent meg 1868-tól; reakciós nemesi és magasabb hivatalnoki körök lapja. 1905-től a feketeszázasok egyik szócsövévé lett. 1917 október végén betiltották. — *239*

72 *„Russzkije Védomosztyi"* („Orosz Közlöny") — napilap, Moszkvában jelent meg 1863-tól; a liberális földbirtokosok és a burzsoázia érdekeit fejezte ki. 1918-ban a többi ellenforradalmi lappal együtt betiltották. — *256*

73 A Dreyfus-ügy — provokációs célzatú per, amelyet Franciaország reakciós körei szerveztek; ebben a perben a francia fővezérkar tisztjét, a zsidó Dreyfust, 1894-ben a haditörvényszék életfogytiglani szabadságvesztésre ítélte a kémkedés és hazaárulás köztudomásúan koholt vádja alapján. A Franciaországban Dreyfus védelmében ki-

bontakozott társadalmi mozgalom feltárta a bíróság prostituáltságát és kiélezte a köztársaságiak és a monarchisták közötti politikai harcot. 1899-ben Dreyfus amnesztiát kapott és szabadlábra helyezték. 1906-ban, az ügy újabb felülvizsgálásával kapcsolatban rehabilitálták. — *272*

74 „*Times*" („Az Idő") — az angol nagyburzsoázia befolyásos lapja, Londonban jelenik meg 1788 óta. — *273*

75 „*Matin*" („A Reggel") — burzsoá napilap, Párizsban jelent meg 1884—1944-ig. — *273*

76 A „Vagy — vagy" c. cikk némi rövidítéssel előbb a „Proletarij" 10. számában, 1917 augusztus 24-én jelent meg „Hol a kiút?" címmel. — *277*

77 „*Russzkaja Vólja*" („Orosz Akarat") — burzsoá napilap, nagybankok pénzén alapították; Petrográdon jelent meg 1916 december 15-étől 1917 október 25-ig. — *280*

78 „Az összeesküvés folytatódik" c. cikk 1917 augusztus 28-án jelent meg a „Rabócsij" („A Munkás") c. lap 5. számában. Ezen a napon a Kornyílov lázadással kapcsolatban a rendes számon kívül a lapnak egylapos különkiadása is megjelent. Másnap, augusztus 29-én a „Rabócsij" 6. számában „Az összeesküvés folytatódik" c. cikk ismét megjelent „Politikai visszhang" címmel. — *288*

79 „*Temps*" („Az Idő") — burzsoá napilap, Párizsban jelent meg 1829-től 1942-ig; 1842-től 1861-ig szünetelt. — *315*

80 A Petrográdi Szovjet határozata a „Rabócsij Puty" („A Munkás Útja") c. lap 1917 szeptember 27-i, 21. számában jelent meg. — *343*

81 A vasutassztrájk 1917 szeptember 24-e és 26-a között zajlott le. A vasúti munkások és alkalmazottak béremelést, a nyolcórás munkanap bevezetését és az élelmiszerellátás megjavítását követelték. A sztrájk kiterjedt az ország valamennyi vasútvonalára s az ipari munkások rokonszenvvel kísérték és támogatták. — *344*

82 Augusztus 14-i deklaráció — az úgynevezett „forradalmi demokrácia" programja; Cshеidze olvasta fel a Moszkvai Állami Tanácskozáson a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjei Központi Végrehajtó Bizottsága, a Parasztküldöttek Összoroszországi Szovjetjének Végrehajtó Bizottsága és más szervezetek nevében. A deklaráció az Ideiglenes Kormány támogatására szólított. — *347*

83 Liberdánisták (vagy liberdánok) — gúnyos elnevezés, amely Liber és Dán mensevik vezetőkre és híveikre ragadt rá, miután a „Szociál-Demokrát" c. moszkvai bolsevik lap 1917 augusztus 25-i, 141. számában megjelent Djemján Bednüj „Liberdán" c. tárcája. — *347*

84 „*Torgovo-Promüslennaja Gazéta*" („Kereskedelmi és Ipari Újság") — burzsoá napilap, Petrográdon jelent meg 1893—1918-ig. — *348*

85 „*Obscseje Djelo*" („Közös Ügy") — esti napilap, V. Burcev szerkesztette Petrográdon 1917 szeptembertől októberig. A lap Kornyilovot támogatta és vad rágalomhadjáratot folytatott a Szovjetek és a bolsevikok ellen. — *357*

86 A Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeinek II. Összoroszországi Kongresszusa 1917 október 25-én nyílt meg Petrográdon a Parasztküldöttek kerületi és kormányzósági Szovjetjei képviselőinek részvételével. A kongresszusnak mindössze két ülése volt — október 25-én és 26-án. A kongresszus megnyitására 649 küldött érkezett. A kongresszus legnépesebb frakciója a bolsevikok frakciója volt, amely 390 küldöttből állott. A mensevikek, a jobb-

oldali eszerek és a bundisták a megnyitás után hamarosan kivonultak a kongresszusról, kijelentvén, hogy nem ismerik el a szocialista forradalmat.

A Szovjetek II. kongresszusa kimondotta, hogy a hatalom átment a Szovjetek kezébe és megalakította az első Szovjetkormányt — a Népbiztosok Tanácsát. A Népbiztosok Tanácsának elnökévé Lenint, nemzetiségügyi népbiztossá Sztálint választották meg. — *394*

[87] A Honvédelmi Bizottmányt vagy Honvédelmi Végrehajtó Bizottságot a honvédelmi tanácskozás jelölte ki, amelyet a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjének eszer-mensevik Központi Végrehajtó Bizottsága hívott össze 1917 augusztus 7-én. A Honvédelmi Végrehajtó Bizottság támogatta az Ideiglenes Kormánynak a burzsoáföldesúri ellenforradalom érdekében végrehajtott katonai intézkedéseit (a forradalmi csapatok kivonása Petrográdról stb.). — *406*

[88] Arról a határozati javaslatról van szó, amelyet Lenin írt és az OSzD(b)MP Központi Bizottsága 1917 október 10 (23)-i ülésén fogadott el (lásd *Lenin.* Válogatott művek 2. köt. 148. old.). — *417*

# ÉLETRAJZI ADATOK
## (1917 március—október)

**Március 12.** Sztálin, akit az 1917-es februári forradalom kiszabadított a turuhanszki száműzetésből, Petrográdra érkezik.

**Március 14.** Sztálin „A Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjeiről" c. cikke megjelenik a „Právda" 8. számában.

**Március 15.** Az OSzD(b)MP Központi Bizottsága Irodájának kibővített tanácskozásán Sztálint beválasztják a „Právda" szerkesztőségébe.

**Március 16.** Sztálin „A háborúról" c. cikke megjelenik a „Právda" 10. számában.

**Március 18.** A Párt Központi Bizottságának Irodája Sztálint a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetje Végrehajtó Bizottságába delegálja.

Sztálin „Az orosz forradalom győzelmének feltételeiről" c. cikke megjelenik a „Právda" 12. számában.

**Április 3.** Beloosztrov állomáson (Finnországi vasút) Sztálin és M. I. Uljánova petrográdi és szesztrorecki munkások küldöttségével fogadja az emigrációból hazatérő Lenint és Petrográdra kíséri.

**Április 4.** Sztálin résztvesz a bolsevik párt vezető politikusainak tanácskozásán és a Szovjetek Összoroszországi Tanácskozása bolsevik és mensevik küldötteinek egyesített ülésén, ahol Lenin kifejti Áprilisi Téziseit.

**Április 6.** Sztálin résztvesz a Központi Bizottság Irodájának ülésén, s felszólal a Lenin Áprilisi Téziseinek kérdéséhez fűződő vitában.

**Április 8.** Sztálin aláírja a tiltakozó nyilatkozatot a Petrográdi Szovjet Végrehajtó Bizottságának az úgynevezett „szabadságkölcsön" támogatásáról hozott határozata ellen.

**Április 14.** Sztálin „A földet — a parasztoknak" c. cikke megjelenik a „Právda" 32. számában.

**Április 14—22-ig.** Sztálin résztvesz az OSzD(b)MP Petrográdi Városi Konferenciájának munkájában.

**Április 18.** Sztálin a Vaszilij-szigeten, a Tőzsdetéren beszédet mond „Az Ideiglenes Kormányról".

Sztálin „Május Elseje" c. cikke megjelenik a „Právda" 35. számában.

**Április 20.** Sztálin mint a Petrográdi Szovjet Végrehajtó Bizottságának tagja jelen van azon a tanácskozáson, amelyet az Ideiglenes Kormány és az Állami Duma Ideiglenes Bizottságának tagjai a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetje Végrehajtó Bizottságának képviselőivel tartottak a Mária-palotában. A tanácskozást Miljukov 1917 április 18-i jegyzékével kapcsolatban hívták össze.

**Április 24—29.** Lenin és Sztálin vezeti a bolsevik párt VII. (Áprilisi) Összoroszországi Konferenciájának munkáját.

**Április 24.** A konferencián Sztálin felszólal a helyzetről szóló lenini határozati javaslat védelmében. Sztálint beválasztják a Lenin előadói beszédével kapcsolatos határozati javaslat kidolgozására alakított bizottságba.

**Április 29.** A konferencián Sztálin beszédet és zárszót mond a nemzeti kérdésről. Megválasztják a párt Központi Bizottságának tagjává.

**Május 4.** Sztálin „Akik elmaradtak a forradalomtól" c. cikke megjelenik a „Právda" 48. számában.

**Május 10.** Sztálin résztvesz az OSzD(b)MP Petrográdi Bizottságának ülésén és felszólal a Petrográdi Bizottság szervezeti felépítése és a községi választások kérdésében.

**Május 14.** Sztálin beszédet mond a nemzeti kérdésről az észt munkások és a katonai klub által a Vaszílij-szigeten az Értéktőzsde épületében rendezett hangverseny-gyűlésen.

**Május 21, 24 és 26.** Sztálin „Községi választási kampány" c. cikke megjelenik a „Právda" 63, 64. és 66. számában.

**Május** Megalakul a bolsevik párt Központi Bizottságának Politikai Irodája, melynek Sztálin azóta állandó tagja.

**Június 3—24.** Sztálin jelen van a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjei I. Összoroszországi Kongresszusának ülésein.

**Június 6.** Lenin és Sztálin résztvesz a párt Központi Bizottságának kibővített ülésén. Sztálin támogatja Leninnek azt a javaslatát, hogy békés munkás- és katonatüntetést kell szervezni.

Az OSzD(b)MP Petrográdi Bizottságának zárt ülésén, amely a tüntetés kérdését vitatja meg, Sztálin beszédet mond a petrográdi politikai helyzetről.

**Június 10-re virradó éjjel.** Lenin és Sztálin résztvesz az I. Összoroszországi Szovjetkongresszus bolsevik frakciójának ülésén, majd az OSzD(b)MP Központi Bizottságának ülésén. Lenin és Sztálin javaslatára a Központi Bizottság határozatot hoz, hogy lefújja a június 10-re kitűzött tüntetést.

Lenin és Sztálin késő éjjel előkészíti a „Právda" anyagát és a Központi Bizottság utasításait a tüntetés lefújásáról hozott határozattal kapcsolatban.

**Június 13.** Sztálin „Tegnap és ma (A forradalom válsága)" c. cikke megjelenik a „Szoldatszkaja Právda" 42. számában.

**Június 15.** Sztálin „A petrográdi községi választások eredményéről" c. cikke megjelenik „Az OSzDMP Központi Bizottsága Sajtóirodájának bulletinjei" 1. számában.

**Június 16—23.** Lenin és Sztálin vezeti az OSzD(b)MP harctéri és hátországi katonai szervezetei Összoroszországi Konferenciájának munkáját.

**Június 17.** Sztálin a bolsevik párt Központi Bizottsága nevében üdvözli az OSzD(b)MP harctéri és hátországi katonai szervezeteinek Összoroszországi Konferenciáját.

A „Petrográd dolgozóihoz, Petrográd munkásaihoz és katonáihoz" c. kiáltvány, amelyet Sztálin az OSzD(b)MP Központi Bizottságának és Petrográdi Bizottságának megbízásából írt, megjelenik a „Právda" 84. számában.

**Június 20.** Az I. Összoroszországi Szovjetkongresszus megválasztja Sztálint a Központi Végrehajtó Bizottság tagjává.

**Június 21.** Az OSzD(b)MP harctéri és hátországi katonai szervezeteinek Összoroszor-

szági Konferenciáján Sztálin előadói beszédet mond „A nemzeti mozgalomról és a nemzeti ezredekről". A konferencia elfogadja a Sztálin által a nemzeti kérdésről beterjesztett határozati javaslatot.

**Június 22.** A Központi Végrehajtó Bizottság ülésén Sztálint beválasztják a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetjei Központi Végrehajtó Bizottságának Irodájába.

Az OSzD(b)MP Központi Bizottsága, Petrográdi Bizottsága és Katonai Szervezete tagjainak magántanácskozásán Sztálin jelentést tesz a bolsevik frakciónak a Központi Végrehajtó Bizottsághoz beterjesztett nyilatkozatáról, amelyben erélyes rendszabályokat követelnek a fokozódó ellenforradalom ellen.

**Július 1—3 és 16—20.** Sztálin és J. M. Szverdlov vezeti a bolsevik párt petrográdi szervezete második (rendkívüli) konferenciájának munkáját.

**Július 3.** A bolsevik párt Központi Bizottsága Sztálin vezetésével több intézkedést tesz, hogy visszatartsa a tömegeket az ösztönös fegyveres tüntetéstől ; amikor kitűnik, hogy a mozgalmat nem lehet megállítani, a Központi Bizottság a tüntetésen való részvétel mellett dönt, hogy békés és szervezett jelleget adjon annak.

**Július 4.** Sztálin a Központi Végrehajtó Bizottság ülésén követeli, hogy vessenek véget a Lenin és a bolsevikok ellen folytatott rágalomhadjáratnak.

**Július 6.** Sztálin meglátogatja a Péter-Pál erődöt, ahol sikerül rábeszélnie a forradalmi matrózokat, hogy tartózkodjanak a fegyveres fellépéstől. El akarja érni, hogy a petrográdi katonai körzet parancsnoksága visszavonja a matrózok elleni fegyverhasználatra vonatkozó parancsot.

**Július 7—8.** Sztálin és G. K. Ordzsonikidze Leninnel együtt eldönti Lenin Petrográdról való elutazásának kérdését.

**Július 8—11.** Sztálin előkészíti Lenin elutazását Petrográdról.

**Július 11.** Sztálin és Sz. J. Allilujev elkíséri Lenint a Primorszkij-pályaudvarra, ahonnan Lenin elutazik Razliv állomásra.

**Július 11— október 7.** Sztálin szoros kapcsolatot tart fenn Leninnel, aki illegalitásba vonult és Lenin útmutatásai alapján közvetlenül vezeti a bolsevik párt Központi Bizottságának tevékenységét.

**Július 15.** Sztálin „Felzárkózni!" c. cikke megjelenik a kronstadti „Proletarszkoje Djelo" 2. számában.

**Július 16.** Az OSzD(b)MP petrográdi szervezetének második (rendkívüli) konferenciáján a reggeli ülésen Sztálin a Központi Bizottság nevében beszámolót tart a júliusi eseményekről és az esti ülésen előadói beszédet és zárszót mond a helyzetről.

| | |
|---|---|
| **Július 20.** | A konferencián Sztálin felszólal a Munkás- és Katonaküldöttek Petrográdi Szovjetjének újraválasztása kérdésének és más kérdéseknek a vitájában. |
| **Július 20—23.** | Sztálin megírja a „Petrográd dolgozóihoz, Petrográd munkásaihoz és katonáihoz" c. kiáltványt, amely a „Rabócsij i Szoldat" 2. számában jelent meg. |
| **Július 23.** | Sztálin „Mi történt?" és „Az ellenforradalom győzelme" c. cikke megjelenik a „Rabócsij i Szoldat" 1. számában. |
| **Július 26—augusztus 30.** | Sztálin és J. M. Szverdlov vezeti a bolsevik párt VI. kongresszusának munkáját. |
| **Július 27.** | Sztálin a kongresszuson a Központi Bizottság nevében beszámoló beszédet és zárszót mond. |
| **Július 30.** | Sztálin a kongresszuson előadói beszédet mond a politikai helyzetről. |
| **Július 31.** | Sztálin válaszol a kongresszusi küldöttek egy csoportja által feltett kérdésekre és zárszót mond a politikai helyzetről mondott beszámolóhoz. |
| **Július 31—augusztus 3.** | Sztálin vezeti a politikai helyzetre vonatkozó határozati javaslat kidolgozására a VI. kongresszus által megválasztott bizottság munkáját. |

| | |
|---|---|
| **Augusztus 3.** | Sztálin beterjeszti a kongresszusnak a politikai helyzetre vonatkozó határozati javaslatot. |
| | Sztálint megválasztják a bolsevik párt Központi Bizottságának tagjává. |
| **Augusztus 4.** | A párt Központi Bizottságának plénuma megválasztja Sztálint a „Rabócsij i Szoldat" szerkesztőjévé. |
| **Augusztus 5.** | A párt Központi Bizottsága beválasztja Sztálint a Központi Bizottság szűkebb állományába. |
| **Augusztus 6.** | Sztálin résztvesz a Központi Bizottság szűkebb állományának ülésén, amely jóváhagyja az OSzD(b)MP Központi Bizottságának a Moszkvai Tanácskozásra vonatkozó határozatát. |
| **Augusztus 8.** | Sztálin „A Moszkvai Tanácskozás ellen" c. cikke megjelenik a „Rabócsij i Szoldat" 14. számában. |
| **Augusztus 9.** | Sztálin „Mégegyszer Stockholmról" c. cikke megjelenik a „Rabócsij i Szoldat" 15. számában. |
| **Augusztus 13.** | Sztálin a bolsevik párt Központi Bizottságának megbízásából megszervezi a párt Központi Lapjának, a „Proletaríj"-nak kiadását. |
| | Sztálin „Az ellenforradalom és Oroszország népei" c. cikke megjelenik a „Proletaríj" 1. számában. |

| | |
|---|---|
| **Augusztus 16.** | A Központi Bizottság megválasztja Sztálint a Stockholmi Konferenciára vonatkozó határozat megszövegezésével megbízott bizottságba. |
| **Augusztus 17.** | Sztálin az OSzD(b)MP Narvai Kerületi Bizottságának helyiségében előadást tart a katonáknak „A szociáldemokrácia és a városi választások" címmel. |
| **Augusztus 18.** | Sztálin „Mi az igazság a vereségünkről?" c. cikke és „A júliusi vereség okairól" c. cikke megjelenik a „Proletarij" 5. számában. |
| **Augusztus 22.** | Sztálin „A provokációk szakasza" c. cikke megjelenik a „Proletarij" 8. számában. |
| **Augusztus 25.** | Sztálin „Vagy—vagy" c. cikke megjelenik a „Rabócsij" 1. számában. |
| **Augusztus 27.** | A Központi Végrehajtó Bizottság ülésén felolvassák a bolsevik frakció határozatát a politikai helyzetről, amelyet Sztálin írt. |
| **Augusztus 28.** | Sztálin „Követeljük" c. cikke megjelenik a „Rabócsij" 4. számában. |
| **Augusztus 30.** | Sztálin résztvesz a párt Központi Bizottságának ülésén, amelyen megvitatják az ellenforradalmi Kornyilov-lázadás elleni harc kérdését. |

| | |
|---|---|
| **Augusztus 31.** | Sztálin résztvesz a Központi Bizottság ülésén, amely megvitatta a hatalomról szóló deklarációt. A párt Központi Bizottsága megbízza Sztálint, hogy a Központi Bizottság plénumán előadói beszédet mondjon a helyzetről. |
| | Sztálin „A burzsoáziával való megegyezés ellen" c. cikke megjelenik a „Rabócsij" 9. számában. |
| **Augusztus—október.** | Sztálin szerkeszti az OSzD(b)MP Központi Lapját, amely „Proletaríj", „Rabócsij" és „Rabócsij Puty" címmel jelent meg. |
| **Szeptember 6.** | Sztálin „A magunk útján" c. cikke megjelenik a „Rabócsij Puty" 3. számában. |
| **Szeptember 9.** | Sztálin „A második hullám" c. cikke megjelenik a „Rabócsij Puty" 6. számában. |
| **Szeptember 15.** | A párt Központi Bizottságának ülésén Kámenyevvel szemben, aki azt követeli, hogy égessék el Lenin „A bolsevikoknak meg kell ragadniok a hatalmat" és „Marxizmus és felkelés" c. leveleit — Sztálin azt indítványozza, hogy ezeket a leveleket megvitatás végett küldjék meg a legnagyobb pártszervezeteknek. |
| **Szeptember 17.** | Sztálin „Minden hatalmat a Szovjeteknek!" c. cikke megjelenik a „Rabócsij Puty" 13. számában. |

**Szeptember 21.** A Demokratikus Tanácskozás bolsevik frakciójának ülésén Sztálin előadói beszédet mond, amelyben síkraszáll Leninnek az előparlament bojkottjára vonatkozó utasítása mellett.

**Szeptember 23.** A párt Központi Bizottsága jóváhagyja a bolsevikok alkotmányozógyűlési jelöltlistáját. Lenint és Sztálint is jelölik.

**Szeptember 27.** Sztálin „A burzsoá diktatúra kormánya" c. cikke megjelenik a „Rabócsij Puty" 21. számában.

**Szeptember 28.** Sztálin a Vaszílij-szigeti városrész bolsevikjainak gyűlésén előadói beszédet mond a Demokratikus Tanácskozásról.

**Szeptember 29.** A párt Központi Bizottsága határozatot hoz az alkotmányozógyűlési választókerületi jelöltlisták közzétételéről. Sztálint a következő választókerületekben jelölik: Petrográd, Jekatyerinoszláv, Kaukázusontúl, Sztavropol.

Sztálin „Várhatják — hiába várják..." c. cikke megjelenik a „Rabócsij Puty" 23. számában.

**Október 5.** Sztálin résztvesz a Központi Bizottság ülésén. A Központi Bizottság Sztálin javaslatára elhatározza, hogy az Északi területi Szovjetek kongresszusa ülésezésének napjaiban párttanácskozást hív egybe, amelyen a Központi Bizottság tagjai, a petro-

grádi és moszkvai pártmunkások vesznek részt.

**Október 8.** Sztálin meglátogatja a Petrográdra illegálisan visszaérkezett Lenint és megtanácskozza vele a fegyveres felkelés előkészítésének kérdéseit.

**Október 10.** Lenin és Sztálin résztvesz a párt Központi Bizottságának ülésén. A Központi Bizottság elfogadja Lenin határozati javaslatát a fegyveres felkelésről és a felkelés vezetésére megalakítja a Központi Bizottság hét tagú Politikai Irodáját, élén Leninnel és Sztálinnal.

Sztálin „Az ellenforradalom mozgósít — készüljetek a visszaverésére" c. cikke megjelenik a „Rabócsij Puty" 32. számában.

**Október 15.** Sztálin „Az arcátlanság netovábbja" és „A forradalom sztrájktörői" c. cikke megjelenik a „Rabócsij Puty" [illegible]7. számában.

**Október 16.** Lenin és Sztálin vezeti a bolsevik párt Központi Bizottságának kibővített ülését. Sztálin élesen bírálja az áruló Kámenyev és Zinovjev felszólalásait a fegyveres felkelés kérdésében. Az ülésen megválasztják a felkelés vezetésére alakított Pártközpontot, élén Sztálinnal.

**Október 20.** Sztálin résztvesz a párt Központi Bizottságának ülésén; javasolja, hogy a Központi Bizottság plénuma vitassa meg Leninnek Kámenyev és Zinovjev sztrájktörésére vonatkozó levelét.

Sztálin résztvesz a Petrográdi Szovjet Forradalmi Katonai Bizottságának első ülésén.

Sztálin a petrográdi szakszervezetek meghatalmazottainak gyűlésén, a Szmolnüjban, felszólal a fegyveres felkelés előkészítésének kérdésében.

**Október 21.** Sztálin résztvesz a párt Központi Bizottságának ülésén. A Központi Bizottság, hogy a Petrográdi Szovjet Végrehajtó Bizottságában megszilárdítsa a bolsevikok befolyását, elrendeli, hogy Sztálin és Dzerzsinszkij legyen tagja a Végrehajtó Bizottságnak ; a Központi Bizottság elfogadja Sztálin javaslatát, hogy a II. Összoroszországi Szovjetkongresszusra készítsék elő az előadói beszédeket és a téziseket: a földről, a a háborúról, a hatalomról (Lenin), a nemzeti kérdésről (Sztálin); a kongresszus bolsevik frakciójának vezetésével Sztálint és Szverdlovot bízzák meg.

**Október 24.** Délelőtt 11 órakor megjelenik a „Rabócsij Puty" száma, amely közli Sztálin „Mi kell nekünk?" c., az Ideiglenes Kormány megdöntésére felhívó cikkét.

A II. Összoroszországi Szovjetkongresszus bolsevik frakciójának ülésén Sztálin előadói beszédet mond a politikai helyzetről.

Este megérkezik Lenin a Szmolnüjba. Sztálin tájékoztatja a politikai események menetéről.

**Október 24—25.** Lenin és Sztálin vezeti az Októberi Fegyveres Felkelést.

# TARTALOM

1966. Franklin-nyomda N.V. Budapest. Felelős: Janka Gyula igazgató